

2021–2027 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ PROGRAMA LIETUVAI

CCI kodas	2021LT16FFPR001
Pavadinimas anglų k.	<i>Programme for the European Union funds' investments in 2021–2027</i>
Pavadinimas nacionaline (-ėmis) kalba (-omis)	2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa
Redakcija	
Pirmieji metai	2021
Paskutiniai metai	2027
Tinkama finansuoti nuo	2021
Tinkama finansuoti iki	2029
Komisijos sprendimo numeris	
Komisijos sprendimo data	
Valstybės narės sprendimo dėl keitimo numeris	
Valstybės narės sprendimo dėl keitimo įsigaliojimo data	
Nedidelis lėšų perkėlimas (19 straipsnio 5 dalis)	Taip / Ne
NUTS regionai, kuriuose vykdoma programa (netaikoma EJŖŽAF)	Sostinės regionas Vidurio ir Vakarų Lietuvos regionas
Susijęs fondas	☒ ERPF
	☒ Sanglaudos fondas
	☒ ESF+
	☒ TPF
	☐ EJŖŽAF

TURINYS

1. PROGRAMOS STRATEGIJA: PAGRINDINIAI PLĖTROS UŽDAVINIAI IR PRIEMONĖS	5
2. PRIORITETŲ APRAŠYMAS	34
1 Prioritetas. Pažangesnė Lietuva	34
Konkretus uždavinys – 1.1. Mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas	34
Konkretus uždavinys – 1.2. Skaitmeninio naudos panaudojimas	42
Konkretus uždavinys – 1.3. MVĮ augimas ir konkurencingumas	47
Konkretus uždavinys – 1.4. Sumanios specializacijos ir pereinamojo laikotarpio įgūdžiai	52
2 Prioritetas. Žalesnė Lietuva	58
Konkretus uždavinys – 2.1. Energijos vartojimo efektyvumas	58
Konkretus uždavinys – 2.2. Atsinaujinančių išteklių energija	63
Konkretus uždavinys – 2.3. Išmaniosios energijos sistemos	68
Konkretus uždavinys – 2.4. Prisitaikymas prie klimato kaitos	72
Konkretus uždavinys – 2.5. Tvarus vanduo	78
Konkretus uždavinys – 2.6. Žiedinė ekonomika	82
Konkretus uždavinys – 2.7. Gamtos apsauga ir biologinė įvairovė	86
3 Prioritetas. Geriau sujungta Lietuva	92
Konkretus uždavinys – 3.1. Transeuropinis tinklas TEN-T	92
Konkretus uždavinys – 3.2. Darnusis transportas	96
4 Prioritetas. Socialiai atsakingesnė Lietuva	101
Konkretus uždavinys – 4.1. Suteikti galimybių įsidarbinti ir pasinaudoti aktyvumo skatinimo priemonėmis visiems	101
Konkretus uždavinys – 4.2. Švietimo ir mokymo sistemų gerinimas	107
Konkretus uždavinys – 4.3. Kokybiškos ir įtraukios švietimo ir mokymo sistemos	110
Konkretus uždavinys – 4.4. Mokymasis visą gyvenimą ir karjeros pokyčiai	115
Konkretus uždavinys – 4.5. Švietimo ir mokymo infrastruktūra (ERPF)	119
Konkretus uždavinys – 4.6. Kultūra ir tvarus turizmas (ERPF)	125
Konkretus uždavinys – 4.7. Subalansuotas lyčių dalyvavimas darbo rinkoje	129
Konkretus uždavinys – 4.8. Vienodos galimybės naudotis kokybiškomis socialinėmis ir sveikatos priežiūros paslaugomis	134
Konkretus uždavinys – 4.9. Marginalizuotų bendruomenių integracija (ERPF)	142
Konkretus uždavinys – 4.10. Sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas (ERPF)	149
5 Prioritetas. Piliečiams artimesnė Lietuva	155
Konkretus uždavinys – 5.1. Integruota plėtra miestuose	155
Konkretus uždavinys – 5.2. Integruota kaimo ir pakrančių vietovių plėtra	160
6. Specialus prioritetas. Inovatyvūs sprendimai	167
Konkretus uždavinys – 6.1. Vienodos galimybės naudotis kokybiškomis socialinėmis ir sveikatos priežiūros paslaugomis	167
7. Specialus prioritetas. Gerinti skaitmeninį junglumą	171
Konkretus uždavinys – 7.1. Skaitmeninis ryšys	171
8. Specialus prioritetas. Tvarus judumas miestuose	176
Konkretus uždavinys – 8.1. Tvarus judumas mieste	176
3. FINANSAVIMO PLANAS	182
3.1 Perkėlimai ir įnašai	182
3.2 Teisingos pertvarkos fondas: asignavimas programoje ir perkėlimai	183
3.3 Finansiniai asignavimai pagal metus	183
3.4 Visi finansiniai asignavimai pagal fondą ir nacionalinis bendras finansavimas	184
4. PROGRAMOS INSTITUCIJOS	186
5. PARTNERYSTĖ	186
6. KOMUNIKACIJA IR MATOMUMAS	188

VARTOJAMOS SANTRUMPOS IR TERMINAI

%	– procentai
Eur	– euras
ADRP	– aktyvios darbo rinkos politika
AEI	– atsinaujinantys energijos ištekliai
APV	– aukšta pridėtinė vertė
ASPI	– asmens sveikatos priežiūros įstaigos
BIVP	– bendruomenės inicijuota vietos plėtra
BJR	– Baltijos jūros regionas
BJRS	– Baltijos jūros regiono strategija
BNR	– Europos Sąjungos Bendrųjų nuostatų reglamentas
BNR politikos tikslai	– <i>Konkurencingesnė ir pažangesnė Europa</i> – konkurencingesnė ir pažangesnė Europa skatinant novatorišką ir pažangią ekonomikos pertvarką ir regionų IRT jungtis; <i>Žalesnė Europa</i> – žalesnė, mažo anglies dioksido kiekio ir prie nulinio anglies dioksido kiekio technologijų pereinanti ekonomika ir atspari Europa, skatinant perėjimą prie švarios ir teisingos energetikos, žaliąsias ir mėlynąsias investicijas, žiedinę ekonomiką, klimato kaitos švelninimą bei prisitaikymą prie klimato kaitos, rizikos prevenciją bei valdymą ir tvarų judumą mieste; <i>Geriau sujungta Europa</i> – geriau sujungta Europa, skatinant judumą; <i>Socialiai atsakingesnė ir įtrauktesnė Europa</i> – socialiai atsakingesnė ir įtrauktesnė Europa, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį; <i>Piliečiams artimesnė Europa</i> – piliečiams artimesnė Europa, skatinant tvarią ir integruotą visų rūšių vietovių ir vietos iniciatyvų plėtrą.
BU	– bendrasis ugdymas
BVP	– bendrasis vidaus produktas
CŠT	– centralizuotas šilumos tiekimas
CŠVT	– centralizuotos šilumos ir vėsumos tiekimas
DESI	– skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksas (<i>angl. Digital Economy and Society Index</i>)
DJMP	– darnaus judumo mieste planas (-ai)
EGADP	– Europos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (<i>angl. Recovery and Resilience Facility</i>)
EBPO	– Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (<i>angl. OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
EJRŽAF	– Euopos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas
EH	– programa „Europos horizontas“
EIB	– Europos investicijų bankas
EITP2	– Europos infrastruktūros tinklų priemonė 2.0. (<i>angl. Connecting Europe Facility, CEF</i>)
EK	– Europos Komisija
ES	– Europos Sąjunga
ESF+	– Europos socialinis fondas+
ES fondai	– ESF+, ERPF, SaF ir TPF
ERPF	– Europos regioninės plėtros fondas
ETBT	– Europos teritorinis bendradarbiavimas
FZ	– funkcinė zona
GMP	– greitosios medicinos pagalba
IN	– intelektinė nuosavybė
IPP	– ilgalaikės priežiūros paslaugos
IRS	– ilgalaikė renovacijos strategija
IRT	– informacinės ir ryšių technologijos
IT	– informacinės technologijos
ITI	– integruotos teritorinės investicijos
ITP	– integruota teritorinė plėtra
KKI	– kultūros ir kūrybinės industrijos
LSD	– Lietuvos statistikos departamentas

LTIPP	– Lietuvos transporto infrastruktūros plėtros iki 2030 m. planas
MSI	– mokslo ir studijų institucijos
MTEP	– moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra
MTEPI	– moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir inovacijos
MTI	– mokslas, technologijos ir inovacijos
MVĮ	– mažos ir vidutinės įmonės
MVG	– mokymasis visą gyvenimą
NEET jaunimas	– nedirbantis, nesimokantis ir praktikos neatliekantis jaunimas
NENS	– Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija
NEKSVP	– Nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmų planas
NKL	– Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės planas „Naujos kartos Lietuva“
NPP	– 2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas
NRŽ	– „Nedarome reikšmingos žalos“ principas (angl. <i>Do-No-Significant Harm</i>)
NUTS	– bendras teritorinių statistinių vienetų klasifikatorius (pranc. <i>Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques</i>)
NVO	– nevyriausybinių organizacijų
Pandemija	– pasaulinė COVID-19 pandemija, prasidėjusi 2019 m. ir besitęsianti Programos rengimo metu
Partneriai	– regionų ir vietos lygmens miestų ir kitų viešojo sektoriaus institucijų, ekonominių ir socialinių partnerių bei atitinkamų įstaigų, atstovaujančių pilietinei visuomenei, aplinkos apsaugos srities partnerių ir subjektų, atsakingų už socialinės įtraukties, pagrindinių teisių, neįgaliųjų teisių, lyčių lygybės ir nediskriminavimo skatinimą, mokslo ir universitetų atstovai
PISA	– EBPO atliekamas tarptautinis penkiolikmečių skaitymo, matematinių ir mokslinių žinių ir įgūdžių tyrimas (angl. <i>Programme for International Student Assessment</i>)
PO	– perkančioji (-sios) organizacija (-os)
PRC	– Pedagogų rengimo centras
Programa	– 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa
PSO	– Pasaulio sveikatos organizacija
PSP	– pirminė sveikatos priežiūra
RPT	– regiono(-ų) plėtros taryba(-os)
S3	– Sumaniosios specializacijos strategija (konceptija)
SaF	– Sanglaudos fondas
SPP	– 2021–2030 m. programos valdytojos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos susisiekimo plėtros programa
SS	– sumanioji specializacija
SUP	– specialieji ugdymosi poreikiai
SVV	– smulkusis ir vidutinis verslas
ŠESD	– šiltnamio efektą sukeliančios dujos
TEN-T	– transeuropinis transporto tinklas
TPF	– Teisingos pertvarkos fondas
TR'2019	– Tarybos rekomendacija dėl 2019 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2019 m. Lietuvos stabilumo programos (2019/C 301/15)
TR'2020	– Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Lietuvos nacionalinės reformų darbotvarkės su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Lietuvos stabilumo programos (COM/2020/515 final)
TUI	– tiesioginės užsienio investicijos
TVG	– tarptautinės vertės grandinės
Veiksmų programa	– 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa
VGPP	– verslumo galimybių paieškos procesas (angl. <i>Entrepreneurship Development process</i>)
VKS	– valdymo ir kontrolės sistema
VVG	– vietos veiklos grupės
VVL	– Vidurio ir vakarų Lietuva

1. PROGRAMOS STRATEGIJA: PAGRINDINIAI PLĖTROS UŽDAVINIAI IR PRIEMONĖS

Sanglaudos politika laikoma vienu pagrindinių Lietuvos narystės ES privalumų, o ES fondų investicijos – svarbus Lietuvos ekonomikos variklis.

Svarbiausi iššūkiai Lietuvai: netikėtai kilusios krizės dėl pandemijos pasekmių šalinimas, migracijos srautai bei ekonomikos ir socialinių sistemų atsparumo krizėms didinimas; lėta šalies ekonomikos transformacija į APV ekonomiką; demografiniai pokyčiai, socialinė atskirtis ir nelygybė; švietimo kokybė ir ugdymo netolygumai; prasti gyventojų bendros sveikatos rodikliai; ekonominiai ir socialiniai regioniniai skirtumai; nepakankamas TEN-T junglumas ir saugumas; spartėjanti klimato kaita ir prastėjanti aplinkos būklė.

Ekonominės raidos scenarijus rodo, kad 2020 m. ekonomika dėl su **pandemija** susijusio šoko susitraukė 0,9 %, o BVP 2021 m. augo 4,1 %. Prognozuojama, kad 2022 m. BVP augimas sieks 4,4 %, o 2023–2024 m. didės po 3,5 %.

Išryškėjo Sostinės regiono ir likusios Lietuvos regioniniai skirtumai. Sostinės regione 2019 m. sukurta 42 % Lietuvos BVP, skirtumai ypač ryškūs inovacijų kūrimo ir diegimo, verslo produktyvumo didinimo, sveikatos paslaugų teikimo, kokybiško švietimo prieinamumo srityse, nemaža skaitmeninė atskirtis. Lietuvą padalinus į Sostinės regioną, kuriame BVP/gyv. pasiekė beveik 112 % ES vidurkio, ir VVL regioną, kuriame BVP/gyv. apskrityse svyruoja nuo 42 % iki 77 %, siekiama nukreipti daugiau investicijų į VVL, sumažinti ekonominius ir socialinius netolygumus, užtikrinti regioninės politikos įgyvendinimo priemonių ilgalaikį poveikį tolygiai ir tvariai plėtrai.

Sostinės regiono iššūkis – sukaupą potencialą nukreipti į šalies pažangos, tarptautinio konkurencingumo ir integracijos į TVG didinimą, jį perduoti VVL bei mažinti Sostinės regiono vidinius skirtumus. Regione bus investuojama į įmones, kuriančias APV produktus, į jų gamybos procesų skaitmeninimą, į dalyvavimą tarptautinėse S3 atitinkančiose MTEPI iniciatyvose. Mokslo koncentracijos potencialas bus pasitelktas inovacijoms diegti, žinioms imliems produktams kurti ir mokslo tarptautiškumui didinti. **VVL regiono iššūkis – mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus bei atotrūkį nuo Sostinės regiono.** Išimtinai VVL regione, siekiant didinti jo **patrauklumą, bus investuojama** į pramonės MVĮ transformaciją ir gamybos procesų automatizavimą, netechnologinių inovacijų plėtrą, startuolių vystymą ir pradedančiųjų SVV subjektų kūrimąsi, TUI pritraukimą ir MVĮ naujų eksporto rinkų paiešką. Bus skatinamos inovacijos, MTEP rezultatų diegimas bei tarptautiškumas, įmonių perorientavimas į APV gamybą.

Abu regionai susiduria su socialinės atskirties, nelygybės bei kokybiškų viešųjų paslaugų prieinamumo problemomis. Sostinės regione darbuotojo sukuriamą pridėtinę vertę regiono savivaldybėse skiriasi iki 2 kartų, 2020 m. skurdo rizikos dydis regione (25,5 %) buvo didesnis už visos Lietuvos (22,3 %), registruoti bedarbiai sudaro beveik trečdalį visų Lietuvoje registruotų bedarbių, didesnis jaunimo nedarbas. Pagal Programą bus skatinama aktyvi įtrauktis, didinamos įsidarbinimo galimybės, gerinamas socialinių, švietimo, sveikatos, kultūros paslaugų prieinamumas ir kokybė, laikantis siekio mažinti skirtumus, pasirenkant optimaliausią sprendimą (skaitmeninimo, mobilumo, kt.) bei reaguojant į demografinės tendencijas.

Atsižvelgiant į išvardytus iššūkius, ES fondų investicijos po 2021 m. koncentruojamos į BNR nustatytus **5 politikos tikslus**, kurių įgyvendinimas aprašomas Programoje. Jos rengimo metu buvo įvertintos Lietuvai skirtos Tarybos rekomendacijos, Šalies ataskaitos D ir Dbis priedai, atsižvelgta į NPP, NEKSVP, Europos socialinių teisių ramsčio principus, Europos iniciatyvas „Green Deal“ ir „Digital Strategy“, regioninius iššūkius ir kitus ES bei nacionalinius strateginius dokumentus. Taip pat numatoma siekti bendro ES tikslo – 30 % ES fondų išlaidų skirti klimato srities tikslams įgyvendinti.

Lietuva siekia užtikrinti ES fondų ir kitų finansavimo šaltinių **veiklos koordinavimą, papildomumą ir suderinamumą**, kad būtų išvengta veiklos dubliavimo jos planavimo ir įgyvendinimo etapuose. Investicijos derinamos su nauja **REACT–EU** iniciatyva, **NKL** investicijomis. Numatoma ES fondų ir kitų finansavimo šaltinių veiklą koordinuoti siejant su ETBT programomis, vidaus saugumo fondais, EIB ir nacionaliniais finansavimo šaltiniais. Taip pat siekiama užtikrinti Pagrindinių teisių chartijos ir Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatų laikymąsi.

Siekiant BNR politikos tikslo „**Konkurencingesnė ir pažangesnė Europa**“, ES fondų investicijomis bus skatinama **Lietuvos ekonomikos transformacija į APV ekonomiką, jos konkurencingumas ir skaitmeninis junglumas**. Siekiama NPP nurodytų tikslų, kad iki 2030 m. pagal Pasaulinį inovacijų indeksą Lietuva pakiltų į 20 vietą (2019 m. užėmė 40 vietą), o pagal DESI – į 7 vietą (2020 m. buvo 14). Šios investicijos turi būti grindžiamos S3.

Šalies proveržį stabdo 3 esminiai inovacijų sklaidos iššūkiai: žemi MVĮ pajėgumai absorbuoti inovacijas (ypač regionuose); nedidelis skaičius APV kuriančių įmonių ir žemas verslo investicijų į MTEP santykis, palyginti su BVP; žemas verslo ir mokslo tarptautiškumo (dalyvavimo tarptautiniuose projektuose, tinkluose) lygis.

Lėtą Lietuvos ekonomikos transformaciją į APV ekonomiką lemia struktūrinės ūkio problemos. Pirma, didelė dalis šalies ekonomikos remiasi tradiciniais ūkio sektoriais, o augimas grindžiamas santykinai pigia darbo jėga. Trūksta paskatų pagrindiniams ekonomikos veikėjams persiorientuoti į inovacijomis grįstą augimą, o jaunosms inovatyvioms įmonėms – steigtis. Brangstant esminiams gamybos veiksniams (technologijoms, žaliavoms, darbo jėgai) mažėja tokių įmonių konkurencingumas. Antra, Lietuvos inovatoriai santykinai maži, silpnai bendradarbiaujantys, todėl jų potencialas sukurti didelio poveikio inovacijas yra palyginti žemas dėl kritinės investicijų masės stokos. Todėl svarbu stiprinti inovatorių bendradarbiavimą ir jų kritinę masę. Trečia, silpni gebėjimai MSI komercinti kuriamas žinias ir jas perduoti privačiam sektoriui.

Situaciją apsunkina ir nepakankamai išvystyta IRT infrastruktūra. Nors pasiekta aukšta 4G aprėptis (100 % namų ūkių), o judriojo plačiajuosčio ryšio skverbtis (abonentų skaičius 100 gyventojų) Lietuvoje siekia 103 % (didesnė nei visoje ES), pastebima reikšminga fiksuotojo plačiajuosčio ryšio aprėpties stagnacija, ypač kaimo vietovėse.

Siekiant Lietuvos ūkio **transformacijos į APV ekonomiką**, įgyvendinant Programą bus investuojama į MSI skatinimą kurti ir komercinti žinias, į inovacijų diegimą ir skaitmenizavimą įmonėse ir viešajame sektoriuje. Siekiant **didinti ekonomikos konkurencingumą**, bus investuojama į verslo tarptautiškumą, pažangiausių technologijų, pasaulinio lygmens procesų ir vadybos diegimą. Įgyvendinant Programą bus investuojama į **SS, pramonės pertvarkai ir verslumui reikalingus įgūdžius, nustatytus nuolatinio VGPP metu**.

Mokslinių tyrimų sistemos fragmentacija lemia žemą jų kokybę, todėl ES lėšos bus investuojamos tik įgyvendinus švietimo ir mokslo reformą (apims aukštųjų mokyklų misijų išgryninimą, doktorantūros studijų vykdymo ir valstybės finansuojamų studijų vietų planavimo modelio sukūrimą, universitetinių studijų (siekiant jų tarptautiškumo, technologinių inovacijų diegimo, studentų mobilumo) atnaujinimą, dalyvavimą tarptautinėse programose, kt.). Reaguojant į prastus Lietuvos dalyvavimo EH rodiklius, bus stiprinamos mokslininkų ir tyrėjų kompetencijos dalyvauti tarptautinėse programose, skiriant papildomai ir EGADP finansavimą.

Šio tikslo investicijos prisidės prie **TR'2019 ir TR'2020 dėl inovacijų skatinimo įgyvendinimo**. Siekiant pagerinti Lietuvos inovacijų ekosistemos veikimą, planuojama įsteigti inovacijų agentūrą, joje konsoliduojant inovacinės veiklos skatinimo funkcijas. **Įgyvendinant TR'2019 dėl nuoseklios mokslo ir verslo bendradarbiavimo sistemos sukūrimo**, bus remiamos sisteminės paskatos, skatinančios mokslininkus kurti daugiau komercinamų žinių ir technologijų, o taikomųjų mokslinių tyrimų darbotvarkių nukreipimas į rinkos poreikius, jų vykdymas kartu su įmonėmis, pritraukiant jų kapitalą, prisidės prie ekonomikos transformacijos sukūrimo ir realizuojant tarptautinėje rinkoje

konkurencingus produktus. **Atsižvelgiant į TR'2020 dėl investicijų į labai didelio pajėgumo plačiajuosčio ryšio aprėptį ir skverbti sutelkimo**, numatoma plėtoti itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklus. Siekiant įgyvendinti **TR'2020 dėl skaitmeninės ekonomikos transformacijos skatinimo** ypatingas dėmesys Programoje skiriamas MVĮ skaitmeninimui.

Siekiant BNR politikos tikslo „**Žalesnė Europa**“, ES fondų investicijomis bus skatinamas perėjimas prie švarios ir teisingos energetikos, finansuojamos žaliosios investicijos, žiedinė ekonomika, prisitaikymas prie klimato kaitos, ekstremalių klimato reiškinių rizikos prevencija ir rizikos valdymas bei skatinamas darnus judumas miestuose.

Lietuva pasižymi neefektyviu išteklių naudojimu ir dideliu energijos intensyvumu. Energijos produktyvumo rodiklis 2019 m. gerėjo ir siekė 4,897 Eur/kgne, tačiau vis dar reikšmingai atsilieka nuo ES vidurkio – 8,358 Eur/kgne. Išteklių našumas tebėra mažas – 2019 m. rodiklis siekė 0,92 Eur/kg, t. y. gerokai mažesnis už 2 Eur/kg ES vidurkį, o ekologinių inovacijų indeksas vis dar išlieka žemesnis už ES vidurkį: Lietuvos rodiklis 2021 m. – 88, ES vidurkis – 121.

Programa reikšmingai prisidės prie NEKSVP tikslų įgyvendinimo energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityje, kuriais siekiama iki 2030 m. pirminės ir galutinės energijos intensyvumą sumažinti 1,5 karto, palyginti su 2017 m. Lietuvoje atnaujinimo laukia apie 35 000 neefektyvių daugiabučių (iš jų 4 000 yra renovuoti) ir apie 700 viešųjų pastatų. Taip pat numatoma didinti energijos vartojimo efektyvumą CŠT ir pramonės įmonėse. Nuo 2020 m. iki 2030 m. siekiama sutaupyti 27,28 TWh suminės galutinės energijos. Šie veiksmai prisidės įgyvendinant **TR'2019 ir TR'2020 dėl energijos ir išteklių naudojimo efektyvumo didinimo**.

Energetikoje yra **neišnaudotas Lietuvos AEI potencialas** energijos poreikiams tenkinti. Lietuva ir toliau išlieka priklausoma nuo importuojamos energijos. AEI dalis galutinio energijos vartojimo balanse sudaro 25,5 % (2019 m.), o centralizuotai tiekiamos šilumos gamyboje – apie 72 %. Didinant šalies energetinę nepriklausomybę svarbios išlieka investicijos, didinančios energijos, pagamintos iš AEI, dalį elektros ir centralizuotai teikiamos šilumos gamyboje bei visame energijos vartojimo balanse ir pramonės įmonėse. Siekiant užtikrinti AEI plėtrą, būtinas skirstomojo tinklo modernizavimas diegiant išmaniuosius sprendimus. Siekiama, kad iki 2030 m. šilumos ir vėsinimo tinkluose AEI dalis siektų 67 %, o visame galutinės energijos vartojimo balanse AEI sudarytų 50 %.

Pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, taršiausių pramonės įmonių išmetamą ŠESD kiekį numatoma mažinti **TPF** lėšomis. Mažinant ŠESD kiekį, tuo pačiu metu reikės sušvelninti galimą neigiamą socialinį ir ekonominį šios pertvarkos poveikį. Lietuva rengia vieną teritorinį teisingos pertvarkos planą, kuris apims Kauno, Telšių ir Šiaulių apskritis.

Įgyvendinant Geriamojo vandens direktyvą siekiama apsaugoti žmonių sveikatą nuo neigiamo poveikio, kylančio dėl vartoti skirto vandens užterštumo, ir pagerinti prieigą prie sveiko ir švaraus vandens. Tik 83,02 % (2020 m.) gyventojų prisijungę prie centralizuotų geriamojo vandens tiekimo sistemų. Siekiama, kad iki 2030 m. vandens tiekimo paslaugos būtų prieinamos 90 % gyventojų.

Įgyvendinant Bendrąją vandens pagrindų direktyvą siekiama užtikrinti, kad vandens telkinių būklė neprastėtų, o visi Lietuvos vandens telkiniai taptų geros būklės. Tačiau Lietuvoje tik 53 % (2016 m.) paviršinių vandens telkinių yra geros ar labai geros būklės, o upėmis į Baltijos jūrą atplukdomas teršalų kiekis nuo 2001 m. auga. Didžiausią neigiamą poveikį vandens telkiniams daro pasklidoji tarša iš žemės ūkio ir iš kitų nenustatytų taršos šaltinių, pvz., netinkamai tvarkomų individualių nuotekų. Tik 76,97 % (2020 m.) Lietuvos gyventojų nuotekų tvarkomos centralizuotai.

Lietuvoje sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekis mažėja: 2015 m. jis buvo 54 %, o 2019 m. – 21,5 %. Komunalinių atliekų paruošimas pakartotinai naudoti ir perdirbimas 2019 m. siekė 49,7 % (2015 m. – 45,5 %). Siekiama, kad iki 2030 m. sąvartynuose šalinamų atliekų kiekis sudarytų 5 %, o paruoštų pakartotinai naudoti ir perdirbtų komunalinių atliekų dalis sudarytų 60 %. Ekologinių inovacijų indeksą iki 2030 m. siekiama pagerinti iki 133 balų. 2018 m. tik 28 %

gyventojų prisidėjo prie aplinkos saugojimo, todėl bus siekiama, kad iki 2030 m. pusė Lietuvos visuomenės (50 %) sąmoningai prisidėtų prie geros aplinkos kokybės.

Pristatant klimato kaitos nulemtus pavojus, Lietuvai aktualūs potvyniai ir jų daroma žala ekonomikai ir infrastruktūrai, taip pat pakrančių erozija. Šaliai svarbu prisitaikyti prie klimato kaitos, dėmesį sutelkiant į prevenciją ir atsparumo nelaimėms didinimą. 2021 m. Nacionalinių rizikų analizės išvadose įvertintos įvairios pavojų perspektyvos ir pabrėžiama, kad klimato aspektu valstybei labai didelė rizika kyla dėl miškų ir durpynų gaisrų, hidrologinių ir meteorologinių reiškinių, potvynių ir įvykių jūroje.

Ekosistemos ir biologinė įvairovė šalyje yra nestabili, nes trūksta priemonių buveinių apsaugai užtikrinti, invazinėms rūšims valdyti, taikomiesiems tyrimams ir efektyviai stebėsenai vykdyti. Siekiama iki 2030 m. pagerinti 30 % buveinių ir rūšių būklę, prioritetą teikiant kompleksiniams taikomiesiems tyrimams ir efektyviai stebėsenai.

Išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekis iki 2020 m. neviršijo nacionalinių ribų, tačiau yra reali grėsmė neužtikrinti Lietuvai nustatytų oro taršos mažinimo tikslų 2020–2029 m. ir 2030 m. Oro kokybė Lietuvoje nėra gera – vos penktadalyje miestų neviršijamos PSO kietųjų dalelių normos. Siekiama, kad 2030 m. 40 % miestų nebūtų viršijama PSO rekomenduojama kietųjų dalelių KD_{10} koncentracija. Lietuvoje didžiausiomis taršaus transporto problemomis išlieka neefektyvus ir senas automobilių parkas, nepatrauklus viešasis transportas, nepakankamos paskatos gyventojams naudoti mažataršius automobilius. Vykdam Programą numatoma įgyvendinti DJMP numatytas darnaus judumo priemones miestuose ir jų FZ. Įgyvendinant **TR'2019 ir TR'2020 dėl darnaus transporto plėtros**, numatytos priemonės transporto sektoriaus tvarumui didinti. Lietuva planuoja padidinti transporto priemonių parko ir transporto sistemos efektyvumą, elektrinio mobilumo ir alternatyviųjų degalų naudojimą, novatoriškas transporto technologijas, taip pat komercinio transporto apmokestinimą pagal principą „teršėjas moka“. Siekiama, jog AEI dalis transporto sektoriuje 2030 m. sudarytų 15 %, o ŠESD kiekis iki 2030 m. būtų 14 % mažesnis nei 2005 m.

Siekiant BNR politikos tikslo „**Geriau sujungta Europa**“, Programos investicijomis bus kuriamas **tvarus, atsparus klimato kaitai, pažangus, saugus ir įvairiarūšis TEN-T**, taip pat gerinamas **nacionalinis, regiono ir vietos judumas**, įskaitant geresnes galimybes naudotis TEN-T, ir **tarpvalstybinis judumas**.

2020 m. Lietuvoje elektrifikuotų geležinkelių dalis nuo viso geležinkelių tinklo padidėjo iki 8 %, tačiau yra vienas žemiausių ES, o esami elektrifikuoti ruožai nėra pritaikyti krovinių traukinių, traukiamų elektrine trauka, eismui. Lėtą geležinkelių elektrifikaciją lemia laikui itin imlus elektrifikacijos darbų procesas. Nemaža dalis TEN-T tinklo neatitinka jam keliamų reikalavimų, trūksta geležinkelių transporto infrastruktūros suderinamumo su kitomis transporto rūšimis, didžioji dalis keleivinių geležinkelių stočių ir peronų nėra pritaikyti specialius poreikius turintiems asmenims, neatitinka saugos parametrų. Viešojo transporto dalis, palyginti su ES vidurkiu (17,2 %), yra labai maža (9,4 %), nėra vienos viešojo transporto organizavimo sistemos, o naudojimasis lengvaisiais automobiliais vis dar didžiausias ES. Pagrindinis TEN-T kelių tinklas vis dar neatitinka jam reglamentuose nustatytų reikalavimų, trūksta aplinkkelių, prasti kelio dangos rodikliai. Netolygiai išvystytas kelių tinklas regionuose, apsunkina vietos gyventojų susisiekimą su pagrindiniais socialiniais ir ekonominiais centrais. Lietuvoje žuvusiųjų keliuose skaičius viename gyventojui yra vienas didžiausių ES. Atitinkamai, būtina **kurti ir gerinti multimodalinę transporto infrastruktūrą**, ją integruoti į ES transporto tinklą ir tolygiai išdėstyti Lietuvos teritorijoje, taip sudarant sąlygas **subalansuotai šalies regionų plėtrai**, bei stiprinti Lietuvos transporto infrastruktūros **tarpvalstybinį ir regioninį sujungiamumą**, toliau plėsti geležinkelių elektrifikaciją. Siekiant užtikrinti **avaringumo mažinimą ir darnų judumą**, būtina tęsti investicijas į kelių techninių parametrų pagerinimą, eismo saugos ir aplinkosaugos priemonių, intelektinių transporto sistemų diegimą.

Programa reikšmingai prisidės prie išvardytų problemų sprendimo ir NPP užsibrėžtų **tikslų**, kad **2030 m.** elektrifikuotų geležinkelių dalis sudarytų 35 %, o žuvusiųjų keliuose skaičius nuo 63 sumažėtų iki 30 žuvusiųjų, tenkančių 1 mln. gyventojų, **pasiekimo**.

Siekiant užtikrinti investicijų papildomumo principą, Programos lėšomis nebus finansuojamos tos veiklos, kurios finansuojamos iš kitų finansavimo šaltinių. ES transporto TEN-T tinklo prioritetinio projekto *Rail Baltica* įgyvendinimą numatoma finansuoti EITP2 lėšomis. EGADP investicijomis skatinama viešojo sektoriaus ir verslo naudojamas kelių transporto priemonės keisti į netaršias; gerinti netaršaus viešojo transporto paslaugų kokybę ir patrauklumą atnaujinant viešojo transporto priemones verslui bei savivaldybėse, nerengusiose DJMP finansuojamų Veiksmų programos lėšomis; kurti transporto priemonių įkrovimo ar pildymo infrastruktūrą visoje Lietuvoje, išskyrus savivaldybes parengusias iš Veiksmų programos lėšų DJMP. Nacionalinės lėšos bus koncentruojamos į vietinių kelių, žvyrkelių tobulinimą, modernizavimą.

Siekiant BNR politikos tikslo „**Socialiai atsakingesnė ir įtraukesnė Europa**“, ES fondų investicijomis bus įgyvendinami Europos socialinių teisių ramsčio principai atsižvelgiant į Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą ir 2021–2030 m. neįgalųjų teisių strategiją, skatinant **užimtumo, švietimo ir socialinės įtraukties politikos sričių investicijas į žmones ir sistemas**.

Atsižvelgiant į pandemijos sukeltas pasekmes darbo rinkai, padidėjusį nedarbo lygį, mažėjančias namų ūkių vartojimo išlaidas, Lietuvai reikės peržiūrėti ir pritaikyti švietimo, kultūros, socialinės apsaugos ir sveikatos sistemas, ypatingą dėmesį skiriant skaitmenizavimui.

Nepaisant aukšto bendro užimtumo lygio, išliko dalyvavimo darbo rinkoje skirtumų tarp regionų ir atskirų socialinių grupių. Sostinės regione nedarbo lygis (6,8 %) 2020 m. buvo mažesnis nei VVL regione (9,3 %). Nuo 2011 m. jaunimo (15–29 m. amžiaus) nedarbas nuosekliai mažėjo, tačiau 2020 m. jis padidėjo ir siekė 13,4 % (2019 m. – 8,7 %). Dėl pandemijos sukeltos krizės darbo rinka pradėjo smarkiai trauktis. 2020 m. liepos 1 d. bedarbių buvo 208 tūkst., t. y. beveik trečdaliu daugiau nei 2020 m. sausio 1 d. (151,5 tūkst.).

Mažėjant vietinių žmoniškųjų išteklių pasiūlai, svarbu sukurti palankias sąlygas visiems darbingo amžiaus žmonėms įsitraukti į darbo rinką. Šiems pokyčiams būtina **lankstesnė darbo rinka**: dirbančių asmenų gebėjimas prisitaikyti prie naujų sąlygų (žinių ekonomikos, skaitmenizavimo) ir darbdavių lankstumas. Žemos kvalifikacijos darbuotojai turi mažiau galimybių įsidarbinti nei kitose ES valstybėse. Asmenų įgyjamo išsilavinimo ir specializacijos pobūdis neatliepia darbo rinkos poreikių. Todėl toliau bus didinama individualizuotų ADRP priemonių aprėptis, įgyvendinamos karjeros planavimo ir konsultavimo priemonės, sprendžiamos struktūrinio nedarbo problemos, skatinamas savarankiškas darbas, verslo steigimas, atsakingų institucijų tarpusavio ir išorės bendradarbiavimas su verslo struktūromis bei socialinio dialogo plėtojimas. Šiomis investicijomis bus prisidedama prie **TR'2020 didinti ADRP priemonių** ir kitų priemonių, skirtų darbo jėgos kvalifikacijai keisti ir kelti, aprėptį bei mažinti pajamų nelygybę, skurdą ir socialinę atskirtį.

Švietimo srityje ES fondų investicijomis bus siekiama **gerinti mokinių pasiekimus ir užtikrinti didesnę įtrauktį į MVG**. Numatoma siekti NPP nurodyto tikslo, kad 2030 m. Lietuvos pozicija tarp Europos ekonominės erdvės valstybių pagal EBPO PISA atliktų mokinių pasiekimų tyrimų rezultatus (visose tarptautinių tyrimų srityse) pakiltų į **10 vietą** (2018 m. užėmė 21–27 vietą), taip pat siekiama per pastarąsias 4 savaites besimokiusių asmenų (25–64 m.) dalies augimo nuo 7,2 % (2020 m.) iki **15 %** (2030 m.).

Pagrindinis iššūkis – gerinti mokinių pasiekimus, ypač gamtamokslinius gebėjimus ir žemiausius rezultatus demonstruojančių mokinių pasiekimus. Lietuvoje instituciniame ugdyme 2020 m. dalyvavo tik apie 44,2 % vaikų 1–2 m. vaikų ir 90,3 % vaikų nuo 3 m. iki mokyklos lankymo pradžios.

EBPO nurodė, kad Lietuvoje yra 20 % mokyklų, kuriose mokosi iki 50 mokinių. Optimizavus mokyklas ir pasiekus, kad nebūtų mokyklų, kuriose yra mažiau nei 200 mokinių, mokinių pasiekimai būtų pagerinti 9 % ir būtų sutaupoma 9,9 mln. Eur.

2020 m. tik 7,2 %, suaugusiųjų dalyvavo **MVG** veiklose, o tai gerokai mažiau nei ES vidurkis – 9,2 %. Suaugusiųjų švietimo sistema nereaguoja į senėjančios visuomenės iššūkius ir reikalingų įgūdžių pokyčius, susijusius su skaitmenizavimu, darbo robotizavimu ir žaliųjų darbo vietų paklausa. Bus siekiama, kad į MVG ciklą būtų įsitraukta kuo anksčiau (didėjantis ikimokyklinio ugdymo prieinamumas ir dalyvavimas ikimokyklinio ugdymo programose), optimizuotas mokyklų tinklas visiems besimokantiems garantuotų adekvatų pasiekimų lygį ugdant visas esmines kompetencijas. Įgyvendinant **TR'2019 dėl švietimo ir mokymo sistemos gerinimo**, numatoma gerinti švietimo ir mokymo sistemos bei suaugusiųjų mokymosi kokybę ir efektyvumą, toliau vykdyti švietimo reformą ir mokymo įstaigų konsolidavimą.

Atsižvelgiant į vertinimų rekomendacijas, investicijos bus koncentruojamos šiomis kryptimis: naujų pedagogų pritraukimas ir edukologijos išvystymas, privalomojo ugdymo ankstinimas ir ikimokyklinio ugdymo tobulinimas, pagalba mokiniams, turintiems SUP, patiriantiems socialinę atskirtį ar gyvenantiems socialinės rizikos šeimose ir dalyvaujantiems MVG veiklose, suaugusiųjų mokymo sistemos pagal EBPO parengtą įgūdžių strategiją plėtojimas.

Kitas svarbus **socialinės sanglaudos** skatinimo aspektas – galimybių gauti įperkamas, tvarias ir aukštos kokybės paslaugas didinimas, įskaitant sveikatos priežiūrą ir visuotinės svarbos socialines paslaugas. 2019 m. Lietuvoje skurdo riziką ar socialinę atskirtį patiriantys asmenys sudarė 26,3 % šalies gyventojų, o 2020 m. 24,8 % (2019 m. ES vidurkis – 21,1 %). Skurdo ir socialinės atskirties riziką dažniausiai patiria sunkiai integruojami į darbo rinką arba joje ilgai neišsilaikantys asmenys.

Mažinant socialinę atskirtį, toliau išlieka poreikis plėtoti socialines paslaugas, pagrindinę investicijų dalį skiriant bendruomenėje ir šeimoje teikiamų paslaugų plėtrai ir institucinės globos pertvarkos įgyvendinimui užtikrinti. Bus įgyvendinamos integruotos veiklos, skirtos socialinei ir ekonominei marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integracijai, socialinio būsto prieinamumui gerinti ir vaiko garantijoms įgyvendinti. Šiomis investicijomis bus prisidedama prie **TR'2019 mažinti pajamų nelygybę, skurdą ir socialinę atskirtį** įgyvendinimo.

Atsižvelgus į atliktų vertinimų duomenis siūloma, plėtojant IPP, pirmenybę skirti namuose teikiamoms paslaugoms, kurios yra pigesnės nei teikiamos specializuotose įstaigose, įtraukiant bendruomenes. Didėja socialinių inovacijų aktualumas, nes tradicinių sprendimų nepakanka sprendžiant įsisenėjusias socialines problemas ir kintančios visuomenės keliamus iššūkius. Todėl bus ieškoma novatoriškų būdų, kurie skatintų teigiamus pokyčius. Toliau bus finansuojama BIVP, stiprinant planavimo principus „iš apačios į viršų“, grindžiamus partnerystėmis, rengiant ir įgyvendinant BIVP strategijas.

Pandemijos ir karantino akivaizdoje išryškėjo kultūros svarba emocinei visuomenės sveikatai. Dar labiau atsiskleidė netolygus kultūros paslaugų prieinamumas. Remiantis 2020 m. duomenimis, kultūros paveldo objektų lankymas karantino metu sumažėjo nuo 66 iki 14 %, muziejų, galerijų ir parodų lankymas sumažėjo nuo 40 iki 6 %. Tuo tarpu tik apie 16 % gyventojų naudojo kultūros paslaugomis ir produktais internetu (virtualiai). Neįgaliesiems įsitraukti į kultūros veiklas labiausiai trukdo kultūros objektų infrastruktūros nepritaikymas ir individualizuotų, specialiesiems poreikiams pritaiktų kultūros paslaugų stoka.

Daugiau kaip pusė Lietuvos privačiame ir NVO sektoriuje veikiančių KKI, kurios yra didžiausias jaunimo, savarankiškai dirbančių ir mažų įmonių darbdavės, atstovų veikla karantino laikotarpiu buvo visiškai sustabdyta ir susidūrė su veiklos tęstinumo iššūkiais¹. Siekiant kompleksiskai spręsti **TR'2020 nustatytas** rekomendacijas gerinti galimybes įsidarbinti ir skatinti socialinę ekonomiką, aktyvią įtraukti į paslaugų prieinamumą, taip pat švelninti neigiamus pandemijos sukeltos krizės

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0239_EN.html

padarinius darbo rinkoje, mažinti socialinę atskirtį, ypač regionuose, reikės **investicijų į kultūros sritį**.

Sveikatos priežiūros rezultatai Lietuvoje vis dar vieni prasčiausių ES. Vienas pagrindinių NPP tikslų – pasiekti, kad iki 2030 m. pailgėtų šalies gyventojų gyvenimo trukmė, o atotrūkis tarp lyčių sumažėtų nuo 9,5 iki 5,2 m. Tikslui pasiekti ir kartu **siekiant įgyvendinti TR'2019 ir TR'2020 sveikatos srityje numatytos 5 reformų kryptys**, investuojant ES fondų ir EGADP lėšas: visuomenės ir ASPI veiklos kokybės gerinimas; sveikatos sistemos atsparumo grėsmėms užtikrinimas; IPP teikimo plėtra; sveikatos sistemos skaitmenizavimas; psichikos sveikatos raštingumo ir paslaugų įvairovės didinimas.

Pandemijos sukelta krizė parodė, kad sveikatos sektorius nėra pasirengęs kovoti su pandemijos pasekmėmis, todėl investicijos bus nukreiptos į sveikatos priežiūros sistemos pajėgumų ir atsparumo didinimą.

Siekiant padidinti kokybiškų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, mažinti sveikatos priežiūros netolygumus, įveikti senėjančios visuomenės iššūkius, bus investuojama į PSP stiprinimą ir visuomenės bei psichikos sveikatos paslaugų ir IPP plėtrą.

Šalies ligoninėse esančių lovų skaičius 30 % viršija ES vidurkį, tačiau išvengiama mirtingumo ar hospitalinio mirštamumo rodikliai prasti. Todėl bus plėtojami nauji sveikatos priežiūros įstaigų regioniniai bendradarbiavimo modeliai (ligoninių sistemos reorganizavimas), pritaikant infrastruktūrą pagal pasikeitusį paslaugų profilį, kuriant savivaldybių sveikatos centrus, stiprinant GMP organizavimą bei tinkamai išnaudojant turimus žmogiškuosius išteklius.

Susirūpinimą kelia sveikatos priežiūros specialistų trūkumas, netolygus jų pasiskirstymas ir senėjimas, todėl bus siekiama spręsti sveikatos priežiūros darbuotojų pasiūlos disbalanso problemas.

Siekiant BNR politikos tikslo „**Piliečiams artimesnė Europa**“, ES fondų investicijomis bus įgyvendinama tvari ir integruota miestų ir FZ plėtra. Įgyvendinant Programą bus remiama ITP miestuose, siekiant veiksmingiau spręsti ekonominius, aplinkos, klimato, demografinius ir socialinius uždavinius, kartu atsižvelgiant į savivaldybių poreikius spręsti bendras problemas joms bendradarbiaujant FZ, mažinti regioninius netolygumus ir prisitaikyti prie demografinių iššūkių.

Regioniniu lygmeniu ekonominis augimas ir jo įtaka gyvenimo kokybei buvo netolygi – BVP/gyv. regionuose ir nuo 2007 m. iki 2019 m. nesumažėjo – vidutiniškai siekia tuos pačius 30 %. Kita opi problema – gyventojų skaičiaus mažėjimas (5 % nuo 2014 m. iki 2020 m.). Stabilus gyventojų skaičius išlieka tik Sostinės regione. Tuo tarpu VVL gyventojų skaičiaus mažėjimas ženkliai viršija šalies vidurkį (viršija dvigubai 6 VVL regionuose). Tai sukelia spaudimą ne tik viešosios infrastruktūros ir paslaugų efektyvumui, bet ir darbo rinkai. Šalies užimtumui įtakos turi amžiaus struktūra: dėl amžiaus struktūros apie 28 % visų darbingo amžiaus gyventojų (55–64 m.) per artimiausią dešimtmetį pasieks pensinį amžių.

Lietuvos ūkio sektorių finansavimo po 2020 m. vertinimas parodė, kad iki šiol skirtos ES fondų investicijos nepaskatino regionų konvergencijos: nors regionų plėtros planai buvo rengiami, tačiau centralizuotu būdu taikytos regionų augimą ir patrauklumą didinančios priemonės, formalus regionų dalyvavimas priimančiais sprendimus neleido įgyvendinti kompleksinių ir individualizuotų sprendimų. Įgyvendinant regionų plėtros planus vykdomos investicijos buvo fragmentuotos ir nepaskatino didesnį poveikį turinčių ir kelių savivaldybių teritorijoms svarbių sprendimų.

Siekiant teritorinės sanglaudos tikslų ir atsižvelgiant į ankstesnę patirtį, Programos investicijos bus skirtos visų regionų miestams, kurie **atlieka pagrindinį vaidmenį telkdami gyventojus, investicijas, viešąsias paslaugas ir darbo vietas**. Siekiant vietos lygmeniu spręsti atskirties, viešųjų paslaugų prieinamumo problemas ir mažinti regionų vidinius ekonominius netolygumus, investicijos bus koncentruojamos siekiant panaudoti **FZ sudariusių savivaldybių bendrą veiksmų potencialą**.

Siekiant investicijų į regionų plėtrą efektyvumo, integralumo ir tvarumo, pasitelkiamas patobulintas ITI mechanizmas: koncentruojamos tvarios miestų plėtros, viešųjų paslaugų prieinamumo užtikrinimo (ypač atokiausiuose regionuose, reaguojant į demografinius pokyčius), regionų ekonominio gyvybingumo didinimo ir šiems veiksams įgyvendinti reikalingų kompetencijų stiprinimas ir tinklaveika.

Lietuvoje ir toliau planuojama skatinti energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones pastatų, energetikos bei pramonės (verslo) sektoriuose, taikant subsidines, praktikoje išbandytas ir pasiteisinusias **finansines priemones** ar jų derinius, siekiant maksimizuoti energijos vartojimo efektyvumo naudas, didinti energijos efektyvumo didinimo apimtį, spartinti siekiamų rodiklių pasiekimą. Pažymėtina, kad nustatytas rinkos finansavimo trūkumas SVV finansuoti – 1 044,57 mln. Eur, verslo finansavimo individualių garantijų priemonėms įgyvendinti – 675 mln. Eur, MTEPI veikloms – 756 mln. Eur, socialiniam verslui – 800 tūkst. Eur, pastatų renovacijai – 11 mlrd. Eur.

2014–2020 m. įsteigta 10 fondų, kuriems skirta 628 mln. Eur ES lėšų, ir tai sudaro apie 10 % visos Lietuvai skirtos 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų sumos, pritraukta daugiau nei 1,1 mlrd. Eur privačių lėšų, pakartotinai investuota už 528 mln. Eur. Be to, 2014–2020 m. jau suteikta daugiau kaip 2 000 paskolų daugiabučių renovacijai, pasirašyta apie 90 paskolų viešųjų pastatų renovacijai, 5 paskolos kultūros paveldo objektams aktualizuoti, 20 paskolų vandentvarkos srityje. CO₂ sumažinta 143 667 T, suteikta 2 659 paskolų arba garantijų SVV, atlikta 116 investicijų į rizikos kapitalą. 2021–2027 m. numatoma finansines priemones pradėti taikyti ir CŠVT sektoriaus efektyvinimui bei didesniai AEI naudojimui CŠVT sektoriuje.

Programos vadovaujančioji institucija skatins strateginį viešųjų pirkimų vykdymą numatytiems Sanglaudos politikos tikslams įgyvendinti. Finansavimo gavėjai bus skatinami taikyti daugiau su kokybe ir gyvavimo ciklu susijusių išlaidų kriterijų. Kur įmanoma, aplinkosaugos ir socialiniai aspektai, taip pat naujovių skatinimo priemonės turėtų būti įtraukti į viešųjų pirkimų procedūras.

Administraciniai gebėjimai ir supaprastinimai

Administracinių gebėjimų srityje pagrindiniai iššūkiai 2021–2027 m. kokybiškų ir į pokyčius orientuotų intervencijų stiprinimas, naujų VKS dalyvių savalaikis įtraukimas ir jiems reikalingų gebėjimų užtikrinimas, turimų kompetencijų išlaikymas, naujų pritraukimas, administracinės naštos mažinimas.

Siekiant skatinti suinteresuotų šalių įsitraukimą įvairiais Programos rengimo ir įgyvendinimo etapais **partneriai bus dar aktyviau įtraukiami į planavimo ir stebėsenos procesą** tiek nustatant problemas, tiek ieškant sprendimų ir kuriant priemones joms spręsti. Bus plečiamos partnerių gebėjimų stiprinimo galimybės.

Pagal administracinių gebėjimų stiprinimo ir žmogiškųjų išteklių valdymo žemėlapyje nustatytas tobulintinas sritis, parengtas priemonių planas ir pradėtos įgyvendinti veiklos, skirtos VKS institucijų ir kitų šalių, dalyvaujančių planuojant ir įgyvendinant investicijas, administraciniam gebėjimams stiprinti.

Daug dėmesio bus skirta **žmogiškųjų išteklių ir organizacijų valdymo tobulinimui, vadovų lyderystės stiprinimui, planavimo ir analitinių kompetencijų tobulinimui**, mokymosi galimybių gerinimui, metodikų kūrimui, priemonių, padedančių pritraukti ir išlaikyti talentus, paieškai.

RPT bus būtina stiprinti bazinius gebėjimus (žmogiškųjų išteklių ir finansų valdymo, strateginio planavimo) ir gebėjimus, naujiems procesams ir priemonėms pagal pasikeitusią strateginio valdymo sistemą kokybiškai įgyvendinti. Regionų centrų ir kitų savivaldybių gebėjimų, susijusių su darnios miestų plėtros, FZ strategijų rengimu, veikla pradėta 2021 m. IV ketv. ir tęsis iki 2023 m. III ketv., o su šių strategijų įgyvendinimu – bus vykdoma visą Programos įgyvendinimo laikotarpį. Projektų vykdytojams bus reikalingos kompetencijos ir specifiniai gebėjimai įgyvendinant naujas veiklas (pvz., poveikio aplinkai vertinimo, bendruomenės įtraukimo, kt.).

Siekiant efektyviau organizuoti viešuosius pirkimus ir užtikrinti didesnę konkurenciją vykdant juos, įgyvendinamas Viešųjų pirkimų profesionalumo stiprinimo planas.

Kuriant 2021–2027 m. ES fondų administravimo sistemą supaprastinta VKS institucinė sistema, sumažinant VKS institucijų skaičių, taip užtikrinant mažesnes administravimo sanaudas bei vieningą VKS standartą, greitesnį projektų parengimą ir įgyvendinimą, taip pat orientuojamasi į paprastų procedūrų, formų nustatymą, atsisakant perteklinių reikalavimų. Planuojama supaprastinti tam tikrus procesus (pvz. valstybės projektų planavimo ir atrankos, projektų sutarčių sudarymo ir keitimo procesus), kuo daugiau procesų automatizuoti. Sumažės administracinė našta institucijoms vertinant projektų išlaidas ar atliekant patikras vietose – tikrinimai galės būti atliekami atrankiniu būdu remiantis rizikų valdymu ir kt. Planuojama plėsti sričių, kurioms bus nustatyti supaprastintai apmokamų išlaidų dydžiai, sąrašą.

ES Baltijos jūros regiono strategijos įgyvendinimas

Rengiant Programą įvertintos galimos sąsajos su ES BJRS ir atnaujintu jos veiksmų planu, taip pat finansavimo sritimis, kurios gali prisidėti prie šios strategijos įgyvendinimo. Lietuva mato didelį potencialą stiprinti MTI pajėgumus ir pažangiųjų technologijų naudojimą, bendradarbiaudama su kitomis šalimis ir vadovaudamasi ES BJRS politine kryptimi „Inovacijos“, taip pat nustatydamą naujas eksporto rinkas ir skatindama MVĮ dalyvavimą bendradarbiavimo tinkluose ir tarpreigioniuose klasteriuose. Kita svarbi bendradarbiavimo sritis yra prisitaikymas prie klimato kaitos ir rizikos prevencija.

1 lentelė

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
1. Konkurencingesnė ir pažangesnė Europa	1.1. Plėtoti ir stiprinti mokslinių tyrimų ir inovacinius pajėgumus ir diegti pažangiąsias technologijas (Mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas)	<p>Vykdamas šio konkreta uždavinio veiklas tiesiogiai įgyvendinama S3, kurioje numatyta spręsti šias esmines problemas: fragmentuota, verslui nepatraukli ir sudėtinga prieiga prie viešųjų MSI paslaugų ir jų infrastruktūros; didelė MTEP veiklų rizika versle ir nepakankama jų mažinančių priemonių visuma. MVĮ mažai investuoja į inovacijas, yra nedaug APV kuriančių įmonių, mažai į MTEP investuojančių įmonių, be to, susiduriama su verslo ir mokslo bendradarbiavimo ir tarptautiškumo iššūkiais, todėl uždavinio investicijomis bus prisidedama prie MTEPI didinimo, komercinamų žinių kūrimo ir jų perdavimo. Bus siekiama NPP tikslo, kad visos MTEP išlaidos, palyginti su BVP 2030 m., sudarytų 2,2 % BVP. Atliktas vertinimas rodo, kad nors 2014–2020 m. investicijos į MTEPI yra tinkamos, tačiau susiduriama su iššūkiais. Didelius MTEPI projektus pajėgios įgyvendinti labai mažai įmonių, jos neskatinamos rizikuoti, trūksta idėjų, todėl pasiekta mažai inovatyvių įmonių ir paskatinta mažai naujų MTEPI veiklų. 2021–2027 m. daugiau dėmesio bus skiriama antreprenerystės kultūros ugdymui MSI, stiprinant jų vidaus padalinių MTEP rezultatų komercinimo vadybos kompetencijas, mokslui imlaus verslo partnerių paieškai, sukurtų MTEP produktų ir paslaugų pristatymui, aktyvesniam VGPP įgyvendinimui. Bus investuojama ne į viešąją infrastruktūrą, o į jos įveiklinimą, MTEPI rezultatų komercinimo veikloms vykdyti reikalingos įrangos įsigijimą MSI, į žmogiškųjų išteklių pritraukimą vykdyti MTEPI, MTEPI tarptautiškumą ir viešojo sektoriaus, vykdančio MTEPI veiklas, gebėjimų komercinti kuriamas žinias stiprinimą.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – daliai veiklų („Skatinti startuolių vystymą, akceleravimą ir plėtrą“) įgyvendinti planuojama naudoti rizikos kapitalo investicijas į MTEPI. Kitoms veikloms, pvz., „Skatinti inovacijų pasiūlą“ Sostinės regione, „Sudaryti sąlygas tvariai pramonės MVĮ transformacijai“, būtų taikomos arba finansinės priemonės, arba dotacija dėl jos skatinamojo poveikio ir veiklų pobūdžio (kai veiklos negeneruoja pajamų, pasižymi didele rizika ir MVĮ nebus pajėgi grąžinti paskolas, pvz., didele rizika pasižyminčių MTEP veiklų vykdymui).</p> <p>Siekiant ES BJRS politinės srities „Inovacijos“ tikslų, bus sukurta inovacijų ir verslumo ekosistema, pagrįsta SS.</p>
	1.2. Pasinaudoti skaitmeninio teikiama nauda piliečiams, įmonėms, mokslinių tyrimų	<p>Šio konkreta uždavinio veiklos netiesiogiai prisideda prie S3 įgyvendinimo. Investicijomis prisidedama prie MVĮ ir viešojo sektoriaus skaitmeninio. Vertinimai rodo, kad neišnaudojamas atvirų duomenų potencialas kurti</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>organizacijoms ir valdžios institucijoms</p> <p>(Skaitmeninimo naudos panaudojimas)</p>	<p>pridėtinę vertę versle ir viešajame sektoriuje, todėl 2021–2027 m. numatoma ypatingą dėmesį skirti į paklausą orientuotų mokslo duomenų atvėrimui ir atvirųjų viešojo sektoriaus duomenų naudojimui, finansinių paskatų verslui naudotis atvirų duomenų sprendimais kūrimui.</p> <p>Tik 25 % įmonių planuoja investicijas ketvirtosios pramonės revoliucijos „Pramonė 4.0“ srityse, todėl 2021–2027 m. laikotarpiu dėmesys skiriamas MVĮ e. verslo modelio ir produktų skaitmeninimui, diegiant pažangiausias technologijas.</p> <p>Kuriant naujas, inovatyvias priemones ir technologinius sprendimus, bus siekiama, kad jais galėtų pasinaudoti verslas ir visi šalies gyventojai, įskaitant socialiai pažeidžiamų grupių žmones. Taip pat investicijos bus nukreiptos į rinkoje neegzistuojančias arba labai mažai naudojamas patikimumo užtikrinimo paslaugas.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacija dėl jos skatinamojo poveikio. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruoja pajamų, nes numatomos viešųjų institucijų įgyvendinamiems projektams arba skirtos MVĮ vadinamosioms minkštomis skaitmeninimo veikloms vykdyti, todėl joms taikyti finansinių priemonių neplanuojama. Siekiant ES BJRS politinės srities „Inovacijos“ tikslų ir tobulinant verslo aplinką, būtina visapusiškai išnaudoti skaitmeninės ekonomikos ir inovacijų diegimą, sudarant MVĮ ir vartotojams vienodas priėjimo prie skaitmeninių rinkų galimybes visame BJR, ir stiprinti bendradrabiavimą kuriant Europos skaitmeninę ekonomiką.</p>
	<p>1.3. Stiprinti tvarų MVĮ augimą bei konkurencingumą ir darbo vietų kūrimą MVĮ, be kita ko pasitelkiant gamybines investicijas</p> <p>(MVĮ augimas ir konkurencingumas)</p>	<p>Šio konkretaus uždavinio veiklos netiesiogiai prisideda prie S3 įgyvendinimo. Investicijomis prisidedama prie MVĮ produktyvumo ir konkurencingumo didinimo.</p> <p>Darbo našumas Lietuvoje 2020 m. siekė tik 81,5 % ES vidurkio. Šalies įmonės daugiausia konkuruoja žemos pridėtinės vertės veiklose. Iššūkį stiprina neigiamos demografinės tendencijos, kvalifikuotos darbo jėgos, inovacijų ir investicijų stoka, augančios darbo sąnaudos. Finansavimo, reikalingo inovacijoms diegti ir veiklai plėsti, trūkumas yra pagrindinė kliūtis, aktuali 1 iš 8 Lietuvos MVĮ. Toks rodiklis dvigubai didesnis nei vidutiniškai ES. Dėl to svarbu investuoti į inovatyvaus verslo plėtrą, skatinti pradedančiųjų SVV subjektų akceleravimą ir plėtrą, MVĮ tarptautiskumą bei įsitraukimą į TVG. Šio tikslo investicijomis siekiama, kad pagal Pasaulio konkurencingumo indeksą Lietuva iki 2030 m. pakiltų iš 39 vietos į 30 vietą.</p> <p>Atsižvelgiant į žemą verslumo lygį VVL regione, investicijos bus telkiamos šiame regione. Taip pat bus investuojama į naujų užsienio rinkų paiešką ir esamų</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>plėtrą, įskaitant Sostinės regioną. Įvertinus mažo tarptautinio konkurencingumo ir žemo darbo našumo problemas, MVĮ bus skatinamos investuoti į skaitmeninimo technologijų diegimą abiejuose regionuose.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma VVL – dotacija dėl skatinamojo poveikio ir veiklų, kurios negeneruoja pajamų, pobūdžio. Tačiau bus naudojamos ir finansinės priemonės, skirtos finansinių šaltinių prieinamumui užtikrinti veiklą pradedantiems SVV subjektams, įskaitant rizikos kapitalo investicijas bei paskolas. Veikloms „Skatinti trumpų vertės kūrimo grandinių formavimąsi ir plėtrą tarp MVĮ VVL regionuose“, „Skatinti pramonės MVĮ gamybos procesų automatizavimą ir skaitmeninimo technologijų diegimą“ ir „Skatinti aukštą pridėtinę vertę kuriančių pramonės MVĮ gamybos procesų skaitmeninimą“, kurios 2014–2020 m. laikotarpiu buvo įgyvendinamos subsidijos forma, tačiau pasižymi atsiperkamumu vidutinės trukmės laikotarpiu (nors ir yra santykinai brangios), taip pat planuojama taikyti finansines priemones, pirmiausia paskolų forma. Paskolas, esant poreikiui, planuojama derinti su subsidijomis.</p> <p>Siekiant ES BJRS politinės srities „Inovacijos“ tikslų, bus skatinamas verslumas ir stiprinamas MVĮ augimas.</p>
	<p>1.4. Ugdyti pažangiajai specializacijai, pramonės pertvarkai ir verslumui reikalingus įgūdžius.</p> <p>(Sumanios specializacijos ir pereinamojo laikotarpio įgūdžiai)</p>	<p>Vykdam šio konkretaus uždavinio veiklas įgyvendinama S3.</p> <p>Siekiant spręsti iššūkius ir problemas, kylančias SS srityje ir identifiкуotas VGPP metu, susijusias su pramonės pertvarka, ypatingas dėmesys skiriamas skaitmeninių įgūdžių ugdymui ir tobulinimui. Tai sudarys sąlygas tvariam, inovacijomis grįstam ekonomikos augimui.</p> <p>Siekiant paskatinti perėjimą prie žiniomis grindžiamos ir didesnės pridėtinės vertės ekonomikos, bus investuojama į tas VGPP metu (reikiamų įgūdžių sąrašas parengtas, pasikonsultavus su VGPP dalyviais, prioritetų vadovais, per diskusijas grupėse, atlikus rezultatų analizę) nustatytas SS sričių darbuotojų kompetencijas ir įgūdžius, kurie reikalingi MVĮ (dominuojančioms pramonės srityje). Taip pat bus stiprinami ir kitų VGPP dalyvaujančių subjektų darbuotojų gebėjimai įgyvendinti S3. Planuojama investuoti į skirtingų įgūdžių, reikalingų viso inovacijų vadybos ciklo metu (nuo planavimo iki kontrolės), lavinimą.</p> <p>Siekiant stiprinti žinių ir technologijų perdavimo grandį, bus skatinamas MSI atžalinių (angl. <i>spin-off</i>) įmonių kūrimas: numatomos MSI atžalinių įmonių vystymui skirtos akceleravimo priemonės, pagal kurias teikiama kompleksinė pagalba, mentorystės, preakceleravimo įrankiai, skirti studentų ir tyrėjų</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>idėjoms vystyti.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacija dėl jos skatinamojo poveikio. Planuojamos vykdyti veiklos dėl savo specifikos nėra tiesiogiai susijusios su ekonomine veikla ir pelno siekimu. Kadangi investicijos nukreipiamos į žmogiškųjų išteklių kompetencijų ugdymo veiklas, kurios negeneruoja tiesioginių pajamų, todėl neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p>
	<p>Specialus prioritetas – gerinti skaitmeninį junglumą</p> <p>(Skaitmeninis ryšys)</p>	<p>IRT lemia ūkio augimą, inovacijas ir skatina produktyvumą, turintį poveikį visoms Programos investavimo sritims, tačiau kai kurie gyventojai vis dar negali pasinaudoti skaitmeninės ir technologinės pertvarkos nauda: remiantis DESI 2020 m. duomenimis, namų ūkių, patenkančių į sparčiojo fiksuotojo plačiajuosčio ryšio aprėptį, procentinė dalis yra mažesnė nei ES vidurkis (atitinkamai 69 % ir 86 %). Tik 68 % namų ūkių Lietuvoje yra užsisakę fiksuotojo plačiajuosčio ryšio paslaugą, o ES vidurkis siekia 78 %. Miesto ir kaimo atskirtis pagal fiksuotojo plačiajuosčio ryšio įdiegimą didelė: LSD 2021 m. duomenimis, tik 82 % kaimo namų ūkių turi prieigą prie interneto, o ES vidurkis – 92 %.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, daugiausia dėmesio skiriama skaitmeninio junglumo gerinimui, investicijas skiriant teritoriniams skirtumams mažinti, kibernetiniam ir fiziniam saugumui užtikrinti ir itin didelio pralaidumo viešųjų tinklų plėtrai, prioritetą teikiant vietovėms, kuriose tinklų diegimas nėra ekonomiškai naudingas, kad būtų užtikrinta tolygi elektroninių ryšių tinklų plėtra.</p> <p>Svarbu pabrėžti, kad investicijų poreikis Sostinės regione yra taip pat reikšmingas. Naujos kartos interneto prieigos neturinti namų ūkių dalis yra plačiai pasiskirsčiusi didelėje teritorijoje. Nepadengtose, koncentruotose kelių kaimų ar gyvenviečių arba ryšio bokšto teritorijose yra likę ne daugiau kaip po 30–40 namų ūkių, išskyrus Sostinės regioną, kur yra nepadengtų teritorijų, turinčių 100 ir daugiau namų ūkių.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacija dėl jos skatinamojo poveikio. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms nenumatoma taikyti finansinių priemonių.</p> <p>Siekiant ES BJRS politinės srities „Inovacijos“ tikslų, itin svarbus IRT ir bendros skaitmeninės rinkos gerinimas. Prioritetas turėtų būti teikiamas prieigos prie didelės spartos ryšio užtikrinimui, kad visuomenei, verslo ir mokslo organizacijoms būtų sudarytos sklandaus informacijos srauto perdavimo, bendradarbiavimo, mainų, e. paslaugų teikimo sąlygos.</p>
2. Žalesnė Europa	2.1. Skatinti	Uždavinys prisideda prie NENS, NEKSVP tikslų

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>energijos vartojimo efektyvumą ir mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį</p> <p>(Energijos vartojimo efektyvumas)</p>	<p>įgyvendinimo energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityje, dera su EK Renovacijos bangos strategijos iniciatyvomis ir įgyvendina IRS.</p> <p>Uždavinio veiklos atspindi NEKSVP 3.2 skirsnyje „Energijos vartojimo aspektas“ nurodytas politikos priemonės, kuriomis planuojama užtikrinti Lietuvai nustatyto įpareigojimo pagal Direktyvos (2012/27/ES)² 7 str. ir Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo³ 1 skyriaus 1 str. – sutaupyti 27,28 TWh suminės galutinės energijos – įgyvendinimą. Uždaviniu sprendžiamos problemos – imlumas energijai, priklausomybė nuo energijos importo, nepakankami energetinio intensyvumo ir energijos produktyvumo rodikliai palyginti su ES vidurkiu, aplinkos oro kokybės, energetinio skurdo, visuomenės sąmoningumo ir kt. socialiniai aspektai.</p> <p>Programoje numatytos energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiklos leis sutaupyti apie 17,7 TWh galutinės energijos arba įgyvendinti 65 % nustatyto tikslo. Numatoma didinti energijos vartojimo efektyvumą viešajame ir gyvenamajame sektoriuose, renovuojant centrinei valdžiai priklausančius viešuosius pastatus, efektyvinant CŠT tinklus, renovuojant daugiabučius, namų ūkiuose keičiant neefektyvius šilumos gamybos įrenginius efektyvesnėmis AEI technologijomis, pramonės sektoriuje – diegiant energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones. Tai padės taupyti finansinius išteklius viešajame ir namų ūkių sektoriuose, padės didinti įmonių konkurencingumą, mažinti išmetamų ŠESD kiekį ir gerinti aplinkos oro kokybę.</p> <p>Namų ūkiams ir pramonės įmonėms skiriama dotacija, nes negeneruoja pajamų. Biudžetinių įstaigų, kaip neturinčių galimybės skolintis, pastatų atnaujinimas bus įgyvendinamas dotacijų taikant sąlygas pagalba. Daugiabučių atnaujinimui taikomos finansinės priemonės, kitoms veikloms – finansinės priemonės, derinant jas su dotacija arba dotacija taikant sąlygas, taip skatinant greitesnę atsipirkimą. ES BJRS politikos sritis „Energetika“ sukurs papildomas galimybes gilinti BJR šalių regioninį bendradarbiavimą energijos vartojimo efektyvumo srityje.</p>
	2.2. Skatinti atsinaujinančiąją energiją pagal Direktyvą (ES) 2018/2001, įskaitant joje nustatytus tvarumo kriterijus	<p>Uždaviniu labiausiai skatinamas AEI naudojimas decentralizuotai elektros energijos ir šilumos gamybai namų ūkiuose, taip pat bus skatinamas AEI naudojimas pramonės įmonėse. Be to, siekiama ir toliau didinti AEI panaudojimą šilumos ir vėsumos gamybai CŠVT sektoriuje ir užtikrinti išmaniąją elektros energijos skirstymo infrastruktūrą, pritaikytą sparčiai augančio AEI ir kaupimo įrenginių kiekiui</p>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32012L0027>

³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/1bd85ba0a27b11e68987e8320e9a5185/asr>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	(Atsinaujinančių išteklių energija)	<p>integracijai bei valdymui. Numatytos AEI plėtos veiklos turės teigiamą įtaką vietinės energijos gamybos padidinimui iki 70 %, t.y. didesnei energetinei nepriklausomybei.</p> <p>Siekama iki 2030 m. turėti 30 % vartotojų, kurie patys savo poreikiams gamintų elektros energiją. Todėl lygiagrečiai su AEI plėtra didelis dėmesys bus skiriamas ir iššūkiams, susijusiems su AEI integracija į elektros skirstomuosius tinklus.</p> <p>Veikloms skirtoms pramonės įmonėms, taikomos dotacijos kadangi veiklos nėra finansiškai gyvybingos. Energijos gamybai iš AEI namų ūkiuose, kaip veiklai prisidedančiai prie energetinio skurdo mažinimo, bus taikoma dotacija. Ex-ante vertinime buvo nustatytas rinkos trūkumas, todėl finansiškai gyvybingoms naujoms veikloms, susijusioms su AEI plėtra CŠVT sektoriuje planuojama taikyti finansines priemones, jas derinant su dotacija, kuri leistų sutrumpinti išlaidų infrastruktūrai atsipirkimo laikotarpį bei paskatinti pažangesnių technologijų naudojimą. Šis uždavinys prisidės prie ES BJRS politinės srities „Energetika“ įgyvendinimo – siekiant padidinti AEI dalį BJR valstybėse.</p>
	<p>2.3. Plėtoti pažangiąsias elektros energijos sistemas, tinklus ir energijos kaupimo ne transeuropiniame energetikos tinkle (TEN-E) sprendimus</p> <p>(Išmaniosios energijos sistemos)</p>	<p>NEKSVP ir NENS nustatytas tikslas – iki 2030 m. pasiekti, kad AEI dalis elektros suvartojimo balanse būtų bent 45 % – reikalauja kompleksinių sprendimų tiek elektros perdavimo, tiek elektros skirstomajame tinkle. Siekiant 2030 tikslų, numatoma, kad AEI bendras galių prieaugis elektros sektoriuje 2021–2030 m. bus daugiau nei 2000 MW. Siekiant 2030 m. Lietuvoje turėti apie 500 tūkst. elektros energiją sau gaminančių vartotojų, skirstomojo tinklo modernizavimas, diegiant išmaniuosius sprendimus, yra būtinas. Sėkmingai įgyvendinus uždavinį būtų reikšmingai prisidėta prie AEI tikslo įgyvendinimo, sudarant sąlygas atsirasti naujiems gaminantiems vartotojams, jų ir rinkos teikiamų paslaugų integracijai į elektros skirstomuosius tinklus bei patikimam tinklų valdymui.</p> <p>Uždavinio veikloms įgyvendinti planuojama taikyti dotaciją. Ši finansavimo forma prisidės prie elektros tarifo ir kartu prie energetinio skurdo nedidrinimo.</p> <p>Veiklos prisidės prie ES BJRS politinės srities „Energetika“ įgyvendinimo, siekiant, kad tinklo nariai plėstų AEI pajėgumus ir tvariai integruotų juos į rinką bei būtų sudarytos palankesnės techninės sąlygos vartotojams tapti aktyviais energijos rinkos dalyviais.</p>
	2.4. Skatinti prisitaikymą prie klimato kaitos ir nelaimių rizikos prevenciją, atsparumą,	<p>Prognozuojama, kad klimato kaitos poveikis taps vis akivaizdesnis. Klimato kaita Lietuvoje grėsmingiausiai pasireiškia per ekstremalius meteorologinius ir hidrologinius reiškinius, kurie daro poveikį įvairiems ūkio sektoriams.</p> <p>Klimato kaitos sukelti nuostoliai siekia 0,8 % BVP</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>atsižvelgiant į ekosisteminius metodus</p> <p>(Prisitaikymas prie klimato kaitos)</p>	<p>per metus – pavyzdžiui, 2018 m. tokia suma siektų ~361 mln. Eur. Ypač tą pajaučia prie jautriausių klimato kaitai Lietuvoje priskiriami žemės ūkio, visuomenės sveikatos, energetikos, pramonės, transporto ir komunikacijų, miškininkystės sektoriai. Taip pat klimato kaitai ypač jautrios ekosistemos, biologinė įvairovė, kraštovaizdis ir vandens ištekliai, pajūrio zona ir urbanizuotos teritorijos.</p> <p>NEKSVP bei NPP įtvirtintas siekis sumažinti gamtinių ekosistemų ir šalies ūkio sektorių pažeidžiamumą bei sustiprinti jų atsparumą, gebėjimą prisitaikyti ir reagavimą į klimato kaitos pokyčius, kartu siekiant užtikrinti palankias visuomenės gyvenimo ir ūkinės veiklos sąlygas darniam vystymuisi.</p> <p>Atlikus Lietuvos nacionalinę rizikų analizę nustatyta, kad Lietuvos aplinkai, klimatui, ekonomikai ir gyventojų sveikatai bei socialinei gerovei labai didelę riziką kelia stichiniai, katastrofiniai hidrologiniai ir meteorologiniai reiškiniai, miškų gaisrai, epizootijos, potvyniai, epidemijos ir pandemijos ar didelės pramoninės (tarp jų laivų) avarijos tikimybė.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – subsidijos. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių. Prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir atsparumo nelaimėms veiklos prisidės prie ES BJRS politikos tikslo „Saugumas“, kuria siekiama sustiprinti krizių prevenciją ir valdymą. Taip pat bus prisidedama prie „Nutri“, sprendžiant taršos patekimo į aplinką ir Baltijos jūrą problemas.</p>
	<p>2.5. Skatinti prieigą prie vandens ir tvarią vandentvarką</p> <p>(Tvarus vanduo)</p>	<p>Vienas iš Europos žaliojo kurso tikslų yra siekiamybė apsaugoti, išsaugoti ir sustiprinti ES gamtinį kapitalą bei atkurti natūralią požeminio ir paviršinio vandens būklę. Darnus geriamojo vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas reikšmingai prisideda prie šių siekių įgyvendinimo.</p> <p>Didžiausią neigiamą poveikį Lietuvos paviršiniams vandenims daro pasklidoji tarša iš žemės ūkio sektoriaus, taip pat netinkamai tvarkomos individualios nuotekos. Lietuvos teritorija yra jautri azotui ir fosforui zona. Per didelis maistingųjų medžiagų kiekis neigiamai veikia vandens telkinių būklę ir sukelia eutrofikaciją visuose vandens telkiniuose. Todėl svarbu imtis priemonių nuotekų tvarkymo sistemų plėtrai ir nuotekų valymo įrenginių rekonstrukcijai užtikrinti, siekiant mažinti vandens telkinių taršą ir sudaryti galimybes visiems gyventojams gauti saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį.</p> <p>Pagrindinis NPP tikslas iki 2030 m. pasiekti, kad visi vandens telkiniai būtų geros būklės ir visos</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>viešosios geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonės veiktų efektyviai. Taip pat siekiama padidinti nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą iki 95 % šalies gyventojų (padidėtų 18 proc. p., palyginti su 2020 m.), o geriamojo vandens srityje – iki 90 % (padidėtų 7 proc. p., palyginti su 2020 m.).</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – subsidijos. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių. Darnios vandentvarkos veiklos tiesiogiai prisideda prie ES BJRS politinės srities „Nutri“, kuria siekiama mažinti taršos patekimą į vandens telkinius, ir turės netiesioginę įtaką sritims „Pavojai“ bei „Sveikata“.</p>
	<p>2.6. Skatinti perėjimą prie žiedinės ir efektyvaus išteklių naudojimo ekonomikos</p> <p>(Žiedinė ekonomika)</p>	<p>Augant BVP kartu auga ir žaliavų paklausa bei susidaranti atliekų kiekis. Europos žaliajame kurse įtvirtintas siekis skatinti žiedinę ekonomiką, kurioje stengiamasi kuo ilgiau išlaikyti produktų, medžiagų ir išteklių vertę ekonomikos cikle, atveriant galimybes esamą linijinę ekonomiką visiškai pertvarkyti, padidinti tvarumą ir konkurencingumą.</p> <p>NPP nustatytas strateginis tikslas užtikrinti gamtos išteklių naudojimo darną ir švelninti Lietuvos poveikį klimato kaitai – paruoštų pakartotinai naudoti ir perdirbtų atliekų kiekis turėtų siekti 60 % komunalinių atliekų kiekio, o sąvartynuose būtų šalinama ne daugiau kaip 5 % komunalinių atliekų.</p> <p>Konkrečios priemonės įtvirtintos Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane siekiant strateginių atliekų prevencijos prioritetų, tikslų, uždavinių ir tvarkymo užduočių įgyvendinimo. Pasirinkta atliekų prevencijos ir tvarkymo sistemos užtikrinimo veiklų finansavimo forma – subsidijos. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių. Įgyvendinamos žiedinės ekonomikos veiklos leis siekti ES BJRS politinės srities „Pavojai“ ir horizontalios srities „Klimatas“ tikslų, siekiant sąmoningo visuomenės ir verslo prisidėjimo prie atliekų prevencijos ir žiedinio išteklių naudojimo.</p>
	<p>2.7. Stiprinti gamtos, biologinės įvairovės ir žaliosios infrastruktūros apsaugą ir išsaugojimą, be kita ko, miestų teritorijose ir mažinti visų rūšių taršą</p> <p>(Gamtos apsauga ir biologinė įvairovė)</p>	<p>Pastaraisiais dešimtmečiais stebima itin intensyvi žmonijos ekonominė ir socialinė raida, lemianti klimato kaitą, taršą, nedarnią urbanizaciją, neefektyvų gamtos išteklių naudojimą ir invazinių rūšių plitimą, kelia grėsmę biologinei įvairovei. Bioįvairovė yra neatsiejama Europos žaliojo kurso dalis, o jos dėka vyksta daug svarbių gamtos procesų, užtikrinančių bendrą žmonijos gerovę ir ateitį.</p> <p>Lietuvoje dėl nedarnios urbanizacijos ir priemiesčių plėtos, aplinkos taršos, neracionalaus gamtos išteklių naudojimo, invazinių rūšių plitimo ir klimato kaitos veiksnių kinta šalies kraštovaizdis, nyksta biologinė įvairovė, didėja buveinių ir rūšių populiacijų fragmentacija ir sutrinka ekosistemų funkcijos bei jų</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>paslaugų teikimas. Tai kelia pavojų ir visuomenės gerovei ir sveikatai, daro žalą ekonomikai.</p> <p>NPP siekiama iki 2030 m. pagerinti 30 % buveinių ir rūšių būklę. Šiam tikslui pasiekti planuojama įgyvendinti priemones nustatytas „Natura 2000“ prioritetinių veiksmų programoje. Prioritetas bus skiriamas kompleksiniams taikomiesiems tyrimams ir efektyviai stebėsenai.</p> <p>Pasirinkta finansavimo forma – dotacija.</p> <p>Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p> <p>Biologinės įvairovės veiklos prisidės prie ES BJRS politinės srities „Pavojai“ tikslų įgyvendinimo, siekiant padėti efektyviau kovoti su tarša, ir politinės srities „Bioekonomika“ tikslų įgyvendinimo, atkuriant natūralią žmogaus pažeistos aplinkos struktūrą ir didinant ekosistemų atsparumą klimato kaitai.</p>
	<p>Specialus prioritetas – skatinti tvarų daugiaryšį judumą miestuose kaip vieną iš perėjimo prie nulinio anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos dalių</p> <p>(Tvarus judumas mieste)</p>	<p>Atsižvelgiant į didėjančią populiacijos koncentraciją miestuose ir aplinkinėse teritorijose bei atliepiant Europos žaliojo kurso prioritetus, investuojant Programos lėšas prioritetą bus teikiamas aplinką tausojančioms ir efektyvioms miesto transporto sistemoms FZ bei aktyvioms judėjimo rūšims skatinti.</p> <p>Socialinės infrastruktūros trūkumai, nesusietos viešojo transporto sistemos ir judumo sunkumai riboja tiek šalies gyventojų mobilumo galimybes, tiek šalies patrauklumą naujoms investicijoms.</p> <p>Siekiant spręsti iššūkius, su kuriais susiduria miestų ir priemiesčių gyventojai, taip pat keičiant žmonių keliavimo įpročius ir prisidedant prie nustatytų NEKSVP klimato kaitos tikslų, bus įgyvendinami DJMP, o investicijos kreipiamos į darnų, pažangų, saugų ir atsparų klimato kaitai įvairiarūšį judumą. Taip bus užtikrinama visų transporto rūšių integracija ir subalansuoto judumo sistemų plėtra, kuri apimtų viešąjį ir bevariklį transportą, eismo saugą ir saugumą, modalinį pasiskirstymą, eismo organizavimo valdymą, transporto sistemos visuotinumą, žmonių, turinčių specialiųjų poreikių, įtrauktį, aplinką mažiau teršiantį transportą ir intelektines transporto sistemas. Taip pat bus toliau investuojama į viešojo transporto priemonių parko atnaujinimą, įsigyjant degalais iš AEI ir elektra varomų transporto priemonių bei plėtojant AEI ir elektros įkrovimo stotelių infrastruktūrą autobusų parkuose, ir į viešąjį elektromobilių įkrovimo infrastruktūrą miestuose.</p> <p>Atsižvelgiant į išankstinio vertinimo metu nustatytą rinkos trūkumą, siekiant skatinti elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtrą, planuojama taikyti finansines priemones, jas derinant su dotacija, kuri būtų naudojama kaip paskata galutiniais naudotojams. Atsižvelgiant į ES BJRS prioritetinės srities „Transportas“ tikslus, turėtų būti siekiama sumažinti</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		transporto poveikį aplinkai, gerinti eismo saugą, optimizuoti infrastruktūros naudojimą, didinti jos atsparumą stichinėms ir žmogaus sukeltoms nelaimėms.
3. Geriau sujungta Europa	3.1. Plėtoti klimato kaitai atsparų, pažangų, saugų, tvarų ir įvairiarūšį TEN-T (Transeuropinis tinklas TEN-T)	<p>Nors Lietuva per pastaruosius metus pasiekė reikšmingą pažangą tobulindama pagrindinį TEN-T kelių tinklą Lietuvos teritorijoje, tačiau jo baigtumo rodikliai vis dar yra žemesni negu kitų ES šalių vidurkis ir neatitinka TEN-T techninių parametrų, nes trūksta būtinų infrastruktūros komponentų, tokių kaip aplinkkeliai, atskiros TEN-T jungtys su regionais, pagrindiniais miestais ir ekonominiais centrais, o kelių transporto IT sistemos neatitinka ES modernių transporto informacinių sistemų lygio, 20,35 % Lietuvos TEN-T magistralinių kelių suminio kelio dangos būklės indekso (DBI) reikšmė viršija leistinas ribas, todėl įgyvendinant Programą bus tęsiamos investicijos į TEN-T kelių transporto infrastruktūros modernizavimą ir plėtrą, kelių transporto eismo saugos parametrų gerinimą, TEN-T kelių, su jais susijusių privažiuojamųjų ir tiesioginių jungiamųjų kelių rekonstrukciją ir plėtrą, intelektinių kelių transporto sistemų diegimą.</p> <p>Lietuvos TEN-T geležinkelių sektorius taip pat patiria didelių iššūkių. Geležinkelių elektrifikacijos mastas išlieka labai mažas ir yra vienas menkiausių ES, o esamais elektrifikuotais geležinkelių ruožais vežami tik keleiviai.</p> <p>TEN-T kelių ir geležinkelių tinklas Lietuvoje yra mažiausiai išplėtotas. ES transporto duomenų suvestinėje Lietuva užima 21-ą vietą. SPP ir LTIPP pateiktose tarptautinio junglumo problematikos analizės išvadose nurodyti didžiausi TEN-T iššūkiai.</p> <p>Investuojant Programos lėšas į TEN-T, bus prisidedama prie siekiamo tikslo, kad TEN-T pagrindinio tinklo dalis, atitinkanti ES reikalavimus, padidėtų nuo 7 % 2016 m. iki 100 % 2030 m siekimo. Investicijos į TEN-T Lietuvos tinklo plėtrą yra numatytos SPP ir LTIPP.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacija dėl jos skatinamojo poveikio. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruoja pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p> <p>Siekiant ES BJRS politinės srities „Transportas“ tikslų, būtina spręsti šiuos dėl globalizacijos, skaitmeninimo ir didėjančio mobilumo kylančius iššūkius: kelių spūstys, aplinkos tarša, triukšmas, eismo sutrikimai, pavojingųjų krovinių judėjimas, nepritaikytos mobilumo paslaugos senėjančiai visuomenei.</p>
	3.2. Plėtoti ir stiprinti tvarų, klimato kaitai atsparų, pažangų ir	Šalies vidaus susisiekimo sistema yra vienas iš esminių veiksnių, lemiančių tvarų regionų centrų ekonomikos augimą ir turinčių didelę reikšmę

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>įvairiarūši nacionalinį, regioninį ir vietos judumą, įskaitant geresnes galimybes naudotis TEN-T ir tarpvalstybinį judumą</p> <p>(Darnusis transportas)</p>	<p>Lietuvos ekonominei ir socialinei raidai. Darni susisiekimo infrastruktūra yra regioninės plėtros ir junglumo pagrindas.</p> <p>Siekiant geresnio miesto ir kaimo vietovių junglumo ir geografiškai subalansuotos regionų ekonominės plėtros, Programos investicijos bus skirtos valstybinės reikšmės kelių plėtrai, gerinant jų techninius parametrus. Taip pat bus plėtojama savivaldybių susisiekimo infrastruktūra, diegiamos intelektinės transporto sistemos ir inovatyvūs sprendimai. Daugiau nei 30 % valstybinės reikšmės krašto kelių suminio kelio dangos būklės indekso (DBI) reikšmė viršija leistinas ribas. Siekiant pagerinti valstybinės reikšmės kelių techninius parametrus, daugeliu atvejų regionuose bus tobulinami ir rekonstruojami keliai, drauge užtikrinant eismo saugą (įrengiant eismo saugos priemones), mažinant juodųjų dėmių skaičių keliuose, užkertant kelią naujoms juodosioms dėmėms atsirasti, įrengiant transporto priemonių ir pėstiesiems skirtą infrastruktūrą, eliminuojant vieno lygio kelių ir pėstiesiems skirtos infrastruktūros susikirtimus su geležinkeliais, taip pat diegiamos aplinkosaugos priemonės (triukšmo mažinimo, gyvūnų apsaugos).</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacija dėl jos skatinamojo poveikio. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms nenumatoma taikyti finansinių priemonių.</p> <p>Siekiant ES BJRS prioritetinės srities „Transportas“ tikslų, svarbu ne tik spręsti tvarios plėtros, mobilumo, įvairiarūšio transporto logistikos, miestų mazgų integravimo, intelektinių transporto sistemų diegimo, alternatyviųjų degalų naudojimo skatinimo, saugos didinimo klausimus, bet ir ieškoti bendrų sutartų tarpvalstybinių veiksmų, skirtų veiksmingoms, į ateitį orientuotoms, aukštos kokybės transporto paslaugoms visuomenei teikti.</p>
<p>4. Socialiai atsakingesnė ir įtrauktesnė Europa</p>	<p>4.1. Suteikti daugiau galimybių įsidarbinti ir pasinaudoti aktyvumo priemonėmis visiems darbo ieškantiems asmenims, visų pirma jaunimui, ypač įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą, ilgalaikiams bedarbiams ir darbo rinkoje palankių sąlygų neturinčioms grupėms bei ekonomiškai</p>	<p>Prieš pandemiją dalyvavimas darbo rinkoje buvo aktyvus, o nedarbo lygis žemas, tačiau dėl šios pandemijos sukeltos krizės kilo naujų iššūkių.</p> <p>TR'2020 skatinama švelninti krizės poveikį užimtumui. Didinti ADRP priemonių finansavimą bei aprėptį ir skatinti gerinti įgūdžius.</p> <p>Siekiant padėti bedarbiams kuo anksčiau grįžti į darbo rinką, reikia didinti ADRP priemonių ir kitų priemonių, skirtų darbo jėgos kvalifikacijai keisti ir kelti, aprėptį. Taip pat siekiant užtikrinti prasmingą ir nepavėluotą socialinių partnerių dalyvavimą planuojant išėjimą iš pandemijos ir atsigavimo procesą, svarbu stiprinti jų gebėjimus.</p> <p>Investicijos bus skiriamos ADRP priemonių aprėpčiai didinti, galimybėms įsidarbinti gerinti, darbo jėgos pasiūlos atitikčiai darbo rinkos poreikiams bei naujiems ketvirtosios pramonės revoliucijos „Pramonė</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>neaktyviems žmonėms, taip pat propaguoti savarankišką veiklą ir socialinę ekonomiką</p> <p>(Suteikti galimybių įsidarbinti ir pasinaudoti aktyvumo skatinimo priemonėmis visiems)</p>	<p>4.0“ iššūkiams siekti ir savarankiškam užimtumui bei darbo vietų kūrimui skatinti, atskirai skiriant dėmesio neįgaliųjų ir vyresnio amžiaus asmenų užimtumui. Be to, bus investuojama į darbo vietų kokybės gerinimą, stiprinant socialinį dialogą bei užtikrinant saugią ir sveiką darbo aplinką.</p> <p>Planuojama finansavimo forma – dotacija. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p>
	<p>4.2. Gerinti švietimo ir mokymo sistemų kokybę, įtraukumą, veiksmingumą ir jų aktualumą darbo rinkos atžvilgiu, be kita ko pripažįstant neformaliojo ir savaiminio mokymosi rezultatus, siekiant padėti įgyti bendrąsias kompetencijas verslumo ir skaitmeninius įgūdžius, ir skatinti taikyti dualines švietimo ir profesinio mokymo sistemas</p> <p>(Švietimo ir mokymo sistemų gerinimas)</p>	<p>Žmogiškųjų išteklių trūkumas bei dažnai nepakankama ir šiuolaikinių iššūkių ir dinaminių aplinkos pokyčių neatitinkanti jų kvalifikacija yra vienas pagrindinių veiksnių, darančių neigiamą įtaką švietimo sistemos kokybei ir veiksmingumui. Prie to prisideda ir netolygus ugdymo prieinamumas, lemiantis ir regioninius mokinių pasiekimų skirtumus.</p> <p>EK yra pabrėžusi, kad būtina gerinti švietimo ir mokymo sistemos, įskaitant suaugusiųjų mokymąsi, kokybę, veiksmingumą ir atitikti darbo rinko poreikiams, todėl sprendžiant šias problemas labai svarbu investuoti į žmogiškuosius išteklius švietimo sistemoje ir jų atnaujinimą bei kokybiško ankstyvojo, priešmokyklinio, ikimokyklinio ir BU prieinamumą mažinant regioninius skirtumus. Siekiant pagerinti švietimo kokybę ir sumažinti ugdymosi rezultatų atotrūkį būtinas mokslininkų įsitraukimas, kompleksinių ilgalaikių mokslo tyrimų analize ir mokslinėmis įžvalgomis grindžiamas švietimo politikos formavimas ir sprendimų priėmimas skatinant duomenimis grįstos politikos plėtotę, todėl svarbu stiprinti edukacijos tyrimus ir jų taikymą, gerinti edukologijos doktorantūros studijų kokybę.</p> <p>Numatoma šio tikslo investicijomis siekti, kad vaikų nuo 3 m. iki privalomo ugdymo amžiaus, dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programose, dalis padidėtų nuo 88,9 % (2017) iki 95 % (2030).</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacija, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų, kurios negeneruoja pajamų, teikimu.</p>
	<p>4.3. Skatinti, kad visi, visų pirma palankių sąlygų neturinčios grupės, turėtų vienodas galimybes gauti kokybiškas ir įtraukias švietimo ir mokymo paslaugas ir užbaigti mokslą,</p>	<p>Ikimokyklinio ir bendrojo lavinimo sistemos efektyvumas ir mokinių pasiekimų rezultatai išlieka gana žemi. Miestų ir kaimiškų vietovių švietimo paslaugų prieinamumas ir mokymosi rezultatai skiriasi. Aktuali problema išlieka nepakankama specialiųjų poreikių turinčių vaikų integracija į BU mokyklas (didelei daliai jų skiriant mokymą namuose) bei švietimo pagalbos ir kokybiškų visos dienos mokyklos paslaugų teikimas asmenims patiriantiems atskirtį.</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>pradedant ikimokykliniu ugdymu ir priežiūra, taip pat bendruoju lavinimu ir profesiniu rengimu bei mokymu, baigiant tretiniu išsilavinimu ir suaugusiųjų švietimu ir mokymusi, be kita ko, visiems sudaryti palankesnes sąlygas judumui mokymosi tikslais ir užtikrinant prieinamumą neįgaliesiems</p> <p>(Kokybiškos ir įtraukios švietimo ir mokymo sistemos)</p>	<p>Mokymosi ir švietimo pagalbos prieinamumo įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams užtikrinimas skatins bendrosios paskirties ikimokyklinio ir BU įstaigas kurti įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams tinkančias ugdymo organizavimo, mokymosi ir švietimo pagalbos teikimo sąlygas klasės (grupės) lygmeniu, kurios atitiktų universalaus dizaino ugdyme ir įtraukties švietime principus. Investicijomis bus siekiama NPP tikslo, kad negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu bendrosios paskirties švietimo įstaigose, dalis padidėtų nuo 48,6 % (2019 m.) iki 90 % (2030 m.). Taip pat bus prisidedama prie mažiausių (iki 3 000 gyventojų) ir didžiausių (per 15 000) gyvenviečių (didžiausias iš visų PISA tyrimų tiriamų sričių) mokinių pasiekimų skirtumo mažinimo nuo 67,68 taško (2018 m.) iki 30 taškų (2030 m.).</p> <p>Socialiai jautrių, socialinės atskirties studentų grupių galimybės studijuoti yra ribotos. Studijų prieinamumui reikalingos papildomos priemonės, padedančios aukštosiose mokyklose sukurti specialiųjų poreikių studentams pritaikytas darbo vietas, speciali įranga, padedanti gauti ir įsisavinti studijų medžiagą, taip pat aukštųjų mokyklų atstovų mokymai, skirti dalykinėms kompetencijoms darbe su specialiųjų poreikių studentais stiprinti.</p> <p>Mokinių iš nepalankias sąlygas turinčių grupių dalyvavimą profesiniame mokyme riboja nepakankama parama ir aprūpinimas mokymui reikalingomis priemonėmis, kas gali tapti mokyklos nebaigimo priežastimi. Investicijomis bus tobulinamas ugdymo procesas profesinio mokymo įstaigose, remiami socialiai jautrių grupių mokiniai, tobulinama profesinio mokymo įstaigų pedagogų, švietimo pagalbos specialistų kvalifikacija.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacija, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų, kurios negeneruoja pajamų, teikimu.</p>
	4.4. Skatinti mokymąsi visą gyvenimą, visų pirma siekti, kad visi turėtų lanksčių kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo galimybių, atsižvelgiant į verslumo ir skaitmeninius įgūdžius, geriau numatyti pokyčius ir naujų įgūdžių reikalavimus, grindžiamus darbo	<p>Lietuvoje daug iššūkių kelianti sritis yra beveik nedidėjantis MVG rodiklis (2020 m. sudarė 5,9 %, o ES vidurkis – 10,9 %), kurį lemia nepakankamas suaugusiųjų įsitraukimas į MVG veiklas ir teisingų visuomenės nuostatų MVG srityje nebuvimas. Lietuva yra viena iš 20 % ES valstybių su didžiausiais įgūdžių darbo rinkoje neatitikimais, kas atskleidžia profesinio orientavimo sistemos trūkumus, nepakankamą mokymo paslaugų pritaikymą ateities poreikiams. Demografinė kaita lemia mažėjančius žmogiškuosius išteklius ir tokiu būdu didina poreikį keisti ar lavinti darbingo amžiaus žmonių bei žemos kvalifikacijos suaugusiųjų kompetencijas.</p> <p>Atsižvelgiant į keliamus iššūkius, numatoma plėtoti inovatyvią ir vieningą MVG sistemą, apimančią įvairias profesinio orientavimo, mokymosi,</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>rinkos poreikiais, sudaryti palankesnes sąlygas keisti profesinę veiklą ir skatinti profesinį judumą</p> <p>(Mokymasis visą gyvenimą ir karjeros pokyčiai)</p>	<p>kompetencijų ir kvalifikacijų pripažinimo galimybes besimokantiems, dirbantiems ir nedirbantiems asmenims. Mokymosi galimybės bus sudaromos atliepiančios šalies ekonominės raidos poreikius (papildomą dėmesį skiriant aukštos pridėtinės vertės kompetencijų ugdymui) taip pat remiantis Žmogiškųjų išteklių sistemos informacija. Planuojama skirti daug dėmesio žemos kvalifikacijos suaugusių asmenų, migrantų, pabėgėlių ir kt. suaugusiųjų įgūdžių tobulinimui, siekiant didesnės jų atitikties aktualiams darbo rinkos poreikiams.</p> <p>Numatoma šio tikslo investicijomis siekti NPP tikslo, kurio siekiama per paskutines 4 savaites besimokiusių asmenų (25–64 m.) dalies augimo nuo 6,9 (2019 m.) iki 15 (2030 m.).</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacija, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų, kurios negeneruoja pajamų, teikimu.</p> <p>Dalis įvairias negalias turinčių vaikų negali gauti kokybiškų ir jų poreikius atitinkančių švietimo paslaugų, nes tik vos pusės švietimo įstaigų aplinka yra pritaikyta ar iš dalies pritaikyta įvairias negalias turintiems asmenims. Numatoma investuoti į efektyviai veikiančių mokyklų aplinkos pritaikymą įvairias fizines negalias turinčių vaikų, jų tėvų ar globėjų, mokyklų personalo poreikiams.</p> <p>Vaikų dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme mastas mieste ir kaime labai skiriasi. Viena iš skirtumų priežasčių yra nutolusios ikimokyklinio ugdymo paslaugos kaimiškose vietovėse. Numatoma siekti didinti vaikų dalyvavimą ikimokykliniame ugdyme gerinant ikimokyklinio ugdymo prieinamumą kaimo vaikams.</p> <p>Visos dienos mokyklų steigimas siejamas su geresniais mokymosi rezultatais, individualia mokymosi pažanga, socialine įtrauktimi ir lygiomis galimybėmis. Švietimo pagalbos centre būtų koncentruojamos tokios švietimo pagalbos funkcijos, kaip individulių ugdymosi poreikių vertinimas, rekomendacijų mokykloms teikimas, mokyklų konsultavimas, aprūpinimas metodinėmis ir individualiomis mokymosi priemonėmis.</p> <p>Lietuvos mokinių skaitymo gebėjimai, matematinis ir gamtamokslinis raštingumas yra statistiškai reikšmingai žemesni už EBPO vidurkį. Pasiekimų patikrinimo rezultatai labai skiriasi pagal gyvenamosios vietovės dydį. Tam didelę įtaką turi ugdymo aplinkos skirtumai. Tik apie trečdalis BU mokyklų turi gamtos ir tikslųjų mokslų laboratorijas, o dalis esamų laboratorijų yra nešiuolaikiškos.</p> <p>Nedidėjantis MVG rodiklis (2019 m. sudarė 6,9 %), kuris yra dar mažesnis kaimo vietovėse (3,4 % 2017 m.), nes mažas žemos kvalifikacijos suaugusiųjų</p>
	<p>4.5. Gerinti vienodas galimybes naudotis įtraukimais ir kokybiškomis švietimo, mokymo ir mokymosi visą gyvenimą paslaugomis plėtojant prieinamą infrastruktūrą, be kita ko, didinti atsparumą naudojantis nuotoliniu ir internetiniu švietimu bei mokymu (ERPF)</p> <p>(Švietimo ir mokymo infrastruktūra)</p>	<p>Dalis įvairias negalias turinčių vaikų negali gauti kokybiškų ir jų poreikius atitinkančių švietimo paslaugų, nes tik vos pusės švietimo įstaigų aplinka yra pritaikyta ar iš dalies pritaikyta įvairias negalias turintiems asmenims. Numatoma investuoti į efektyviai veikiančių mokyklų aplinkos pritaikymą įvairias fizines negalias turinčių vaikų, jų tėvų ar globėjų, mokyklų personalo poreikiams.</p> <p>Vaikų dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme mastas mieste ir kaime labai skiriasi. Viena iš skirtumų priežasčių yra nutolusios ikimokyklinio ugdymo paslaugos kaimiškose vietovėse. Numatoma siekti didinti vaikų dalyvavimą ikimokykliniame ugdyme gerinant ikimokyklinio ugdymo prieinamumą kaimo vaikams.</p> <p>Visos dienos mokyklų steigimas siejamas su geresniais mokymosi rezultatais, individualia mokymosi pažanga, socialine įtrauktimi ir lygiomis galimybėmis. Švietimo pagalbos centre būtų koncentruojamos tokios švietimo pagalbos funkcijos, kaip individulių ugdymosi poreikių vertinimas, rekomendacijų mokykloms teikimas, mokyklų konsultavimas, aprūpinimas metodinėmis ir individualiomis mokymosi priemonėmis.</p> <p>Lietuvos mokinių skaitymo gebėjimai, matematinis ir gamtamokslinis raštingumas yra statistiškai reikšmingai žemesni už EBPO vidurkį. Pasiekimų patikrinimo rezultatai labai skiriasi pagal gyvenamosios vietovės dydį. Tam didelę įtaką turi ugdymo aplinkos skirtumai. Tik apie trečdalis BU mokyklų turi gamtos ir tikslųjų mokslų laboratorijas, o dalis esamų laboratorijų yra nešiuolaikiškos.</p> <p>Nedidėjantis MVG rodiklis (2019 m. sudarė 6,9 %), kuris yra dar mažesnis kaimo vietovėse (3,4 % 2017 m.), nes mažas žemos kvalifikacijos suaugusiųjų</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		asmenų, migrantų, pabėgėlių ir kt. įsitraukimas į darbo rinką, žymūs riboto profesinio mobilumo ir kvalifikuotų specialistų trūkumo keliami iššūkiai, todėl reikia aprūpinti praktiniam profesiniam mokymui regionuose reikalinga įranga ir priemonėmis. Pasirenkama finansavimo forma – dotacija, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų, kurios negeneruoja pajamų, teikimu.
	4.6. Stiprinti kultūros ir darnaus turizmo vaidmenį ekonominės plėtros, socialinės įtraukties ir socialinių inovacijų srityse (Kultūra ir tvarus turizmas)	<p>Kultūros sektoriaus kuriama vertė ir potencialas bus panaudojami socialiniams iššūkiams spręsti ir socialiniam ir ekonominiam tvarumui stiprinti, taip pat didinamas ir paties kultūros sektoriaus, įskaitant KKI, gyvybingumas ir atsparumas, gerinant kultūros prieinamumą ir socialinę įtrauktį.</p> <p>Pandemija sustabdė KKI sektoriaus plėtrą, padidino nedarbą, ypač pažeidžiamiausiose grupėse, tokiose kaip jaunimas, savarankiškai dirbantys asmenys ir mažos įmonės, didžioji dalis KKI sektoriaus kūrėjų ir mažų įmonių susidūrė su veiklos tęstinumo iššūkiais (išankstiniai EK skaičiavimai rodo, kad dėl pandemijos 2020 m. kūrybos ir kultūros sektorių ekosistemų apyvarta sumažėjo 50–80 %).</p> <p>Pandeminė situacija itin sumažino kultūros paslaugų prieinamumą (dėl kultūros objektų priklausomybės nuo fizinio lankytojų srauto), ypač pažeidžiamoms gyventojų grupėms, ir išryškino galimybių pasinaudoti paslaugomis iššūkius nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos ar turint tam tikrų apribojimų (amžiaus, negalios ir pan.).</p> <p>Atsižvelgiant į nurodytus iššūkius, didžiausias prioritetą teikiamas priemonėms, kuriomis siekiama: 1) platesnio kultūros potencialo panaudojimo socialiniams iššūkiams spręsti ir socialinio ir ekonominiam tvarumui stiprinti; 2) kultūros sektoriaus, įskaitant KKI, gyvybingumo ir atsparumo didinimo, didinant kultūros prieinamumą ir socialinę įtrauktį, tvarų užimtumą.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – daliai veiklų įgyvendinti planuojamos subsidijos (dalinės subsidijos) kaip skatinamojo poveikio priemonė, taip pat toms veikloms, kurios susijusios su viešųjų paslaugų teikimu ir negeneruoja grynąjų pajamų; kitai daliai veiklų, kurios pagal išankstinį vertinimą yra laikomos finansiškai gyvybingomis, taikomos finansinės priemonės (paskola), derinant jas su dotacija.</p>
	4.7. Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti	<p>TR'2019 raginama mažinti pajamų nelygybę, skurdą ir socialinę atskirtį, be kita ko, gerinant mokesčių ir socialinių išmokų sistemos struktūrą.</p> <p>Lietuvos skurdo rodikliai yra vieni didžiausių ES, todėl turi būti užtikrinama pagalba tiems, kurie yra jautresni socialiniams, ekonominiams iššūkiams bei rizikoms – socialiai pažeidžiamiems, socialinę atskirtį</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių</p> <p>(Subalansuotas lyčių dalyvavimas darbo rinkoje)</p>	<p>ar riziką patiriantiems asmenims, atskirą dėmesį skiriant mažiau galimybių turintiems jaunuoliams, grįžusiems iš įkalinimo įstaigų asmenims, benamiams. Lyčių lygybės indekso 2020 m. duomenimis, Lietuva ES lyčių lygybės indekse užima 22 vietą (jos rodiklis yra 56,3 iš 100 balų ir jos balas yra 11,6 balo mažesnis nei ES vidurkis). Nuo 2010 m. Lietuvos balas paaugo tik 1,4 balo (nuo 2017 m. 0,8 balo) ir pagal vertinimą šalis nukrito per keturias vietas. Svarbu skatinti moterų ir vyrų lygybę ir mažinti smurto apraiška artimoje aplinkoje, siekiant gerinti žmogaus teisių padėtį ir šalinti seksizmo padarinius.</p> <p>Dalyvavimas savanoriškoje veikloje Lietuvoje yra mažiau paplitęs nei ES. 2019 m. duomenimis, savanoriškoje veikloje dalyvavo 15 % Lietuvos gyventojų. Todėl svarbu stiprinti savanoriškos veiklos organizavimą ir jos poveikį socialinės rizikos ir atskirties mažinimui, sukuriant savanoriškos tarnybos modelį. Į aktualių gyventojų skurdo ir atskirties problemų sprendimą įtraukti vietos bendruomenes.</p> <p>Planuojama finansavimo forma – dotacija. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p> <p>TR'2020 raginama užtikrinti minimalios socialinės apsaugos sistemos aprėptį bei adekvatumą. Tėvų globos netekusių vaikų bei intelekto ir (ar) psichikos negalią turinčių asmenų institucinės globos pertvarka išlieka iššūkiu. Reikia plėtoti šeimoje ir bendruomenėje teikiamas paslaugas ir joms reikalingą infrastruktūrą, skatinti vaikų globą ir įvaikinimą šeimoje.</p> <p>Vaiko teisių užtikrinimas ir apsauga Lietuvoje yra prioritetinis klausimas. Lietuvoje vaikų, kuriems gresia skurdo ir (ar) socialinės atskirties rizika rodiklis viršija ES27 vidurkį ir 2019 m. siekė 26,5 %. Svarbu užtikrinti tinkamą visų vaikų, ypač susiduriančių su skurdo arba socialinės atskirties rizika, teisių įgyvendinimą, kurti palankią aplinką vaikui ir šeimai.</p> <p>Socialinių paslaugų prieinamumas ir kokybė Lietuvoje išlieka nepakankamas. 2020 m. gauti paslaugas laukė beveik 2,3 tūkst. asmenų, kuriems nuspręsta teikti socialines paslaugas. Psichoaktyvių medžiagų vartojimas ir priklausomybių paplitimas yra opi Lietuvos problema. Siekiant padidinti ne viešojo sektoriaus socialinės ekonomikos dalį, numatyta dalį socialinių paslaugų teikimo perduoti NVO ir bendruomeninėms organizacijoms. NPP numatyta iki 2030 m. NVO ir bendruomenėms perduoti 30 % socialinių paslaugų (dabar 7 proc.).</p> <p>TR'2019 ir TR'2020 pažymima, kad Lietuvai reikia sutelkti adekvatų finansavimą, spręsti sveikatos priežiūros darbuotojų ir svarbių medicinos reikmenų</p>
	<p>4.8. Suteikti daugiau vienodų galimybių už prieinamą kainą laiku gauti kokybiškas ir tvarias paslaugas, įskaitant paslaugas, kuriomis skatinamos galimybės gauti būstą ir į asmenį orientuotą priežiūrą, įskaitant sveikatos priežiūrą; modernizuoti socialinės apsaugos sistemas, be kita ko, skatinti, kad būtų suteikta galimybė naudotis socialine apsauga, daugiau dėmesio skiriant vaikams ir palankių sąlygų neturinčioms grupėms; gerinti sveikatos priežiūros sistemų ir ilgalaikės priežiūros paslaugų prieinamumą, taip pat ir neįgaliesiems, rezultatyvumą ir</p>	

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>tvarumą</p> <p>(Vienodos galimybės naudotis kokybiškais socialinėmis ir sveikatos priežiūros paslaugomis)</p>	<p>trūkumo problemas sveikatos sistemos atsparumui, prieinamumui, efektyvumui ir kokybei gerinti, kad sveikatos sistema galėtų geriau reaguoti į dažnesnių lėtinių sveikatos sutrikimų, visuomenės senėjimo ir įsisenėjusių sveikatos netolygumų iššūkius. Todėl numatoma stiprinti PSP, plėtoti integruotas visuomenės sveikatos bei psichikos sveikatos paslaugas, įgyvendinti prevencines programas, spręsti specialistų poreikio ir pasiūlos disbalanso problemą, stiprinti lėtinių ir užkrečiamųjų ligų kontrolę ir gerinti valdymo kokybę. Senstančios visuomenės poreikiams atliepti bus skatinama slaugos ir socialinių paslaugų integracija, vystoma IPP sistema.</p> <p>Planuojama finansavimo forma – dotacija, nes planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p>
	<p>4.9. Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas (ERPF)</p> <p>(Marginalizuotų bendruomenių integracija)</p>	<p>Reikia stiprinti pagrindinių socialinių paslaugų teikimo ir aprūpinimo socialiniu būstu pastangas, kad paramą gautų tie, kuriems jos reikia.</p> <p>Lietuvoje socialinis būstas suteikiamas mažiausiai ekonomiškai pajėgiems asmenims ir šeimoms. Socialinio būsto poreikis išlieka didelis. Investicijos į socialinį būstą prisidės ir prie Vaiko garantijų sistemos įgyvendinimo. Vaiko garantijų sistema tinkamas būsto sąlygas įvardija kaip vieną iš 5 pagrindinių teisių ir su jomis susijusių paslaugų, kurios turėtų būti suteikiamos vaikams, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis.</p> <p>Intelektu ir (ar) psichikos negalią turinčių asmenų institucinės globos pertvarka vykdoma šešiuose (iš dešimties) Lietuvos regionuose, tačiau visiškai įgyvendinta bus tik Tauragės regione, todėl svarbu tęsti institucinės globos pertvarką kuriant infrastruktūrą devyniuose Lietuvos regionuose.</p> <p>Savivaldybėse nepakankamai išplėtoti socialinių paslaugų infrastruktūra socialinę riziką patiriantiems ir pažeidžiamiems asmenims. Krizių centrai veikia tik apie pusėje savivaldybių. Trūksta infrastruktūros psichologinės ir socialinės reabilitacijos bei pagalbos ir palaikymo paslaugoms priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų asmenims ir iš įkalinimo įstaigų išėjusiems asmenims teikti. Dalis šių asmenų priversti glaustis nakvynės namuose (2020 m. juose gyveno 122 asmenys iš laisvės atėmimo vietų, 49 – po reabilitacijos). Nepakankamai išplėtotas atvirų jaunimo centrų tinklas. Vis dar yra poreikis bendruomeninių ir (arba) nestacionarių paslaugų socialiai pažeidžiamoms asmenų grupėms infrastruktūros plėtros poreikis.</p> <p>Planuojama finansavimo forma – dotacija. Planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p>

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
	<p>4.10. Užtikrinti vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, didinti sveikatos priežiūros sistemų, įskaitant pirminę sveikatos priežiūrą, atsparumą, ir skatinti perėjimą nuo institucinės globos prie globos šeimoje ir bendruomeninės globos (ERPF)</p> <p>(Sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas)</p>	<p>TR'2020 skatinama didinti sveikatos sistemos atsparumą, be kita ko, sutelkiant adekvatų finansavimą ir sprendžiant sveikatos priežiūros darbuotojų ir svarbių medicinos reikmenų trūkumo problemą, ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę.</p> <p>Higienos instituto duomenimis, Lietuvoje sparčiai augant vyresnio amžiaus žmonių skaičiui, o kartu ir poliligtumo rodikliams (2020 m. duomenys) – daugiau nei dviem lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis 50–65 m. amžiaus grupėje sirgo 191,5/1000 gyventojų, o vyresnių kaip 65 m. – 534,5/1000 gyv.), būtina plėsti ekonomiškai efektyvių asmens sveikatos priežiūros paslaugų formų apimtį. Maža pažanga pritaikant ligoninių tinklą, kad jis taptų efektyvesnis ir labiau atitiktų poreikius, todėl reikia tęsti ligoninių pertvarką.</p> <p>Investicijas numatoma skirti sveikatos sistemos prieinamumui, efektyvumui ir kokybei gerinti, kad sveikatos sistema galėtų geriau reaguoti į dažnesnių lėtinių sveikatos sutrikimų, senėjimo ir įsisenėjusių sveikatos netolygumų iššūkius. Šiuo atžvilgiu itin svarbi PSP ir e. sveikatos plėtra.</p> <p>2021–2030 m. vykdant stacionariųjų aktyviojo gydymo paslaugų konsolidavimą GMP tarnybai ir skubiosios medicinos pagalbos skyriams teks didesnis krūvis, siekiant užtikrinti pacientų, kuriems reikalinga skubi stacionarioji priežiūra, transportavimą į šią priežiūrą teikiančias ligonines, tarp jų pacientų su ūmiais kraujotakos ligomis – į specializuotus centrus, ir skubios pagalbos suteikimą.</p> <p>Lietuvoje mirštamumui nuo kraujotakos sistemos bei onkologinių ligų išliekant ženkliai didesniai už ES vidurkį, būtina didinti prevencinių ir gydymo priemonių veiksmingumą bei rezultatus. Siekiant sukurti ir išplėtoti IPP tinklą, būtini infrastruktūros pokyčiai, kurie apimtų šias paslaugas teikiančių tarnybų bazių įrengimą, paslaugoms teikti reikalingos infrastruktūros plėtrą, transporto priemonių, skirtų pacientams lankyti namuose, įsigijimą, inovatyvių technologijų diegimą ir plėtrą, mobilios įrangos ir techninės pagalbos priemonių įsigijimą.</p> <p>Planuojama finansavimo forma – dotacija, planuojamos vykdyti veiklos negeneruos pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p> <p>Augantys socialiniai gyventojų poreikiai, paslaugų prieinamumo, įvairovės ir kokybės skirtumai, kylantys nauji iššūkiai socialinėje, švietimo, sveikatos srityse skatina didinti pagalbos (paslaugų) veiksmingumą ir ieškoti naujų problemų sprendimų būdų.</p> <p>Lietuvoje didėja socialinių paslaugų poreikis. Siekiant užtikrinti paslaugų kokybės tolygumą plečiantis paslaugų gavėjų ir paslaugų teikėjų ratui bei</p>
	<p>Specialus prioritetas – inovatyvūs sprendimai:</p> <p>(Novatoriški socialiniai veiksmai)</p>	

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>orientuoti paslaugas į geresnį asmens (šeimos) ar bendruomenės poreikių atliepimą, atsiranda poreikis apibrėžti tam tikrus paslaugų standartus ir kelti kokybės reikalavimus paslaugų teikėjams.</p> <p>Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 m. programoje teigiama, kad investicijų, padedančių spręsti socialinius iššūkius, diegimas viešajame sektoriuje bus viena iš svarbių ateities inovacijų politikos sričių. Dėl įsisenėjusių socialinių problemų (pvz., darbo rinkos poreikius atitinkančio švietimo kokybė, pažeidžiamų grupių integracija į visavertį socialinį gyvenimą, gebėjimas prisitaikyti prie kintančios visuomenės poreikių ir kt.) ir kintančios visuomenės poreikių (pvz., kintantys darbo rinkos kompetencijų poreikiai, ilgėjantis darbingo amžiaus terminas, globalizacijos pokyčiai visuomenei ir kt.) kyla poreikis ieškoti kūrybingų, individualizuotų ar nedidelėms grupėms pritaikomų sprendimų bei derinti tradicines politikos priemones ir socialines inovacijas</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacijadotacija, nes planuojamos vykdyti veiklos susijusios su viešųjų paslaugų teikimu, kurios negeneruoja pajamų.</p>
5. Piliiečiams artimesnė Europa	<p>5.1. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą miestų teritorijose</p> <p>(Integruota plėtra miestuose)</p>	<p>Atsižvelgdama į ES ir nacionalinius prioritetus dvi pastarąsias finansines perspektyvas, Lietuva investavo į mažų ir didesnių miestų plėtrą. Buvo tvarkomos viešosios erdvės, gerinama gyvenamoji aplinka, plėtojama kultūros paslaugų, transporto, ekonominė infrastruktūra. Tačiau šie veiksmai buvo paremti sektoriniais prioritetais, nesudarė sąlygų vietos poreikiais paremtiems sprendimams, kad jie būtų individualūs, kompleksiniai ir integruoti.</p> <p>Užtikrinant tvarią miestų plėtrą, ypač svarbūs yra 10 miestų (regionų centrų – įgyvendinsiančių tvarios miestų plėtros veiksmus), nes jie dėl savo dydžio, ekonominio potencialo ir geografinės padėties funkcionuoja kaip administraciniai, ekonominiai, paslaugų teikimo centrai, peržengiantys savo savivaldybės ribas.</p> <p>Miestų ir jų priemiesčių savivaldybės tampa pagrindiniais veikėjais sprendžiant viešųjų paslaugų prieinamumo, verslo sąlygų, skurdo, atskirties, aplinkos taršos ir saugumo problemas.</p> <p>Tvariai miestų plėtrai reikia bendrų veiksmų visais valdžios lygmenimis, atsižvelgiant į specifinius vietinius iššūkius ir galimybes, todėl bus susitelkta (bet neapsiribota) į miestų ir jų priemiesčių:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvarų judumą; - investicinio patrauklumo didinimą, verslo aplinkos gerinimą; - gyvenimo kokybės gerinimą, ypač socialiai pažeidžiamoms grupėms (įskaitant taršos mažinimą, saugumo, socialinių, kultūrinių, sveikatinimo ir kt. poreikių geresnį tenkinimą);

Politikos tikslas	Konkretus uždavinys arba specialus prioritetas	Pagrindimas (santrauka)
		<p>- verslo, gyventojų, VVG, NVO aktyvų įtraukimą nuo planavimo iki įgyvendinimo.</p> <p>Uždavinys bus įgyvendinamas kaip ITI dalis, derinant tvarios miestų plėtros strategijoms skiriamas investicijas ir kitų Programos prioritetų investicijas, užtikrinant jų sinergiją.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacija.</p> <p>Planuojamos vykdyti veiklos negeneruoja pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p>
	<p>5.2. Skatinti integruotą ir įtraukią socialinę, ekonominę ir aplinkosaugos plėtrą vietos lygmeniu, puoselėti kultūrą, gamtos paveldą, darnų turizmą ir saugumą kitose nei miestų teritorijose</p> <p>(Integruota kaimo ir pakrančių vietovių plėtra)</p>	<p>Grįžtamoji migracija, išaugusi švytuoklinė migracija, dėl kurios kultūriniai, švietimo ir kiti poreikiai vis dažniau tenkinami kitose nei gyvenamoji vietose, valstybės paskatos išsigyti būstą regionuose, pandemijos poveikis, ekonominė transformacija reikalauja kompleksinių sprendimų regionų. Dėl spartaus visuomenės senėjimo būtina ieškoti inovatyvių, kompleksinių viešųjų paslaugų teikimo būdų (kur tinkama – skaitmeninant), racionalaus jau sukurtos infrastruktūros naudojimo ir trūkstamos kūrimo būdų, suvienijant kelių savivaldybių pastangas. Įvertinusi vykstančius pokyčius, 2014–2020 m. ES finansiniu laikotarpiu Lietuva įgyvendina metodologinį kompleksinių FZ plėtros projektą („Tauragė+“, arba „Regionas+“). Jį įgyvendinant suformuotas efektyvesnis integruotos teritorinės plėtros metodas – savivaldybių iniciatyva, bendrais iššūkiais, kolegialiu sprendimu paremtas bendrų veiksmų planavimas ir vykdymas FZ iš esmės pagerina veiksmų koordinavimą, visuomenės ir partnerių įtraukimą, vietos valdžios ir partnerių gebėjimų stiprinimą ir užtikrina investicinių išteklių racionalų panaudojimą.</p> <p>Siekiant panaudoti savivaldybių bendrų veiksmų potencialą, numatoma koncentruotis (bet neapsiriboti) į:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvarų, funkcionalų, integruotą mobilumą; - kokybiškas, inovatyvias ir kompleksines viešąsias paslaugas, efektyvią viešąją infrastruktūrą; - socialinės įtraukties stiprinimą ir bazinių poreikių užtikrinimą; - regionų investicinio potencialo stiprinimą ir verslo aplinkos gerinimą; - plačią partnerystę, teritorinių problemų sprendimą įtraukiant visuomenę ir partnerius. <p>Uždavinys įgyvendinamas kaip ITI dalis, sudarant galimybę FZ plėtrai naudoti ir kitų Programos prioritetų investicijas.</p> <p>Pasirenkama finansavimo forma – dotacija.</p> <p>Planuojamos vykdyti veiklos negeneruoja pajamų, todėl joms neplanuojama taikyti finansinių priemonių.</p>

2. PRIORITETŲ APRAŠYMAS

1 PRIORITETAS. PAŽANGESNĖ LIETUVA

Konkretus uždavinys – 1.1. Mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas

Įgyvendinamos veiklos

Uždavinys įgyvendina **S3**. Prisideda prie investicijų į MTEPI didinimą, komercinamų žinių kūrimą/perdavimą, atliepian visuomenės ir verslo poreikius.

Žemas aktyvumas tarptautinėse mokslo iniciatyvose lemia nepakankamą mokslo tarptautiškumo lygį, todėl bus skatinamas MSI įsitraukimas į tarptautines mokslinių tyrimų infrastruktūras, tarptautines organizacijas, tinklus, dalyvavimas tarptautinėse MTI programose, investuojama į tyrėjų pritraukimą, gebėjimų stiprinimą, protų cirkuliaciją, į MSI gebėjimus bendradarbiauti su verslu, teikti žinių perdavimo ir (arba) komercinimo paslaugas.

Sprendžiant ūkio poslinkį link APV produktų gamybos, bus investuojama į palankių sąlygų sudarymą startuoliams kurtis, MVĮ transformaciją į APV VVL regione. Didinant inovacijų pasiūlą, MVĮ bus remiamos iki galutinio produkto komercinimo, o mažiau žinioms imlioms VVL regione veikiančioms MVĮ teikiamos inovacijų paramos ir konsultavimo paslaugos. Stiprinami viešojo sektoriaus gebėjimai vykdyti ikiprekybinius pirkimus, o MVĮ skatinamos kurti inovatyvius produktus. TUI pritraukimas į MTEPI prisidės prie privačių investicijų į MTEP ir technologijų perdavimo mažiau žinioms imlioms MVĮ. Stiprinant verslo pozicijas TVG, bus investuojama į MVĮ dalyvavimą tarptautinėse MTEPI iniciatyvose.

Uždavinio tikslams pasiekti numatoma pasitelkti EH, InvestEU, EGADP ir EK tiesiogiai finansuojamas programas ir priemones. Bus siekiama sinergijos tikslų suderinamumo tarp nacionalinio finansavimo ir EH pakopiniam naujų produktų kūrimo ciklui ir komercializavimui užtikrinti.

Veiksmų rūšys, siekiant S3 grįstos ekonomikos transformacijos į APV:

Skatinti vykdyti taikomuosius MTEP (nuo TRL4), siekiant komercinamų žinių kūrimo: bus skatinamas tarpinstitucinis mokslo ir verslo bei tarptautinis bendradarbiavimas įgyvendinant MTEP veiklas (išimtiniais atvejais – ir komercinį potencialą kuriančius fundamentinius mokslinius tyrimus (TRL2-3), kai jie atitinka S3 ir verslo, visuomenės poreikius); teikiamos subsidijos MTEP veikloms MSI. Numatoma finansuoti didesnės apimties ir ilgesnės trukmės MTEP veiklų projektus bei skatinti rengti bendras mokslo ir verslo publikacijas. Veiklos vykdomos VVL ir Sostinės regionuose.

Didinti mokslo tarptautiškumo lygį: skatinama dalyvauti tarptautinėse MTEP programose, tinkluose, iniciatyvose, infrastruktūrose, partnerystėse (*Twining, Teaming*, Europos partnerystėse, BJR ir kt.) dengiant išlaidas, susijusias su dalyvavimu (narystės tarptautinėse MTEP infrastruktūrose mokesčiai nefinansuojami), „seal of excellence“ projektų finansavimas, tikslinės paskatos dalyvauti tarptautinėse programose, informacijos sklaidos ir atstovavimo interesams tinklų (pvz., NCP, LINO) stiprinimas. Veiklos vykdomos VVL ir Sostinės regionuose.

Žinių perdavimo ir komercinimo sistemos stiprinimas: MSI kuriamų žinių perdavimo ir komercinimo skatinimas, stiprinant MSI inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklas valdyti IN, teikti paslaugas verslui, identifikuoti ir remti komercinį potencialą turinčių prototipų rengimą ir kt. (per verslumo, žinių perdavimo ir komercinimo fondus ir programas), integracija į tarptautines antreprenerystės ekosistemas. Veiklos vykdomos VVL ir Sostinės regionuose.

Tyrėjų karjeros patrauklumo didinimas ir protų cirkuliacijos skatinimas: podoktorantūra, tyrėjų mokslinės išvykos iš Lietuvos / į Lietuvą; užsienio tyrėjų pritraukimas vykdyti MTEP veiklas, Lietuvos tyrėjų tarptautinio ir tarpsektorinio (doktorantūra su verslu, podoktorantūrinės stažuotės versle) mobilumo iniciatyvos. Siekiant užtikrinti tęstinę investicijų poveikį, užsienio tyrėjus priimančios MSI turi būti pasirengusios juos priimti. Veiklos vykdomos Sostinės ir VVL regionuose.

Skatinti startuolių vystymą, akceleravimą ir plėtrą: veiklos bus orientuotos į didelio poveikio startuolių ekosistemos plėtrą, sudaromos sąlygos startuoliams kurtis, akceleruotis ir vykdyti plėtrą (angl. *scale up*). Išskirtinis dėmesys – produkto idėjos vystymui (hakatonai, inkubavimo, akceleravimo veiklos), verslo

modelio ir strategijos rengimui, sąlygų sudarymui investuoti į (ne)materialųjį turtą, apyvartinį kapitalą, pardavimo ir rinkodaros veiklas pagal startuolių brandos lygį. Prioritetas teikiamas naujų idėjų plėtojimui pasitelkiant mentorius, verslo angelus ir inovacijų paramos tinklą. Bus užtikrinta parama startuoliams nuo idėjos iki jos komercinimo. Veikla vykdoma VVL regione, tačiau, siekiant pusiausvyros ir įvertinus regiono potencialą, taikant EGADP bus investuojama į startuolių sistemos plėtrą ir tikslinių sričių startuolių akceleravimą Sostinės regione.

Skatinti inovacijų pasiūlą: investuojama į naujų APV produktų kūrimo veiklas (kai produktas kuriamas siekiant MVĮ perorientavimo, investuojama pagal tvarios pramonės MVĮ transformacijos veiklą), apimančias nuo naujo produkto idėjos vystymo, koncepcijos parengimo iki prototipo sukūrimo, komercinimo. Bus sudarytos sąlygos tyrėjams dalyvauti įmonių MTEPI veiklose juos įdarbinant, skatinamas IN kūrimas, apsauga ir licencijavimas, ankstyvoji sukurtų naujų produktų bandomoji gamyba, parengimas rinkai. Prioritetas – naujų produktų komercinimo, specializuoto konsultavimo (MTEPI partnerių paieškos, žinių/technologijų perdavimo, MTEPI veiklos skatinimo) veikloms, atsižvelgiant į įmonių vykdomų MTEPI veiklų stadijas, palydint jas iki galutinio produkto komercinimo. Skatinamas bendradarbiavimas ir (arba) technologijų perdavimas tarp įmonių (ir tarp didelių įmonių ir MVĮ) MTEPI srityje. Veiklos vykdomos Sostinės ir VVL regionuose. VVL regione papildomai numatoma stiprinti įmonių gebėjimus įgyti MTEPI veikloms reikalingų žinių, teikti inovacijų paramos ir konsultacines paslaugas siekiant identifikuoti įmonės inovacinį potencialą, idėjų vystymą vykdyti ir plėtoti MTEPI veiklas, ypač atsižvelgiant į pramonės transformaciją. Siekiant verslo ir mokslo bendradarbiavimo, papildomai EGADP lėšomis bus finansuojama tik iš MSI ir verslo sudaryto konsorciavimo misijoms įgyvendinti numatyta MTEPI veikla.

Sudaryti sąlygas tvariai pramonės MVĮ transformacijai: skatinti inovatyvių skaitmeninių ir aplinkai draugiškų technologijų kūrimą, demonstravimą ir diegimą MVĮ (diegimo atveju galės dalyvauti kitos nei MVĮ įmonės), veikiančiose S3 srityse. Prioritetas – investicijoms į ekoinovacijas, tvarytų „žiedinių“ produktų kūrimą ir gamybą. Kuriant paskatas MVĮ demonstruoti savo sukurtas skaitmenines ir aplinkai palankias technologijas jas potencialiai galinčioms įsidiesti įmonėms, sudaromos sąlygos MVĮ susipažinti su šių technologijų nauda. Skaitmeninių technologijų, didinančių darbo našumą, diegimas pramonės įmonėse numatomas 1.3 uždavinio pramonės įmonių skaitmeninimui skirtomis veiklomis. Veikla vykdoma VVL regione. Ši veikla kartu su subsidijomis ne pramonės srityje veiklą vykdančioms SVV subjektams žaliųjų inovacijų vystymui, finansuojamomis EGADP lėšomis, užtikrins tvarytą MVĮ transformaciją.

Skatinti netechnologinių inovacijų plėtrą: bus skatinamos investicijos į prekės ženklų, įmonės proceso (išskyrus skaitmeninių technologijų diegimą, nurodytą 1.2 uždavinyje), dizaino ir organizacines inovacijas, ypač tvarytų ir didinančių integraciją į TVG verslo modelių plėtrą. Veikla vykdoma VVL regione, išskiriant MVĮ, kurias labiausiai paveiks pramonės pereinamas laikotarpis.

Skatinti inovacijas viešajame sektoriuje (ikiprekybinius pirkimus): bus kuriamos paskatos verslui kurti naujus produktus viešojo sektoriaus poreikiams tenkinti. Bus stiprinami PO gebėjimai inicijuoti ir vykdyti ikiprekybinius pirkimus, sudarytos paskatos (čekiai) verslui dalyvauti ikiprekybiniuose pirkimuose Sostinės ir VVL regionuose. Šios veiklos kartu su inovatyvių viešųjų pirkimų skatinimu EGADP lėšomis (konsultacijos, paskatos PO) sinergiškai skatins inovacijas.

Skatinti MVĮ dalyvavimą tarptautinėse MTEPI iniciatyvose: siekiant stiprinti verslo pozicijas TVG, skatinama įmonių tarptautinė tinklaveika, įsitraukimas į MTEPI partnerystės tinklus, stiprinamas APV paremtų brandžių klasterių augimas, bendrų strategijų ir produktų kūrimas, dalyvavimas tarptautinėse programose (išskyrus EH, dalyvavimas joje skatinamas EGADP lėšomis), įsitraukimas į BJR, kitų tarptautinių MTEPI projektų rengimą ir dalyvavimą juose. Veiklos vykdomos Sostinės ir VVL regionuose. Prioritetas – įsitraukimui į MTEPI klasterius ir TVG, projektų BJR vykdymui, įskaitant įsijungimą į ES strategines TVG, ypač šias veiklas skatinant VVL regione.

Skatinti TUI pritraukimą: skatinamos APV TUI paieškos ir pritraukimo veiklos, bendradarbiavimas ir technologijų perdavimas tarp didelių įmonių ir MVĮ technologijų ir inovacijų srityse. Prioritetas – investicijoms, susijusioms su integracija į ES strategines TVG, tvarytų žiedinių ir didelio poveikio technologijų ir produktų kūrimą. Veikla vykdoma VVL regione.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

MVĮ, didelės įmonės, kai bendradarbiauja su MVĮ, mokslininkai ir kiti tyrėjai, viešojo sektoriaus specialistai, inovacijų ir technologijų perdavimo centrai, LINO biuro personalas, NCP tinklo nariai (nacionaliniai kontaktiniai asmenys). Didelės įmonės, kurios atitinka 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo Nr. (ES) 2021/1058 5 straipsnio 2 (c) dalies nuostatas.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus vykdamas MTI veiklas. Kuriant ar atnaujinant infrastruktūrą bus taikomi universalūs dizaino principai.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas numatoma prisidėti prie ES BJRS įgyvendinimo, inicijuoti bendras BJR šalių programas tam, kad būtų sudarytos sąlygos bendriems BJR MTEPI projektams vystyti ir įgyvendinti. Išskirtinį dėmesį numatome skirti klasterių bendradarbiavimui BJR. Bus skatinamas tarptautinių projektų vykdymas pagal ETBT MTEPI programas. Siekiant mokslo ir studijų institucijų ir verslo įmonių konkurencingumo augimo, skatinamas šių subjektų dalyvavimas EH ir kitose EK tiesiogiai finansuojamose programose, bus skatinamas mokslo ir studijų institucijų ir įmonių įsijungimas į TVG, išskirtinį dėmesį skiriant įmonių dalyvavimui ES strateginės vertės grandinėse. Planuojama stiprinti mokslo ir studijų institucijų gebėjimus dalyvauti tarptautinėse MTEP programose ir vadovauti tarptautiniams konsorciams, skatinant dalyvavimą *Twinning*, *Teaming*, Europos partnerystę ir pan. iniciatyvose bei dalyvavimą tarptautinėse MTEP infrastruktūrose.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Šiam uždaviniui įgyvendinti toliau planuojama taikyti rizikos kapitalo investicijas į MTEP. Taip pat išanalizuotos galimybės finansines priemones, pirmiausia rizikos kapitalo investicijas ir paskolas, taikyti naujoms veikloms – startuolių vystymo, akceleravimo ir plėtros bei MVĮ (pramonės) transformacijos skatinimo (technologinių inovacijų diegimo) VVL regione, MTEP vykdymui Sostinės regione dėl šių veiklų generuojamos grąžos. Planuojama šias finansines priemones, esant poreikiui, derinti su subsidijomis, padengiant dalį investicinio projekto išlaidų ir taip paskatinant atitinkamas investicijas, taip pat iš dalies kompensuojant paskolų palūkanas arba dalį paskolos gavėjų darbuotojų darbo užmokesčio.

Veiklai „Sudaryti sąlygas tvariai pramonės MVĮ transformacijai“ finansuoti planuojama derinti finansines priemones su subsidijomis, kaip nustatyta BNR 58 straipsnio 5 dalyje.

Siekiant užtikrinti finansinių priemonių įgyvendinimo tęstinumą, planuojama numatyti galimybę finansines priemones, pirmiausia rizikos kapitalo finansines priemones, finansuoti ir iš kito programavimo laikotarpio lėšų, kaip nustatyta BNR 68 str. 2 d.

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
1. Pažangesnė Lietuva	1.1	ERPF	Sostinės regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	8	93

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
			VVL regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	197	1 668
			Sostinės regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	4	42
			VVL regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	174	1 419
			Sostinės regionas	RCO03	Paramą finansinėmis priemonėmis gavusios įmonės	Įmonės	7	72
			VVL regionas	RCO03	Paramą finansinėmis priemonėmis gavusios įmonės	Įmonės	7	65
			VVL regionas	RCO04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	44	443
			VVL regionas	RCO05	Paramą gavusios naujos įmonės	Įmonės	84	839
			Sostinės regionas	RCO06	Paramą gavusiose mokslinių tyrimų įstaigose dirbantys mokslininkai	Vienų metų etato ekvivalentai	52	510
			VVL regionas	RCO06	Paramą gavusiose mokslinių tyrimų įstaigose dirbantys mokslininkai	Vienų metų etato ekvivalentai	76	760
			Sostinės regionas	RCO07	Bendruose mokslinių tyrimų projektuose dalyvaujančios mokslinių tyrimų organizacijos	Mokslinių tyrimų organizacijos	0	15
			VVL regionas	RCO07	Bendruose mokslinių tyrimų projektuose dalyvaujančios mokslinių tyrimų organizacijos	Mokslinių tyrimų organizacijos	0	5
			Sostinės regionas	RCO08	Nominalioji mokslinių tyrimų ir inovacijų įrangos vertė	Eurai	2 760 614	27 606 140
			VVL regionas	RCO08	Nominalioji mokslinių tyrimų ir inovacijų įrangos vertė	Eurai	1 114 698	11 146 980
			Sostinės regionas	RCO10	Su mokslinių tyrimų organizacijomis bendradarbiaujančios įmonės	Įmonės	11	155
			VVL regionas	RCO10	Su mokslinių tyrimų organizacijomis bendradarbiaujančios įmonės	Įmonės	5	60
			Sostinės regionas	Specialusis	Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų skaičius	Skaičius	5	10
			VVL regionas	Specialusis	Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų skaičius	Skaičius	3	6
			Sostinės	Specialusis	Įgyvendinti	Skaičius	0	50

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
			regionas		MTEP projektai			
			VVL regionas	Specialusis	Įgyvendinti MTEP projektai	Skaičius	0	35
			Sostinės regionas	Specialusis	Į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas pritraukti tyrėjai iš užsienio	Skaičius	37	245
			VVL regionas	Specialusis	Į Lietuvos mokslo ir studijų institucijas pritraukti tyrėjai iš užsienio	Skaičius	6	41
			Sostinės regionas	Specialusis	Į užsienį tobulinti profesinių žinių išvykę tyrėjai	Skaičius	41	275
			VVL regionas	Specialusis	Į užsienį tobulinti profesinių žinių išvykę tyrėjai	Skaičius	11	75
			VVL regionas	RCO103	Paramą gavusios sparčiai augančios įmonės	Įmonės	84	839

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
1. Pažangesnė Lietuva	1.1	ERPF	VVL regionas	RCR01	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	Vienų metų etato ekvivalentai	0	2021	1 976	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR02	Privačiosios investicijos, papildančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	Eurai	0	2021	94 436 839	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR02	Privačiosios investicijos, papildančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	Eurai	0	2021	192 736 709	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR03	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ)	Įmonės	0	2021	18	Projektų duomenys arba įmonių apklausos	
			VVL regionas	RCR03	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ)	Įmonės	0	2021	536	Projektų duomenys arba įmonių apklausos	
			VVL regionas	RCR04	Prekybos ar organizacines inovacijas diegiančios MVĮ	Įmonės	0	2021	272	Projektų duomenys arba įmonių apklausos	
			VVL regionas	RCR05	Vidines inovacijas vykdančios MVĮ	Įmonės	0	2021	814	Projektų duomenys arba įmonių apklausos	
			Sostinės regionas	RCR06	Pateiktos patentų paraiškos	Patentų paraiškos	0	2021	123	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR06	Pateiktos patentų paraiškos	Patentų paraiškos	0	2021	50	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR08	Remiamų projektų leidiniai	Leidiniai	0	2021	1 015	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR08	Remiamų projektų leidiniai	Leidiniai	0	2021	411	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų gautų MTEP užsakymų skaičius	Skaičius	0	2021	140	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Investicijas gavusių mokslo ir studijų institucijų gautų MTEP užsakymų skaičius	Skaičius	0	2021	85	Projektų duomenys	

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
			Sostinės regionas	Specialusis	MTEP veiklos produktas	Skaičius	0	2021	28	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	MTEP veiklos produktas	Skaičius	0	2021	8	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR102	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos mokslo tiriamojo darbo vietos	Vienų metų etato ekvivalentai	0	2021	92	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR102	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos mokslo tiriamojo darbo vietos	Vienų metų etato ekvivalentai	0	2021	163	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Ikiprekybinio pirkimo dalyvio pateiktas rinkai inovatyvusis produktas	Skaičius	0	2021	11	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Ikiprekybinio pirkimo dalyvio pateiktas rinkai inovatyvusis produktas	Skaičius	0	2021	15	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.1	009 – Labai mažų įmonių mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant tinklaveiką (pramoniniai tyrimai, eksperimentinė plėtra, galimybių studijos)	14 592 806,00
		VVL regionas			30 049 095,00
		Sostinės regionas		010 – MVĮ mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant tinklaveiką	35 214 736,00
		VVL regionas			105 242 737,00
		Sostinės regionas		011 – Didelių įmonių mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant tinklaveiką	8 083 684,00
		VVL regionas			14 184 548,00
		Sostinės regionas		012 – Viešųjų mokslinių tyrimų centrų, aukštojo mokslo įstaigų ir kompetencijos centrų mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, įskaitant tinklaveiką (pramoniniai tyrimai, eksperimentinė plėtra, galimybių studijos)	65 634 202,00
		VVL regionas			53 004 346,00
		VVL regionas		024 – MVĮ ir MVĮ grupėms skirtos pažangios paramos paslaugos (įskaitant valdymo, rinkodaros ir projektavimo paslaugas)	7 092 274,00
		VVL regionas		025 – Inkubacija, parama atžalinėms ir atskirtosioms įmonėms bei startuoliams	50 000 000,00
		Sostinės regionas		026 – Parama inovacijų klasteriams, be kita ko, tarp įmonių, mokslinių tyrimų organizacijų ir valdžios institucijų bei verslo tinklų, kas visų pirma naudinga MVĮ	10 000 000,00
		VVL regionas			11 863 810,00
		VVL regionas		028 – Technologijų perdavimas ir bendradarbiavimas tarp įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir aukštojo mokslo sektoriaus	36 276 820,00
		Sostinės regionas		029 – Įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų vykdomi mokslinių tyrimų ir inovacijų diegimo procesai, technologijų perdavimas ir bendradarbiavimas, daugiausia dėmesio skiriant mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikai ir atsparumui klimato kaitai bei prisitaikymui prie jos	15 695 385,00
		VVL regionas			12 675 156,00
		VVL regionas		030 – Įmonių vykdomi mokslinių tyrimų ir inovacijų diegimo procesai, technologijų perdavimas ir bendradarbiavimas, daugiausia dėmesio skiriant žiedinei ekonomikai	75 000 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.1	01 – Dotacija	95 329 587,00
		VVL regionas			321 213 786,00
		VVL regionas		02 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: nuosavas arba kvazinuosavas kapitalas	33 000 000,00
		Sostinės regionas		03 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	53 891 226,00
		VVL regionas			41 175 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.1	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	149 220 813,00
		VVL regionas			395 388 786,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.1.	02 – Lyčių aspekto integravimas	32 858 931,00
		VVL regionas			26 535 956,00
		Sostinės regionas	1.1.	03 – Neutralumas lyties požiūriu	116 361 882,00
		VVL regionas			368 852 830,00

Konkretus uždavinys – 1.2. Skaitmeninio naudos panaudojimas

Įgyvendinamos veiklos

Šio uždavinio veiklos **netiesiogiai prisidės prie S3** įgyvendinimo. Atsižvelgiant į tai, kad vienas iš verslo inovatyvumo trukdžių – gana žema įmonių skaitmeninio branda, o viešajame sektoriuje kyla el. paslaugų sąveikumo sunkumų, uždavinio investicijomis bus prisidedama prie MVĮ ir viešojo sektoriaus skaitmeninio. Ekonomikos struktūros pokyčiai daro įtaką darbo vietų automatizavimui, lemia poreikį keisti neefektyvias ir energijai imlias gamybos technologijas, todėl ypatingas dėmesys turi būti skiriamas MVĮ verslo modeliui ir produktams skaitmeninti, pažangiausioms technologijoms diegti. Viešajame sektoriuje kyla iššūkių dėl viešųjų el. paslaugų, jų sąveikumo ir prieinamumo. Nėra sukurta pakankamai bendro naudojimo technologinių (IT) priemonių ir sprendimų, kurie užtikrintų patogų ir prieinamą naudojimąsi skaitmeninėje erdvėje teikiamais pranašumais visoje šalyje ir visoms vartotojų grupėms. Taip pat nėra sukurta elektroninės atpažinties priemonių ir patikimumo užtikrinimo paslaugų rinka, dėl to nėra plačiai pasiekiamos elektroninės atpažinties patikimumo užtikrinimo paslaugoms reikalingos priemonės visiems vartotojams. Todėl bus siekiama labiau orientuoti el. paslaugas į vartotojų, esančių tiek Sostinės regione, tiek atokiausiuose VVL regionuose, poreikius, didinti paslaugų prieinamumą, platesnį naudojimą ir į vartotojų pasitenkinimą sukurtomis paslaugomis.

Siekiant skaitmenizavimo transformacijos, bus investuojama į kompetencijas didelio našumo skaičiavimo, DI, kibernetinio saugumo taikymo srityse. Atsižvelgiant į Sostinės regionui ir VVL regionui kylančius uždavinius, investicijos numatomos abiejuose regionuose, įvertinus konkretaus regiono problemos mastą ir specifiką. Siekiant skaitmeninės transformacijos mokslo srityje bei didesnio tarptautinio mokslo rezultatų matomumo, planuojama investuoti į mokslo duomenų atvėrimą bei integraciją į Europos atvirojo mokslo debesiją.

Uždavinio tikslams pasiekti numatoma naudotis tokių šaltinių galimybėmis: „Digital Europe“, EGADP ir kitomis EK tiesiogiai finansuojamomis programomis ir priemonėmis.

Veiksmų rūšys, siekiant didinti ekonomikos skaitmeninimą, įmonių bei viešojo sektoriaus dinamiškumą ir skaitmeninę transformaciją:

Skatinti skaitmeninių kompetencijų plėtrą didelio našumo skaičiavimo, DI, kibernetinio saugumo taikymo srityse, finansuojant europinių skaitmeninių inovacijų centrų, pretenduojančių į finansavimą pagal „Digital Europe“ programą, iniciatyvas teikti konsultavimo ir finansavimo paslaugas MVĮ, prioritetą skiriant skaitmeninio ir technologijų perdavimo paslaugoms. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės ir VVL regionuose. Siekiant kryptingo, konkurencingo ir darnaus technologijų, produktų ar paslaugų vystymo, šią veiklą papildys EGADP lėšomis numatomas įkurti verslo paslaugų centras.

Skatinti MVĮ skaitmeninimą, prioritetą teikiant tokiems e. komercijos modeliams diegti, kurie leistų MVĮ persiorientuoti į produktų (jos gaminamų gaminių ir (ar) teikiamų paslaugų) skaitmeninimą, produktų

elektroninę prekybą ir pristatymą. Investicijas numatoma skirti e. pardavimo sandorių sudarymo sprendimams diegti, paslaugų ir produktų konfigūravimui ir vizualizacijai. Ši veikla įgyvendinama Sostinės regione pagal S3 ir VVL regione tradiciniam verslui priklausiančiose MVĮ.

Kurti naujus, inovatyvius bendro naudojimo įrankius ir technologinius sprendimus, kurie padėtų visiems šalies gyventojams ir verslui jais pasinaudoti dirbant kompiuteriu ir kitais išmaniaisiais įrenginiais, prioritetą teikiant tokių bendro naudojimo informacinių technologijų (IT) sprendimų ir įrankių, įskaitant kalbos technologijomis grįstus sprendimus, finansavimui, kurie sudarytų sąlygas lengvai pasiekti bet kokio formato ir apimties skaitmeninį turinį (pvz. atidaryti bet kokio formato elektroninį dokumentą nepriklausomai nuo turimos įrangos) ar gauti paslaugas, įskaitant ir įrankius socialiai pažeidžiamų grupių žmonėms jiems prieinamu būdu (pvz. konvertuojant informaciją į tekstinę (lengvai suprantamą kalbą (easy to read)), garsinę, vaizdinę). Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės ir VVL regionuose. Siekiant intervencijų darnos ir sprendimų sąveikumo, EGADP investicijomis bus įgyvendinti paslaugų skaitmeninimo, teikiamų paslaugų brandos lygio kėlimo, skaitmeninių paslaugų prieinamumo socialiai pažeidžiamų grupių žmonėms didinimo projektai, taip pat EGADP investicijomis bus kuriami lietuvių kalbos išteklių, duomenų bazės, metodikos, sudarysiančios sąlygas kurti pirmiau minėtus naujus įrankius ir technologinius sprendimus.

Kurti inovatyvius technologinius sprendimus, prioritetą teikiant tiems, kurie padės atsirasti rinkoje neegzistuojančioms arba labai mažai naudojamoms patikimumo užtikrinimo paslaugoms ir plėtoti inovatyvių elektroninės atpažinties priemonių ir patikimumo užtikrinimo paslaugų naudojimą, taip skatinant viešojo sektoriaus ir verslo skaitmeninimą. Numatoma investuoti į tokius sprendimus ir įrankius, kurie sudarytų sąlygas teikti tokias kvalifikuotas patikimumo užtikrinimo paslaugas, pvz.: elektroninių parašų ilgalaikės apsaugos, elektroninių spaudų ilgalaikės apsaugos, interneto svetainių tapatumo nustatymo sertifikatų kūrimo, elektroninio registruoto pristatymo. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės ir VVL regionuose.

Skatinti viešųjų institucijų atvirųjų duomenų, orientuotų į paklausą, naudojimą inovatyviems sprendimams ir skaitmeninėms paslaugoms kurti, prioritetą teikiant įmonių veikloms, kurias įgyvendinant kuriami inovatyvūs sprendimai ir (ar) paslaugos, naudojant viešųjų institucijų atvertus duomenis, viešojo sektoriaus institucijų iniciatyvoms, organizuojančioms politikos eksperimentavimo įrankių taikymą – hakatonus, GovTech laboratorijos veiklą ir pan. Ši veikla įgyvendinama Sostinės ir VVL regionuose.

EGADP planuojamos investicijos į duomenų prieinamumo užtikrinimą, jų atvėrimą, valstybės duomenų struktūros modelio parengimą, duomenų mainų priemonių sukūrimą. Visa tai sudarys sąlygas atvirųjų duomenų naudojimui ir pritaikomumui versle.

Išijungti į Europos atvirojo mokslo debesį, atveriant ir sutvarkant mokslinių tyrimų duomenis pagal FAIR principus (*angl. findable, accessible, interoperable, reusable; liet. surandami, pasiekiami, sąveikūs, perpanaudojami*). Investicijos skiriamos MSI personalo gebėjimams duomenų valdymo srityje stiprinti nacionaliniam atvirosios prieigos prie mokslinės informacijos tinklui sukurti, duomenų saugyklų ir MTEP infrastruktūrų pritaikymui duomenims atverti ir jų integracijai į Europos atviro mokslo debesį (*European Open Science Cloud*). Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės ir VVL regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

MVĮ, specialiųjų poreikių turintys žmonės, neurbanizuotų vietovių (nutolusių nuo centrų) gyventojai, viešojo sektoriaus darbuotojai; viešojo sektoriaus institucijos ir įstaigos, gyvenantys ir dirbantys užsienyje asmenys; MSI padaliniai, kaupiantys ir saugantys duomenis (bibliotekos, duomenų archyvai), MSI padaliniai, generuojantys duomenis.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti galimybę kuriamais produktais ir paslaugomis naudotis skaitmeninę atskirtį patiriantiems žmonėms, pritaikyti kuriamas skaitmenines paslaugas ir produktus įvairią negalią turintiems žmonėms.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant uždavinio veiklas, numatomos investicijos, būtinos įgyvendinti išsipareigojimams, nustatytiems Bendrųjų skaitmeninių vartų 2018/1724, įgyvendinti. Šios investicijos padės užtikrinti tinkamą tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir paslaugų pasiekiamumą tarpvalstybiniu lygiu.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
1. Pažangesnė Lietuva	1.2	ERPF	Sostinės regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės	Įmonės	76	758
			VVL regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės	Įmonės	146	1 468
			Sostinės regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	50	508
			VVL regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	96	966
			Sostinės regionas	RCO04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	36	358
			VVL regionas	RCO04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	72	717
			Sostinės regionas	RCO13	Įmonėms, sukurtų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų vertė	Eurai	4 627 510,00	46 275 095,00
			VVL regionas	RCO13	Įmonėms, sukurtų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų vertė	Eurai	7 470 664,00	74 706 636,00
			Sostinės regionas	RCO14	Viešosios institucijos, kurioms suteikta parama skaitmeninėms paslaugoms, produktams ir procesams kurti	Viešosios institucijos	4	45
			VVL regionas	RCO14	Viešosios institucijos, kurioms suteikta parama skaitmeninėms paslaugoms, produktams ir procesams kurti	Viešosios institucijos	3	27
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokslo duomenų saugyklos, įsijungusios į Europos atvirojo mokslo debesį	Skaičius	0	2

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
			VVL regionas	Specialusis	Mokslo duomenų saugyklos, įsijungusios į Europos atvirojo mokslo debesį	Skaičius	0	2

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
1. Pažangesnė Lietuva	1.2	ERPF	Sostinės regionas	RCR03	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ)	Įmonės	0	2021	354	Projektų duomenys, LSD	
			VVL regionas	RCR03	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ)	Įmonės	0	2021	680	Projektų duomenys, LSD	
			Sostinės regionas	RCR04	Prekybos ar organizacines inovacijas diegiančios MVĮ	Įmonės	0	2021	344	Projektų duomenys, LSD	
			VVL regionas	RCR04	Prekybos ar organizacines inovacijas diegiančios MVĮ	Įmonės	0	2021	689	Projektų duomenys, LSD	
			Sostinės regionas	RCR11	Naujų ir patobulintų viešųjų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų naudotojai	Metinis vartotojų skaičius	87 667	2020	205 140	Projektų duomenys, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			VVL regionas	RCR11	Naujų ir patobulintų viešųjų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų naudotojai	Metinis vartotojų skaičius	207 606	2020	485 798	Projektų duomenys, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			Sostinės regionas	RCR12	Įmonių sukurtų naujų ir patobulintų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų naudotojai	Metinis vartotojų skaičius	0	2020	19 496	Projektų duomenys, LSD	
			VVL regionas	RCR12	Įmonių sukurtų naujų ir patobulintų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų naudotojai	Metinis vartotojų skaičius	0	2020	33 912	Projektų duomenys, LSD	
			Sostinės regionas	RCR13	Aukštą skaitmeninio intensyvumo lygį pasiekusios įmonės	Įmonės	0	2020	923	Projektų duomenys, LSD	
			VVL regionas	RCR13	Aukštą skaitmeninio intensyvumo lygį pasiekusios įmonės	Įmonės	0	2020	1 490	Projektų duomenys, LSD	
			Sostinės regionas	Specialusis	Duomenų bazių duomenų įrašai (socialinių-humanitarinių mokslų)	Skaičius	247	2020	480	MIDAS, COD tyrimai	
			VVL regionas	Specialusis	Duomenų bazių duomenų įrašai (socialinių-humanitarinių mokslų)	Skaičius	179	2020	350	LiDA, CLARIN-LT tyrimai	
			Sostinės regionas	Specialusis	Duomenų bazių duomenų įrašai (Fizinių, biomedicinos ir technologinių mokslų)	Skaičius	243 046	2020	346 000	MIDAS, COD tyrimai	
			VVL regionas	Specialusis	Duomenų bazių duomenų įrašai (Fizinių, biomedicinos ir technologinių mokslų)	Skaičius	175 999	2020	250 560	LiDA, CLARIN-LT tyrimai	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.2	013 – MVĮ skaitmeninimas (įskaitant e. prekybą, e. verslą ir tinkle vykdomus verslo procesus, skaitmeninius inovacijų centrus, gyvąsias laboratorijas, interneto verslininkus ir IRT startuolius, B2B)	27 220 644,00
		VVL regionas			43 945 080,00
		Sostinės regionas		016 – Vyriausybės IRT sprendimai, e. paslaugos, taikomosios programos	28 287 288,00
		VVL regionas			28 287 287,00
		Sostinės regionas		017 – Vyriausybės IRT sprendimai, e. paslaugos, taikomosios programos, atitinkančios išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo arba energijos vartojimo efektyvumo kriterijus	3 536 639,00
		VVL regionas			2 856 092,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.2	01 – Dotacija	59 044 571,00
		VVL regionas			75 088 459,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.2	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	59 044 571,00
		VVL regionas			75 088 459,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.2	03 – Neutralumas lyties požiūriu	59 044 571,00
		VVL regionas			75 088 459,00

Konkretus uždavinys – 1.3. MVĮ augimas ir konkurencingumas**Įgyvendinamos veiklos**

Šio konkretaus uždavinio veiklos **netiesiogiai prisidės prie S3** įgyvendinimo. Investicijos prisidės prie MVĮ produktyvumo ir konkurencingumo didinimo.

Siekiant sumažinti skirtumus tarp Sostinės ir kitų šalies regionų, šio uždavinio investicijomis bus numatoma pagerinti sąlygas verslui kurtis ir augti VVL regione: skatinamas verslą pradedančiųjų SVV subjektų pre-akceleravimas, akceleravimas, inkubavimas ir plėtra, ypač finansinių šaltinių prieinamumas, ir trumpose vertės kūrimo grandinėse dalyvaujančių įmonių verslo procesų modernizavimas.

Mažo tarptautinio konkurencingumo ir žemo darbo našumo problemos įvardijamos abiejuose regionuose, investicijos tarptautiškumui skatinti ir skaitmeninimo technologijoms diegti numatomos abiejuose regionuose, tačiau Sostinės regione bus investuojama tik į APV produkciją kuriančias įmones. Skaitmeninimo technologijų diegimas tampa ypač aktualus dėl pandemijos metu išryškėjusio poreikio kurti „bekontaktę“ ekonomiką.

Uždavinio investicijos taip pat prisidės prie bendrų su teritorinėmis strategijomis tikslų pasiekimo, sudarydamos sąlygas stiprinti vietos ekonominį potencialą, o 5 prioriteto 5.1 uždavinio ir 5.2 uždavinio

veiklos, skirtos fizinės infrastruktūros sukūrimui naujoms investicijoms pritraukti ir darbo vietoms kurti, prisidės prie šio uždavinio tikslų. Veiksmų rūšys, siekiant pagerinti sąlygas MVĮ kurtis ir augti šalies regionuose, sukurti naujas darbo vietas, paskatas šalies eksporto struktūros pokyčiams, padidinti MVĮ našumo augimą ir sumažinti jo atotrūkį nuo ES šalių vidurkio:

Skatinti pradedančiųjų SVV subjektų kūrimąsi, augimą ir plėtrą: siekiant paskatinti naujų verslų atsiradimą regionuose, bus vykdomos veiklos, orientuotos į preakseleravimo programų kūrimą ir vystymą, SVV subjektų akseleravimą, inkubavimą ir plėtrą, išnaudojant jau įsteigtų skaitmeninių inovacijų centrų, verslo inkubatorių, bendradarbiystės centrų „Spiečius“ potencialą. Ypatingas dėmesys bus skiriamas veikloms, užtikrinančioms finansinių šaltinių prieinamumą SVV subjektų steigimui ir plėtrai, bei mentorystės veikloms, skirtoms vystyti verslo idėjas ir jų įgyvendinimo strategijas. Taip pat bus investuojama į konsultavimo paslaugas, skirtas produkto idėjos išgryninimui, vystymui ir komercinimui, pardavimo ir rinkodaros veikloms bei darbo erdvės suteikimui. Ši veikla įgyvendinama VVL regione.

Skatinti trumpų vertės kūrimo grandinių formavimąsi ir plėtrą tarp MVĮ VVL regionuose: investuojama į trumpose vertės kūrimo grandinėse dalyvaujančių MVĮ verslo procesų modernizavimą. Prioritetas bus skiriamas investicijoms, skatinančioms esamų darbo vietų transformaciją ir darbo vietų kūrimą MVĮ, dalyvaujančiose trumpose vertės kūrimo grandinėse, bei jau naudojamų įmonėje technologijų, kad jos labiau tausotų išteklius bei prailgėtų jų tarnavimo laikas, atnaujinimui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Skatinti talentų (reikiamos srities specialistų) pritraukimą į MVĮ: siekiant padidinti ir (arba) išlaikyti MVĮ pajamas ir konkurencingumą, numatoma sudaryti sąlygas MVĮ pritraukti reikiamus specialistus (antikrizinės veiklos specialistus, MVĮ veiklą optimizuojančius specialistus). Prioritetas skiriamas siekiui gerinti MVĮ absorbcinius ir inovacinius gebėjimus bei įgūdžių sanklotą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Skatinti MVĮ veiklos tarptautiškumą ir naujų eksporto rinkų identifikavimo veiklas: siekiant padidinti Lietuvos įmonių tarptautinį konkurencingumą ir vietinės kilmės prekių eksporto mastą, bus investuojama į naujų užsienio rinkų paiešką ir esamų rinkų plėtrą, įskaitant rinkų tyrimus, rinkodaros veiksmus, ryšių su strateginiais partneriais vystymą, galimybių pristatymą užsienyje, MVĮ produktų ir paslaugų sertifikavimą, eksporto vadybininko paslaugas. Prioritetą numatoma skirti MVĮ, gaminančioms inovatyvius produktus ir (arba) teikiančioms inovatyvias paslaugas. Ši veikla įgyvendinama VVL regione.

Skatinti MVĮ APV produktų ir paslaugų sertifikavimą ir pristatymą užsienio rinkose: siekiant skatinti Sostinės regiono įmonių kuriamų APV produktų bei paslaugų žinomumą ir eksportą, bus finansuojamas MVĮ ir jų APV produkcijos pristatymas užsienyje vykstančiose tarptautinėse parodose. Taip pat numatoma skirti investicijas MVĮ planuojamų eksportuoti APV produktų ir paslaugų sertifikavimo paslaugoms įsigyti. Prioritetas bus teikiamas MVĮ, gaminančioms APV produktus ir (arba) teikiančioms APV paslaugas, atitinkančias SS strategiją. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės regione.

Skatinti į eksportą orientuotų, į bendrą vertės grandinę susijungusių MVĮ tinklo kūrimąsi ir augimą: siekiant skatinti ti eksportuojančių MVĮ įsitraukimą į tarptautines tinklų grandines ir pozicijų jose stiprinimą, bus investuojama į MVĮ partnerystės kultūros stiprinimą, MVĮ tinklo dalyvavimo tarptautiniuose (įskaitant ir BJR) tinkluose ir klasteriuose skatinimą. Investicijas planuojama orientuoti į MVĮ tinklo studijų vizitus, dalyvavimą tarptautinėse parodose ir įsitraukimą į tarptautinę partnerystę, rinkodaros strategijų rengimą, eksporto vadybininko paslaugų įsigijimą. Prioritetas bus teikiamas jau egzistuojančių MVĮ partnerysčių įsitraukimo į tarptautines tinklų grandines veikloms stiprinti. Ši veikla įgyvendinama VVL regione.

Skatinti pramonės įmonių gamybos procesų automatizavimą, robotinių sistemų ir skaitmeninimo technologijų diegimą (pramonės skaitmeninimas): siekiant spartinti įmonių darbo našumo augimą, bus investuojama į pramonės įmonių gamybos procesų įrangos su robotinėmis sistemomis ir (arba) integruotomis skaitmeninimo technologijomis diegimą, įskaitant pramonės įmonių technologinio ir (ar) skaitmeninio audito, kuris yra skirtas pramonės įmonių gamybos procesų skaitmeninimo galimybėms ir perspektyvoms įvertinti, atlikimą ir (arba) technologinio audito nuostatų įgyvendinimo technologinę priežiūrą (technologinio konsultavimo paslaugas). Prioritetas bus skiriamas investicijoms į diegiamas integruotas skaitmeninimo technologijas, kurios atitiks S3. Ši veikla įgyvendinama VVL regione.

Skatinti APV kuriančių pramonės įmonių gamybos procesų skaitmeninimą: siekiant spartinti ir efektyvinti įmonių įsitraukimą į TVG, bus skatinamos investicijos į pramonės įmonių gamybos procesų įrangos, kurioje integruotos skaitmeninimo technologijos, diegimą. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės

regione pagal S3.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Didelės įmonės, kurios atitinka 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo Nr. (ES) 2021/1058 5 straipsnio 2 (c) dalies nuostatas.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Įgyvendinant nediskriminavimo principo, MVĮ kuriant naujus ar tobulinant esamus produktus bus siekiama, kad jie atitiktų universalų dizaino principus. Negalią turintiems žmonėms, taip pat moterims ir vyrams bus sudaromos vienodos galimybės dalyvauti įgyvendinant veiklas.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Uždavinio tikslams pasiekti numatoma pasinaudoti ir tokių šaltinių galimybėmis: InvestEU, INTERREG (ypač BJR) ir EK tiesiogiai finansuojamomis programomis ir priemonėmis.

Įgyvendinant veiklas numatoma prisidėti prie BJR strategijos įgyvendinimo. Numatoma bendradarbiauti su kitomis BJR šalimis įgyvendinant BJR strategiją, siekiant skatinti MVĮ tarptautiškumą ir kartu konkurencingumą regione. Išskirtinį dėmesį numatome skirti klasterių bendradarbiavimui BJR.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Veiklai „Skatinti pradedančiųjų SVV subjektų kūrimąsi, augimą ir plėtrą“ įgyvendinti ir toliau planuojama naudoti finansines priemones, užtikrinančias finansinių šaltinių prieinamumą, įskaitant rizikos kapitalo investicijas bei paskolas. Veikloms, kurios 2014–2020 m. laikotarpiu buvo įgyvendinamos subsidijos forma, tačiau pasižymėjo atsiperkamumu vidutinės trukmės periodu (nors ir buvo sąlygiškai brangios), planuojama taikyti finansines priemones, pirmiausia, paskolų forma, kurias, esant poreikiui, planuojama derinti su subsidijomis, padengiant dalį investicinio projekto išlaidų ir taip paskatinant atitinkamas investicijas, taip pat iš dalies kompensuojant paskolų palūkanas arba dalį paskolos gavėjų darbuotojų darbo užmokesčio.

Veiklai „Skatinti trumpų vertės kūrimo grandinių formavimąsi ir plėtrą tarp MVĮ VVL regionuose“ finansuoti planuojama derinti finansines priemones su subsidijomis, kaip nustatyta BNR 58 str. 5 d.

Planuojama numatyti galimybę finansines priemones, pirmiausia rizikos kapitalo finansines priemones, finansuoti ir iš kito programavimo laikotarpio lėšų, kaip nustatyta BNR 68 str. 2 d.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
1. Pažangesnė Lietuva	1.3	ERPF	Sostinės regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	72	724
			VVL regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	188	1 882

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
					labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)			
			Sostinės regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	65	652
			VVL regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	93	930
			Sostinės regionas	RCO03	Paramą finansinėmis priemonėmis gavusios įmonės	Įmonės	55	554
			VVL regionas	RCO03	Paramą finansinėmis priemonėmis gavusios įmonės	Įmonės	93	928
			VVL regionas	RCO04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	88	880
			VVL regionas	RCO05	Paramą gavusios naujos įmonės	Įmonės	46	457

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė(2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
1. Pažangesnė Lietuva	1.3	ERPF	VVL regionas	RCR01	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	Vienų metų etato ekvivalentai	n/a	2021	213	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR02	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	Eurai	n/a	2021	89 500 000	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR02	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	Eurai	n/a	2021	55 062 624	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR03	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ)	Įmonės	n/a	2021	499	Projektų duomenys arba įmonių apklausos	
			VVL regionas	RCR03	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ)	Įmonės	n/a	2021	189	Projektų duomenys arba įmonių apklausos	
			VVL regionas	RCR17	Naujos įmonės, sugebėjusios išlikti rinkoje	Įmonės	n/a	2021	279	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR25	Didesnę vienam darbuotojui tenkančią pridėtinę vertę sukuriančios MVĮ	Įmonės	n/a	2021	1 206	Projektų duomenys, viešieji registrai	
			Sostinės regionas	Specialusis	MVĮ produktų pristatymas tarptautinėse parodose	Skaičius	n/a	2021	933	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	MVĮ produktų pristatymas tarptautinėse parodose	Skaičius	n/a	2021	933	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	MVĮ sertifikuoti produktai	Skaičius	n/a	2021	1 228	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	MVĮ sertifikuoti produktai	Skaičius	n/a	2021	662	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Klasterio narystė tarptautiniuose tinkluose	Skaičius	n/a	2021	36	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.3	021 – MVĮ verslo plėtra ir tarptautinimas, įskaitant gamybines investicijas	63 000 000,00
		VVL regionas			92 040 000,00
		VVL regionas		025 – Inkubacija, parama atžalinėms ir atskirtosioms įmonėms bei startuoliams	32 593 792,00
		VVL regionas		026 – Parama inovacijų klasteriams, be kita ko, tarp įmonių, mokslinių tyrimų organizacijų ir valdžios institucijų bei verslo tinklų, kas visų pirma naudinga MVĮ	8 000 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.3	01 – Dotacija	10 000 000,00
		VVL regionas			38 202 271,00
		VVL regionas		02 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: nuosavas arba kvazinuosavas kapitalas	9 395 785,00
		Sostinės regionas		03 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	51 584 900,00
		VVL regionas			82 387 318,00
		Sostinės regionas		05 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: dotacijos, suteiktos vykdant finansinės priemonės veiksmą	1 415 100,00
		VVL regionas			2 648 418,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis Teritorinės paramos paskirstymo priemonė ir teritorinė kryptis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.3	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	63 000 000,00
		VVL regionas			132 633 792,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.3	03 – Neutralumas lyties požiūriu	63 000 000,00
		VVL regionas			132 633 792,00

Konkretus uždavinys – 1.4. Sumanios specializacijos ir pereinamojo laikotarpio įgūdžiai**Įgyvendinamos veiklos**

Šio uždavinio veiklos įgyvendins **S3**. Skaitmeninimas suteikia didžiulį potencialą didinti produktyvumą. Deja, skaitmeninės transformacijos požiūriu ypač atsilieka tradiciniai pramonės sektoriai ir MVĮ. Siekiant tvaraus, inovacijomis grįsto ekonomikos augimo, numatoma ugdyti įgūdžius didžiausią potencialą turinčiose SS srityse. Bendrojo pobūdžio gebėjimai persiorientavimui į kitas ekonomines veiklas, žemos kvalifikacijos asmenų įgūdžių tobulinimas arba besimokančių, nedirbančių, vyresnio amžiaus asmenų ir pan. įgūdžiai bus

skatinami pagal Programos 4 prioritetą „Socialiai atsakingesnė Lietuva“.

Lietuvoje trūksta sisteminių priemonių, skirtų darbo jėgai perkvalifikuoti arba jos kvalifikacijai reikiamose srityse tobulinti, sprendžiant su ekonomikos pertvarka susijusius uždavinius, todėl ir toliau lieka svarbios investicijos šiai sričiai. Vykstanti robotizacija ir skaitmeninimas sparčiai didina įgūdžių tobulinimo ar naujų įgijimo paklausą. Atsižvelgiant į šiuos pokyčius, pramonės įmonėms būtini tampa pažangesni ar naujesni įgūdžiai. Pramonės pertvarkai taip pat reikia visapusiškesnių įgūdžių, kurie apimtų ne tik mokslinius, techninius, technologinius procesus, bet ir tam tikram SS prioritetui būdingus specifinius įgūdžius. Remiantis 2019 m. EBPO „Įgūdžių perspektyva“, Lietuva dar nėra iki galo pasirengusi pasinaudoti skaitmeninimo teikiamais pranašumais, kurie skatintų darbo jėgos plėtrą ir stiprintų jos konkurencingumą.

Siekiant paskatinti perėjimą prie žiniomis grindžiamos ir didesnės pridėtinės vertės ekonomikos, bus investuojama į tas nuolatinio VGPP metu identifikuotas (reikiamų įgūdžių sąrašas parengtas, pasikonsultavus su VGPP dalyviais, prioritetų vadovais, aptarus grupėse, atlikus rezultatų analizę) SS sričių darbuotojų kompetencijas ir įgūdžius, kurie yra reikalingi MVĮ (dominuojančioms pramonės struktūroje) ir kurie bus stiprinami per įvairių formų ir lygių mokymus. Išsamus įgūdžių sąrašas pagal kiekvieną SS prioritetą nustatytas S3 koordinuojančios ministerijos patvirtintu teisės aktu. Siekiant ugdyti ir kitų VGPP dalyvaujančių subjektų (pvz.: mokslo, verslo ir viešojo sektoriaus organizacijų) darbuotojų gebėjimus rengti ir įgyvendinti S3, planuojama investuoti į įgūdžių ugdymą, apimančią visą inovacijų vadybos ciklą (nuo planavimo iki kontrolės), reikalingą SS ir ekonomikos technologinių pokyčių padiktuotiems uždaviniams atliepti. Taip MVĮ galėtų tapti konkurencingesnės, išnaudodamos savo specializaciją ir valdymo gebėjimus, padedančius greitai prisitaikyti prie kintančių rinkos poreikių.

Veiksmų rūšys, siekiant užtikrinti SS prioritetų įgyvendinimui ir pramonės pertvarkai pereinamuoju laikotarpiu reikalingus įgūdžius, identifikuotus VGPP metu:

Ugdyti MVĮ reikalingus darbuotojų įgūdžius, leisiančius prisitaikyti prie ekonomikos technologinių pokyčių ir pramonės pertvarkos: siekiant paskatinti perėjimą prie žiniomis grindžiamos ir didesnės pridėtinės vertės ekonomikos ir spręsti iššūkius, susijusius su pramonės pertvarka, planuojamos investicijos į žmogiškuosius išteklius, orientuotos į įvairių formų ir lygių specifinius mokymus (kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas), ypatingą dėmesį skiriant MVĮ darbuotojų skaitmeninių įgūdžių ugdymui ir tobulinimui. Bus ugdomi MVĮ reikiami įgūdžiai pagal SS prioritetus, identifikuoti nuolatinio VGPP metu. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės ir VVL regionuose.

Ugdyti MVĮ ir kitų VGPP dalyvaujančių subjektų darbuotojų gebėjimus: siekiant paskatinti MVĮ konkurencingumo augimą, išnaudojant MVĮ specializaciją ir valdymo gebėjimus, investicijas planuojama skirti VGPP dalyvaujančių subjektų gebėjimams ugdyti siekiant įgyvendinti S3 ir apimti visą inovacijų vadybos ciklą (prognostavimas, planavimas, organizavimas, kontrolė), ypatingą dėmesį skiriant vadybos ir valdymo įgūdžiams ugdyti. Numatoma ugdyti MVĮ ir kitų VGPP dalyvaujančių subjektų darbuotojų įgūdžius. Ši veikla bus įgyvendinama Sostinės ir VVL regionuose.

Mokslo vadybos ir žinių komercinimo gebėjimų mokslo ir studijų institucijose stiprinimas: mokslo vadybos ir žinių komercinimo pajėgumų diegimas MSI taikant vieno langelio principą, mentorystės ir preakcelravimo programų kūrimas ir įgyvendinimas (pvz., kuriant startuolių skatinimo instrumentus). Veiklos įgyvendinimas siejasi su Programos 1 prioriteto konkretaus uždavinio 1.1 veikla „Žinių perdavimo ir komercinimo sistemos stiprinimas“, kurioje numatytas MSI inovacijų ir technologijų perdavimo centrų veiklos finansavimas (nurodyti centrai atliks atžalinių įmonių skatinimo instrumentų koordinatorių vaidmenį, skiriant lėšas konkretiems MSI studentų ir tyrėjų projektams bei organizuojant atžalinių įmonių konsultavimo ir mentorystės veiklas). Veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

MVĮ, mokslo ir studijų institucijų inovacijų ir technologijų centrai; mokslo vadybininkai; mokslininkai ir kiti tyrėjai, siekiantys komercinti mokslo rezultatus, inovacijų paramos ir konsultavimo organizacijų darbuotojai, dalyvaujantys VGPP.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygias specialiųjų poreikių turinčių neįgaliųjų, moterų ir vyrų galimybes mokytis ir persikvalifikuoti. Taip pat bus užtikrinamas nediskriminavimo principas įtraukiant švietimo ir informavimo apie nediskriminavimo principų įgyvendinimą veiklas į dirbančiųjų mokymus.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Tarpreigininiai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas numatoma prisidėti prie BJRS įgyvendinimo, intensyvinant bendradarbiavimą su kitų BJR šalių partneriais ir dalyvaujant bendruose projektuose, susijusiuose su specialiųjų įgūdžių, leidiančių prisitaikyti prie ekonomikos technologinių pokyčių ir pramonės pertvarkos, ugdymu ir tobulinimu, taip pat VGPP dalyvaujančių subjektų įgūdžių ir gebėjimų ugdymu.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
1. Pažangesnė Lietuva	1.4	ERPF	Sostinės regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	24	120
			VVL regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	10	50
			Sostinės regionas	RCO04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	24	120
			VVL regionas	RCO04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	10	50
			Sostinės regionas	RCO05	Paramą gavusios naujos įmonės	Įmonės	24	120
			VVL regionas	RCO05	Paramą gavusios naujos įmonės	Įmonės	10	50
			Sostinės regionas	RCO16	Suinteresuotosios institucijos, dalyvaujančios verslininkystės galimybių paieškos procese	Institucinių suinteresuotųjų šalių dalyvavimas	15	146
			VVL regionas	RCO16	Suinteresuotosios institucijos, dalyvaujančios verslininkystės galimybių paieškos procese	Institucinių suinteresuotųjų šalių dalyvavimas	13	132
			Sostinės regionas	RCO101	MVĮ, investuojančios į pažangiajai specializacijai, pramonės pertvarkai ir verslumui reikalingų įgūdžių ugdymą	Įmonės	248	2 481
			VVL regionas	RCO101	MVĮ, investuojančios į pažangiajai specializacijai, pramonės pertvarkai ir verslumui reikalingų	Įmonės	251	2 509

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
					įgūdžių ugdymą			

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
1. Pažangesnė Lietuva	1.4	ERPF	Sostinės regionas	RCR98	MVĮ darbuotojai, baigę mokymą, skirtą pažangiajai specializacijai, pramonės pertvarkai ir verslumui reikalingiems įgūdžiams ugdyti (pagal įgūdžių rūšį: techniniai, valdymo, verslumo, ekologijos, kiti)	Dalyviai	0	2021	30 172	Projektų duomenys	-
			VVL regionas	RCR98	MVĮ darbuotojai, baigę mokymą, skirtą pažangiajai specializacijai, pramonės pertvarkai ir verslumui reikalingiems įgūdžiams ugdyti (pagal įgūdžių rūšį: techniniai, valdymo, verslumo, ekologijos, kiti)	Dalyviai	0	2021	30 839	Projektų duomenys	-
			Sostinės regionas	RCR03	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios mažosios ir vidutinės įmonės (MVI)	Įmonės	0	2021	47	Projektų duomenys	-
			VVL regionas	RCR03	produktų ar procesų inovacijas diegiančios mažosios ir vidutinės įmonės (MVI)	Įmonės	0	2021	18	Projektų duomenys	-
			Sostinės regionas	RCR06	Pateiktos patentų paraiškos	Patentų paraiškos	0	2021	8	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR06	Pateiktos patentų paraiškos	Patentų paraiškos	0	2021	3	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.4	023 – Pažangiajai specializacijai, pramonės pertvarkai, verslumui ir įmonių prisitaikymui prie pokyčių reikalingų gebėjimų ugdymas	18 108 797,00
		VVL regionas			26 307 903,00
		Sostinės regionas		029 – Įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų vykdomi mokslinių tyrimų ir inovacijų diegimo procesai, technologijų perdavimas ir bendradarbiavimas, daugiausia dėmesio skiriant mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikai ir atsparumui klimato kaitai bei prisitaikymui prie jos	5 418 250,00
		VVL regionas			4 375 628,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.4	01 – Dotacija	23 527 047,00
		VVL regionas			30 683 531,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.4	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	23 527 047,00
		VVL regionas			30 683 531,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
1.	ERPF	Sostinės regionas	1.4	03 – Neutralumas lyties požiūriu	23 527 047,00
		VVL regionas			30 683 531,00

2 PRIORITETAS. ŽALESNĖ LIETUVA

Konkretus uždavinys – 2.1. Energijos vartojimo efektyvumas

Įgyvendinamos veiklos

Uždavinys prisidės prie IRS įgyvendinimo siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą – viena svarbiausių prioritetų iki 2030 m. visoje energijos grandinėje nuo jos gamybos iki galutinio vartotojo.

Lietuvoje pastatuose suvartojama apie 40 % pirminės energijos. Tai yra vienas didžiausių ŠESD išmetimo į atmosferą, aplinkos ir oro taršos šaltinių. Daugiausia (63 %) šios energijos suvartojama gyvenamosios paskirties pastatuose.

Individualūs (1–2 butų) gyvenamieji pastatai – didžiausia pagal skaičių (apie 530 tūkst.) ir pagal plotą (apie 70 mln. m²) pastatų, kuriuose šilumos energiją daugiausia gamina neefektyvios technologijos, naudojamas iškastinis ar kitas kietasis kuras, kategorija. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 4 str. 4 dalimi, iki 2030 m. namų ūkių ir paslaugų sektoriuje numatyta sutaupyti apie 11 TWh galutinės energijos. Siekiant šio tikslo, NEKSVP numatyta iki 2030 m. pakeisti 50 tūkst. neefektyvių šilumos gamybos įrenginių (katilų) namų ūkiuose efektyvesnėmis AEI naudojančiomis technologijomis. Didžiausias dėmesys bus skiriamas decentralizuotos šilumos gamybos namų ūkiuose efektyvumui didinti – vienam iš didžiausių taupymo potencialą turinčių sektorių.

Daugiabučiai gyvenamieji pastatai – antra didžiausia pagal plotą (apie 60 mln. m² – apie 900 tūkst. būstų) kategorija. Dauguma šių pastatų pastatyti 1960–1993 m., kai pastatų energinio naudingumo reikalavimų nebuvo. Daugiabučiuose namuose suvartojama apie 30 % visos pastatuose suvartojamos pirminės energijos.

Vadovaujantis Direktyvos (2012/27/ES)⁴ 5 str. ir NEKSVP, numatyta, kad Lietuva kasmet turi renovuoti 3 % viešųjų centrinei valdžiai priklausančių pastatų ploto, t. y. atnaujinti 510 tūkst. m². Pagal IRS reiktų iki 2030 m. šalyje atnaujinti apie 2,1 mln. m² viešųjų pastatų ploto (1,2 mln. m² centrinės valdžios, 0,9 mln. m² savivaldybių). Kasmet būtų sumažinamas energijos vartojimas apie 0,042 TWh. Šio tikslo – atnaujinti centrinės valdžios pastatus – bus siekiama skiriant 2014–2020 m. (atnaujinant apie 300 tūkst. m² ploto, taupančio 0,31 TWh galutinės energijos) ir 2021–2027 m. (atnaujinant apie 250 tūkst. m² ploto, taupančio apie 0,11 TWh galutinės energijos) ES investicijų. Tai 46 % prisidės prie IRS tikslo. Likusiai pagal IRS viešųjų pastatų daliai renovuoti bus naudojamos grįžtančios 2014–2020 m. investuotų ES fondų lėšos, peržiūrimi esami finansavimo modeliai, svarstomi kiti finansavimo šaltiniai.

Siekiant nuoseklaus ir subalansuoto CŠT sistemų atnaujinimo ir optimizavimo, Lietuvoje bus skatinamas perėjimas prie ketvirtosios kartos (4G) CŠT sistemų, integruojant saulės šviesos, žemės gelmių energiją į CŠT ir skatinant perteklinės bei atliekinės šilumos panaudojimą pastatams šildyti ir (ar) karštam vandeniui ruošti.

Lietuvoje šiluma, tiekama CŠT sistemomis, aprūpina apie 53 %, o miestuose – apie 76 % visų pastatų. Pagrindiniai CŠT paslaugų vartotojai yra daugiabučių namų gyventojai. Šilumos ir karšto vandens gamybos technologijų efektyvumas decentralizuotame sektoriuje nedidelis, todėl tikimasi nemažo energijos taupymo potencialo.

2020 m. duomenimis, Lietuvoje įmonės energetiniam efektyvumui gerinti skiria apie 7 % visų savo investicijų, t. y. mažiau nei ES vidurkis (12 %). Ši dalis didesnė energijai imliuose sektoriuose, tokiuose kaip gamyba (10%). 2019 m. Lietuvos pramonė buvo trečia pagal dydį galutinio kuro ir energijos vartotoja po transporto (40,9 %) ir namų ūkių (25,9 %) – jos dalis sudarė 19,2 %. Dažnai įmonės neįvertina energetinio efektyvumo naudos ir neturi didesnių energijos vartojimo efektyvumo tikslų. Būtina skatinti pramonę efektyviau naudoti energiją, AEI ir diegti CO₂ išsiskyrimą į aplinką mažinančias technologijas, naudojantis energijos vartojimo efektyvumo audito, kuris suteikia aiškią ir patikrintą informaciją, leidžiančią įmonėms nustatyti savo energijos taupymo potencialą, išvadamis.

Dauguma energijos vartojimo efektyvumo veiklų, plėtotų 2014–2020 m., bus tęsiamos ir prisidės prie 2030 m. tikslų. Pažymėtina, kad namų ūkiuose peikeitus neefektyvius katilus ir renovavus daugiabučius pastatus,

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32012L0027>

mažės gyventojų sąskaitos už energijos išteklius, taip pat mažės energetinis nepriteklis ir švelnės aukštų energijos kainų įtaka namų ūkių išlaidoms.

Veiksmų rūšys, siekiant padidinti sutaupytos energijos kieki:

Didinti energijos vartojimo efektyvumą namų ūkiuose, neprijungtuose prie CŠT tinklų: toliau skatinti neefektyvių biomasę deginančių katilų keitimą namų ūkiuose efektyvesnėmis AEI technologijomis (pvz.: naujausios kartos biokuro katilais (kurių teršalų išmetimai atitinka ne žemesnius kaip 5 klasės efektyvumo ir išmetamų teršalų emisijų reikalavimus, vadovaujantis ES standartais), šilumos siurbliais ir kt.). Namų ūkiai bus skatinami, kompensuojant jiems iki 50 % naujų efektyvių šilumos gamybos įrenginių įsigijimą. Skatinant minėtu būdu, planuojama efektyvinti daugiau kaip 40 tūkst. namų ūkių, neprijungtų prie CŠT, kurie energijos taupymu beveik 27 % prisidės prie Lietuvos bendro energijos vartojimo efektyvumo tikslo 2030 m. pasiekimo ir beveik 64 % įgyvendins galutinės energijos taupymo 11 TWh tikslą, nustatytą namų ūkių sektoriui, ir sumažins išmetamo CO₂ kiekį apie 30 tūkst. t. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Atnaujinti daugiabučius gyvenamuosius namus, diegiant energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių naudojimo priemones, skatinti žaliąją renovaciją: tęsiamas daugiabučių pastatų atnaujinimas. Finansavimas (paskolos) bus teikiamas daugiabučiams, pastatytiems vadovaujantis iki 1993 m. galiojusiais statybos techniniais reglamentais, prisidedantiems prie energetinio skurdo (nepritekliaus) problemų sprendimo, siekiantiems B arba aukštesnės pastato energinio naudingumo klasės ir diegiantiems AEI priemones (iki 20 % projekto vertės), prioritetą teikiant numatytiems gyvenamųjų kvartalų kompleksinio atnaujinimo planuose. Planuojama naudoti finansines (paskolas) ir subsidines (iš kt. šaltinių) priemones. Investicijos prisidės prie klimato kaitos švelninimo, energetinės nepriklausomybės, vartotojų išlaidų šildymui mažinimo, gyvenimo sąlygų daugiabučiuose gerinimo. Didinant šių pastatų renovacijos mastą, bus taikomi tvarūs pastatų ir jų gyvenamosios aplinkos atnaujinimo planavimo ir įgyvendinimo instrumentai, skatinama taikyti žaliosios pastatų renovacijos būdus (naudojant organinius statybos produktus). Numatoma atnaujinti apie 3600 daugiabučių namų (apie 5,4 mln. m²). Bus viešinama renovacija, informuojami, konsultuojami pastatų savininkai, valdytojai, vykdoma projektų įgyvendinimo priežiūra ir kontrolė. Veikla įgyvendinama VVL regione ir Sostinės regione.

Atnaujinti viešuosius pastatus, didinant juose energijos vartojimo efektyvumą: bus skatinamas centrinės valdžios viešųjų pastatų atnaujinimas. Pagal planuojamą atnaujinti Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą bus finansuojami pastatų renovacijos projektai, kuriais siekiama ne žemesnės kaip B energinės klasės. Prioritetas teikiamas projektams, kuriais siekiama pastatuose aukštesnės kaip B energinės klasės ir renovuoti didesnę plotą. Skatinama tvirti pastatų renovacija, įgyvendinama žiedinės ekonomikos principu ir renovacijai reikalingų resursų panaudojimo mažinimu, jų pakartotiniu naudojimu, perdirbimu. Bus laikomasi naujojo europinio bauhauzo principų – estetikos, tvarumo, įtrauktumo. Centrinės valdžios viešųjų pastatų atnaujinimo finansavimui bus taikomi 2014–2020 m. perspektyvoje veikiantys modeliai, kurie padės iki 2029 m. pabaigos renovuoti apie 250 tūkst. m² centrinės valdžios viešųjų pastatų (apie 200) ploto, kasmet sutaupyti apie 0,02 TWh pirminės energijos ir sumažinti daugiau kaip 2 tūkst. t išmetamo CO₂ kiekį. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Didinti energijos vartojimo efektyvumą pramonės įmonėse: bus skatinama atlikti energijos vartojimo efektyvumo auditus pramonės įmonėse. Pagal auditų rezultatus, numatoma investuoti į energijos vartojimo efektyvumo didinimą ir jos intensyvumo mažinimą, sudarant sąlygas pramonės įmonėms investuoti į naujausios ir aplinkai palankios įrangos ir technologinių sprendimų pritaikymą gamybos procesuose, užtikrinant šių gamybos procesų tęstinumą, t. y. reikiamos technologinės įrangos ir turimų technologinių procesų infrastruktūros atnaujinimą. Veikla įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Didinti centralizuoto šilumos, karšto vandens ir vėsumos tiekimo sistemų energijos vartojimo efektyvumą bei plėsti sistemas: siekiant mažinti pirminės ir galutinės energijos suvartojimą bei išmetamų ŠESD kiekį CŠVT sektoriuje, bus skatinama pereiti prie 4 kartos šilumos tiekimo sistemos, kuriant integruotas CŠVT sistemas, efektyviai panaudojant liekamąją ir aplinkos energiją. Siekiant sumažinti apie 12–13 % energijos CŠT tinkluose vartojimą bei daugiau nei 2 tūkst. t kasmet išmetamo CO₂ kiekį, bus investuojama į centralizuoto energijos tiekimo vamzdynų sistemų modernizavimą ir plėtrą, diegiant žemesnės temperatūros režimus, technologijas (pvz.: cirkuliacinius siurblius, šilumos transformavimo punktus, šilumokaičius, vamzdynus skirtus žematemperatūriui režimui, matavimo prietaisus ir kt.); bus investuojama į išmaniųjų šilumos tinklų valdymo – monitoringo sistemas, IT valdymo ir reguliavimo sistemų diegimą energetikos objektuose (pvz.: katilinėse, elektrinėse), siekiant efektyviai naudoti energiją, optimizuoti darbo režimus, taip pat į pastatų įvadinės šilumos ir karšto vandens apskaitos prietaisus bei duomenų nuotolinio

nuskaitymo sistemas. 2021–2027 m. ES fondų investicijomis planuojama modernizuoti mažiausiai 100 tūkst. šilumos apskaitos ir karšto vandens prietaisų. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Namų ūkiai, neprijungti prie centralizuoto šilumos tiekimo tinklų, daugiabučių namų butų ir kitų patalpų savininkai, centrinės valdžios viešųjų pastatų valdytojai, centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas, energijos taupymo paslaugų teikėjai (ESCO), Aplinkos projektų valdymo agentūra; pramonės įmonės, šilumos tiekėjai, karšto vandens tiekėjai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Daugiabučių namų renovacija ir katilų keitimo namų ūkiuose veikla, skirta energijos vartojimo efektyvumui namų ūkiuose didinti, prisidės prie energetinio skurdo mažinimo per energijos sutaupymą namų ūkiui. Vykdam visų pastatų atnaujinimo veiklas, bus taikomi universalūs dizaino principai, įskaitant ir lengvesnį žmonių su negalia patekimą į pastatus.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpreigioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas, numatoma prisidėti prie ES BJRS politikos krypties „Energetika“ veiklų įgyvendinimo. Planuojama bendradarbiauti ir dalytis gera praktika su kitų BJR šalių partneriais didinant energijos vartojimo efektyvumą ir ypač diegiant procesus, skatinančius taikyti principą „Pirmiausia – energijos efektyvumas“ (angl. „energy efficiency first“) priimant su politikos planavimu ir finansavimu susijusius sprendimus prisidėti prie NEKSVP ir ilgalaikės pastatų renovacijos strategijos įgyvendinimo.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Pagal išankstinių vertinimų rezultatus viešųjų (ne biudžetinių) centrinės valdžios įstaigų, centralizuoto turto valdytojo pastatų atnaujinimui planuojama taikyti finansines priemones (paskolas) kartu su dotacija taikant sąlygas, naujoms veikloms (centralizuoto šilumos, karšto vandens ir vėsumos tiekimo sistemų energijos vartojimo efektyvumo didinimui bei vėsumos sistemų plėtrai) – finansines priemones (paskolas) derinant jas su dotacija (viename projekte pagal BNR 58 str. 5 d.). Dotacija / dotacija taikant sąlygas suteiks galimybę diegti pažangesnes technologijas, sumažinti projektų atsipirkimo laikotarpį bei paskatinti didesnę projektų skaičių.

Daugiabučių atnaujinimo veiklose bus naudojama finansinė priemonė (paskola).

Įgyvendinant energinio efektyvumo priemones bus sutaupoma pakankamai sąnaudų, kad būtų galima grąžinti paskolas.

Planuojama numatyti galimybę pasinaudoti BNR 68 str. 2 d. esančia nuostata, kuri leidžia investuoti naujo laikotarpio lėšas į 2014–2020 m. laikotarpį pradėtas finansines priemones.

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
2. Žalesnė Lietuva	2.1	ERPF	VVL regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (labai mažos, mažos, vidutinės, didelės)	Įmonės	29	282

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
		SaF	Visa Lietuva	RCO01	Paramą gavusios įmonės (labai mažos, mažos, vidutinės, didelės)	Įmonės	25	248
		ERPF	VVL regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	27	268
		SaF	Visa Lietuva	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	23	228
		SaF	Visa Lietuva	RCO03	Paramą finansinėmis priemonėmis gavusios įmonės	Įmonės	2	20
		ERPF	VVL regionas	RCO03	Paramą finansinėmis priemonėmis gavusios įmonės	Įmonės	2	14
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis	Būstai su efektyvesniais šilumos gamybos įrenginiais	Būstai	2 153	21 534
		ERPF	VVL regionas	Specialusis	Būstai su efektyvesniais šilumos gamybos įrenginiais	Būstai	2 153	21 534
		SaF	Visa Lietuva	RCO18	Būstai, kurių energinis naudingumas pagerintas	Būstai	0	32 312
		ERPF	VVL regionas	RCO18	Būstai, kurių energinis naudingumas pagerintas	Būstai	0	75 395
		SaF	Visa Lietuva	RCO19	Viešieji pastatai, kurių energinis naudingumas pagerintas	m ²	0	128 364
		ERPF	VVL regionas	RCO19	Viešieji pastatai, kurių energinis naudingumas pagerintas	m ²	0	128 364
		SaF	Visa Lietuva	RCO20	Naujai pastatyti ar patobulinti centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklų vamzdynai	km	2	21
		ERPF	VVL regionas	RCO20	Naujai pastatyti ar patobulinti centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tinklų vamzdynai	km	2	21
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis	Įrengti šilumos, vėsumos, karšto vandens apskaitos prietaisai su nuotolinio duomenų nuskaitymo funkcija	vienetai	5 143	51 428
		ERPF	VVL regionas	Specialusis	Įrengti šilumos, vėsumos, karšto vandens apskaitos prietaisai su nuotolinio duomenų nuskaitymo funkcija	vienetai	5 143	51 428

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.1	SaF	Visa Lietuva	RCR26	Metinis pirminės energijos suvartojimo kiekis (iš kurio: būstai, viešieji pastatai, įmonės, kita)	MWh per metus	3 888 161	2021	2 514 253	Projektų duomenys	
		ERPF	VVL regionas	RCR26	Metinis pirminės energijos suvartojimo kiekis (iš kurio: būstai, viešieji pastatai, įmonės, kita)	MWh per metus	4 738 059	2021	3 060 851	Projektų duomenys	
		SaF	Visa Lietuva	RCR29	Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis	Tonos CO ₂ ekvivalentu per metus	563 871	2021	451 163	Projektų duomenys	
		ERPF	VVL regionas	RCR29	Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis	Tonos CO ₂ ekvivalentu per metus	714 033	2021	556 657	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	ERPF	VVL regionas	2.1	040 – MVĮ arba didelių įmonių efektyvus energijos vartojimas ir jose vykdomi parodomieji projektai, taip pat pagalbinės priemonės, atitinkančios energijos vartojimo efektyvumo kriterijus	60 488 496,00
	SaF	Visa Lietuva			40 325 666,00
	ERPF	VVL regionas		041 – Siekiant efektyvaus energijos vartojimo vykdoma esamų būstų renovacija, parodomieji projektai ir pagalbinės priemonės	41 500 000,00
	SaF	Visa Lietuva			41 500 000,00
	SaF	Visa Lietuva		042 – Siekiant efektyvaus energijos vartojimo vykdoma esamų būstų renovacija, parodomieji projektai ir pagalbinės priemonės, atitinkančios energijos vartojimo efektyvumo kriterijus	72 474 334,00
	ERPF	VVL regionas			257 645 630,00
	SaF	Visa Lietuva		045 – Siekiant efektyvaus energijos vartojimo vykdoma viešosios infrastruktūros renovacija arba viešajai infrastruktūrai taikomos energijos vartojimo efektyvumo priemonės, parodomieji projektai ir pagalbinės priemonės, atitinkančios energijos vartojimo efektyvumo kriterijus	31 000 000,00
	ERPF	VVL regionas			31 000 000,00
	SaF	Visa Lietuva		055 – Didelio naudingumo kogeneracija, efektyvus centralizuotas šilumos ir vėsumos tiekimas, kai per gyvavimo ciklą išskiriamas mažas teršalų kiekis	13 500 000,00
	ERPF	VVL regionas			13 500 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	ERPF	VVL regionas	2.1	01 – Dotacija	138 388 496,00
	SaF	Visa Lietuva			99 625 666,00
	SaF	Visa Lietuva		03 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	85 824 334,00
	ERPF	VVL regionas			261 695 630,00
	SaF	Visa Lietuva		05 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: dotacijos, suteiktos vykdant finansinės priemonės veiksmą	13 350 000,00
	ERPF	VVL regionas			4 050 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2	SaF	Visa Lietuva	2.1	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	198 800 000,00
	ERPF	VVL regionas			404 134 126,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.1	03 – Neutralumas lyties požiūriu	198 800 000,00
	ERPF	VVL regionas			404 134 126,00

Konkretus uždavinys – 2.2. Atsinaujinančių išteklių energija**Įgyvendinamos veiklos**

Šis uždavinys prisidės prie AEI dalies didinimo, palyginti su galutiniu energijos suvartojimu, taip pat

paskatins AEI didesnę naudojimą elektros, šilumos, pramonės sektoriuose. Taip bus švelninamas Lietuvos poveikis klimato kaitai, sprendžiama oro taršos, efektyvaus išteklių naudojimo problema ir mažinama priklausomybė nuo energijos importo.

Lietuva ketina iki 2030 m. pasiekti tikslą – 45 % AEI turėti galutiniame energijos suvartojimo balanse, elektros energetikos sektoriuje įtvirtinti dar ambicingesni tikslai – turėti ne mažiau kaip 50 % AEI dalį, palyginti su bendruoju bendrame elektros energijos suvartojimu. Vertinama, kad iki 2030 m. vėjo energija ir toliau bus pagrindinis išteklius elektros energijos gamybai ir sudarys ne mažiau kaip 53 %, saulės energija – 22 %, biokuras – 16 %, hidroenergija – 8 %, biodujos – 1 % AEI dalies. Elektros sektoriuje, taikant tiek nacionalinius, tiek ir ES finansavimo šaltinius, bus organizuojami technologijoms neutralūs skatinimo kvotų paskirstymo aukcionai, plačiai diegiami privatiems energijos vartotojams ir bendruomenėms priklausantys atsinaujinantys energijos įrenginiai, skatinami gaminantys vartotojai diegtis namų ūkių poreikiams AEI technologijas. 2021–2027 m. ES fondų investicijos bus nukreiptos paskatinti decentralizuotą elektros energijos gamybą namų ūkių sektoriuje (gaminančius vartotojus fizinius asmenis), o bendruomenės ir juridiniai asmenys bus skatinami diegti AEI technologijas iš kitų šaltinių, pvz., EGADP nacionalinės Klimato kaitos programos.

Siekama, kad 2021–2027 m. ES investicijomis beveik 4 % bus prisidėta prie elektros energijos gamybos iš AEI tikslo, kuris, siekiant 50 % AEI dalies elektros energetikos sektoriuje, turi būti ne mažesnis kaip 7 TWh.

Palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, tikslui pasiekti daugiausia įtakos turės AEI plėtra šilumos ir vėsumos sektoriuje, kadangi šio sektoriaus įnašas į bendrą energijos suvartojimą yra didžiausias. Iki 2030 m. Lietuva siekia 90 % šilumos bei vėsumos gaminti iš AEI bei vietinių išteklių centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sektoriuje bei daugiau kaip 67 % šilumos iš AEI gaminti decentralizuotai.

Bendra AEI dalis šilumos ir vėsumos sektoriuje 2020 m. siekia apie 50 %, pagrindinę dalį sudaro iš vietinio biokuro pagaminta šilumos energija. Planuojama, kad dėl papildomų politikos priemonių (tokių kaip saulės energijos ir šilumos siurblių diegimas, žemos temperatūros centralizuotas šilumos tiekimas, atliekinės šilumos panaudojimas), išaugus energetiniam efektyvumui ir toliau vykstant centralizacijai decentralizuotoje šilumos gamyboje, visų kuro rūšių poreikis mažės. Tikslai šilumos ir vėsinimo sektoriuje yra ambicingi, tačiau glaudžiai siejasi su energetiniu efektyvumu – tiek decentralizuoto, tiek centralizuoto šilumos tiekimo srityje iki 2030 m. energijos poreikis mažės. Didžiausią įtaką turės diegiamos naujos technologijos (šilumos siurbliai, modernūs biokuro katilai, kogeneracinės elektrinės ir kt.) ir daugiabučių namų renovacija.

Palyginti su 2014–2020 m. laikotarpiu, 2021–2027 m. ES investicijos daugiausia bus nukreipiamos gaminantiems vartotojams skatinti ir AEI plėtrai centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sektoriuje, tuo reikšmingai prisidedant prie AEI dalies, palyginti su galutiniu energijos suvartojimu, didinimo.

Veiksmų rūšys, siekiant padidinti AEI dalį, palyginti su bendru galutiniu energijos suvartojimu, ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir energijos importo:

Skatinti elektros energijos gamybą iš AEI ir energijos kaupimo sprendimų diegimą namų ūkiuose: Lietuvai esant vienai iš didžiausių elektros energijos importuotojų ES, svarbu užtikrinti vietinės elektros energijos gamybą, plečiant vietinės elektros energijos gamybos pajėgumus. Siekiant efektyviai spręsti gamybos iš AEI ir jos naudojimo iššūkius, toliau bus skatinama gaminančių vartotojų skaičiaus didinimas, investuojant į mažos galios saulės ir vėjo elektrinių įrengimą, elektrinių galios įsigijimą iš elektrinių parkų namų ūkių elektros energijos poreikiams tenkinti; taip pat bus skatinami namų ūkiai diegti iš AEI pagamintos ir nesuvartotos elektros energijos kaupimo sprendimus. Investuojant į šią veiklą, planuojama papildomai įrengti daugiau kaip 400 MW AEI pajėgumų ir kasmet sumažinti apie 200 tūkst. t išmetamo CO₂ kiekį. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Skatinti šilumos energijos gamybą iš AEI namų ūkiuose: bus skatinamas AEI šiluminę energiją gaminančių įrenginių namų ūkiuose diegimas ir iškastinį kurą naudojančių katilų keitimas AEI naudojančiomis šilumos gamybos technologijomis, pvz.: naujausios kartos biokuro katilais, kurių išmetimai atitinka ne žemesnius kaip 5 klasės efektyvumo ir išmetamų teršalų emisijų reikalavimus vadovaujantis ES standartais, šilumos siurbliais. Šia veikla bus apie 300 tūkst. t mažinamas kasmet išmetamo CO₂ kiekis, taip pat prisidedama beveik 2 % prie šilumos gamybos decentralizuotame sektoriuje tikslo įgyvendinimo. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Skatinti AEI diegimą pramonės įmonėse: siekiant paskatinti pramonės įmones didinti AEI vartojimą, remiantis energijos vartojimo efektyvumo audito ataskaitomis, bus teikiamos investicijos AEI naudojančių

energijos gamybos pajėgumų įrengimams, naujų AEI efektyvesnio panaudojimo technologijų kūrimui ir diegimui pramonės įmonėse, siekiant naudoti energiją pačių įmonių vidiniams poreikiams tenkinti, sudarant galimybę perteklinę energiją tiekti kitoms pramonės įmonėms ar perduoti į centralizuotus energetinius tinklus. Veikla įgyvendinama VVL regione.

Didinti AEI panaudojimą šilumos ir vėsumos gamybai CŠVT sektoriuje:⁵ 2019 m. AEI dalis CŠVT sektoriuje sudarė apie 72 %, tad siekiant iki 2030 m. mažiausiai 18 % padidinti AEI naudojimą CŠVT, planuojama diegti naujas ir (ar) modernizuoti esamas nedidelės galios AEI naudojančias technologijas (pvz.: biokuro katilai, biokuro kogeneracinės jėgainės), keisti nusidėvėjusius biokuro katilus kitomis AEI naudojančiomis technologijomis, prioritetą teikiant AEI deginančių kogeneracinių jėgainių bei didelio efektyvumo biokuro katilų su šilumos siurbliais ar talpyklom diegimui. Taip pat bus skatinamas aplinkos energijos panaudojimas CŠVT sistemose, diegiant saulės energiją naudojančias technologijas, įrengiant šilumos siurblius ir trumpalaikio bei ilgalaikio saugojimo šilumos talpyklas, kurios padės labiau išnaudoti šilumos gamybos pajėgumų potencialą; bus skatinamas liekamosios energijos (atliekinės šilumos ir vėsumos, susidarančios pvz.: pramonėje, vandenvalyje ar atliekų sektoriuje, vėsinimo sistemose ar elektrinėse) panaudojimas CŠVT sektoriuje. Investuojant į projektus, planuojama apie 50 tūkst t sumažinti kasmet išmetamo CO₂ kiekį. Prioritetas bus teikiamas toms CŠVT sistemoms, kuriose AEI dalis šilumos gamyboje sudaro mažiau kaip 90 %. Pirmieji saulės šilumos, šilumos siurblių, talpyklų, atliekinės energijos surinkimo, vėsumos tiekimo technologijų projektai bus įgyvendinami kaip bandomieji projektai. Veiklos įgyvendinamos visoje Lietuvoje.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Namų ūkiai, ketinantys gaminti ar gaminantys elektros energiją savo poreikiams; namų ūkiai, neprijungti prie CŠT; šilumos tiekėjai, nepriklausomi šilumos gamintojai; pramonės įmonės.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Diegiant ar atnaujinant infrastruktūrą, bus taikomi universalaus dizaino principai.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva, VVL regionas

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas, numatoma prisidėti prie ES BJRS, ir ypač prie septintos politikos krypties „Energetika“ veiklų įgyvendinimo. Bus bendradarbiaujama su kitų BJR šalių partneriais, keičiantis gerosiomis praktikomis tokiose srityse, kaip: AEI naudojantis gaminantys vartotojai, AEI integravimas į pastatus, pramonę, centralizuoto šilumos tiekimo sektorių. Planuojama bendradarbiauti, siekiant paskatinti regiono šalis įgyvendinti nacionalinius AEI Direktyvos tikslus.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Išankstiniame vertinime išnaluotos galimybės finansines priemones taikyti naujai veiklai „Didinti AEI panaudojimą šilumos ir vėsumos gamybai CŠVT sektoriuje“. Ši finansinė priemonė padės sutaupyti pakankamai sąnaudų, kad būtų galima grąžinti paskolas, ir paskatins įgyvendinti didesnę projektų kiekį. Planuojama derinti ją su subsidija, kuri suteiks galimybę diegti ir naudoti pažangesnes technologijas bei sutrumpins projektų atsipirkimo laikotarpį.

Planuojama derinti finansinę priemonę su dotacija viename projekte pagal vieną sutartį (BNR 58 str. 5 d.).

⁵ Šiuo metu atliekamas ex-ante finansinės priemonės taikymo vertinimas

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
2 Žaliesnė Lietuva	2.2	ERPF	VVL regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (labai mažos, mažos, vidutinės, didelės)	Įmonės	14	110
		SaF	Visa Lietuva	RCO01	Paramą gavusios įmonės (labai mažos, mažos, vidutinės, didelės)	Įmonės	7	28
		ERPF	VVL regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	9	90
		SaF	Visa Lietuva	RCO03	Paramą finansinėmis priemonėmis gavusios įmonės	Įmonės	7	28
		ERPF	VVL regionas	RCO03	Paramą finansinėmis priemonėmis gavusios įmonės	Įmonės	5	20
		SaF	Visa Lietuva	RCO22	Papildomi atsinaujinančiosios energijos gamybos pajėgumai (iš kurių: elektros, šiluminės energijos pajėgumai)	MW	38,63	380,7
		ERPF	VVL regionas	RCO22	Papildomi atsinaujinančiosios energijos gamybos pajėgumai (iš kurių: elektros, šiluminės energijos pajėgumai)	MW	39,63	438,8
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis	Elektros energijos kaupimo sprendimai	MWh	1	10
		ERPF	VVL regionas	Specialusis	Elektros energijos kaupimo sprendimai	MWh	1	10
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis	Šilumos energijos kaupimo sprendimai	MWh	0	107
		ERPF	VVL regionas	Specialusis	Šilumos energijos kaupimo sprendimai	MWh	0	532

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.2	SaF	Visa Lietuva	RCR29	Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis	Tonos CO ₂ ekvivalentu per metus	283 290	2021	22 424	Projektų duomenys, NEKSVP	
		ERPF	VVL regionas	RCR29	Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis	Tonos CO ₂ ekvivalentu per metus	326 426	2021	34 224	Projektų duomenys, NEKSVP	
		ERPF	VVL regionas	RCR31	Visas pagamintas atsinaujinančios energijos kiekis (iš kurio: elektros, šiluminės energijos kiekis)	MWh/per metus	0	2021	197 100	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.2	047 – Atsinaujinančioji energija: vėjas	139 871,00
	ERPF	VVL regionas			139 871,00
	SaF	Visa Lietuva		048 – Atsinaujinančioji energija: saulė	88 405 204,00
	ERPF	VVL regionas			111 328 341,00
	SaF	Visa Lietuva		049 – Atsinaujinančioji energija: biomasė	3 720 000,00
	ERPF	VVL regionas			3 720 000,00
	SaF	Visa Lietuva		050 – Atsinaujinančioji energija: biomasė, kurią naudojant itin sumažinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis	6 000 000,00
	ERPF	VVL regionas			31 500 000,00
	SaF	Visa Lietuva		052 – Kita atsinaujinančioji energija (įskaitant geotermiņę energiją)	24 255 000,00
	ERPF	VVL regionas			24 255 000,00
	SaF	Visa Lietuva		053 – Pažangios energijos sistemos (įskaitant pažangiuosius tinklus ir IRT sistemas) ir susijęs kaupimas	1 645 544,00
	ERPF	VVL regionas			1 645 544,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.2	01 – Dotacija	112 521 403,00
	ERPF	VVL regionas			146 732 972,00
	SaF	Visa Lietuva		03 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	5 822 108,00
	ERPF	VVL regionas			12 927 892,00
	SaF	Visa Lietuva		05 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: dotacijos, suteiktos vykdant finansinės priemonės veiksmą	5 822 108,00
	ERPF	VVL regionas			12 927 892,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2	SaF	Visa Lietuva	2.2	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	124 165 619,00
	ERPF	VVL regionas			172 588 756,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.2	03 – Neutralumas lyties požiūriu	124 165 619,00
	ERPF	VVL regionas			172 588 756,00

Konkretus uždavinys – 2.3. Išmaniosios energijos sistemos**Įgyvendinamos veiklos**

Šis uždavinys prisidės prie elektros energijos tiekimo saugumo – vienos iš svarbiausių ES klimato kaitos ir energetikos politikos sudedamųjų dalių, kurią sudaro keletas bazinių elementų, iš kurių vienas – elektros energetikos sistemos adekvatumas, pabrėžiantis būtinybę užtikrinti pakankamą pajėgumų kiekį ir tinklų pralaidumą, kurie garantuoja, kad bus patenkinti vartotojų elektros energijos poreikiai, įvertinant generuojančių šaltinių ir tarpsisteminių jungčių prieinamumą bei elektros energijos tinklų apkrovos charakteristikas.

2021–2027 m. didžiausias dėmesys bus skiriamas skirstomajam tinklui skaitmenizuoti ir modernizuoti, sudarant technines ir rinkos organizavimo sąlygas tvariai paskirstytosios generacijos iš AEI plėtrai. Siekiant sėkmingai integruoti didesnius atsinaujinančios energijos kiekius ir didelį elektrą gaminančių vartotojų

skaičių, numatoma kompleksiskai spręsti su tuo susijusius tinklo technologinius bei elektros energijos kokybės, patikimumo iššūkius. Investicijos į pažangaus elektros skirstomojo tinklo elementų, pažangių energijos sistemų diegimą, skirstomojo tinklo kokybės analizę ir stebėseną leis sukurti galimybes prijungti AEI bei integraliai užtikrinti tiekiamos elektros energijos kokybę ir patikimumą esamiems ir būsimiems gaminantiems vartotojams.

Tinklo tolesnis pažangumo didinimas, nuotolinio stebėjimo ir valdymo gerinimas reikšmingai padidintų tinklo patikimumą ir AEI integravimo galimybes. 2014–2020 m. laikotarpiu Lietuva investavo į elektros skirstomojo tinklo modernizavimą, diegiant pažangius skirstomojo tinklo elementus ir pažangaus tinklo plėtrą. Modernizuojant tinklą, buvo investuojama į transformatorių pastočių ir skirstomųjų punktų pažangumo didinimą. Nepaisant atliktų investicijų, dalis transformatorių pastočių ir skirstomųjų punktų, svarbių AEI integravimui, dar nemodernizuoti. Todėl 2021–2027 m. perspektyvoje toliau bus didinamas tinklo automatizavimo ir nuotolinio valdymo lygis, diegiant valdymo automatiką skirstomuosiuose punktuose, modernizuojant transformatorių pastotes, statant valdomus transformatorius, leisiančius valdyti įtampų svyravimus ir integruoti elektros iš AEI gamybos įrenginius; bus užtikrinamas informacijos surinkimas realiuoju laiku apie tinklo būklę, tinklo apkrovą bei tinklo apkrovos duomenų naudojimas tinklui optimizuoti.

Naujų technologijų plėtra skatins elektros rinkos vystymąsi, elektros energijos vartotojų aktyvumą. Naujuoju finansavimo laikotarpiu bus siekiama sudaryti sąlygas įgalinti rinką teikti naujas aukštesnės kokybės paslaugas tokiu būdu, kad vartotojai galėtų dalyvauti valdant elektros sistemą ir teikiant lanksčias sistemines paslaugas. Tuo tikslu energetikos sektoriuje bus diegiamas atvirų duomenų modelis, kuriama atvira prieiga turinti energijos rinkos gamybos, tiekimo ir vartojimo duomenų bazė (angl. *data hub*), kuriais bus siekiama įgalinti ir didinti elektros sistemos lankstumą (tiekimą, kaupimą, telkimą, apkrovos valdymą ir kt.). Tai leis matyti gamybos, vartojimo ir su klimato kaita susijusių rodiklių visumą, sudarys sąlygas modeliuoti politikos priemonių poveikį, vartotojų ir rinkos dalyvių elgesį, diegti naujus verslo modelius ir skatinti energetikos ūkio skaitmenizavimą, prisidės rengiant tvarius ir ekonomiškai naudingiausius Lietuvos perėjimo prie neutralios klimato ekonomikos iki 2050 m. scenarijus.

Veiksmas, siekiant didinti elektros energijos tiekimo kokybę ir lankstumą:

Diegti išmaniuosius sprendimus į elektros skirstomąjį tinklą paskirstytosios gamybos iš AEI ir energijos kaupimo integravimui ir valdymui: bus skatinama skirstomajame tinkle diegti pažangaus tinklo elementus, sprendžiančius esamus tinklo technologinius trūkumus, kad būtų galima integruoti elektros iš AEI gamybos įrenginius, AEI darbo režimų stebėsenos ir valdymo sprendimus, informacines sistemas, įskaitant duomenų mainų platformas, kuriomis bus siekiama sudaryti galimybes vartotojams vartoti, kaupti ir parduoti rinkai pačių pasigaminatą elektros energiją, ir kitas apkrovos valdymo paslaugas, taip prisidedant prie elektros sistemos lankstumo didinimo.

Siekiant užtikrinti AEI plėtrą, bus investuojama į inovatyvių ir pažangių tinklo elementų, pažangių tinklo valdymo ir automatizavimo sprendimų, tinklo elementų būklės stebėsenos sprendimų diegimą. Dėl sparčiai augančio elektros iš AEI gamybos įrenginių kiekio ir jų integravimo į tinklą vis aktualesnis tampa poreikis gerinti vartotojams tiekiamos elektros energijos kokybę, todėl bus skatinama diegti įtampos kokybės gerinimo, įtampos reguliavimo, kokybės parametrų stebėsenos ir analizės, aktyvaus sistemos valdymo (pvz.: apkrovos valdymas, paklausos valdymas ir kt.) sprendimus. Veikla bus vykdoma visoje Lietuvoje.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Elektros skirstomųjų tinklų operatoriai, elektros energijos vartotojai

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Netaikoma

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva, VVL regionas

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas, numatoma prisidėti prie BJRS politikos krypties „Energetika“ veiklų įgyvendinimo. Bus siekiama intensyvuoti bendradarbiavimą su kitų BJR šalių partneriais, įskaitant ir apsikeitimą gerosiomis praktikomis AEI integracijos į energetinę sistemą, energijos saugojimo, elektros tinklų valdymo srityse.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
2. Žalesnė Lietuva	2.3	SaF	Visa Lietuva	RCO23	Pažangiųjų energetikos sistemų skaitmeninio valdymo sistemos	Sistemos komponentai	0	1 315
		ERPF	VVL regionas	RCO23	Pažangiųjų energetikos sistemų skaitmeninio valdymo sistemos	Sistemos komponentai	0	2 950

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.3	SaF	Visa Lietuva	Specialusis	Vartotojai, kuriems pagerėjo tiekiamos elektros energijos kokybė	Galutiniai vartotojai per metus	0	2020	75 174	Projektų duomenys	
		ERPF	VVL regionas	Specialusis	Vartotojai, kuriems pagerėjo tiekiamos elektros energijos kokybė	Galutiniai vartotojai per metus	0	2020	183 362	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.3	053 – Pažangios energijos sistemos (įskaitant pažangiuosius tinklus ir IRT sistemas) ir susijęs kaupimas	24 000 000,00
	ERPF	VVL regionas			58 500 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.3	01 – Dotacija	24 000 000,00
	ERPF	VVL regionas			58 500 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.3	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	24 000 000,00
	ERPF	VVL regionas			58 500 000,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.3	03 – Neutralumas lyties požiūriu	24 000 000,00
	ERPF	VVL regionas			58 500 000,00

Konkretus uždavinys – 2.4. Prisitaikymas prie klimato kaitos**Įgyvendinamos veiklos**

Uždavinio veiklos padės Lietuvai prisitaikyti prie klimato kaitos, užtikrins kylančių įvairių rizikų prevenciją, didins pasirengimą klimato kaitos keliamoms ir kitoms ekstremalioms situacijoms (gamtinio, techninio ir (ar) ekologinio pobūdžio) ir visuomenės sąmoningumą, mažins klimato kaitos ir kitų nelaimių sukeltus nuostolius.

Akivaizdi klimato kaita Lietuvoje kelia grėsmę aplinkai, ūkinei veiklai. Daugėja pavojingų gamtos reiškinių – potvynių, stichinių ir katastrofinių meteorologinių reiškinių (uraganai, snygiai, vėtros, sausros, kaitros ir kt.), kartojasi ekstremalūs gamtos reiškiniai, ilgėja jų trukmė ir didėja stiprumas. Dažnesnės uraganinės audros mažina smėlio išteklius Baltijos jūros krante ir priekrantėje, ardomi krantai, neigiamai veikiamas kraštovaizdis ir ekosistemų vientisumas.

Regionuose kovos su klimato kaita ir kitomis ekstremaliomis situacijomis priemonės paskirstytos netolygiai – tai nulemia šalies geografiniai, gamtiniai ir socialiniai elementai. Didžioji dalis investicijų turi būti koncentruota VVL regione dėl čia esančių Nemuno deltos ir Baltijos jūros, kurioms klimato kaita ir įvykiai jūroje daro didelę įtaką.

Hidrologiniu požiūriu Nemuno žemupyje kyla didžiausi potvyniai, nusiausinta daugiausia šlapynių, daugiausia pažeistų natūralių upių vagų. VVL regionas užtikrinti ekstremalių reiškinių ir taršos incidentų jūroje prevenciją ir reaguoti į juos pasirengęs prasčiau nei Sostinės regionas, o svarbu visoje Lietuvoje užtikrinti pakankamą visuomenės supratimą ir įsitraukimą į kovą su klimato kaita, meteorologinių duomenų tikslumą ir administracinius gebėjimus.

2019 m. apklausos metu tik 32,9 % Lietuvos gyventojų manė, kad klimato kaitą daugiausia lemia žmonių veikla, tik apie 50 % Lietuvos gyventojų yra tinkamai perspėjami ir informuojami apie klimato kaitos keliamus pavojus. Siekiant mažinti neigiamas klimato kaitos pasekmes, ekosistemų ir šalies ūkio pažeidžiamumą, planuojama investuoti į tyrimais ir aplinkos stebėjimais paremtos klimato kaitos duomenų

bazės kūrimą, hidrologinių, meteorologinių, ankstyvojo ir gyventojų perspėjimo stočių sistemą, priemones, švelninančias potvynių ir kt. gamtos stichijų neigiamą poveikį aplinkai ir infrastruktūrai, ekonominei veiklai, žmonių sveikatai ir gyvybei. Siekti prisitaikyti prie klimato kaitos padės tęstinis bendradarbiavimas su kaimyninėmis valstybėmis, vykdomas, vadovaujantis įvairiais Bendrijos ir tarpyvyriausybiniiais susitarimais.

Palyginti su 2014–2020 m. investicijomis, Programoje daugiau dėmesio bus skiriama klimato kaitos keliamų sąlygų prevencijai ir atsparumui nelaimėms nei tiesioginėms kovos su klimato kaita pasekmėms spręsti. Prioritetizuojama žaliaji infrastruktūra, reikšmingiau vertinamas visuomenės indėlis į kovą su klimato kaita ir dominuoja vadinamasis horizontalusis požiūris į klimato kaitą – numatomi įvairiapusiai kovos su klimato kaita priemonių rezultatai ŠESD absorbcijos, biologinės įvairovės ir kt. srityse.

Veiksmų rūšys, siekiant sumažinti klimato kaitos ir kitų žmogaus veiklos keliamų rizikų, žalą ir padidinti atsparumą klimato kaitos pokyčiams, atsižvelgiant į Lietuvos nacionalinę rizikų analizę:

Potvynių rizikos valdymo ir mažinimo priemonių, numatytų potvynių rizikos valdymo planuose, įgyvendinimas: siekiant sumažinti potvynių grėsmę pajūrio zonoje ir Nemuno žemupyje, planuojama investuoti į potvynių rizikos valdymo planuose numatytų priemonių – upių krantinių erozijos mažinimo (upių krantinių sutvirtinimo), apsauginių pylimų, hidrotechnikos statinių įrengimo ir rekonstravimo, potvynių padarinių šalinimo (vagų valymo ir gilinimo darbus) – įgyvendinimą, pirmenybę teikti žaliosios infrastruktūros ir ekosistemomis grindžiamo prisitaikymo prie klimato kaitos priemonėms – nusaesintų šlapynių ir pažeistų upių hidromorfologinėms savybėms atkurti. Tokių tipinių ekosistemų funkcijų atkūrimas taip pat prisidėtų prie įvairių ekosisteminių paslaugų teikimo užtikrinimo ir biologinės įvairovės išsaugojimo. Hidrologinio režimo atkūrimas šlapynėse yra ypač svarbus didinant prisitaikymą prie klimato kaitos, nes šios geros būklės ekosistemos atlieka svarbų vaidmenį valant vandenį, reguliuojant vandens nuotėkį ir taip mažinant potvynių ir poplūdžių riziką, didėjančią dėl klimato kaitos. Nemažą visų Lietuvos ŠESD emisijų dalį sudaro emisijos iš pažeistų durpynų. Hidrologinio režimo atkūrimas padėtų stabdyti durpių skaidymąsi, o tai ne tik sumažintų ŠESD emisijas, bet ir paskatintų priešingą procesą – ŠESD sugėrimą. Veikla įgyvendinama VVL regione.

Baltijos jūros kranto atsparumo didinimas ir teršalų likvidavimo jūros rajone sistemos tobulinimas: siekiant sumažinti klimato kaitos poveikį Baltijos jūros ir Kuršių nerijos krantui, bus įgyvendinamos gamtiniais analogais paremtos krantotvarkos priemonės, pirmenybę teikiant problemiškesnių Palangos centrinių paplūdimių ruožo kranto ir priekrantės atsparumui stiprinti, papildant krantą ir priekrantę atvežtiniais jūros smėliu. Sistemingas šių priemonių taikymas padeda išsaugoti kranto stabilumą ir rekreacinę erdvę nuo 5 iki 10 m., o ateityje padės išvengti jūros vandens išsiliejimo į žemyną. Žemyno ir UNESCO saugomos Kuršių nerijos krante, siekiant sustiprinti apsauginio paplūdimio stabilumą, planuojama kopagūbrį tvirtinti žabtvorių eilėmis ir šakų klojiniais, tai sukuria sąlygas kauptis smėliui ir natūraliai suformuoja klimato kaitos procesams atsparų apsauginį paplūdimio kopagūbrį, kuris kilus audraiapsaugos nuo vandens išsiliejimo į žemyną. Siekiant prisitaikyti prie klimato kaitos keliamo neigiamo poveikio Baltijos jūrai ir Lietuvos krantams, bus skatinami moksliniai tyrimai, ieškoma alternatyvių ir inovatyvių būdų Baltijos jūros krantotvarkos politikos *status quo* padėčiai tobulinti. Taip pat, siekiant greitai reaguoti ir efektyviai likviduoti teršalų (naftos produktų, trąšų) išsiliejimo ir kitus įvairaus masto įvykusius teršimo incidentus (tanklaivių, laivų, krovos avarijos) Baltijos jūroje, planuojama atnaujinti nacionalinę teršimo incidentų likvidavimo sistemą, įsigyjant tam reikalingas priemones (laivas) ir kitą būtiną įrangą. Taip užtikrinama, kad žala jūros rajono aplinkai ir ištekliais būtų kiek galima mažesnė (ypatingą dėmesį skiriant jūros paukščių, jautrių pakrančių zonų, rekreacinių paplūdimių, žuvų neršto ir atsiganyimo vietų apsaugai). Veikla įgyvendinama VVL regione.

Metereologinių ir hidrologinių stebėjimų, klimato kaitos poveikio vertinimo, rizikos ir galimų padarinių prognozavimo sistemos tobulinimas ir visuomenės informavimas: siekiant prognozuoti ir laiku perspėti apie žiedadulkių poveikį visuomenės sveikatai, informuoti apie klimatologinių sąlygų poveikį atskiroms kultūroms, planuojama suformuoti fenologinių stebėjimų tinklą. Ruošiantis prisijungti prie Šiaurės šalių skaitmeninio prognozavimo sistemos, planuojama atnaujinti ir plėsti hidrometeorologinių stebėjimų sistemą. Numatoma finansuoti su administracinių gebėjimų stiprinimu ir informavimu susijusius projektus, kuriais siekiama sustiprinti visapusišką institucijų ir visuomenės sąmoningumą dėl klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo, bus siekiama klimato kaitos keliamus iššūkius spręsti kartu su mokslininkais, nevyriausybinėmis organizacijomis, valstybės ir savivaldybių institucijomis, pramonės, žemės ūkio ir kt. sektorių atstovais, visuomene. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Plėsti gyventojų perspėjimo ir informavimo infrastruktūrą: užtikrinti prisitaikymą prie klimato kaitos

sukeliamų nelaimių ir savalaikį perspėjimą bei mažinti klimato kaitos sukeliamų bei su žmogaus veikla susijusių ekstremaliųjų situacijų rizikas. Tęsiant 2014–2020 m. investicijas į perspėjimo apie pavojus sirenas, numatoma įrengti 555 elektronines sirenas potvynių ir kt. pavojų zonose (43 VVL regiono savivaldybėse), o Norvegijos finansinio mechanizmo investicijomis, bus įrengta 215 elektroninių sirenų branduolinės grėsmės zonoje bei įdiegta vieninga ekstremaliųjų situacijų valdymo informacinė sistema. Įgyvendinus šiuos 2 projektus, Rytų Lietuvos (Sostinės regiono) gyventojų perspėjamumas padidės iki 75 %, o VVL regiono gyventojų perspėjamumas sieks 62,82 %. Pažymėtina, kad VVL regiono savivaldybėse kyla vienodai didelė rizika ekstremaliems klimatiniais reiškiniais pasireikšti, nes Lietuvos teritorija yra pernelyg maža, kad būtų galima išskirti teritorijas, kuriose patys pavojingiausi gyvybei staigūs klimatiniai reiškiniai negali pasireikšti. Veikla įgyvendinama VVL regione.

Miško gaisrų aptikimo sistemos įdiegimas: šalyje planuojama įkurti bendrą valstybinės miškų priešgaisrinės apsaugos sistemą, kuri apima stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrines saugos priemones, įspėjancias apie aptiktus dūmus ar kitus miško gaisro požymius. Kokybiškas miško ir jo apylinkių gaisrų kilimo vietų stebėjimas leis laiku nustatyti gaisrų kilimo vietas ir taip sumažinti ekonominius miško gaisrų nuostolius ir žalą gamtai, oro užterštumui. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Gyventojai, gyvenantys pavojaus rizikos zonose; gyventojai, priklausantys sveikatos rizikos grupėms (žiedadulkėms alergiški žmonės); pajūrio juostos, potvynių rizikos teritorijų savivaldybės ir jų gyventojai, už ekstremaliųjų situacijų valdymą atsakingos institucijos; visuomenės nariai, neprisidedantys prie kovos su klimato kaita, su klimato kaita kovojančios institucijos suinteresuotos grupės ir organizacijos; VVL regionų savivaldybių gyventojai, valstybės, savivaldybių institucijos ir jų padaliniai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Siekiant užtikrinti lygias galimybes visuomenės grupėms, turinčioms specialių poreikių, bus diegiamos ir vaizdinės, ir garsinės informacijos teikimo priemonės. Pavyzdžiui, perspėjimo sistema bus įspėjami visi teritorijoje esantys asmenys (gyventojai ir turistai). Perspėjimas sirenomis vykdomas kompleksiskai su kitomis perspėjimo priemonėmis – trumpaisiais pranešimais į telefonus, informacija per radiją ir televiziją, todėl ši paslauga bus suteikta ir asmenims su negalia.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Vykdamas *Metereologinių ir hidrologinių stebėjimų, klimato kaitos poveikio vertinimo, rizikos ir galimų padarinių prognozavimo sistemos tobulinimo* veiklą bus prisijungta prie Šiaurės šalių ir Europos šalių ekstremaliųjų orų perspėjimo sistemų ir taikoma bendra metodika. Vykdomos veiklos prisidės prie prisijungimo prie Šiaurės šalių skaitmeninio prognozavimo sistemos. Siekiant laiku reaguoti į ekstremalias hidrometeorologines sąlygas, šių sistemų ir hidrometeorologinių stebėjimų duomenimis bus dalijamasi su kitomis šalimis.

Lietuva tarptautiniu lygmeniu bendradarbiauja su Reagavimo į nelaimes koordinavimo centru (ERCC), Euroatlantiniu reagavimo į nelaimes koordinavimo centru (EADRCC), Jungtinių Tautų Humanitarinių reikalų koordinavimo biuriu (UN OCHA). Regioniniu lygmeniu bus dalyvaujama Baltijos jūros valstybių tarybos veikloje ir įvairiuose dvišalio bendradarbiavimo susitarimuose. Kartu su nuolatiniu dalyvavimu ir reguliariu keitimusi informacija bei praktikomis organizacijose taip pat numatoma sudaryti visas galimybes atlikti koordinuotus tarpvalstybinius veiksmus. Perspėjimo sistemos aktyvavimo atveju, kai vyksta didelio masto nelaimė, o padariniai gali išplisti už šalies ribų, perspėjimas ryšio kanalais siunčiamas ir minėtiems tarptautiniams partneriams, sudaromos prielaidos laiku aktyvuoti nacionalines perspėjimo sistemas užsienio

valstybėse.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
2. Žalesnė Lietuva	2.4	ERPF	VVL regionas	RCO25	Naujai įrengta arba sustiprinta pakrančių ruožų, upių ir ežerų krantų apsauga nuo potvynių	km	0	101
		SaF	Visa Lietuva	RCO24	Investicijos į naujas arba atnaujintas gaivalinių nelaimių stebėsenos, pasirengimo joms, įspėjimo apie jas ir reagavimo į jas sistemas	Eurai	0	9 411 765
		ERPF	VVL regionas	RCO24	Investicijos į naujas arba atnaujintas gaivalinių nelaimių stebėsenos, pasirengimo joms, įspėjimo apie jas ir reagavimo į jas sistemas	Eurai	2 000 000	5 500 000
		ERPF	VVL regionas	RCO122	Investicijos į naujas arba atnaujintas nelaimių stebėsenos, pasirengimo joms, įspėjimo apie jas ir reagavimo į jas sistemas, skirtas su klimatu nesusijusiai gamtinio pavojaus rizikai ir su žmogaus veikla susijusiai rizikai	Eurai	0	40 000 000
		SaF	Visa Lietuva	RCO28	Teritorijos, kurioms taikomos apsaugos nuo miškų gaisrų priemonės	hektarai	0	1 960 784

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žaliesnė Lietuva	2.4	ERPF	VVL regionas	RCR35	Gyventojai, galintys pasinaudoti apsaugos nuo potvynių priemonėmis	Asmenys	0	2021	2 059	Projektų duomenys	-
		ERPF	VVL regionas	RCR37	Gyventojai, galintys pasinaudoti apsaugos nuo su klimatu susijusių gaivalinių nelaimių (išskyrus potvynius ar miškų gaisrus) priemonėmis	Asmenys	0	2021	16 046	Projektų duomenys	-
		SaF	Visa Lietuva	RCR36	Gyventojai, kuriems galintys pasinaudoti apsaugos nuo miškų gaisrų priemonėmis	Asmenys	0	2021	294 118	Projektų duomenys	-
		ERPF	VVL regionas	RCR96	Gyventojai, galintys pasinaudoti apsaugos nuo su klimatu nesusijusios gamtinio pavojaus rizikos ir nuo su žmogaus veikla susijusios rizikos priemonėmis*	Asmenys	0	2021	228 872	Projektų duomenys	
		ERPF	VVL regionas	Specialusis	Gyventojai, kuriems taikomos nuo su klimatu susijusių stichinių nelaimių nepavojingose vietose apsaugos priemonės	Asmenys	1 103 761	2020	1 317 833	Projektų duomenys	Gyventojų perspėjimas VVL regione padidės nuo 62,82 iki 75 %
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis	Numatytų pavojingų, stichinių ir katastrofinių meteorologinių reiškinių dalis nuo faktinių	Procentai	88	2020	90	Projektų duomenys, Lietuvos Hidro-meteoro-logijos tarnyba	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	ERPF	VVL	2.4	058 – Prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės, su klimato kaita susijusios rizikos prevencija ir valdymas: potvyniai ir nuošliaužos (įskaitant informuotumo didinimą, civilinės saugos ir nelaimių valdymo sistemas, infrastruktūrą ir ekosistemomis grindžiamus metodus)	36 000 000,00
	SaF	Visa Lietuva		059 – Prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės, su klimato kaita susijusios rizikos prevencija ir valdymas: gaisrai (įskaitant informuotumo didinimą, civilinės saugos ir nelaimių valdymo sistemas, infrastruktūrą ir ekosistemomis grindžiamus metodus)	20 000 000,00
	ERPF	VVL		060 – Prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės, su klimato kaita susijusios rizikos prevencija ir valdymas: kita, pvz. audros ir sausra (įskaitant informuotumo didinimą, civilinės saugos ir nelaimių valdymo sistemas, infrastruktūrą ir ekosistemomis grindžiamus metodus)	11 800 000,00
	SaF	Visa Lietuva			9 500 000,00
	ERPF	VVL		061 – Su klimatu nesusijusių gamtinių pavojų (pvz., žemės drebėjimų) ir su žmogaus veikla susijusios rizikos (pvz., technologinių avarių) rizikos prevencija ir valdymas, įskaitant informuotumo didinimą, civilinės saugos ir nelaimių valdymo sistemas, infrastruktūrą ir ekosistemomis grindžiamus metodus	34 000 000

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.4	01 – Dotacija	29 500 000,00
	ERPF	VVL regionas		01 – Dotacija	81 800 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.4.	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	29 500 000,00
	ERPF	VVL regionas		33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	81 800 000,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.4.	03 – Neutralumas lyties požiūriu	29 500 000,00
	ERPF	VVL regionas		03 – Neutralumas lyties požiūriu	81 800 000,00

Konkretus uždavinys – 2.5. Tvarus vanduo

Igyvendinamos veiklos

Šis uždavinys prisideda prie geros vandenų būklės, vandens ir nuotekų paslaugų prieinamumo ir įperkamumo, sanitarinių paslaugų kokybės ir vandentvarkos sektoriaus efektyvumo.

Igyvendinant Bendrąją vandens politikos direktyvą, siekiama, kad vandens telkinių būklė neprastėtų, o visi Lietuvos vandens telkiniai (upės, ežerai, požeminis vanduo, Baltijos jūra) taptų geros būklės. Atnaujinant upių baseinų rajonų valdymo planus nustatyta, kad Lietuvos vandens telkinių būklė prastėja. 36 % paviršinių vandens telkinių yra geros ar labai geros būklės (2016 m. tokių buvo 53 %). Nustatyta, kad 62,78 % upių ir 72,57 % ežerų kategorijos vandens telkinių priskiriama rizikos grupei, 50,3 % upių kategorijos vandens telkinių turi sutelktosios ir išsklaidytosios taršos problemų, 4,97 % upių kategorijos vandens telkinių taršos problemos kyla dėl nepakankamai išvalomų nuotekų, 19,67 % ežerų kategorijos vandens telkinių patiria galimą reikšmingą nuotekų taršos poveikį.

Atsižvelgiant į tai, kad veiklos, susijusios su vandens išteklių valdymu ir vandens telkinių aplinkos kokybės užtikrinimu, poveikio ir taršos mažinimu, apima daugybę įvairių sričių ir taikomi vis naujesni, efektyvesni monitoringo ir tyrimų būdai būklei nustatyti, būtina užtikrinti atitinkamus žmogiškuosius išteklius ir kaupti kompetencijas šioms veiklos vykdyti.

Lietuvoje siekiama sudaryti galimybes visiems gyventojams gauti saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį (nuo vandens šaltinio iki vartojimo vietos) ir nuotekų tvarkymo paslaugas arba turėti galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) tvarkyti nuotekas. Tai įgyvendinama pagal savivaldybių rengiamus geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros planus, kuriuose pagal teritorijų planavimo lygmenį ir uždavinius nustatomos aglomeracijos, viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros kryptys, būdai, nurodomos šios infrastruktūros plėtros įgyvendinimo etapai (eiga, eiliškumas) ir finansavimo šaltiniai. Planuojant pirmiausia turi būti užtikrinama, kad visoje šalies teritorijoje geriamasis vanduo būtų tiekiamas ir nuotekos tvarkomos laikantis nustatytų reikalavimų, kad kuriama (sukurta) geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistema užtikrintų geriamojo vandens saugos ir kokybės, sveikatos apsaugos ir nuotekų tvarkymo aplinkos apsaugos reikalavimus atitinkančias ir ekonominiu požiūriu pagrįstas (įperkamas) geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas abonentams ir vartotojams.

Lietuvoje gausu geros kokybės požeminio vandens, kuris yra geriamojo vandens šaltinis tačiau naujoji Geriamojo vandens direktyva kels naujų iššūkių, kadangi reikės užtikrinti kokybiško geriamojo vandens prieinamumą visiems šalies gyventojams. Lietuvoje 17 % gyventojų geriamąjį vandenį gauna necentralizuotai iš individualių gręžinių ir negilių šachtinių šulinių. Pagal atliktus patikrinimo rezultatus nustatyta, jog 43 % jų neatitinka nustatytų vandens kokybės reikalavimų. Klimato pokyčiai taip pat turi įtakos sumažėjusiam šulinių vandens kiekiui dėl hidrologinių sausrų. Todėl bus siekiama iki 2030 m. vandens tiekimo paslaugų prieinamumą padidinti iki 90 % gyventojų. Tarša iš taškinių šaltinių ir iš mažesnėse aglomeracijose (mažesnėse kaip 2000 g.e.) netinkamai tvarkomų nuotekų individualiose nuotekų sistemose išlieka ir daro neigiamą poveikį vandens telkinių būklei. 23,03 % Lietuvos gyventojų nuotekas tvarko individualiose nuotekų sistemose, ir manoma, kad tik mažiau nei pusė jų atitinka reikalavimus. Siekiama, kad 2030 m. 95 % gyventojų būtų teikiamos nuotekų tvarkymo paslaugos.

Lietuvoje 529 miesto nuotekų valymo įrenginiai yra aglomeracijose, mažesnėse kaip 2000 g. e., 42 jų į gamtinę aplinką išleidžia iki reikalavimų neišvalytas nuotekas, o 51 įrenginyje faktinė organinės taršos apkrova viršija projektinį įrenginių pajėgumą.

Veiksmų rūšys, siekiant įgyvendinti Bendrąją vandens politikos direktyvą, Geriamojo vandens direktyvą ir Miesto nuotekų direktyvą įgyvendinamos visoje Lietuvoje:

Vandens išteklių valdymo stiprinimas, investuojant į atnaujintuose (trečiuosiuose) upių baseinų rajonų valdymo planuose ir priemonių programoje, skirtose jūros aplinkos apsaugos tikslams pasiekti (dokumentai rengiami pagal direktyvų reikalavimus), nustatytas priemonės, tokias kaip modernių aplinkos būklės tyrimų ir monitoringo metodų diegimas ir atlikimas, tam reikalingos įrangos ir priemonių įsigijimas, kas leis efektyviau ir kokybiškiau nustatyti Baltijos jūros, kitų paviršinių ir požeminių vandens telkinių būklės pokyčius ir jų priežastis, sudarys sąlygas greičiau reaguoti ir imtis reikiamų priemonių; valdymo planų

rengimas ir informacinės vandens valdymo sistemos diegimas, siekiant pasinaudoti skaitmeninių sistemų teikiama galimybe veiksmingiau ir patogiau valdyti duomenis apie vandens telkinius ir priimti objektyviais kriterijais paremtus sprendimus, didinti sprendimų skaidrumą ir visuomenės sąmoningumą;

Geriamojo vandens tiekimo tinklų plėtra, geriamojo vandens ėmimo ir gerinimo įrenginių statyba, įskaitant individualių (teikiančių vidutiniškai mažiau nei 10 m³ vandens per parą arba aprūpinančių vandeniu mažiau nei 50 asmenų) ir grupinių (kai įrengti individualią ar centralizuotą vandens tiekimo sistemą nepateisina argumentuotai pagrįsta didelė tokios sistemos įrengimo kaina ir tai ekonomiškai pagrįsta geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtos plane) geriamojo vandens tiekimo sistemų (tinklų ir įrenginių) įrengimą, gyvenvietėse, kuriose yra nuo 200 iki 2000 gyventojų, tose viešojo vandens tiekimo teritorijose ar jų dalyse, kur nėra sukurta viešoji centralizuota geriamojo vandens tiekimo infrastruktūra. Gyvenvietėse, kuriose yra daugiau nei 2000 gyventojų, planuojama geriamajam vandeniui išgauti, ruošti, laikyti skirtų **įrenginių rekonstrukcija**, kurie neužtikrina viešojo geriamojo vandens kokybės indikatorinių ir cheminių (toksinių) rodiklių.

Aglomeracijose, kuriose susidaro nuo 200 iki 2000 g.e. atitinkanti apkrova planuojama **nuotekų tvarkymo sistemų plėtra**, įskaitant atskirųjų (ne daugiau kaip dviejų gyvenamųjų namų nuotekoms tvarkyti) ir grupinių (grupės (daugiau kaip dviejų) gyvenamųjų namų nuotekoms tvarkyti) nuotekų tvarkymo sistemų (nuotekų išleidimo tinklai, individualūs ar grupiniai nuotekų valymo ar kaupimo įrenginiai) įrengimą, kurios užtikrintų centralizuotai nuotekų surinkimo sistemai lygiavertę aplinkos apsaugą, kai centralizuotos nuotekų surinkimo sistemos įrengimas arba išplėtimas tiek, kad būtų sudarytos sąlygos surinkti visų aglomeracijos teritorijoje esančių objektų nuotekas, nėra pateisinamas ekonominiu požiūriu ir centralizuotos nuotekų surinkimo sistemos įrengimo poveikis taršos mažinimo ir prevencijos požiūriu nereikšmingas, kai šias nuotekų tvarkymo sistemas numato įrengti ir eksploatuoti viešasis vandens tiekėjas. Taip pat numatoma šiose aglomeracijose **rekonstruoti miesto nuotekų valymo įrenginius**, kurie į gamtinę aplinką išleidžia iki reikalavimų neišvalytas nuotekas ir (arba) kuriuose taršos apkrova viršija arba yra beveik lygi valymo įrenginių projektiniam pajėgumui ir kurių statyba nebuvo finansuota ES lėšomis.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Gyventojai, negaunantys geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų ar gaunantys nekokybiškas, savivaldybės, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonės, aplinkos apsaugos valstybinės institucijos.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamat numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Kuriant ar atnaujinant infrastruktūrą bus taikomi universalūs dizaino principai.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva.

Uždavinio investicijomis, numatytomis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrai modernizuoti ir plėsti, gali būti remiama dalis tvaros miestų ir FZ plėtos strategijų veiksmų, įgyvendinamų kaip ITI, šias investicijas derinant su Programos 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų aplinkos srityje.

Tarpreigioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Įgyvendinant veiklas numatoma prisidėti prie BJRS ramsčio „Ekologiškai tvarus regionas“ įgyvendinimo.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
2. Žalesnė Lietuva	2.5	SaF	Visa Lietuva	RCO30	Viešojo vandens tiekimo paskirstymo sistemų naujų arba atnaujintų vamzdinių ilgis	km	0	301
		SaF	Visa Lietuva	RCO31	Viešojo nuotekų surinkimo tinklo naujų arba atnaujintų vamzdinių ilgis	km	0	646
		SaF	Visa Lietuva	RCO32	Nauji arba atnaujinti nuotekų valymo pajėgumai	Gyventojų ekvivalentas	0	30 858
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis	Nauji arba atnaujinti geriamojo vandens ruošimo pajėgumai	m3/parą	0	9 069
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis	Investicijos į naują arba atnaujintą vandens monitoringo sistemą	Eurai	0	11 764 706

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė(2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.5	SaF	Visa Lietuva	RCR41	Gyventojai, prisijungę prie patobulintų viešojo vandens tiekimo sistemų	Asmenys	0	2021	41 443	Projektų duomenys	
		SaF	Visa Lietuva	RCR42	Gyventojai, prisijungę bent prie antrinių viešojo nuotekų valymo įrenginių	Asmenys	0	2021	37 609	Projektų duomenys	
		SaF	Visa Lietuva	Specialusis	Vandens stebėjimo sistemos efektyvumo padidėjimas	Procentas	0	2021	20	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.5	062 – Žmonėms vartoti skirto vandens tiekimas (gavybos, valymo, saugojimo ir skirstymo infrastruktūra, efektyvumą didinančios priemonės, geriamojo vandens tiekimas)	44 000 000,00
				064 – Vandentvarka ir vandens išteklių išsaugojimas (įskaitant upių baseinų valdymą, specialias prisitaikymo prie klimato kaitos priemones, pakartotinį naudojimą, nuotėkio mažinimą)	10 000 000,00
				065 – Nuotekų surinkimas ir valymas	95 000 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.5.	01 – Dotacija	149 000 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.5	02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	46 000 000,00
				08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	46 000 000,00
				33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	57 000 000,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.5	03 – Neutralumas lyties požiūriu	149 000 000,00

Konkretus uždavinys – 2.6. Žiedinė ekonomika**Įgyvendinamos veiklos**

Šis uždavinys prisidės prie sąvartynuose šalinamų atliekų kiekio mažėjimo ir perdirbamų atliekų kiekio augimo ir aktyvesnio visuomenės įsitraukimo į žiedinės ekonomikos veiklas, siekiant įgyvendinti Valstybiniame atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 m. plane nustatytus strateginių atliekų prevencijos prioritetus, tikslus, uždavinius ir tvarkymo užduotis.

Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, pirminiame šaltinyje susidarančių atliekų srautas Lietuvoje 2018 m. sudarė 5,4 mln. tonų. 2018 m. didžioji dalis (90 %) atliekų sudarė 5 pagrindiniuose sektoriuose: chemikalų, cheminių produktų, farmacinių preparatų, guminių ir plastikinių gaminių gamybos (39,4 %), namų ūkių (25 %), paslaugų (9,5 %), statybų (10,9 %), žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės (5,2 %).

2019 m. Lietuvoje surinkta apie 1,31 mln. tonų komunalinių atliekų (472 kilogramai vienam gyventojui), iš kurių didžiąją dalį vis dar sudaro mišrios komunalinės atliekos – apie 750 tūkst. tonų (57 %), atskirai surinkta apie 340 tūkst. pakuočių atliekų ir apie 352 tūkst. tonų kitų komunalinių atliekų. Mišrių komunalinių atliekų sraute antrinių žaliavų, įskaitant pakuočių atliekas, yra apie 30 %, todėl vienkiemių, sodininkų bendrijų, senamiesčių ir kitų koncentruotų gyvenviečių gyventojams būtina pastatyti nustatytais atstumais reikiamą kiekį antrinių žaliavų surinkimo konteinerių arba taikyti kitas patogias antrinių žaliavų surinkimo priemones, kad būtų atskirai surinkta kuo daugiau pakuočių ir antrinių žaliavų.

Nors atliekų susidarymo vengimas / mažinimas yra aukščiausias prioritetas, 2014–2018 m. atliekų

susidarymas pirminiame šaltinyje Lietuvoje vidutiniškai augo 2,7 %, iš jų komunalinių atliekų – 4,6 %. Palyginti su 2008 m. atliekų susidarymo augimu, išsiskyrė statybos sektorius (51 %). Statistiniai duomenys rodo, kad atliekų prevencijos veiksmai nepakankami skatinant mažesnę atliekų susidarymą apdirbamosios gamybos, statybos sektoriuose ir namų ūkiuose.

Lietuva siekia iki 2030 m. padidinti pakartotinai naudoti paruošiamų ir perdirbamų komunalinių atliekų kiekį iki 60 %, o sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį sumažinti iki 5 %. Tačiau iš 2018 m. Lietuvoje susidariusių 1,3 mln. tonų komunalinių atliekų tik 52,58 % perdirbta (iš jų 28,33 % sukompostuota), 12,52 % panaudota energijai gauti, o 24,64 % pašalinta sąvartyne. Lietuvoje 2019 m. surinkta 13,5 tūkst. tonų tekstilės atliekų (iš jų 8,8 % perdirbta, 4,6 % išvežta / eksportuota), o vidaus rinkai patiekta 377 tūkst. tonų gaminiais pripildytų pakuočių (iš jų 39,7 % perdirbta, 24,8 % išvežta / eksportuota perdirbti (stiklinės pakuotės: tiekta rinkai 73,4 tūkst. tonų, iš jų 32,8 % perdirbta, 24,6 % išvežta / eksportuota; plastikinės pakuotės: tiekta rinkai 83,2 tūkst. tonų, iš jų 36,3 % perdirbta, 37,5 % išvežta / eksportuota; popierinės / kartoninės pakuotės: tiekta rinkai 124,7 tūkst. tonų, iš jų 52,9 % perdirbta, 29,3 % išvežta / eksportuota; metalinės pakuotės: tiekta rinkai 18 tūkst. tonų, iš jų 57,3 % perdirbta, 25,4 % išvežta / eksportuota; medinės pakuotės: tiekta rinkai 70,1 tūkst. tonų, iš jų 24,5 % perdirbta, 4,4 % išvežta/eksportuota). Siekiama, kad iki 2030 m. mažiausiai 70 % visų pakuočių atliekų (pagal svorį) būtų perdirbtos.

Technologinis atsilikimas būdingas visam atliekų perdirbimo sektoriui. Privataus sektoriaus antrinių žaliavų mechaninio apdorojimo įrenginiai Lietuvoje technologiniu požiūriu pasenę arba neseniai įrengti pritaikius jau panaudotą rūšiavimo įrangą, todėl dėl neefektyvaus rūšiavimo surinktų antrinių žaliavų potencialas neišnaudojamas. Kai kuriems atliekų srautams (pvz., tekstilės, tam tikro plastiko, kombinuotų pakuočių) perdirbti Lietuvoje trūksta ne tik pažangių technologinių sprendimų, bet ir pajėgumų.

Siekiant statybų sektoriaus atliekų prevencijos, projektuojant statinius ir jiems pagal paskirtį artimus užstatytos aplinkos objektus, svarbu išspręsti visus projektinių sprendinių variantų analizės uždavinius. Tam reikia sumodeliuoti visą statinio gyvavimo ciklą (SGC), įvertinti statinių statybinių medžiagų tvarumo savybes, ilgaamžiškumą, rekonstravimo, remonto ar griovimo metu susidariusių atliekų antrinio panaudojimo ir perdirbimo galimybes, poveikį aplinkai, klimato kaitai ir žmonių sveikatai. Būtinai sistemini (kompleksinis) požiūris į visas su atliekomis ir statyba susijusias sritis, tad svarbu sukurti standartizuotų duomenų informacinę sistemą statinio gyvavimo ciklui modeliuoti.

Įgyvendinant atliekų tvarkymo prioritetų eiliškumą, būtina užtikrinti efektyvų sukurtos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos veikimą, plėtoti atliekų rūšiuojamąjį surinkimą, atliekų paruošimą perdirbti, perdirbimo (įskaitant kompostavimo) pajėgumus, ypatingą dėmesį skirti atliekų prevencijai.

Investicijos į ITI prisidės siekiant teritorinių strateginių tikslų – stiprins vietos ekonominį potencialą kartu su 5.1 ir 5.2 uždavinių veiklomis, skirtomis žiedinei ekonomikai skatinti, viešajai infrastruktūrai valdyti ir naudoti.

2014–2020 m. ES investicijos buvo nukreiptos į atliekų surinkimo ir tvarkymo savivaldybėse priemones ir atliekų deginimo pajėgumų sukūrimą. 2021–2027 m. didesnis dėmesys bus skiriamas žiedinei ekonomikai, infrastruktūros kūrimui ir visuomenės išteklių vartojimo sąmoningumui didinti.

Veiksmų rūšys, siekiant mažinti sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų kiekį ir perdirbti kuo daugiau atliekų:

Didinti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo pajėgumus: Lietuva planuoja tęsti komunalinių atliekų rūšiuojamojo atliekų surinkimo pajėgumų plėtrą, prioritetą skiriant tekstilės, maisto ir pavojingoms atliekoms, plėtoti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių tinklą, taip pat atliekų, tinkamų paruošti pakartotinai naudoti, surinkimo vietų (stotelių) tinklą arčiau atliekų susidarymo vietų. Taip pat numatoma regioniniu lygmeniu organizuoti įvairias viešinimo kampanijas, siekiant skatinti namų ūkius rūšiuoti. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Plėtoti atliekų paruošimo perdirbti ir perdirbimo pajėgumus: numatoma skirti prioritetą tekstilės, baldų, plastiko, kombinuotų pakuočių, biologinių, elektros ir elektroninės įrangos atliekų paruošimui perdirbti ir perdirbimui. Planuojama įgyvendinti priemones, skatinančias kurti naujus ar modernizuoti esamus antrinių žaliavų paruošimo perdirbti ir perdirbimo pajėgumus, diegiant inovatyvias technologijas ir taip užtikrinti aukštesnę perdirbtos medžiagos kokybę. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Atliekų prevencijos namų ūkiuose, prekybos, paslaugų ir statybos sektoriuose skatinimas: planuojama nacionaliniu lygmeniu organizuoti įvairias viešinimo kampanijas siekiant skatinti namų ūkius, prekybos ir

paslaugų sektorių pakartotinai naudoti daiktus, ir nešvaistyti maisto. Siekiant statybinių atliekų prevencijos, planuojama sukurti statinių gyvavimo ciklo (SGC) modeliavimo sistemą (modelį), kuri leistų įvertinti statybinių atliekų susidarymo, antrinio panaudojimo ir perdirbimo galimybę visuose statinių gyvavimo ciklo etapuose (planavimas, projektavimas, statyba, naudojimas, griovimas). Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Gyventojai, įmonės, savivaldybės, valstybės institucijos, atliekų tvarkytojai (įmonės), gamintojai ir importuotojai, statinių projektuotojai, statinių statybos rangovai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus, pritaikyti komunalinių atliekų surinkimo sistemas neįgaliesiems.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva.

Uždavinio investicijomis, numatytomis komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo pajėgumų plėtrai, gali būti remiama dalis tvaros miestų ir FZ plėtos strategijų veiksmų, įgyvendinamų kaip ITI, šias investicijas derinant su Programos 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrą tikslą aplinkos srityje.

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti. Esant poreikiui, gali būti bendradarbiaujama su kaimyninėmis šalimis (Latvija, Estija, Lenkija) dėl bendrų atliekų tvarkymo įrenginių (atliekų paruošimo perdirbti ir perdurbimo srityje) sukūrimo.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
2. Žaliosnė Lietuva	2.6	SaF	Visa Lietuva	RCO34	Papildomi atliekų perdurbimo pajėgumai	Tonos per metus	0	128 214
				RCO107	Investicijos į rūšiuojamojo atliekų surinkimo įrenginius	Eurai	0	34 352 941
				Specialusis	Įgyvendintos viešinio kampanijos atliekų prevencijos ir tvarkymo temomis	Skaičius	0	13
				Specialusis	Sukurta statinių gyvavimo ciklo (SGC) modeliavimo sistema	Skaičius	0	1

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žalesnė Lietuva	2.6	SaF	Visa Lietuva	RCR47	Perdirbtos atliekos	Tonos per metus	0	2021	76 929	Projektų duomenys	
				RCR103	Surinktos atskirai išrūšiuotos atliekos	Tonos per metus	0	2021	38 527	Projektų duomenys	
				Specialusis	Susidaręs maisto atliekų kiekis per metus, tenkantis vienam šalies gyventojui	Kilogramai per metus	41	2019	20	Visuomenės apklausa	
				Specialusis	Ypatingųjų statinių projektų, parengtų naudojant statinių gyvavimo ciklo (SGC) modeliavimo metodiką, dalis	Procentai	0	2021	10	Projektų duomenys,, „Infostatyba”	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.6	067 – Namų ūkių atliekų tvarkymas: prevencijos, mažinimo, rūšiavimo, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo priemonės	107 200 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.6	01 – Dotacija	107 200 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.6	02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	10 000 000,00
				08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	10 000 000,00
				33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	87 200 000,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.6.	03 – Neutralumas lyties požiūriu	107 200 000,00

Konkretus uždavinys – 2.7. Gamtos apsauga ir biologinė įvairovė**Įgyvendinamos veiklos**

Uždavinys prisideda prie biologinės įvairovės, ekosistemų ir jų paslaugų kokybės, tinklo „Natura 2000“ kokybės gerinimo, taršos keliamo pavojaus žmonių sveikatai ir aplinkai mažinimo.

Biologinės įvairovės nykimas trikdo ekosistemų funkcijas, tai neigiamai atsiliepia visuomenės gerovei ir ekonomikai. Numatoma, kad, didėjant savaiminei renatūralizacijai, tikslingam Lietuvos miškingumui ir kitiems daugiametės augalijos plotams, saugomų teritorijų ir gamtinio karkaso racionaliai plėtrai ir integravimui į tarptautinius ekologinius tinklus, bus apsaugota kraštovaizdžio ir biologinė įvairovė, padidės ekologinis teritorijų stabilumas. Aplinkos kokybei įtaką daro oro tarša, invazinių rūšių plėtra, intensyvėjantis žemės ūkis, nepakankama vidaus vandenų, ypač Baltijos jūros, vandens kokybė

Kraštovaizdžio struktūrai neigiamą poveikį daro užstatytų miestų erdvių tankinimas (žaliųjų erdvių mažėjimas), užmiesčių urbanizacijos, kelių tinklo plėtra, erozijos procesai, apleistais statiniais, užterštu dirvožemiu, karjeriais, durpynais pažeistų teritorijų plotas, jis bus reikultivuojamas Programos lėšomis.

Investicijos turi sinergijos su 5.1 uždavinio veiklomis, kurias įgyvendinant į ITI bus integruojami žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapiuose nustatyti sprendiniai. Programos lėšomis bus tęsiamos 2014–2020 m. ir LIFE programos projektuose nustatytos kryptys, siekiant didinti visuomenės sąmoningumą, daugiau dėmesio skirti aplinkos taršos prevencijai, monitoringui ir kontrolės sistemų stiprinimui.

Veiksmų rūšys, siekiant išsaugoti ir atkurti biologinę įvairovę, ekosistemų ir jų paslaugų kokybę pagal Lietuvos Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ prioritetinių veiksmų programą⁶ bei mažinti taršos pavojų žmonių sveikatai ir aplinkai, prisidedant prie Europos žaliojo kurso, ES Biologinės įvairovės strategijos bei ES BJRS įgyvendinimo:

Tinklo „Natura 2000“ teritorijų steigimas, valdymo stiprinimas ir tvarkymas: prioritetinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų identifikavimas, naujų saugomų teritorijų steigimas, saugomų teritorijų ribų koregavimas, buveinių būklės gerinimo tyrimų atlikimas, apsaugos priemonių atnaujinimas, jūrinių tinklo

⁶ http://am.lrv.lt/uploads/am/documents/files/saugom_teritorijos_kraštov/natura_2000/PAF-2019-03-27.pdf

„Natura 2000“ teritorijų apsaugos tikslų, priemonių ir rodiklių nustatymas, gamtotvarkos planų, rūšių apsaugos planų ir kt. dokumentų tinklo „Natura 2000“ teritorijoms rengimas, palankios rūšių ir buveinių apsaugos būklės atkūrimo priemonių tinklo „Natura 2000“ teritorijose įgyvendinimas. Didinant visuomenės suvokimą ir ekologinę atsakomybę, planuojama investuoti į visuomenės informavimą ir švietimą apie saugomų teritorijų poreikius, svarbą, socialinės įtampos ir (ar) konfliktų mažinimą, komunikacijos krizių valdymą. Planuojamos kvalifikacijos kėlimo priemonės saugomų teritorijų specialistams, planuotojams, sprendimų priėmėjams, mokomųjų programų gamtos mokykloms parengimas ir susijusios įrangos įsigijimas. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Rūšių ir buveinių geros būklės palaikymas ir atkūrimas ne tinklo „Natura 2000“ teritorijose: planuojama finansuoti palankios rūšių ir buveinių apsaugos būklės atkūrimo darbus, tarp jų – būdingos augalijos atkūrimas atvirose buveinėse, kontroliuojamas deginimas, hidrologinio režimo atkūrimas upėse ir pelkėse, struktūros atkūrimo specialieji kirtimai miškuose, miško pievų tinklo atkūrimas / sukūrimas ir kt. Bus atkuriamos saugomų rūšių populiacijos pelkių, miškų, ežerų, upių ekosistemose (veisimosi vietų inventorizacija, sukūrimas ir apsauga, populiacijų gyvybingumo atkūrimas, dirbtinai veisiant ir didinant genetinę įvairovę, žiemaviečių palankios apsaugos būklės ir migracijos kelių atkūrimas). Investuojama į saugomų rūšių daromos žalos prevencijos priemones, taip pat į migruojančių gyvūnų apsaugos ir ekologinių jungčių atkūrimo priemones. Planuojama įgyvendinti invazinių rūšių Lietuvoje (kanadinių audinių, mangutų, Sosnovskio barščio, bitinės sprigės, gausialapio lubino, uosialapio klevo, varpinės medlievos ir kt.) populiacijų reguliavimo priemones. Užtikrinant tinkamą vertybių apsaugą ir naudojimą, ketinama investuoti į priemones lankytojų srautams prioritetinėse saugomose teritorijose valdyti. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Skatinti žaliosios infrastruktūros urbanizuotoje aplinkoje plėtojimą: numatoma finansuoti žalinimo planų (miestuose, kuriuose – daugiau kaip 20 000 gyven) ir žaliosios infrastruktūros poreikio žemėlapių parengimą ir juose numatytų gamtinio karkaso sprendinių, susijusių su žaliosios infrastruktūros plėtra urbanizuotose teritorijose, įgyvendinimą – kokybiškų ir daugiafunkčių (teikiančių įvairias ekosistemines paslaugas) viešųjų žaliųjų erdvių, želdynų (vertingų buveinių, žydinčių pievų), kt. žaliosios infrastruktūros elementų kūrimą, žaliųjų jungčių mieste stiprinimą, apleistų teritorijų sutvarkymą, sunaikintų vandens telkinių morfologinių savybių atkūrimą, kanalizuotų upelių išlaisvinimą, paverčiant šias teritorijas žaliosiomis jungtimis, rekreacijos zonomis, oro taršos mažinimo elementais, ekonominę ir socialinę naudą teikiančiais objektais. Taip pat numatoma parengti gaires, kurios padėtų savivaldybėms rengti miestų žalinimo planus ir efektyviai, kokybiškai pritaikyti žaliosios infrastruktūros principus ir sprendinius plėtojant urbanizuotas ir urbanizuojamas teritorijas, išleisti gamtinio karkaso plėtojimo, ekosistemų paslaugų gausinimo, želdynų, žaliosios infrastruktūros vystymo gerųjų patirčių katalogus, vykdyti viešinimo bei kompetencijų kėlimo veiklas šiomis temomis. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Skatinti tvarkyti praeityje pažeistas ir užterštas teritorijas: numatoma finansuoti praeityje kasybos darbais pažeistų teritorijų (karjerų ir durpynų) tvarkymą, prioritetą teikti urbanizuotoms ar šalia jų esančioms (iki 2 km atstumu) saugomoms teritorijoms, turinčioms didžiausią potencialą tarnauti visuomenės reikmėms, – sutvarkyti jas taip, kad taptų rekreacijai, sportui ir socialiniam gyvenimui tinkamomis erdvėmis. Atsižvelgiant į didelį užterštų teritorijų mastą, siekiant sumažinti neigiamą jų poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai, užtikrinti gerą dirvožemio, grunto, požeminio vandens cheminę būklę, numatoma investuoti į praeityje cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų (įv. naftos produktų bazių, technikos kiemų, degalinių, trąšų, pesticidų sandėlių, nelegalių sąvartynų / šiukšlynų ir kt.), likvidavimą / rekultivavimą esančių tankiai urbanizuotose teritorijose (valstybinėje ir (ar) savivaldybės žemėje), turinčių galimai didžiausią neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Stiprinti aplinkos taršos prevencijos, stebėsenos ir kontrolės sistemas: planuojama stiprinti aplinkosaugos institucijų techninę bazę, investuoti į PAV ir taršos prevencijos procesų skaitmenizavimą, sukurti vieningą informacijos, susijusios su planuojamos ūkinės veiklos PAV, atrankos dėl PAV, taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimų, taršos leidimų išdavimo ir juose nustatytų sąlygų laikymosi kontrolės procesais, informacijos valdymo sistemą; atnaujinti Aplinkos informacijos valdymo integruotą kompiuterinę sistemą (AIVIKS), siekiant sukurti progresyvią informacinę sistemą, užtikrinančią sąsajas su kitomis informacinėmis sistemomis, tobulinti duomenų surinkimo, sisteminimo, kaupimo, analizės ir publikavimo procesus. Siekiant operatyviai kovoti su aplinkos tarša, planuojama stiprinti valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės sistemos techninius pajėgumus, tarp jų – naujos techninės ir programinės įrangos, skirtos aplinkos taršai aptikti sudėtingomis aplinkos sąlygomis įsigijimas, pažangios išmaniosios aplinkos kokybės kontrolės informacinės sistemos, leidžiančios operatyviai nustatyti viršijamus parametrus,

skaitmeninės ūkinės veiklos vykdytojų kontrolės rezultatų ir rizikingumo sistemos ir kt., kūrimas ir diegimas. Numatoma šviesti ir informuoti visuomenę aplinkos taršos prevencijos ir kontrolės klausimais. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Stiprinti oro monitoringo sistemas: planuojama modernizuoti valstybinę ir savivaldybių oro monitoringo sistemas, skirtas oro taršai nuolat ir operatyviai fiksuoti, biologinės kilmės (žiedadulkių) ir kitų mikrodalelių (mikroplastiko) ore stebėsenai, visuomenei informuoti apie jų gyvenamosios ar buvimo vietos aplinkos oro kokybę, oro taršos šaltiniams ir taršos priežastims nustatyti, jos taip pat padėtų atliekant į atmosferą išmetamų teršalų ir teršalų aplinkos ore tyrimus avarių, gaisrų, kitų įvykių ir ekstremalių situacijų atvejais. Numatoma finansuoti visuomenės informavimą apie oro taršą ir įtaką jos sveikatai. Veikla įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Žemės ir miško sklypų, esančių saugomose ar jautriose teritorijose, savininkai, saugomų teritorijų institucijos, saugomų teritorijų lankytojai; gyventojai, gyvenantys šalia pažeistų ir užterštų teritorijų, kenčiantys dėl oro taršos; aplinkos apsaugos institucijos, savivaldybių administracijos, nevyriausybinių organizacijos.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Veiksmai nenumatomi.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva.

Uždavinio investicijomis, numatytais užterštoms ir pažeistoms teritorijoms tvarkyti, žaliajai infrastruktūrai plėtoti ir savivaldybių oro taršos monitoringo sistemoms tobulinti, gali būti remiama dalis tvarios miestų ir FZ plėtros strategijų veiksmų, įgyvendinamų kaip ITI, šias investicijas derinant su Programos 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų aplinkos srityje.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prirėkus juos atlikti. Planuojama įtraukti tarptautinius partnerius vykdant tyrimus, keičiantis gerąja patirtimi.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
2. Žaliesnė Lietuva	2.7.	SaF	Visa Lietuva	RCO36	Žalioji infrastruktūra, kuriai suteikta parama kitais nei prisitaikymo prie klimato kaitos tikslais	Hektarai	0	261
				RCO37	„Natura 2000“ teritorijų, kurioms taikomos apsaugos ir atkūrimo priemonės, plotas	Hektarai	0	7 783

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
				RCO38	Rekultivuotos žemės, kuriai suteikta parama, plotas	Hektarai	0	85
				RCO39	Teritorijos, kurioms taikomos oro taršos stebėsenos sistemos	Oro kokybės zonos	0	3
				Specialusis	Teritorijų (ne Natura 2000), kurioms taikytos apsaugos ir atkūrimo priemonės	Hektarai	0	5 176
				Specialusis	Investicijos į aplinkos apsaugos prevencijos ir taršos kontrolės sistemas	Eurai	0	15 294 118

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
2. Žaliesnė Lietuva	2.7.	SaF	Visa Lietuva	RCR52	Rekultivuota žemė, naudojama žaliesiems plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai	Hektarai	0	2021	51	Projektų duomenys	
				RCR95	Gyventojai, galintys naudotis nauja ar atnaujinta žaliaja infrastruktūra	asmenys	0	2021	713 501	Projektų duomenys	
				Specialusis	Rūšių, kurių apsaugos būklė nepalanki, populiacijos dalis, kuriai taikytos apsaugos priemonės	procentai	0	2021	30	Projektų duomenys	
				Specialusis	Aplinkosaugos sistemų efektyvumo padidėjimas	procentai	0	2021	20	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.7	073 – Pramoninių vietovių ir užterštos žemės valymas	30 598 471,00
				077 – Oro kokybės užtikrinimo ir triukšmo mažinimo priemonės	10 000 000,00
				078 – „Natura 2000“ teritorijų apsauga, atkūrimas ir tausūs naudojimas	43 000 000,00
				079 – Gamtos ir biologinės įvairovės apsauga, gamtos paveldas ir ištekliai, žalioji ir mėlynoji infrastruktūros	92 000 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.7	01 – Dotacija	175 598 471,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.7	02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	24 000 000,00
				08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	24 000 000,00
				33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	127 598 471,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
2.	SaF	Visa Lietuva	2.7.	03 – Neutralumas lyties požiūriu	175 598 471,00

3 PRIORITETAS. GERIAU SUJUNGTA LIETUVA

Konkretus uždavinys – 3.1. Transeuropinis tinklas TEN-T

Igyvendinamos veiklos

Lietuvos junglumo su ES šalimis problematikos analizė SPP atskleidė, kad nė vienas TEN-T geležinkelių ruožas ir didesnė dalis automobilių kelių neatitinka jiems Europos parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1315/2013 dėl Sąjungos transeuropinio transporto tinklo plėtros gairių, kuriuo panaikinas Sprendimas Nr. 661/2010/ES (toliau – TEN-T gairės) numatytų visų reikalavimų, todėl, siekiant atitikti nustatytus reikalavimus ir kuo labiau išnaudoti bendrą šalies susisiekimo potencialą, labiau integruotis į ES transporto tinklą, sudarant sąlygas subalansuotai šalies regionų plėtrai, būtina investuoti į nepertraukiamą transportavimo grandinę TEN-T gerinant skirtingų transporto rūšių junglumą Lietuvos teritorijoje, kuris yra pasiekiamas per transporto infrastruktūros techninių parametrų gerinimą, trūkstamų grandžių ar jungčių tiesimą.

Geležinkelio elektrifikacija siekiama padidinti Lietuvos saugumą ir integraciją į ES bendrąją rinką, sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir pereiti prie atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo geležinkelių subsektoriuje. Numatoma, kad įgyvendinant 2014–2020 m. Programos projektus, iki 2023 m. pabaigos užbaigus ruožo Kaišiadorys–Klaipėda elektrifikavimą elektrifikuotas geležinkelių tinklas sudarys apie 22 % viso geležinkelių tinklo Lietuvoje. Šalies geležinkeliais elektrine trauka varomais traukiniais vežami tik keleiviai, tačiau įgyvendinus minėtą elektrifikacijos projektą elektrine trauka varomais traukiniais galės būti gabenami ir kroviniai. Programos investicijomis numatoma reelektrifikuoti esamus geležinkelio ruožus, priklausančius TEN-T pagrindiniam tinklui, remiantis LTIPP projektų iki 2030 m. sąraše identifikuotais prioritetiniais ruožais, sudaryti sąlygas vežti krovinius elektrine trauka. Ketinama toliau vystyti ir tobulinti geležinkelių infrastruktūrą, plėtojant įvairiarūšio vežimo galimybes, didinant šio transporto patrauklumą keleiviams, užtikrinant eismo saugą ir mažinant fatališkų nelaimingų atsitikimų skaičių. Be to, iki 2025 m. bus atnaujinamas geležinkelio riedmenų, varomų elektrine trauka, parkas, jiems įsigyti bus naudojami vežėjo nuosavi finansavimo šaltiniai arba paskolos.

Kalbant apie TEN-T kelių tinklą, nors Lietuva per pastaruosius metus pasiekė reikšmingą pažangą, baigtumo rodikliai vis dar yra žemesni negu kitų ES šalių vidurkis ir neatitinka kai kurių TEN-T techninių parametrų reikalavimų. Vienas kertinių TEN-T koridorių – kelias „Via Baltica“, jungiantis kelio E67 ruožą nuo Varšuvos iki Talino, Lietuvoje atskiruose ruožuose artėja prie pralaidumo ribos, o saugumo požiūriu yra avaringiausias magistralinis kelias Lietuvoje. Esama kelių infrastruktūra neatitinka TEN-T būtinų infrastruktūros komponentų, tokių kaip aplinkkeliai, atskiros TEN-T jungtys su regionais, pagrindiniais miestais ir ekonominiais centrais, o kelių transporto informacinių technologijų sistemos neatitinka ES modernių transporto informacinių sistemų lygio. Taip pat 20,35 % Lietuvos TEN-T magistralinių kelių suminio kelio dangos būklės indekso (DBI) reikšmė viršija leistinas ribas. Nepakankami projektiniai TEN-T kelių techniniai parametrai, kurie tenkintų kelių transporto apkrovimo reikalavimus, užtikrintų tinkamą TEN-T pralaidumą ir eismo saugumą.

Nors žūčių keliuose skaičius mažėja, jis išlieka didesnis nei ES vidurkis. 2020 m. Europos Sąjungos automobilių keliuose žuvo daugiau kaip 18 000 žmonių (šis skaičius prilygsta vidutinio dydžio miesto gyventojų skaičiui) ir sužeista ne mažiau kaip 1 300 000 žmonių. 2020 m. Lietuvos automobilių keliuose žuvo 175 eismo dalyviai. Nėgana to, 2020 m. duomenimis dėl visų 2020 m. įvykusių eismo įvykių Lietuvos valstybė patyrė apie 150,76 mln. EUR žalą. Atsižvelgiant į tai, Programos investicijomis bus didinamas transporto infrastruktūros saugumas ir eismo sauga, taip prisidedant prie NPP užsibrėžtų tikslų pasiekimo.

2010–2020 m. kelių transportas turėjo didžiausią socialinį-ekonominį poveikį, juo keliavo daugiausiai keleivių. Augant bendram kelių transporto eismo intensyvumui, taip pat didėja ir keliamas triukšmas, todėl modernizuojant transporto infrastruktūrą didelio eismo intensyvumo ruožuose, kuriuose viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, bus įrengtos triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės.

Atsižvelgiant į ES transporto politikos daugiaryšiško skatinimo tikslus, plėtojant TEN-T pagrindinį tinklą, Lietuvai svarbu optimizuoti daugiaryšio transporto logistikos grandinių veiklą, įskaitant platesnį efektyviau išteklius naudojančio transporto rūšių naudojimą. Programos investicijos bus nukreiptos efektyvioms nepertraukiamoms transportavimo grandinėms TEN-T užtikrinti bei skirtingų transporto rūšių

sąveikumui Lietuvos teritorijoje gerinti.

Veiksmų rūšys, siekiant užtikrinti efektyvią, nepertraukiamą transportavimo grandinę TEN-T, gerinti skirtingų transporto rūšių junglumą Lietuvos teritorijoje ir užtikrinti, kad TEN-T infrastruktūra Lietuvoje atitiktų TEN-T gairėse nustatytus reikalavimus:

Tobulinti ir plėtoti TEN-T geležinkelių infrastruktūrą, diegti ir modernizuoti skaitmenines sistemas, gerinti aplinkosauginius parametrus ir didinti eismo saugą TEN-T geležinkeliuose, užtikrinant sąveiką su kitais TEN-T koridoriais ir kitų transporto rūšių infrastruktūra. Numatoma tobulinti pagrindinių geležinkelių linijų infrastruktūrą, modernizuoti esamą geležinkelių kontaktinį tinklą, modernizuoti ir diegti informavimo, kontrolės, stebėsenos ir eismo saugumą užtikrinančias sistemas. Siekiant sumažinti žmonių sveikatai žalingą triukšmo poveikį, numatomas triukšmo mažinimo priemonių, tokių kaip triukšmą slopinančių sienučių, geležinkelių tinkle įrengimas. Taip pat, siekiant užtikrinti geležinkelių transporto prieinamumą žmonėms, turintiems individualių poreikių, numatoma, taikant universalų dizaino principus, rekonstruoti peronus geležinkelių stotyse. Prioritetą numatoma teikti geležinkelių kontaktinio tinklo modernizavimui remiantis LTIPP projektų iki 2030 m. sąraše identifikuotais prioritetiniais ruožais, bei saugos ir aplinkosaugos priemonių diegimui. Taip pat bus atsižvelgiama į TEN-T pagrindinio geležinkelių tinklo tobulinimo ir plėtros poreikį, siekiant užtikrinti, kad TEN-T pagrindinio geležinkelių tinklo infrastruktūra Lietuvoje atitiktų TEN-T gairėse nustatytus reikalavimus. Ši veikla bus įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Tobulinti ir plėtoti TEN-T kelių tinklą, drauge diegiant intelektines transporto sistemas, eismo saugumo ir aplinkosaugos priemones, kad būtų pasiekti TEN-T kelių techniniai parametrai, kurie tenkintų kelių transporto apkrovimo reikalavimus, užtikrintų tinkamą TEN-T eismo saugumą ir pralaidumą. Numatoma tęsti TEN-T kelių transporto infrastruktūros modernizavimą ir plėtrą intensyviausiuose ir avaringiausiuose kelių ruožuose, kelių transporto eismo saugos ir aplinkosauginių parametrų gerinimą, TEN-T kelių, su jais susijusių privažiuojamųjų ir tiesioginių jungiamųjų kelių rekonstrukciją ir plėtrą, intelektinių kelių transporto sistemų diegimą. Prioritetas bus teikiamas TEN-T pagrindinio kelių tinklo tobulinimui ir plėtrai intensyviausiuose, avaringiausiuose ir nepakankamų techninių parametrų kelių ruožuose, remiantis LTIPP projektų iki 2030 m. sąraše identifikuotais prioritetiniais ruožais, siekiant užtikrinti, kad TEN-T kelių infrastruktūra Lietuvoje atitiktų TEN-T gairėse nustatytus reikalavimus, ir eismo saugai keliuose užtikrinti. Ši veikla bus įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Plėtoti skirtingų transporto rūšių (daugiarūšio vežimo jungčių) sąveikos efektyvumą didinančią infrastruktūrą, modernizuojant esamų daugiarūšių terminalų jungtis (kelių ir geležinkelių), taip didinant krovinių vežimo geležinkeliais, kaip mažiau teršiančiu transportu, patrauklumą. Programos investicijomis planuojama modernizuoti Kauno intermodalinį terminalą, pritaikant jį puspriekabių perkėlimui iš kelių transporto į geležinkelių transportą. Ši veikla bus įgyvendinama visoje Lietuvoje.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Patrauklesnio keleivinio transporto, taip pat ir krovinio transporto naudotojai, kuriems bus užtikrinta galimybė judėti ekologiškiau, tvariau ir saugiau.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Transporto infrastruktūra bus kuriama ir plėtojama laikantis universalų dizaino principų ir pritaikyta naudotis žmonėms, turintiems specialiųjų poreikių.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva

Tarpregininiai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti.

„Via Baltica“ transporto koridorius, kurį numatoma plėtoti bendradarbiaujant su kaimyninėmis valstybėmis, sutampa su Europos kelio E67 ruožu nuo Varšuvos iki Talino.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
3. Geriau sujungta Lietuva	3.1.	SaF	Visa Lietuva	RCO49	Rekonstruotų arba modernizuotų geležinkelių ilgis – TEN-T	Km	0	111
				RCO54	Naujos ar modernizuotos įvairiarūšės jungtys	intermodalinės jungtys	0	1
				Specialusis	Įdiegtos ar modernizuotos skaitmeninės sistemos geležinkeliuose	Skaičius	0	3
				RCO45	Rekonstruotų ar modernizuotų kelių ilgis – TEN-T	Km	60,03	60,03
				Specialusis	Įdiegtos eismo kontrolės sistemos keliuose	Skaičius	0	113
				Specialusis	Įdiegtos saugų eismą gerinančios ir aplinkosaugos priemonės geležinkeliuose	Skaičius	13	13
				Specialusis	Geležinkelių stotys, kuriose peronai rekonstruoti taikant universalaus dizaino principus	Skaičius	0	44
		ERPF	VVL regionas	RCO45	Rekonstruotų ar modernizuotų kelių ilgis – TEN-T	Km	12,06	12,06

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė(2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
3. Geriau sujungta Lietuva	3.1	SaF	Visa Lietuva	RCR29	Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis	Tonos CO2 ekvivalentu per metus	19 000	2020	0	Projektų duomenys	
				RCR55	Naujai pastatytų, rekonstruotų, atnaujintų arba modernizuotų kelių naudotojų skaičius per metus	Keleivių km per metus	338 394 396	2021	356 212 485	Projektų duomenys	
				RCR56	Dėl patobulintos kelių infrastruktūros sutaupyta laikas	Darbo dienų per metus	0	2021	87 152	Projektų duomenys	
				Specialusis	Krovinių vežimas įvairiarūšėmis jungtimis	Tonos jungtyje per metus	4 802,25	2020	299 225	Infrastruktūros valdytojo ataskaita	
				Specialusis	Žuvusiųjų ir sužeistųjų geležinkelių pervažose skaičius	Skaičius	1	2020	0	Projektų duomenys	
				Specialusis	Gyventojų, gyvenančių ir veikiančių triukšmo prevencijos zonose, dalis, kuriai sumažintas geležinkelių keliamas triukšmas	Procentai	100	2020	69	Projektų duomenys	
				Specialusis	Geležinkelių transporto keliamas pavojus visuomenei	Žūčių ir sunkių sužalojimų skaičius / traukinių nuvažiuoti kilometrai	0,26	2020	0	Infrastruktūros valdytojo ataskaita	
				Specialusis	Peronų, pritaikytų asmenims turintiems individualių poreikių, dalis	Procentai	12,7	2020	45,5	Infrastruktūros valdytojo ataskaita	
				Specialusis	Žuvusiųjų TEN-T keliuose skaičius	Skaičius per metus	54	2019	26	Infrastruktūros valdytojo ataskaita	
		ERPF	VVL regionas	RCR55	Naujai pastatytų, rekonstruotų, atnaujintų arba modernizuotų kelių naudotojų skaičius per metus	Keleivių km per metus	70 657 577	2021	74 226 270	Projektų duomenys	
				RCR56	Dėl patobulintos kelių infrastruktūros sutaupyta laikas	Darbo dienų per metus	0	2021	25 886	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	ERPF	VVL regionas	3.1	091 – Rekonstruoti ar modernizuoti greitkeliai ir keliai – TEN-T pagrindinis tinklas	40 845 339,00
	SaF	Visa Lietuva			144 545 499,00
				092 – Rekonstruoti ar modernizuoti greitkeliai ir keliai – TEN-T visuotinis tinklas	53 406 724,00
				094 – Transporto skaitmeninimas: keliai	2 238 050,00
				100 – Rekonstruoti ar modernizuoti geležinkeliai – TEN-T pagrindinis tinklas	119 027 667
				104 – Transporto skaitmeninimas: geležinkeliai	38 200 309,00
				108 – Daugiarūšis transportas (TEN-T)	2 323 278,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	SaF	Visa Lietuva	3.1	01 – Dotacija	359 741 527,00
	ERPF	VVL regionas			40 845 339,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	SaF	Visa Lietuva	3.1	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	359 741 527,00
	ERPF	VVL regionas			40 845 339,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	SaF	Visa Lietuva	3.1	03 – Neutralumas lyties požiūriu	359 741 527,00
	ERPF	VVL regionas			40 845 339,00

Konkretus uždavinys – 3.2. Darnasis transportas**Įgyvendinamos veiklos**

Šio uždavinio investicijos prisideda prie darnaus, švaraus ir saugaus judumo užtikrinimo bei regioninio junglumo stiprinimo.

Susisiekimo sistema yra viena iš labiausiai integruotų į Europos rinką Lietuvos ūkio šakų, turinti labai didelę reikšmę šalies ekonomikai. Darnaus vystymosi tikslų rekomendacijose pažymima, kad siekiant tvaraus ir darnaus ekonomikos sektoriaus augimo bei žmonių gerovės didinimo kuriama tarpvalstybinė ir regioninė susisiekimo infrastruktūra turėtų užtikrinti ekonominių, socialinių, ekologinių ir kultūrinių aspektų sąveiką. Darnios, atsparios ir visuomenės poreikius atitinkančios transporto infrastruktūros kūrimas turi užtikrinti bazinių viešųjų paslaugų prieinamumą regionuose visoms socialinėms grupėms, ši infrastruktūra turi būti pritaikyta prie klimato kaitos poveikio, ypatingą dėmesį sutelkiant į ŠESD emisijų mažinimą ir taip užtikrinant klimato kaitos švelninimą.

Siekiant Europos modernios žaliosios ir įtraukiosios ekonomikos transformacijos, visoms sritims, taip pat ir transporto sektoriui, keliami pertvarkos uždaviniai, susiję su ekonomikos augimu, atsietu nuo išteklių naudojimo, ir nuliniu ŠESD emisijos efektu.

Šalies vidaus susisiekimo sistema yra vienas iš esminių veiksnių, lemiančių tvarų regionų centrų ekonomikos augimą ir turinčių didelę reikšmę Lietuvos ekonominei ir socialinei raidai. Darni susisiekimo infrastruktūra –

yra regioninės plėtros ir junglumo pagrindas, kuris didina gyventojų junglumą su miestais, mažina atokumą, plečia bendradarbiavimą, sukuria patrauklias sąlygas investicijoms į šalies regionus, skatina vidinį turizmą, gerina verslo sąlygas, užtikrina laisvą prekių ir paslaugų judėjimą. Vis dėlto, kaip atskleidė LTIPP, susisiekimas su regionais šalyje yra nepakankamas. Dalis Lietuvos kaimo ar priemiestinių teritorijų gyventojų yra izoliuoti nuo didesnių darbo vietų kuriančių centrų. Siekiant geresnio miesto ir kaimo vietovių junglumo ir geografiškai subalansuotos regionų ekonominės plėtros, bus plėtojama valstybinės reikšmės kelių infrastruktūra remiantis LTIPP projektu iki 2030 m. sąraše identifikuotais prioritetiniais kelių ruožais, susiekimo bevariklėmis transporto priemonėmis infrastruktūra šalia valstybinės reikšmės kelių už miesto esančiose apgyvendintose teritorijose ar susisiekimui tarp jų, siekiant sukurti vientisą tarp miestinių kelionės dviračiais ir kitomis priemonėmis tinkamą infrastruktūrą, kuri pratęstų miestuose pagal DJMP plėtojamą bevariklių transporto priemonių infrastruktūrą. Daug dėmesio bus skiriama darnioms transporto sistemoms, sudarančioms tinkamas sąlygas taršai mažinti. Siekiant pagerinti valstybinės ir vietinės reikšmės kelių techninius parametrus, keliai regionuose bus rekonstruojami užtikrinant eismo saugą, mažinant juodųjų dėmių ir avaringų vietų skaičių keliuose ir užkertant kelią naujoms juodosioms dėmėms ir avaringoms vietoms atsirasti, taip siekiant įgyvendinti NPP užsibrėžtus tikslus iki 2030 m.

Įgyvendinus šį konkretų uždavinį, pagerinus šalies transporto tinklo infrastruktūros techninius parametrus ir įdiegus saugaus eismo inžinerinę infrastruktūrą, bus sudarytos sąlygos patogiai ir saugiai keliauti viešuoju keleiviniu transportu, įskaitant ir atnaujintu Programos 8.1 uždavinio ir EGADP investicijomis. Taip tikimasi sutrumpinti keleivių kelionės ir krovinių transportavimo laiką, užtikrinti eismo saugą, transporto saugumą, sumažinti avaringumą ir taršą. Numatoma, kad šios investicijos prisidės prie spartesnės regionų ekonominės plėtros, naujų darbo vietų kūrimo, verslo diversifikavimo sąlygų sudarymo, padidins gamybos produktyvumą ir ekonomikos konkurencingumą.

Veiksmų rūšys, siekiant sudaryti geresnes sąlygas miesto ir kaimo vietovių junglumui:

Tobulinti ir rekonstruoti valstybinės reikšmės kelių (regionų jungtis su TEN-T) remiantis LTIPP projektu iki 2030 m. sąraše identifikuotais prioritetiniais kelių ruožais, taip užtikrinant geresnį regioninį junglumą. Taip pat, siekiant užtikrinti tinkamus regioninių valstybinės bei vietinės reikšmės kelių techninius parametrus, didinti eismo saugą ir atitiktį aplinkosaugos reikalavimams, drauge diegiant intelektines transporto sistemas.

Numatoma tęsti savivaldybių susisiekimo infrastruktūros tobulinimą, diegiant eismo saugos priemones vietinės reikšmės keliuose. Siekiant pagerinti valstybinės reikšmės kelių techninius parametrus, daugeliu atvejų regionuose bus tobulinami ir rekonstruojami keliai, užtikrinant eismo saugą (įrengiant eismo saugos priemones), mažinant juodųjų dėmių ir avaringų vietų skaičių keliuose, užkertant kelią naujoms juodosioms dėmėms ir avaringoms vietoms atsirasti, eliminuojant vieno lygio kelių bei pėstiesiems skirtos infrastruktūros susikirtimus su geležinkeliais, bus diegiamos aplinkosaugos priemonės (triukšmo mažinimo, gyvūnų apsaugos). Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Plėtoti dviračių ir pėsčiųjų infrastruktūrą šalia valstybinės reikšmės kelių, prioritetą teikiant vientisų dviračių trasų įrengimui šalia valstybinės reikšmės kelių sujungiant jas su savivaldybių dviračių takais. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Mažiau išsivysčiusių regionų gyventojai, kuriems naudojantis tvaresne ir saugesne infrastruktūra bus lengviau pasiekiami ekonominiai centrai bei viešosios paslaugos.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Transporto infrastruktūra bus kuriama laikantis universalaus dizaino principų ir pritaikyta naudotis žmonėms, turintiems specialiųjų poreikių.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

VVL regionas

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir FZ plėtros veiksmų, įgyvendinamų panaudojant ITI, šias investicijas derinant su Programos 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų eismo saugumo srityje. Investicijų apimtis ir (ar) detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirinkamų uždavinių turinio.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Netaikoma

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
3. Geriau sujungta Lietuva	3.2.	ERPF	VVL regionas	RCO46	Rekonstruotų arba modernizuotų kelių ilgis – ne TEN-T	Km	15,23	60,67
				Specialusis	Įdiegtos saugų eismą gerinančios priemonės vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse	Skaičius	3	14
				RCO58	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	Km	14,71	98,04

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
3. Geriau sujungta Lietuva	3.2	ERPF	VVL regionas	RCR55	Naujai pastatytų, rekonstruotų, atnaujintų arba modernizuotų kelių naudotojų skaičius per metus	Keleivių km per metus	19 109 504	2021	20 189 340	Projektų duomenys	
				RCR56	Dėl patobulintos kelių infrastruktūros sutaupytas laikas	Darbo dienų per metus	0	2021	6 066	Projektų duomenys	
				Specialusis	Panaikintos juodosios dėmės ar avaringos vietos vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse	Skaičius	0	2021	14	Infrastruktūros valdytojo ataskaita	
				Specialusis	Dviračiams skirtos infrastruktūros metinis naudotojų skaičius	Naudotojų skaičius per metus	0	2021	23 788	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	ERPF	VVL regionas	3.2	083 – Dviračių infrastruktūra	25 000 000,00
				093 – Kiti rekonstruoti ar modernizuoti keliai (greitkeliai, nacionaliniai, regioniniai ar vietos keliai)	72 958 750,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	ERPF	VVL regionas	3.2	01 – Dotacija	97 958 750,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	ERPF	VVL regionas	3.2	02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	10 000 000,00
				08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	5 000 000,00
				33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	82 958 750,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
3.	ERPF	VVL regionas	3.2	03 – Neutralumas lyties požiūriu	97 958 750,00

4 PRIORITETAS. SOCIALIAI ATSAKINGESNĖ LIETUVA

Konkretus uždavinys – 4.1. Suteikti galimybių įsidarbinti ir pasinaudoti aktyvumo skatinimo priemonėmis visiems

Įgyvendinamos veiklos

Dėl pandemijos darbo rinka pradėjo smarkiai trauktis. 2020 m. liepos 1 d. bedarbių buvo 208 tūkst., t. y. beveik trečdaliu daugiau nei 2020 m. sausio 1 d. (151,5 tūkst.). Augant nedarbo lygiui, tikėtina, kad dėl kvalifikacijos bei gebėjimų neatitikties darbo rinkos poreikiams didės ir į darbo rinką sunkiau besintegruojančių asmenų (ilgalaikių bedarbių, jaunimo, vyresnio amžiaus asmenų, nekvalifikuotų asmenų, neįgaliųjų) nedarbas. Tokį didėjimą, manytina, lems ir diegiamos inovacijos, spartėjantys automatizacijos, robotizacijos ir skaitmenizacijos procesai. Mažėjant vietinių žmoniškųjų išteklių pasiūlai, svarbu sukurti palankias sąlygas visiems darbingo amžiaus asmenims įsitraukti į darbo rinką. Šiems pokyčiams būtina lankstesnė darbo rinka: dirbančių asmenų motyvacija ir gebėjimas prisitaikyti prie naujų sąlygų (žinių ekonomikos, skaitmenizavimo) ir darbdavių lankstumas. Taip pat svarbu užtikrinti saugią ir sveiką darbo aplinką. Įgyvendinant užimtumą skatinančias priemones, bus daugiau galimybių įsidarbinti (specialias priemones taikyti pažeidžiamiausiems darbo rinkos dalyviams), didės verslumas ir savarankiškas užimtumas (ypač socialiai pažeidžiamų asmenų grupių), judumas, skatinamos karjeros planavimo ir konsultavimo priemonės, padedančios prisitaikyti prie darbo rinkos.

Veiksmų rūšys, siekiant suteikti daugiau galimybių įsidarbinti visiems darbo ieškantiems asmenims ar socialiai pažeidžiamiems darbuotojams išlikti darbo rinkoje, skatinti savarankišką darbą ir gerinti darbo sąlygas:

Didinti bedarbių galimybes įsidarbinti ar grįžti į darbo rinką: siekti optimalios darbo jėgos pasiūlos atitikties darbo rinkos poreikiams ir naujiems ketvirtosios pramonės revoliucijos „Pramonė 4.0“ (didieji duomenys, dirbtinis intelektas, daiktų internetas, robotika ir pan.) iššūkiams per individualizuotas ADRP priemones, kompetencijų ir gebėjimų ugdymą, motyvacijos didinimą, sprendžiant struktūrinio nedarbo problemas (parama mokymuisi, parama judumui, remiamas įdarbinimas, parama darbo vietoms steigti, darbo rinkos paslaugos ir kitos bedarbių užimtumo gebėjimus ir galimybes didinančios priemonės ar paslaugos, atitinkančios tikslinių grupių poreikius; neformalusis švietimas, suteikiantis bendrųjų ir specialiųjų gebėjimų). Prioritetas teikiamas ribotų ir vidutinių įsidarbinimo galimybių turintiems bedarbiams, ypač nekvalifikuotiems asmenims, ilgalaikiams bedarbiams, vyresnio amžiaus asmenims, NEET jaunimui, migrantams. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti neįgaliųjų užimtumą: didinti (atkurti) neįgaliųjų profesinius gebėjimus, ugdyti bendruosius ir specialiuosius gebėjimus, įskaitant skaitmeninius gebėjimus, bei atliepti neįgaliųjų individualios pagalbos poreikius ir taip prisidėti prie neįgaliųjų skurdo ir atskirties mažinimo (pvz., profesinių gebėjimų įvertinimas, profesinis orientavimas ir konsultavimas, profesinių gebėjimų atkūrimas arba naujų profesinių gebėjimų ugdymas; atvejo vadyba, pagalba atliekant įsidarbinimo procedūras, lydimoji pagalba įsidarbinus, darbo asistento paslaugos, techninės ir IT pagalbos priemonės, padedančios ir skatinančios dalyvauti darbo rinkoje; kitos paslaugos ir priemonės, skatinančios neįgaliųjų užimtumą). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Didinti vyresnio amžiaus asmenų potencialą dalyvauti darbo rinkoje: skatinti kurti darbo vietas, užtikrinant vyresnio amžiaus asmenims palankias sąlygas darbiui pagal galimybes, susijusias su amžiumi (diegti tokių darbo vietų kūrimo programas ir priemones, ugdyti šiuo metu darbo rinkoje reikalingus bendruosius vyresnio amžiaus asmenų gebėjimus, formuoti pozityvų požiūrį į vyresnio amžiaus darbuotojus). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti savarankišką užimtumą ir darbo vietų kūrimą padedant jauniems verslams įsitvirtinti rinkoje: kompensuoti darbo užmokesčio išlaidas paskolos, teikiamos pagal priemonę „Verslumo skatinimo fondas“ gavėjams, rengti mokymus, teikti individualias konsultacijas ir įgyvendinti kitas verslumą skatinančias priemones. Prioritetas teikiamas socialiniam verslui ir tiems, kurių galimybės gauti finansavimą rinkos sąlygomis yra ribotos. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Plėtoti socialinį dialogą, siekiant kurti kokybiškas darbo vietas ir didinti konkurencingumą: ugdyti darbdavių ir profesinių sąjungų kompetencijas ir gebėjimus; keisti darbdavių organizacijų ir valdžios

institucijų požiūrį į socialinį dialogą ir jo svarbą; daugiau dėmesio skirti švietimui socialinio dialogo klausimais; skatinti narys profesinėse sąjungose ir kolektyvinių sutarčių sudarymą. Prioritetas teikiamas privačiam sektoriui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Kurti saugesnę ir geriau pritaikytą darbo aplinką: efektyvinti profesinės rizikos valdymą tobulinant profesinės rizikos vertinimo ir priežiūros (kontrolės) metodus, didinant profesinės rizikos vertinimo ir profesinės rizikos priežiūros kompetencijas, dalinantis gerąja patirtimi, vykdant aktyvią komunikaciją ir viešinimą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Bedarbiai (prioritetas teikiamas ribotų ir vidutinių įsidarbinimo galimybių turintiems bedarbiams, ypač nekvalifikuotiems asmenims, ilgalaikiams bedarbiams, vyresnio amžiaus asmenims, NEET jaunimui, migrantams), neįgalūs suaugę asmenys, vyresnio amžiaus asmenys; darbdaviai ir jų organizacijos; darbuotojai ir jų organizacijos; paskolos, teikiamos pagal priemonę „Verslumo skatinimo fondas“, gavėjai ir jų darbuotojai, Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdant veiklas siekiama didinti galimybes sėkmingai integruotis ir (ar) išsilaikyti darbo rinkoje asmenims, galintiems patirti nelygybę, atskirtį ir diskriminavimą darbo rinkoje.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.1.	ESF+	Sostinės regionas	EEO01	Bendras dalyvių skaičius	Asmenys	2 288	7 625
			VVL regionas	EEO01	Bendras dalyvių skaičius	Asmenys	14 012	46 706
			Sostinės regionas	EEO02	Bedarbiai, įskaitant ilgalaikius bedarbius	Asmenys	2 288	7 625
			VVL regionas	EEO02	Bedarbiai, įskaitant ilgalaikius bedarbius	Asmenys	14 012	46 706
			Sostinės regionas	EEO07	18-29 metų jaunuoliai	Asmenys	458	1 525
			VVL regionas	EEO07	18-29 metų jaunuoliai	Asmenys	2 802	9 341
			Sostinės regionas	EEO12	Dalyviai, turintys negalią	Asmenys	163	544
			VVL	EEO12	Dalyviai, turintys	Asmenys	1 358	4 525

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
			regionas		negalią			
			Sostinės regionas	EECO08	55 metų ir vyresnių dalyvių skaičius	Asmenys	177	886
			VVL regionas	EECO08	55 metų ir vyresnių dalyvių skaičius	Asmenys	764	3 820
			Sostinės regionas	EECO19	Paramą gavusių labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (įskaitant kooperatines įmones ir socialinės įmones) skaičius	Įmonių skaičius	7	74
			VVL regionas	EECO19	Paramą gavusių labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (įskaitant kooperatines įmones ir socialinės įmones) skaičius	Įmonių skaičius	32	319
			Sostinės regionas	Specialusis	Organizacijos ir įmonės, dalyvavusios veiklose, skirtose vystyti socialinį dialogą	Skaičius	17	112
			VVL regionas	Specialusis	Organizacijos ir įmonės, dalyvavusios veiklose, skirtose vystyti socialinį dialogą	Skaičius	83	556
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę veiklose, skirtose didinti rizikos vertinimo ir priežiūros (kontrolės) kompetencijas	Asmenys	201	2 010
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę veiklose, skirtose didinti rizikos vertinimo ir priežiūros (kontrolės) kompetencijas	Asmenys	487	4 865

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.1.	ESF+	Sostinės regionas	EECR03	Dalyviai, pasibaigus jų dalyvavimui įgyjantys kvalifikaciją	Asmenys	0	2021	3 695	Projektų duomenys	
			VVL regionas	EECR03	Dalyviai, pasibaigus jų dalyvavimui įgyjantys kvalifikaciją	Asmenys	0	2021	19 401	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	EECR04	Dalyviai, pasibaigus jų dalyvavimui dirbantys, įskaitant savarankišką darbą	Asmenys	0	2021	3 605	Projektų duomenys	
			VVL regionas	EECR04	Dalyviai, pasibaigus jų dalyvavimui dirbantys, įskaitant savarankišką darbą	Asmenys	0	2021	22 466	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	EECR05	Dalyviai, kurie per šešis mėnesius nuo dalyvavimo pabaigos pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą	Asmenys	0	2021	4 194	Projektų duomenys	
			VVL regionas	EECR05	Dalyviai, kurie per šešis mėnesius nuo dalyvavimo pabaigos pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą	Asmenys	0	2021	25 688	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Dalyviai, turintys negalią, kurie baigė integracijos į darbo rinką programas	Asmenys	0	2021	435	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Dalyviai turintys negalią, kurie baigė integracijos į darbo rinką programas	Asmenys	0	2021	3 620	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	55 metų ir vyresnių asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose įgijo kompetencijas, dalis	Procentai	88,63	2020	90	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	55 metų ir vyresnių asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose įgijo kompetencijas, dalis	Procentai	88,63	2020	90	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Sėkmingai veikiančių paramą gavusių labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (įskaitant kooperatines įmones ir socialinės įmones, dalis	Procentai	0	2021	80	Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Sėkmingai veikiančių paramą gavusių labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (įskaitant kooperatines įmones ir socialinės įmones, dalis	Procentai	0	2021	80	Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie	

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
										Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Organizacijų ir įmonių, kuriose per šešis mėnesius po dalyvavimo veiklose, skirtose socialiniam dialogui vystyti, pabaigos įvyko teigiamas pokytis, dalis	Procentai	0	2021	30	Apklaustos duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Organizacijų ir įmonių, kuriose per šešis mėnesius po dalyvavimo veiklose, skirtose socialiniam dialogui vystyti, pabaigos įvyko teigiamas pokytis, dalis	Procentai	0	2021	30	Apklaustos duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose įgijo arba patobulino profesinės rizikos vertinimo ir priežiūros (kontrolės) kompetencijas, dalis	Procentai	0	2021	95	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose įgijo arba patobulino profesinės rizikos vertinimo ir priežiūros (kontrolės) kompetencijas, dalis	Procentai	0	2021	95	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo: intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.1	134 – Priemonės, kuriomis gerinamos galimybės įsidarbinti	17 245 042,00
		VVL regionas			185 736 928,00
		Sostinės regionas		136 – Specialioji parama jaunimo užimtumui ir jaunimo socioekonominėi integracijai	3 793 434,00
		VVL regionas			39 881 197,00
		Sostinės regionas		137 – Parama savarankiškam darbui ir verslo startuoliams	922 115,00
		VVL regionas			6 777 085,00
		Sostinės regionas		144 – Sveikos ir gerai pritaikytos darbo aplinkos priemonės, skirtos sveikatos sutrikimo rizikai mažinti, įskaitant fizinio aktyvumo skatinimą	490 000,00
		VVL regionas			1 075 250,00

5 lentelė. 2 matmuo: finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.1	01 – Dotacija	22 450 591,00
		VVL regionas			233 470 460,00

6 lentelė. 3 matmuo: teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.1	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	22 450 591,00
		VVL regionas			233 470 460,00

7 lentelė. 6 matmuo: ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.1	07 – Socialinių partnerių gebėjimų stiprinimas	174 900,00
		VVL regionas			1 475 100,00
		Sostinės regionas		09 – Netaikoma	3 308 523,00
		VVL regionas			32 589 377,00
		Sostinės regionas		10 – Europos semestre nustatytų problemų sprendimas	18 967 168,00
		VVL regionas			199 405 983,00

8 lentelė. 7 matmuo: ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.1	02 – Lyčių aspekto integravimas	21 960 591,00
		VVL regionas			232 395 210,00
		Sostinės regionas		03 – Neutralumas lyties požiūriu	490 000,00
		VVL regionas			1 075 250,00

Konkretus uždavinys – 4.2. Švietimo ir mokymo sistemų gerinimas

Igyvendinamos veiklos

Pagrindinis šių intervencijų uždavinys yra didinti švietimo sistemos kokybę ir rezultatyvumą, prioritetą skiriant reikalingiems švietimo specialistams pritraukti ir vaikų dalyvavimui ankstyvojo ugdymo programose didinti.

Vidutinis šalies mokytojų amžius siekia apie 50 metų. Siekti aukštesnių rezultatų ir pažangos yra sudėtinga, nes mokyklose trūksta pagalbos mokiniui specialistų. 2017 m. jokio pagalbos mokiniui specialisto nebuvo 9 % BU mokyklų, daugiau nei pusė šalies mokyklų (50,6 %) neturėjo psichologo, o specialiojo pedagogo ar logopedo neturėjo 28,3 % mokyklų. Švietimo sistema susiduria su dideliais žmogiškųjų resursų iššūkiais, trukdančiais užtikrinti jos kokybę ir rezultatyvumą. 2020 m. pandemijos metu išryškėjo kokybiško nuotolinio ugdymo užtikrinimo sunkumai, susiję su dalies mokytojų turimų kompetencijų nepakankamumu dirbti karantino sąlygomis, su skaitmeninio raštingumo gebėjimais.

Labai svarbus aspektas, nulemiantis mokinių pasiekimus, yra vaikų dalyvavimas ankstyvojo ugdymo programose. Nuo vaiko gimimo iki aštuonerių metų sparčiai formuojasi fiziniai, socialiniai, emociniai ir pažintiniai gebėjimai. Tiems, kurie nuo bendraamžių atsilieka jau ankstyvajame amžiuje, vėliau yra sunku juos pasivyti. Tarptautiniai tyrimai rodo, kad vaikų, dalyvaujančių kokybiškose ankstyvojo ugdymo programose, pasiekimai yra aukštesni. Vaikus įtraukus į institucinį ugdymą metais anksčiau ir jiems suteikus kokybišką ugdymą, anksčiau pradėtas regioninių skirtumų valdymas, sustiprėtų vaikų pasirengimas pradiniam ugdymui. 2014–2020 m. laikotarpiu šioje srityje nebuvo vykdoma intervencijų ES lėšomis.

Mažai užsakoma tyrimų, skirtų bendrosios švietimo politikos krypties pagrindimui nustatyti, vyrauja į konkrečias siauros srities problemas nukreipti tyrimai. Tikimasi, kad edukacijos tyrimai padės modernizuoti mokymo programas, mokymo medžiagą ir prisidės prie įrodymais grindžiamos švietimo politikos. Kad būtų atliekami kokybiškesni edukacijos tyrimai ir švietimo sistemos dalyviai priimtų duomenimis grįstus sprendimus, reikia stiprinti edukologijos doktorantūros studijas, kurios didintų edukologijos doktorantūros absolventų skaičių. 2014–2020 m. laikotarpiu šioje srityje nebuvo vykdoma intervencijų ES lėšomis.

Veiksmų rūšys, siekiant didinti švietimo sistemos kokybę ir rezultatyvumą:

Pritraukti naujus švietimo specialistus ir sukurti pagalbos mokytojui ir mokiniui sistemą: skatinti mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, mokyklų vadovų ir kitų švietimo sistemai reikalingų įvairių sričių specialistų pritraukimą dirbti efektyviai veikiančiose mokyklose, tobulinti jų turimas ir suteikti naujas dalykines ir skaitmenines kompetencijas, skatinant nuolatinį mokymąsi ir mentorystę, skatinti švietimo įstaigų bendradarbiavimą ir gerosios praktikos sklaidą, gerinti pagalbos mokiniui sistemos veiksmingumą tokiu būdu ugdant kiekvieno vaiko kūrybiškumą, informatinį mąstymą, verslumą, finansinį ir skaitmeninį raštingumą ir kitus gebėjimus; pritaikyti ugdymo turinį ir metodikas kokybiškam lanksčiam / nuotoliniam ugdymui vykdyti. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti duomenimis ir moksliniais tyrimais grįstą švietimo sistemą: siekiant gerinti edukologijos doktorantūros studijų kokybę, tobulinti dėstytojų ir tyrėjų kompetencijas, pritraukti aukščiausios kompetencijos tyrėjus ir dėstytojus iš užsienio, finansuoti edukologijos doktorantūros jungtines studijas su stipriausiais universitetais ir doktorantūros studijas užsienyje. Didinant švietimo sistemos kokybę ir rezultatyvumą, vykdyti kompleksines mokslinių tyrimų programas bendradarbiaujant su Lietuvos bei užsienio tyrėjais, skatinti dalyvavimą tarptautinėse švietimo tyrimų programose ir (ar) projektuose stiprinant edukologijos mokslo ir švietimo politikos tyrimų potencialą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Ankstinti privalomojo ugdymo pradžią, kad būtų užtikrintas spartesnis mokinių pasiekimų gerėjimas: kuriant šiuolaikišką ikimokyklinio ugdymo turinį bei tobulinant mokytojų (ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo) kvalifikaciją, diegiant naujus metodus ir teikiant rekomendacijas dėl ugdymo turinio pritaikymo jaunesnio amžiaus mokiniams. Skatinti ankstesnę ir didesnę įtrauktį į ikimokyklinį ugdymą kaimo vietovėse, numatant kompleksines priemones, didinant visuomenės ir bendruomenių įsitraukimą bei vykdant tėvų švietimą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, mokyklų vadovai, mokyklos bendruomenė, mokiniai, ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikai ir jų tėvai, globėjai, ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo pedagogai, edukologijos doktorantūros studijų studentai ir dėstytojai, tyrimus atliekantys dėstytojai, tyrėjai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Veiksmai, užtikrinantys lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principų skatinimą, bus integruoti į projektų atranką nustatant, kad projektai, aktyviai prisidedantys prie principų įgyvendinimo, įgyja papildomą prioritetą.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.2.	ESF+	Sostinės regionas	EECO11	Asmenys, turintys aukštąjį tretinį (ISCED 5–8)	Asmenys	940	6 285
			VVL regionas	EECO11	Asmenys, turintys tretinį išsilavinimą (ISCED 5–8)	Asmenys	2 690	17 885
			Sostinės regionas	Specialusis	Atlikti edukaciniai tyrimai	Skaičius	1	10
			VVL regionas	Specialusis	Atlikti edukaciniai tyrimai	Skaičius	3	20
			Sostinės regionas	Specialusis	Tarptautinės švietimo ir ugdymo srities tyrimų programos ir / ar projektai, kuriuose dalyvavo tyrėjai	Asmenys	1	6
			VVL regionas	Specialusis	Tarptautinės švietimo ir ugdymo srities tyrimų programos ir / ar projektai, kuriuose dalyvavo tyrėjai	Asmenys	3	21

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė(2029 m.)	Duomenų šaltinis [200]	Pastabos [200]
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.2.	ESF+	Sostinės regionas	EECR03	Dalyviai, pasibaigus jų dalyvavimui įgyjantys kvalifikaciją	Asmenys	0	2021	5 350	Projektų duomenys	
			VVL regionas	EECR03	Dalyviai, pasibaigus jų dalyvavimui įgyjantys kvalifikaciją	Asmenys	0	2021	15 200	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Atliktų edukacinių tyrimų pagrindu parengtos publikacijos	Skaičius	0	2021	10	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Atliktų edukacinių tyrimų pagrindu parengtos publikacijos	Skaičius	0	2021	20	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Tarptautinėse švietimo ir ugdymo srities tyrimų programose ir / ar projektuose dalyvavusių tyrėjų, mokslinio tyrimo rezultatų ataskaitos	Skaičius	0	2021	6	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Tarptautinėse švietimo ir ugdymo srities tyrimų programose ir / ar projektuose dalyvavusių tyrėjų, mokslinio tyrimo rezultatų ataskaitos	Skaičius	0	2021	21	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.2	148 – Parama ikimokykliniam ugdymui ir priežiūrai (išskyrus infrastruktūrą)	658 000,00
		VVL regionas			2 876 400,00
		Sostinės regionas		149 – Parama pradiniam ir pagrindiniam ugdymui (išskyrus infrastruktūrą)	8 279 910,00
		VVL regionas			46 206 545,00
		Sostinės regionas		150 – Parama tretiniam mokslui (išskyrus infrastruktūrą)	3 784 598,00
		VVL regionas			16 291 052,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.2	01 – Dotacija	12 722 508,00
		VVL regionas			65 373 997,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.2	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	12 722 508,00
		VVL regionas			65 373 997,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.2	09 – Netaikoma	12 722 508,00
		VVL regionas			65 373 997,00

8 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.2	02 – Lyčių aspekto integravimas	2 734 481,00
		VVL regionas			11 770 736,00
		Sostinės regionas		03 – Neutralumas lyties požiūriu	9 988 027,00
		VVL regionas			53 603 261,00

Konkretus uždavinys – 4.3. Kokybiškos ir įtraukios švietimo ir mokymo sistemos**Įgyvendinamos veiklos**

Pagrindinis šių intervencijų uždavinys yra didinti švietimo prieinamumą asmenims, patiriantiems atskirtį. Lietuvos švietimo sistemoje aktualiausi iššūkiai išlieka: 1) mokinių pasiekimų skirtumai susiję su SEK statusu ir gyvenamąja vietove, – dalyvavimas ikimokykliniame ugdyme kaimo vietovėse žemas, žemiausius pasiekimus turinčių mokinių dalis nemažėja (gamtos mokslų – didėja); 2) didelei daliai specialiosiose mokyklos besimokančių vaikų skiriamas mokymasis namuose, nes mokyklos nepasirengusios jų priimti; 3) komandinio darbo (pvz., kelių mokytojų kartu su pagalbos mokiniui specialistais ir kt. suderintas veikimas tuo pačiu metu toje pačioje klasėje) organizavimas bendros paskirties klasėje (grupėje), kai joje yra įvairių ugdymosi poreikių turintys mokiniai (pvz., gabūs, turintys didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių dėl fizinės ar intelekto negalios, dėl nepalankių artimosios aplinkos veiksnių, dėl kultūrinių, kalbinių

skirtumų ir pan.); 4) įtraukusių klasių (grupių) kūrimas vietoje esančių specialiųjų klasių; 5) švietimo pagalbos ir kitų paslaugų, esančių už mokyklos ribų, pasitelkimas kuriant tinkamas sąlygas bendrosios paskirties mokyklose ugdytis įvairių ugdymosi poreikių turintiems asmenims; 6) įgyvendinamos visos dienos mokyklos iniciatyvos savivaldybėse yra mažai susijusios su mokinių pasiekimų ir įtraukties didinimu ir yra orientuotos į priežiūros paslaugas; 7) nepakankama parama riboja mokinių iš nepalankias sąlygas turinčių grupių dalyvavimą profesiniame mokyme ir gali tapti jų iškritimo iš švietimo sistemos priežastimi; 8) socialiai jautrių, socialinės atskirties ir mažai atstovaujamų studentų grupių galimybės studijuoti ir baigti studijas yra ribotos. Atsižvelgiant į šiuos iššūkius, prioritetas bus skiriamas veiksams, kurie gerina asmenų, patiriančių atskirtį, įtrauktį suteikiant švietimo pagalbą, koordinuotai teikiamas paslaugas bei padidinant ikimokyklinio ugdymo (įskaitant ir vaiko garantiją) ir visos dienos mokyklos paslaugas asmenims, patiriantiems atskirtį.

Lietuvoje yra numatyta galimybė skirti privalomąjį ikimokyklinį ugdymą vaikui, kuris auga šeimoje, patiriančioje socialinę riziką. Valstybė, siekdama prisidėti prie Vaiko garantijų sistemos įgyvendinimo, įsipareigojęs ES lėšomis padengti vaikų, kurie yra ugdomi pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programas (įskaitant ir privalomąjį ikimokyklinį ugdymą) ir auga socialinę riziką patiriančiose šeimose, ugdymo išlaidas (įskaitant neformalųjį ugdymą, ugdymo priemones, maitinimą ir transporto išlaidas), tokiu būdu maksimaliai užtikrindama ankstyvą vaiko įtrauktį į švietimo sistemą.

Didinant studijų prieinamumą dėmesys bus skiriamas nepakankamų studijavimo sąlygų, atitinkančių studentų specifinę situaciją, sudarymui, studijų sąlygų pritaikymui aukštosiose mokyklose, mažinant sunkumus bendraujant ir bendradarbiaujant su dėstytojais ir aukštųjų mokyklų administracijos darbuotojais. Gerinant mokinių iš nepalankias sąlygas turinčių grupių profesinio mokymo prieinamumą būtinas neformaliojo ugdymo paslaugų užtikrinimas, švietimo pagalbos teikimas, mokinių aprūpinimas mokymo priemonėmis, profesinio mokymo įstaigų pedagogų, švietimo pagalbos specialistų kvalifikacijos tobulinimas, mokomosios medžiagos bendriesiems gebėjimams parengimas.

2014–2020 m. intervencijos buvo nukreiptos į ugdymo kokybės ir mokinių pasiekimų gerinimą bei anksti iš švietimo sistemos pasitraukusių ir BU programos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimą. Tiek nacionaliniu, tiek regioniniu lygmeniu investicijų poveikis nėra pakankamas, todėl 2021–2027 m. intervencijos planuojamos siekiant padidinti švietimo prieinamumą asmenims, patiriantiems atskirtį, suteikti švietimo pagalbą, užtikrinti vienodo starto galimybes švietime papildant 2014–2020 m. periodo veiklas.

2014–2020 m. socialiai jautrūs, socialinės atskirties sunkumų patiriantys ir mažai atstovaujami studentai turėjo galimybę gauti tikslinę išmoką, kurią panaudojo studijų prieinamumui ir šalino konkrečiai jiems iškilusias kliūtis. Ši veikla pasiteisino, todėl planuojama ją tęsti ir 2021–2027 m.

2014–2020 m. intervencijos pirmą kartą buvo nukreiptos į mokinių iš socialiai jautrių grupių profesinio mokymo prieinamumo gerinimą, aprūpinant juos mokymo priemonėmis ir darbo drabužiais, organizuojant mokymus profesinio mokymo įstaigų personalui. Akivaizdu, kad paskatų ir pagalbos sistemą mokiniams iš nepalankias sąlygas turinčių grupių profesinio mokymo įstaigose būtina plėsti ir tobulinti.

Veiksmų rūšys, siekiant didinti švietimo sistemos prieinamumą ir įtrauktį:

Pagerinti švietimo įtrauktį asmenims, patiriantiems atskirtį ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, suteikti švietimo pagalbą bei koordinuotai teikiamas paslaugas (įskaitant ir sveikatos priežiūros paslaugas): vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, nepalankiomis gyvenimo sąlygomis gyvenantiems vaikams, tautinių mažumų bendruomenių vaikams (romams ir kt.), grįžusiems ir atvykusiems iš užsienio ir kt. pasiekimų skirtumų regionuose mažinimas, teikiant ankstyvąją intervenciją, individualią ugdymo ir švietimo pagalbą bei koordinuotai teikiamas paslaugas įvairių ugdymo poreikių turintiems vaikams; lituanistinio švietimo paslaugų plėtojimas ir gerinimas. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Didinti mokymosi ir švietimo pagalbos teikimą klasės (grupės) lygmeniu, sudarant tinkamas sąlygas įtraukties būdu ugdytis įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams: dviejų ar daugiau mokytojų veikla vienu metu toje pačioje klasėje (grupėje) kartu su švietimo pagalbos specialistais, kitais pagalbą mokiniui teikiančiais darbuotojais taikant univesalaus dizaino ugdyme principą; įtraukusių klasių modelio sukūrimas ir diegimas; mobiliu ir nuotoliniu būdu teikiamų mokymosi ir švietimo pagalbos paslaugų organizavimas ir teikimas, kai klasėse (grupėse) įtraukties būdu ugdomi specialiųjų ugdymosi poreikių dėl išskirtinių gabumų, negalių ar nepalankių socialinių aplinkos veiksnių turintys mokiniai.

Užtikrinant vienodas starto švietime galimybes, padidinti ikimokyklinio ugdymo ir visos dienos mokyklos prieinamas paslaugas asmenims, patiriantiems atskirtį ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį: ikimokyklinio ir visos dienos mokyklos ugdymo prieinamumo vaikams, patiriantiems atskirtį, gerinimas, sukuriant ir įdiegiant priemonių įtraukiam ugdymui ir švietimo pagalbai ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklose užtikrinti paketą, sudarant sąlygas jose vykdyti visos dienos veiklas bei sukuriant įstaigų, vykdančių ikimokyklinio ugdymo programas, stiprinimo paketą, apimančią mokymąsi vieniems iš kitų. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Ikimokyklinio (įskaitant privalomąjį) ir priešmokyklinio ugdymo užtikrinimas socialinę atskirtį, skurdą ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriantiems vaikams (Vaiko garantijų sistemos įgyvendinimas bei tėvų (globėjų) ir ugdymo įstaigų vykdančių ikimokyklinio ir/ar priešmokyklinio ugdymo parogramas personalo neformalus švietimas). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Socialinės ir finansinės paskatos bei pagalba profesinio mokymo įstaigų mokiniams ir aukštųjų mokyklų studentams iš nepalankias sąlygas turinčių grupių. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Asmenys, patiriantys atskirtį (taip pat ir dėl negalios), skurdą ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, ir dirbantys su šiais asmenimis, ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo bendrojo ugdymo programas vykdančių įstaigų vadovai, mokiniai, mokytojai, mokyklos bendruomenė, švietimo pagalbos specialistai, užsienio lietuviai, taip pat į Lietuvą atvykstantys/sugrįžantys asmenys ir dirbantys su šiais asmenimis pedagoginiai darbuotojai, kiti pagalbą mokiniui teikiantys asmenys, socialiai jautrių, socialinės atskirties ir mažai atstovaujamų grupių studentai, Lietuvos aukštųjų mokyklų darbuotojai, profesinio mokymo įstaigų mokiniai iš nepalankias sąlygas turinčių grupių.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdam numatytas veiklas siekiama užtikrinti paslaugų prieinamumą atskirtį patiriantiems žmonėms.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas ir Sostinės regionas

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.3.	ESF+	Sostinės regionas	EEO06	Jaunesnių nei 18 metų vaikų skaičius	Asmenys	188	1 214
			VVL regionas	EEO06	Jaunesnių nei 18 metų vaikų skaičius	Asmenys	1 115	7 150

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
			VVL regionas	EECO11	Asmenys, turintys tretinį išsilavinimą (ISCED 5–8)	Asmenys	1 275	7 470
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokiniai iš nepalankias sąlygas turinčių asmenų grupių, kuriems buvo skirta parama profesinio mokymo prieinamumui gerinti	Asmenys	20	130
			VVL regionas	Specialusis	Mokiniai iš nepalankias sąlygas turinčių asmenų grupių, kuriems buvo skirta parama profesinio mokymo prieinamumui gerinti	Asmenys	100	660
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai jautrių, socialinės atskirties ir/ ar mažai atstovaujamų grupių studentai, kuriems buvo skirta tikslinė išmoka studijų prieinamumui gerinti	Asmenys	20	120
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai jautrių, socialinės atskirties ir/ ar mažai atstovaujamų grupių studentai, kuriems buvo skirta tikslinė išmoka studijų prieinamumui gerinti	Asmenys	90	590

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė(2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.3.	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Švietimo pagalbą ne trumpiau kaip 3 mėn. gavusių vaikų, dalis	Procentas	0	2021	85	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Švietimo pagalbą ne trumpiau kaip 3 mėn. gavusių vaikų, dalis	Procentas	0	2021	85	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie dalyvavę mokymuose įgijo kompetenciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, kurie yra privalomai ugdomi pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programas ne trumpiau kaip 6 mėn., dalis	Procentas	0	2021	80	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, kurie yra privalomai ugdomi pagal ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo programas ne trumpiau kaip 6 mėn., dalis	Procentas	0	2021	80	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokinių iš nepalankias sąlygas turinčių asmenų grupių, kuriems buvo skirta parama profesinio mokymo prienamumui gerinti, dalis	Procentas	0	2021	4	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Mokinių iš nepalankias sąlygas turinčių asmenų grupių, kuriems buvo skirta parama profesinio mokymo prienamumui gerinti, dalis	Procentas	0	2021	4	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai jautrių, socialinės atskirties ir/ar mažai atstovaujamų grupių studentų, gavusių tikslinę išmoką studijų prienamumui gerinti, dalis	Procentas	0	2021	1,29	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai jautrių, socialinės atskirties ir/ar mažai atstovaujamų grupių studentų, gavusių tikslinę išmoką studijų prienamumui gerinti, dalis	Procentas	0	2021	1,29	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo: intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.3	148 – Parama ikimokykliniam ugdymui ir priežiūrai (išskyrus infrastruktūrą)	4 910 062,00
		VVL regionas			60 209 916,00
		Sostinės regionas		149 – Parama pradiniam ir pagrindiniam ugdymui (išskyrus infrastruktūrą)	3 160 000,00
		VVL regionas			44 637 628,00
		Sostinės regionas		150 – Parama tretiniam mokslui (išskyrus infrastruktūrą)	1 323 938,00
		VVL regionas			11 166 041,00

5 lentelė. 2 matmuo: finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.3	01 – Dotacija	9 394 000,00
		VVL regionas			116 013 585,00

6 lentelė. 3 matmuo: teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.3	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	9 394 000,00
		VVL regionas			116 013 585,00

7 lentelė. 6 matmuo: ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.3	06 – Vaikų skurdo problemos sprendimas	2 950 062,00
		VVL regionas			24 880 716,00
		Sostinės regionas		09 – Netaikoma	6 443 938,00
		VVL regionas			91 132 869,00

8 lentelė. 7 matmuo: ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.3	02 – Lyčių aspekto integravimas	2 950 062,00
		VVL regionas			24 880 716,00
		Sostinės regionas		03 – Neutralumas lyties požiūriu	6 443 938,00
		VVL regionas			91 132 869,00

Konkretus uždavinys – 4.4. Mokymasis visą gyvenimą ir karjeros pokyčiai**Įgyvendinamos veiklos**

Pagrindinis šių intervencijų uždavinys yra prisidėti prie MVG rodiklių didinimo Lietuvoje, kuris atsilieka nuo ES vidurkio (2020 m. sudarė 5,9 %, o ES vidurkis – 10,9 %). Suaugusiųjų įsitraukimas į įvairias MVG formas yra nepakankamas, visuomenė, ypač regionuose, nėra susiformavusi teisingų nuostatų MVG srityje. Profesinio mokymo situacija ir tendencijos rodo, kad nėra pakankamai išnaudojamas profesinio mokymo sistemos potencialas sprendžiant įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties mažinimą. Nors susiduriama su darbo jėgos trūkumu, profesinis orientavimas nėra pasiekiamas visoms visuomenės grupėms. Susiduriama ir

su nepakankamu mokymo paslaugų pritaikymu ateities poreikiams. Suaugusiųjų švietimo sistema neturi galimybių reaguoti į iššūkius, kylančius dėl senėjančios visuomenės ir dėl darbo rinkoje reikalingų įgūdžių pokyčių, susijusių su inovacijomis. Augantis aukštos kvalifikacijos dirbančiųjų poreikis kelia riziką žemos kvalifikacijos suaugusiųjų užimtumui. Atsižvelgiant į šiuos iššūkius, bus įgyvendinamos į pokytį orientuotos tikslinės intervencijos, prioritetą teikiant inovatyvaus ir asmeninio pasirinkimo galimybėmis grįsto MVG modelio įgyvendinimui. Taip pat numatoma integruoti žemos kvalifikacijos suaugusius asmenis, migrantus, pabėgėlius ir kt. į darbo rinką, tobulinti jų įgūdžius ir bendrąsias kompetencijas, prioritetą teikiant skaitmeninėms kompetencijoms. Intervencijos bus vykdomos atsižvelgiant į EBPO Įgūdžių strategijoje (*angl. Skills Strategy*) pateiktas rekomendacijas.

2014–2020 m. MVG srityje investicijos buvo skirtos profesinio mokymo ir MVG IT ir registrų plėtrai, MVG sampratai populiarinti, profesinio mokymo patrauklumui didinti, o naujo periodo investicijos reikalingos vieningai MVG sistemai plėtoti. Atnaujinamos MVG sistemos esmė – sudaryti sąlygas asmenims gauti naudingus kompetencijų tobulinimo pasiūlymus, pagrįstus kryptingu asmeniniu pasirinkimu, kuris remtųsi objektyvia informacija apie darbo rinką. Vienas iš numatomų atnaujintos MVG sistemos siekių – užtikrinti geresnę informacijos apie darbo rinkos poreikius perdavimą. Atsižvelgiant į akivaizdžias planuojamos MVG sistemos įgyvendinimo modelio ir darbo rinkos sąsajas, darbdaviai ir partneriai bus skatinami įsitraukti į MVG sistemos plėtojimo veiklas. 2014–2020 m. investicijos buvo skirtos formaliojo ir neformaliojo mokymosi galimybių plėtrai įvairioms besimokančiųjų grupėms (suaugusiesiems, nebaigusiesiems BU programos; mokytojams, siekianties įgyti aukštojo mokslo kvalifikaciją arba jos dalį; mokiniams iš socialiai jautrių grupių profesiniame mokyme ir pan.), o naujo laikotarpio investicijas tikslinga nukreipti į žemos kvalifikacijos susaugusiuosius tobulinant jų įgūdžius ir kompetencijas.

Veiksmų rūšys, siekiant didinti MVG ir pažeidžiamų grupių integraciją į darbo rinką:

Didinti dalyvavimą MVG: plėtoti inovatyvią, vieningą, asmeninio pasirinkimo galimybėmis ir darbo rinkos poreikiais grįstą MVG sistemą, apimančią įvairias profesinio orientavimo, mokymosi, kompetencijų ir kvalifikacijų pripažinimo galimybes besimokantiems, dirbantiems ir nedirbantiems asmenimis. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Integruoti žemos kvalifikacijos suaugusius asmenis, migrantus, pabėgėlius ir kt. pažeidžiamas grupes į darbo rinką: žemos kvalifikacijos suaugusiųjų (ypač vyresnio amžiaus žmonių) įgūdžių (darbinių ir ypač skaitmeninių) tobulinimas, visuomenės atsparumo netikrumui, kurį lemia įvairūs globalūs svyravimai, didinimas (pvz., bendrųjų gebėjimų atnaujinimas, įgūdžių versliam karjeros planavimui ugdymas), gyventojų, ypač pažeidžiamų visuomenės grupių narių, perkeliama gebėjimų ugdymas, siekiant padidinti žemos kvalifikacijos suaugusiųjų galimybes sėkmingiau integruotis į darbo rinką; BU sistemos atnaujinimas suaugusiems asmenims (migrantams ir kt.) – suaugusiesiems tinkamų mokymo(si) formų, įskaitant nuotolinį mokymą(si), konsultacijas, įvedimas ir t. t. Įgyvendinant šias veiklas prioritetą bus teikiamas skaitmeninių įgūdžių tobulinimui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Besimokantys, dirbantys ir nedirbantys asmenys (ne jaunesni negu 16 metų asmenys), pasinaudoję MVG modelio teikiamomis galimybėmis, žemos kvalifikacijos suaugusieji, migrantai, mokiniai, pasinaudoję ugdymo karjerai paslaugomis.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti paslaugų prieinamumą žemos kvalifikacijos asmenims. Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimo principų skatinimą, bus integruoti į projektų atranką nustatant, kad projektai, aktyviai prisidedantys prie principų įgyvendinimo, įgyja papildomą prioritetą.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.4	ESF+	VVL regionas	EECO01	Bendras dalyvių skaičius	Asmenys	265	1 770
			VVL regionas	EECO04	Neaktyvūs asmenys	Asmenys	265	1 770
			VVL regionas	EECO09	Asmenys, turintys pagrindinį arba žemesnį nei pagrindinis išsilavinimą (ISCED 0–2)	Asmenys	110	710
			VVL regionas	EECO10	Asmenys, turintys vidurinį (ISCED 3) arba profesinį (turint vidurinį) (ISCED 4) išsilavinimą	Asmenys	690	4 600
			VVL regionas	EECO15	Mažumos (įskaitant marginalizuotas bendruomenes, pavyzdžiui, romus)	Asmenys	110	710
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, kurie pasinaudojo mokymosi pasiūlymu, gautu per vieningą elektroninę sistemą	Asmenys	480	3 220
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, kurie pasinaudojo mokymosi pasiūlymu, gautu per vieningą elektroninę sistemą	Asmenys	1 460	9 760

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė(2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.4	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, kurie dalyvavę mokymuose įgijo kompetenciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie dalyvavę mokymuose įgijo kompetenciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo: intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.4	151 – Parama suaugusiųjų švietimui (išskyrus infrastruktūrą)	6 291 922,00
		VVL regionas			58 208 053,00

5 lentelė. 2 matmuo: finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.4	01 – Dotacija	6 291 922,00
		VVL regionas			58 208 053,00

6 lentelė. 3 matmuo: teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.4	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	6 291 922,00
		VVL regionas			58 208 053,00

7 lentelė. 6 matmuo: ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.4	09 – Netaikoma	6 291 922,00
		VVL regionas			58 208 053,00

8 lentelė. 7 matmuo: ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.4	02 – Lyčių aspekto integravimas	6 291 922,00
		VVL regionas			58 208 053,00

Konkretus uždavinys – 4.5. Švietimo ir mokymo infrastruktūra (ERPF)***Įgyvendinamos veiklos***

Šių intervencijų uždavinys yra didinti švietimo paslaugų prieinamumą, atskirti ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriantiems vaikams, gerinant reikalingą infrastruktūrą, o taip pat BU mokyklas, profesines mokyklas ir PRC aprūpinti reikalingiausia infrastruktūra, siekiant atliepti ketvirtosios pramonės revoliucijos „Pramonė 4.0“ ir kitus naujus darbo rinkos poreikius.

Pagal Neįgaliųjų teisių konvenciją valstybė turi užtikrinti, kad neįgalieji turėtų galimybę įgyti visiems tinkamą, kokybišką ir nemokamą išsilavinimą. Ugdymo įstaigų pasiekiamumas aktualus ir neįgaliesiems, ir kitiems kaimiškųjų vietovių mokiniams, todėl numatoma investuoti į efektyviai veikiančių (turinčių nemažiau kaip 200 mokinių) mokyklų aplinkos pritaikymą įvairias fizines negalias turinčių vaikų, jų tėvų/globėjų, mokyklų personalo poreikiams, taip pat aprūpinant minėtas mokyklas transporto priemonėmis pritaikytomis pavėžėti neįgaliuosius mokinius. 2014–2020 m. intervencijos buvo vykdomos vadovaujantis Statybų techniniais reikalavimais dėl horizontaliųjų kriterijų, tačiau konkrečios priemonės neįgaliųjų infrastruktūrai nebuvo skirtos, o pavežėjimo paslaugos buvo teikiamos BU mokykloms.

Vaikų dalyvavimas ikimokykliniame ugdyme sudaro prielaidas sėkmingai mokytis mokykloje. Kaimo vietovėse dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme aprėptis yra žymiai mažesnė nei miestuose dėl nutolusių ikimokyklinio ugdymo įstaigų. Didžiuosiuose miestuose dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme aprėptis yra aukšta, tačiau susiduriama su ugdymo vietų, ypač arti vaiko gyvenamosios vietos, trūkumu. Investuojant į

naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimą numatoma investicijas paskirstyti atsižvelgiant į konkrečių regionų ikimokyklinio ugdymo aprėptį, vaikų skaičių ir vietų trūkumą, skatinant regionus didesnę dėmesį teikti vaikų iš kaimiškųjų vietovių dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme galimybėms gerinti ir aprėptį didinti.

Visos dienos mokyklų steigimas siejamas su geresniais mokymosi rezultatais, individualia mokymosi pažanga, socialine įtrauktimi ir lygiomis galimybėmis, formaliojo ir neformaliojo ugdymo derme bei integracija, mokyklos atsivėrimu bendruomenei, individualaus pasirinkimo galimybėmis, mokyklos erdvių bei mokymosi formų praplėtimu ir atsivėrimu kasdieniam gyvenimui. 2014–2020 m. šioje srityje nebuvo vykdoma intervencijų ES lėšomis.

Kadangi už ikimokyklinio, priešmokyklinio ir BU mokyklų tinklą ir jose teikiamų paslaugų prieinamumą yra atsakingos savivaldybės, investicijos, sprendžiant ikimokyklinio ugdymo prieinamumo ir kuriant visos dienos mokyklos paslaugų tinklo klausimus, yra tampriai susijusios su miestų ir kitų gyvenamųjų teritorijų vystymu ir planavimu. ITI metodas, derinant 5.1 ir 5.2 uždavinių veiksmus, skirtus švietimo paslaugų infrastruktūros ir jos prieinamumo plėtrai miestuose ir kitose gyvenamosiose teritorijose, skatins darnesnę ir efektyvesnę miestų ir FZ vystymą, tuo pačiu užtikrinant didesnę ikimokyklinio ugdymo ir visos dienos mokyklos paslaugų prieinamumą bei didesnę įtrauktį į ankstyvąjį ugdymą.

Atsižvelgiant į tai, kad švietimo pagalba yra nepakankama, numatoma regioniniu principu stiprinti švietimo pagalbos teikimą, kuriant regioninius švietimo pagalbos metodinius konsultacinius centrus, kurie regionuose būtų steigiami specialiosios mokyklos / specialiojo ugdymo centro bazėje, sujungiant regione pedagoginės psichologinės tarnybos / švietimo pagalbos tarnybos ir mokykloje/centre turimus žmogiškuosius išteklius, pritaikant infrastruktūrą šioms funkcijoms vykdyti: individualių ugdymosi poreikių vertinimo, rekomendacijų mokykloms teikimo, mokyklų ir tėvų konsultavimo dėl mokinių, turinčių SUP ugdymo, aprūpinimo metodinėmis ir individualiomis mokymosi priemonėmis.

Lietuvos mokinių skaitymo gebėjimai, matematinis ir gamtamokslinis raštingumas yra statistiškai reikšmingai žemesni už EBPO vidurkį. Pasiekimų patikrinimo rezultatai labai skiriasi pagal gyvenamosios vietovės dydį. Optimizavus mokyklas ir pasiekus, kad nebūtų mokyklų, kuriose yra mažiau nei 200 mokinių, mokinių pasiekimai būtų pagerinti 9 % ir būtų sutaupoma 9,9 mln. Eur. Todėl investicijomis bus skatinama mokyklų konsolidacija, investuojant į mokyklas, kurios turi ne mažiau nei 200 mokinių (t. y. veikia efektyviai). Tik apie trečdalis BU mokyklų turi gamtos ir tikslųjų mokslų laboratorijas (miestuose tokių mokyklų dvigubai daugiau nei kaimuose). Dalis esamų laboratorijų yra pasenusios (nešiuolaikiškos). EBPO tyrimas rodo, kad ugdymui skirtų skaitmeninių technologijų trūkumas ar netinkamumas trukdo mokykloje teikti kokybišką ugdymą. Gera IKT aprūpintose Lietuvos mokyklose, kuriose interneto greitis daugiau kaip 100 Mbps, mokosi 39 % (ES vidurkis – 52 %) pagrindinio ir 53 % (ES vidurkis – 72 %) vidurinio ugdymo mokinių. Šios problemos dar labiau išryškėjo 2020 m. pandemijos metu, kuomet buvo įvestas visuotinis nuotolinis ugdymas. 2014–2020 m. laikotarpiu investicijos buvo skirtos BU mokyklų ir neformaliojo švietimo įstaigų aprūpinimui priemonėmis, skirtomis gamtos ir technologinių mokslų mokymui, tačiau dėl nedidelės lėšų apimties (padidėjusios tik dėl pandemijos susidariusio IT priemonių poreikio), intervencijas tikslinga tęsti, aprūpinant efektyviai veikiančias BU mokyklas laboratorine įranga ir priemonėmis.

MVG rodiklio regioniniai skirtumai dideli. Bus įgyvendinamos tikslinės intervencijos, siekiant atliepti darbo rinkos poreikius ir regioninio balanso išlaikymą, aprūpinant praktiniam profesiniam mokymui regionuose reikalinga įranga ir priemonėmis, atsižvelgiant į EBPO Įgūdžių strategijos išvalgas. 2014–2020 m. laikotarpiu investicijos skirtos profesinio mokymo įstaigų ir sektoriinių praktinio mokymo centrų infrastruktūrai bei įrangai, tačiau atliepiančios minėtus iššūkius tikslinga tęsti intervencijas, nukreipiant lėšas tik į tikslinę įrangos ir priemonių įsigijimą regionuose. 2018 m. įsteigti PRC, kurių pagrindinis tikslas – stiprinti ir konsoliduoti pedagogų rengimo potencialą, plėtoti edukologijos mokslą. Siekiant, kad PRC kokybiškai ruošytų ateities mokytojus, reikia juos aprūpinti reikalingomis priemonėmis, įrengti laboratorijas.

Veiksmų rūšys, siekiant gerinti infrastruktūrą atskirtį patiriantiems vaikams bei siekiant gerinti mokyklų aprūpinimą infrastruktūra, reikalinga prisitaikyti prie naujų darbo rinkos poreikių:

Padidinti ugdymo paslaugų prieinamumą atskirtį ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriantiems vaikams, kuriant naujas ikimokyklinio ugdymo vietas ir infrastruktūrą pritaikyti neįgaliesiems efektyviai veikiančiose mokyklose: universalus dizaino elementų ir kitų inžinerinių priemonių (pandusai, keltuvai, liftai, taktiliniai ir kiti sprendimai) įrengimas

ugdymo įstaigose; neįgaliesiems ir kitiems mokiniams pavėžėti iki ir iš ugdymo įstaigos lengvai pritaikomų transporto priemonių įsigijimas; kuriamos naujos ikimokyklinio ugdymo vietos, dėmesį skiriant ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymui. Investuojant į BU mokyklų infrastruktūrą pagal šią veiklą, pirmenybė bus teikiama mokykloms, kuriose mokosi ne mažiau kaip 200 mokinių. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Visos dienos mokyklos erdvių sukūrimas ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio bei pagrindinio ugdymo programas vykdančiose švietimo įstaigose. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose..

Kompleksinių švietimo pagalbos paslaugų įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams plėtra, koncentruojant turimus išteklius ir pritaikant infrastruktūrą bei aprūpinant trūkstama įranga. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Gerinti švietimo paslaugų kokybę aprūpinant efektyviai veikiančias BU mokyklas laboratorine įranga ir priemonėmis: šiuolaikiškų laboratorijų, skirtų gamtos ir tikslųjų mokslų bei kalbų mokymui įrengimas ir aprūpinimas reikalinga įranga ir priemonėmis valstybės ir savivaldybių mokyklose; aprūpinimas įranga ir priemonėmis, būtinomis kokybiškam lanksčiam / nuotoliniam ugdymui įgyvendinti. Įgyvendinant šią veiklą bus investuojama tik į bendrojo ugdymo mokyklas, kuriose mokosi ne mažiau kaip 200 mokinių. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Profesinių mokyklų regionuose infrastruktūros gerinimas pritaikant naujiems iššūkiams: aprūpinti praktiniam profesiniam mokymui regionuose reikalinga įranga ir priemonėmis, susijusiomis su ketvirtąja pramonės revoliucija „Pramonė 4.0“, skaitmeninimu ir žaliaja transformacija, siekiant didinti dalyvavimą MVG. Ši veikla bus įgyvendinama VVL regione.

Sukurti mokytojams rengti ir edukologijos doktorantūrai vykdyti reikalingą infrastruktūrą: išvystyti PRC ugdymo technologijų laboratorijas, ypatingą dėmesį skiriant pagalbos mokiniui specialistų rengimui (įrengti ir pritaikyti laboratorinę, kūrybinę, simuliacinę pedagoginę aplinką ir ugdymo priemones, nuotolinio mokymo plėtra). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Atskirtį (taip pat ir dėl negalios) ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriantys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai, kiti asmenys su negalia (vaikų tėvai, mokytojai ir kt.); MVG veiklose dalyvaujantys suaugusieji, mokytojai, studentai, kurie studijuoja pagal mokytojų rengimo studijų programas ir/ar aukštą ekonominę vertę kuriančias specialybes, dėstytojai, kurie dirba su mokytojų rengimo studijų programomis, edukologijos doktorantai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamat numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti paslaugų prieinamumą atskirtį ar socialines rizikas, dėl kurių kyla grėsmė patirti socialinę atskirtį, patiriantiems vaikams bei pritaikyti mokymų paslaugas negalią turintiems vaikams. O taip pat užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Kuriant ar atnaujinant infrastruktūrą bus taikomi universalūs dizaino principai. Veiksmai, užtikrinantys lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principų skatinimą, bus integruoti į projektų atranką nustatant, kad projektai, aktyviai prisidedantys prie principų įgyvendinimo, įgyja papildomą prioritetą.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir FZ plėtros strategijų veiksmų, įgyvendinamų kaip ITI, šias investicijas derinant su Programos 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant nacionalines plėtros programas ir teritorines strategijas ir priklauso nuo pasirinkamo uždavinio turinio.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.5	ERPF	Sostinės regionas	RCO67	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas	Asmenys	0	19 395
			VVL regionas	RCO67	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas	Asmenys	0	142 015
			Sostinės regionas	RCO66	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas	Asmenys	0	1 570
			VVL regionas	RCO66	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas	Asmenys	0	10 800
			Sostinės regionas	Specialusis	Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius	Skaičius	0	390
			VVL regionas	Specialusis	Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius	Skaičius	0	1 620
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalios dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims turintiems negalią	Skaičius	0	4
			VVL regionas	Specialusis	Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalios dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims turintiems negalią	Skaičius	0	50
			Sostinės regionas	Specialusis	Išvystyti regioniniai švietimo pagalbos centrai	Skaičius	0	1
			VVL regionas	Specialusis	Išvystyti regioniniai švietimo pagalbos centrai	Skaičius	0	7
			Sostinės regionas	Specialusis	Bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose įrengtos gamtos mokslų laboratorijos	Skaičius	0	30
			VVL regionas	Specialusis	Bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose įrengtos gamtos mokslų laboratorijos	Skaičius	0	95
			Sostinės regionas	Specialusis	Aukštosios mokyklos, esančios pedagogų rengimo kompetencijų centru ar jo dalimi, kuriose sukurta / pritaikyta infrastruktūra	Skaičius	0	1
			VVL regionas	Specialusis	Aukštosios mokyklos, esančios pedagogų	Skaičius	0	2

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
					rengimo kompetencijų centru ar jo dalimi, kuriose sukurta / pritaikyta infrastruktūra			
			Sostinės regionas	Specialusis	Tikslinės transporto priemonės	Skaičius	0	30
			VVL regionas	Specialusis	Tikslinės transporto priemonės	Skaičius	0	122

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.5.	ERPF	Sostinės regionas	RCR71	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojai per metus	0	2021	15 430	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR71	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojai per metus	0	2021	109 250	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR70	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojai per metus	0	2021	1 335	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR70	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojai per metus	0	2021	8 640	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų	procentas	14,1	2021	15,6	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų	procentas	8,6	2021	15,8	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Mokinių besinaudojančių sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra skaičius	Asmenys per metus	0	2021	640	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Mokinių besinaudojančių sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra skaičius	Asmenys per metus	0	2021	4 040	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Bendrojo ugdymo mokyklų, turinčių gamtos mokslų laboratorijas, dalis	procentas	47,5	2020	58	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Bendrojo ugdymo mokyklų, turinčių gamtos mokslų laboratorijas, dalis	procentas	41,7	2020	56	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Studentų, besinaudojančių sukurta/ pritaikyta pedagogų rengimo centrų ar edukologijos doktorantūrai reikalinga infrastruktūra, dalis	procentas	0	2021	70	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Studentų, besinaudojančių sukurta/ pritaikyta pedagogų rengimo centrų ar edukologijos doktorantūrai reikalinga infrastruktūra, dalis	procentas	0	2021	70	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Vaikų, pasinaudojusių pavežėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis	Asmenų per metus	0	2021	855	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Vaikų, pasinaudojusių pavežėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis	Asmenų per metus	0	2021	3 480	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo: intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.5	077 – Oro kokybės užtikrinimo ir triukšmo mažinimo priemonės	1 000 000,00
		VVL regionas			6 800 000,00
		Sostinės regionas		121 – Ikmokyklinio ugdymo ir priežiūros infrastruktūra	2 261 122,00
		VVL regionas			24 661 268,00
		Sostinės regionas		122 – Pradinio ir pagrindinio ugdymo infrastruktūra	9 569 299,00
		VVL regionas			73 550 366,00
		Sostinės regionas		123 – Tretinio mokslo infrastruktūra	4 203 882,00
		VVL regionas			5 622 210,00
		VVL regionas		124 – Profesinio rengimo ir mokymo ir suaugusiųjų švietimo infrastruktūra	33 032 823,00

5 lentelė. 2 matmuo: finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.5	01 – Dotacija	17 034 303,00
		VVL regionas			143 666 667,00

6 lentelė. 3 matmuo: teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.5	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	15 149 595,00
		VVL regionas			115 324 505,00
		Sostinės regionas		02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	942 354,00
		VVL regionas			14 171 081,00
		Sostinės regionas		08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	942 354,00
		VVL regionas			14 171 081,00

8 lentelė. 7 matmuo: ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.5	03 – Neutralumas lyties požiūriu	17 034 303,00
		VVL regionas			143 666 667,00

Konkretus uždavinys – 4.6. Kultūra ir tvarus turizmas (ERPF)***Įgyvendinamos veiklos***

Pagrindinis šių intervencijų uždavinys yra stiprinti ir efektyviai panaudoti kultūros indėlį į tvarią ir socialiai atsakingą ekonomiką ir užimtumą bei socialinę įtrauktį, didinant kultūros paslaugų įtraukumą ir tolygų prieinamumą, pritaikant visų, ypač pažeidžiamiausių, socialinių grupių poreikiams.

Atsižvelgiant į tai, kad KKI srityje dirba santykinai daugiau jaunimo nei kitose srityse, taip pat dominuoja maži ir mikro verslai bei savarankiškai dirbantys asmenys, individualūs kūrėjai, investuojant į KKI veiklų vystymą bus sprendžiami jautrių nedarbiui visuomenės grupių užimtumo iššūkiai, skatinamas darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimas.

2014–2020 m. laikotarpiu KKI sektorių pasiekusios investicijos buvo labai fragmentiškos ir tik stipriausios ir labiausiai išsivysčiusios KKI įmonės galėjo pasinaudoti 2014–2020 m. investicijomis. Remiantis 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų verslo finansavimo ex-ante vertinimo ataskaita, pagrindinė kliūtis startuolių, besivystančių ir mažų įmonių plėtrai yra finansų stoka – 42 % Vertinimas taip pat nustatė, kad reikia specializuotų, konkretiems sektoriams skirtų akceleratorių programų, tokių kaip KKI sektoriui dedikuota speciali programa.

Pandeminė situacija itin sumažino kultūros paslaugų prieinamumą (dėl kultūros objektų priklausomybės nuo fizinio lankytojų srauto), ypač pažeidžiamoms gyventojų grupėms ir išryškino galimybių pasinaudoti

paslaugomis iššūkius nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos ar turint tam tikrų apribojimų (amžiaus, negalios ir pan.).

Šiuos iššūkius padėtų spręsti saugus fizinis ir įtraukus skaitmeninis (virtualus) paslaugų prieinamumas. 2014–2020 m. laikotarpiu investicijos (įskaitant privačius finansavimo šaltinius) į kultūros infrastruktūros ir paveldo objektų aktualizavimą buvo 3 kartus mažesnės nei 2014 m. nustatytas poreikis. Daugiau nei trečdali visų kultūros infrastruktūros ir paveldo objektų Lietuvoje valdo NVO ir privatūs subjektai, didžiausias investicijų poreikis tenka šiems objektams, taip pat valstybei svarbiems kultūros objektams ne Sostinės regione, pritaikant juos įvairių visuomenės grupių poreikiams. EGADP planuojamos investicijos į technologinius ir programinius sprendimus, skaitmeninių kultūros išteklių prieinamumo ir pakartotinio naudojimo įvairiose srityse didinimui, siekiant socialinės ir ekonominės naudos verslui ir visuomenei kasdieniame gyvenime..

Veiksmų rūšys, siekiant platesnio kultūros potencialo panaudojimo socialinių iššūkių sprendimui ir socialinio-ekonominio tvarumo stiprinimui, kartu didinant kultūros sektoriaus gyvybingumą ir atsparumą:

Skatinti KKI indėlį į tvarią ir socialiai atsakingą ekonomiką: KKI plėtros veiklos, skirtos socialinių ir technologinių inovacijų skatinimui, jaunimo užimtumo, įsidarbinimo galimybių ir tvarių darbo vietų kūrimui. Veiklos nukreiptos į sąlygų sudarymą savarankiškai dirbantiems kūrėjams ir NVO, skatinant kurti socialines inovacijas ir socialinį verslą. Siekiant didinti KKI atsparumą krizėms, KKI bus skatinamos kurti inovatyvius ir konkurencingus produktus ir paslaugas, visų pirma prisidedančias prie, bet neapsiribojančias skaitmeninės ir žiedinės ekonomikos plėtra, taikant inovatyvias technologijas, naudojant įvairias verslo veiklos formas, prisitaikant prie besikeičiančių vartotojų poreikių ir ekonomikos sąlygų. KKI sektoriaus nefinansinės vystymo veiklos, tikslinės konsultacijos dėl verslo vystymo, veiklos sprendimų, įskaitant žiedinės ir skaitmeninės transformacijos, tiekimo grandinių, tarptautiškumo ir pan. Nefinansinės paramos priemonės ypač aktualios VVL regione siekiant užauginti KKI sektoriaus įmones, kur yra tik pirmosios KKI užuomazgos. Planuojamos taiklios skatinamojo poveikio subsidinės (dalinių subsidijų) priemonės ir finansinės priemonės KKI sektoriaus vystymui ir konkurencingumo (įskaitant startuolių vystymą) didinimui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Svarbiausių valstybei kultūros objektų modernizavimas siekiant paslaugų prieinamumo ir įtraukumo didinimo: svarbiausių kultūros infrastruktūros objektų modernizavimas ir įveiklinimas siekiant kultūros paslaugų prieinamumo ir galimybių pasinaudoti paslaugomis nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos ar turint tam tikrų apribojimų (amžiaus, negalios ir pan.) didinimo. Atliepiant pandemijos metu išryškėjusią kultūros objektų priklausomybę nuo fizinio lankytojų srauto, planuojamos veiklos užtikrinant saugų fizinį prieinamumą bei skaitmeninių paslaugų įvairovę ir virtualų dalyvavimą kultūros veiklose. Kultūros paslaugų transformacija, orientuojantis į didesnę įvairovę, interaktyvumą, grįžtamąjį ryšį – abipusę komunikaciją tarp kultūros turinio ir lankytojo, suteikiant lankytojui galimybę reflektuoti ir (ar) keisti kultūros turinį, kompensuojant fizinio socialinio kontakto trūkumą, platesnį įtraukumą socialiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms. Planuojama investuoti į VVL regione esančius valstybei svarbiausius objektus, kurie generuoja didžiausią socialinę-ekonominę vertę.

Privačių kultūros infrastruktūros ir paveldo objektų pritaikymas įvairių socialinių grupių poreikiams: atnaujinti kultūros objektus lanksčiai pritaikant įvairių visuomenės grupių poreikiams – įvairioms tarpsektorinėms inovatyvioms socialinėms paslaugoms ir dalyvavimu kultūroje grįstoms socialinės įtraukties veikloms, išnaudojant paveldo ir kultūros objektų atnaujinimo potencialą vietos ekonominės plėtros didinimui, naujų veiklos sričių ir pajamų šaltinių, verslų ir darbo vietų kūrimui, darnaus turizmo vystymuisi. Investicijomis taip pat siekiama sukurti tvarų mechanizmą tolimesniam kultūros paveldo objektų aktualizavimui (finansinės priemonės ir į fondus grąžinamos lėšos, privačių lėšų pritraukimas).

Prioritetiškai bus investuojama į privačių subjektų, įskaitant NVO, valdomus kultūros objektus. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

SVV, įskaitant ne pelno siekiančias organizacijas ir dirbančiuosius savarankiškai; kultūros, įskaitant paveldą, objektų lankytojai; kultūros ir paveldo objektų valdytojai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vystant numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Kuriant ar atnaujinant infrastruktūrą planuojami prioritetingi balai už universalios dizaino principų taikymą ir geresnį nei teisės aktuose nustatytą pritaikymą žmonėms su negalia ar sutrikimais, vyresnio amžiaus žmonėms ir pan.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Kultūros sektoriaus finansinių priemonių išskirtiniu vertinimu, kuris nurodo esamą rinkos trūkumą ir kuris dar nėra visas padengtas, todėl finansiškai gyvybinga veikla „Privačių kultūros infrastruktūros ir paveldo objektų lankstus pritaikymas įvairių socialinių grupių poreikiams“ bus finansuojama taikant finansinę priemonę ir derinant ją su dotacija (ne viename projekte), kuri bus naudojama, kaip paskata ir rizikos valdymo priemonė, užtikrinant atsiperkamumą.

Planuojama numatyti galimybę pasinaudoti BNR 68 str. 2 d. esančia nuostata, kuri leidžia investuoti naujo laikotarpio lėšas į 2014–2020 m. laikotarpį pradėtas finansines priemones, nes pareiškėjai ir spręstinai problemos išlieka tokios pačios bei aktualios.

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.6.	ERPF	Sostinės regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	9	93
			VVL regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios vidutinės ir didelės)	Įmonės	8	71
			Sostinės regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	1	12
			VVL regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	3	23
			Sostinės regionas	RCO03	Paramą finansinėmis priemonėmis gavusios įmonės	Įmonės	1	8
			VVL regionas	RCO03	Paramą finansinėmis priemonėmis gavusios įmonės	Įmonės	1	5
			Sostinės regionas	RCO04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	7	73
			VVL regionas	RCO04	Nefinansinę paramą gavusios įmonės	Įmonės	4	43
			Sostinės regionas	RCO77	Paramą gavę kultūros ir turizmo objektai	Kultūros ir turizmo objektai	0	1
			VVL regionas	RCO77	Paramą gavę kultūros ir turizmo objektai	Kultūros ir turizmo objektai	0	47

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.6	ERPF	Sostinės regionas	RCR02	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	eurai	0	2021	3 240 000,00	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR02	Privačiosios investicijos, atitinkančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės)	eurai	0	2021	3 335 294,00	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR77	Paramą gavusių kultūros ir turizmo objektų lankytojai	Lankytojai per metus	15 564	2019	26 650	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR77	Paramą gavusių kultūros ir turizmo objektų lankytojai	Lankytojai per metus	597 170	2019	1 302 696	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo: intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.6	021 – MVĮ verslo plėtra ir tarptautinimas, įskaitant gamybinės investicijas	10 100 000,00
		VVL regionas			20 900 000,00
		Sostinės regionas		166 – Kultūros paveldo ir kultūros paslaugų apsauga, plėtojimas ir skatinimas	500 000,00
		VVL regionas			68 500 000,00

5 lentelė. 2 matmuo: finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.6	01 – Dotacija	8 100 000,00
		VVL regionas			82 400 000,00
		Sostinės regionas		03 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	2 500 000,00
		VVL regionas			7 000 000,00

6 lentelė. 3 matmuo. teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.6	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	10 600 000,00
		VVL regionas			89 400 000,00

8 lentelė. 7 matmuo: ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.6	03 – Neutralumas lyties požiūriu	10 095 000,00
		VVL regionas			88 355 000,00
		Sostinės regionas		02 – Lyčių aspekto integravimas	505 000,00
		VVL regionas			1 045 000,00

Konkretus uždavinys – 4.7. Subalansuotas lyčių dalyvavimas darbo rinkoje**Įgyvendinamos veiklos**

Ypač didelį skurdą ir socialinę atskirtį dažniausiai patiria sunkiai į darbo rinką integruojami arba joje ilgai neišsilaikantys asmenys. Jie neturi socialinių įgūdžių arba šie įgūdžiai nepakankami, jie yra diskriminuojami, neturi kvalifikacijos ar ją yra praradę, ilgą laiką nedalyvavo darbo rinkoje, yra grįžę iš įkalinimo įstaigų, turi sveikatos problemų ir kt. Siekiant tvarios šių asmenų grupių, įskaitant ir socialiniame būste gyvenančius socialinę riziką patiriančius asmenis, integracijos į darbo rinką, svarbu atkurti ir ugdyti jų motyvą, socialinius bei darbinus gebėjimus, todėl planuojama plėtoti socialinės integracijos paslaugas. Spręsti socialinės atskirties problemas gali padėti savanoriška veikla, todėl ši veikla bus plečiama.

Moteryų ir vyrų padėtis skiriasi daugelyje sričių, todėl bus siekiama didesnės lygybės ir smurto artimoje aplinkoje mažėjimo, šalinant seksizmo padarinius, didinant sąmoningumą, tarpusavio supratimą ir toleranciją, geriau informuojant visuomenę apie diskriminacijos apraiškas.

Numatoma vykdyti veiklas, skirtas vietos bendruomenių dalyvavimui, sprendžiant aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas, skatinti.

Veiksmų rūšys, siekiant didinti socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų įtrauktį, aktyvų dalyvavimą ir lygiąs galimybes:

Užtikrinti pagalbą tiems, kuriems labiausiai jos reikia: plėtoti socialinės integracijos, įskaitant kultūros edukaciją bei kūrybingumo skatinimą, paslaugas, didinančias socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų socialinę integraciją ir galimybes dalyvauti darbo rinkoje; taikyti paslaugų grįžusiems iš įkalinimo įstaigų sistemą ir ją tobulinti; plėtoti darbo su jaunimu sistemą, siekiant didesnės jų integracijos; teikti koordinuotą intervencinę pagalbą asmenims, patiriantiems benamystę. Ši veikla bus įgyvendinama

VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti moterų ir vyrų lygybę: gerinti žmogaus teisių padėtį ir šalinti seksizmo padarinius, keičiant visuomenės nuostatas ir integruojant lyčių lygybės aspektą vietos savivaldos lygiu, siekiant mažinti paplitusius stereotipus, susijusius su lytimis; mažinti smurtą artimoje aplinkoje, užtikrinant tinkamą smurto prevenciją ir pagalbą nukentėjusiems nuo smurto. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Stiprinti ir plėtoti savanorystę: skatinti socialinę įtrauktį, sudarant sąlygas įsitraukti į ilgalaikę, kompetencijas ugdančią savanorišką veiklą, kuriant ir įgyvendinant nacionalinį savanoriškos veiklos modelį. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti aktyvesnį vietos bendruomenių dalyvavimą: rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategijas spręsti vietos bendruomenei aktualias gyventojų skurdo ir atskirties problemas, t. y. taikyti prevencines priemones socialiai pažeidžiamiesiems ir socialinę riziką patiriantiems asmenims, padėti socialinę atskirtį patiriantiems asmenims įsitraukti į visavertį visuomenės gyvenimą, o asmenims iš pažeidžiamų grupių – įsitraukti į darbo rinką (įskaitant ėmimąsi savarankiško darbo, verslo) ir joje išsilaikyti. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų; romai; mažiau galimybių turintis jaunimas; migrantai; apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje dirbantys asmenys; smurtą patiriantys asmenys, savivaldos, verslo, NVO ir žiniasklaidos atstovai; visuomenė; organizacijos ir asmenys, dalyvaujantys įgyvendinant nacionalinį savanoriškos veiklos modelį.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Numatytos pirmoji ir antroji veiklos skirtos vyrų ir moterų lygybei, socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką ir atskirtį patiriančių asmenų įtraukčiai, aktyviam dalyvavimui ir lygioms galimybėms skatinti.

Vykdamas numatytą ketvirtąją veiklą užtikrinama, kad projektų veiklos ir rezultatai būtų prieinami įvairių poreikių turintiems asmenims (pvz.: projektų veiklos organizuojamos patalpose, prieinamose judėjimo, regos ar kitą negalią turintiems asmenims; vykdamas projektų veiklas prireikus užtikrinamas vertimas į gestų ar kitą kalbą), kad į veiklas kartu su tikslinėmis grupėmis būtų įtraukti ir kiti bendruomenės nariai, taip mažinant tikslinių grupių stigmatizavimą ir sudarant sąlygas tikslinių grupių asmenims užmegzti draugiškus ryšius su bendruomenės nariais.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Šios veiklos, susijusios su BIVP, bus įgyvendinamos taikant integruoto teritorijų vystymo metodo BIVP formą tikslinėse teritorijose: miestuose, kurie yra savivaldybių centrai ir (arba) kuriuose gyvena daugiau nei 6 tūkst. gyventojų, ir anksčiau nurodytų miestų apylinkėse. Socialinės rizikos ir pažeidžiamų grupių atskirties problemos yra aktualios tiek VVL, tiek Sostinės regione, todėl veikla, skirta BIVP metodui taikyti, bus įgyvendinama abiejuose regionuose.

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Siekiant ETBT programų ir ketvirtosios veiklos sinergijos, šalies pasienyje veikiančios VVG bus skatinamos, rengiant vietos plėtros strategijas įvertinti veiksmus, planuojamus remti pagal ETBT programas.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

–

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.7	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys	Asmenys	725	3 627
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys	Asmenys	2 542	12 709
			Sostinės regionas	Specialusis	Igyvendintos informacinės kampanijos, skirtos skatinti moterų ir vyrų lygybę bei gerinti apsaugą nuo smurto artimoje aplinkoje	Skaičius	0	2
			VVL regionas	Specialusis	Igyvendintos informacinės kampanijos, skirtos skatinti moterų ir vyrų lygybę bei gerinti apsaugą nuo smurto artimoje aplinkoje	Skaičius	0	3
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę veiklose, suteikiančiose žinias ir (ar) gebėjimus vyrų ir moterų lygybės bei apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityse	Asmenys	149	745
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę veiklose, suteikiančiose žinias ir (ar) gebėjimus vyrų ir moterų lygybės bei apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityse	Asmenys	933	4 664
			Sostinės regionas	Specialusis	Sukurtas ir įgyvendinamas nacionalinis savanoriško veiklos modelis ⁷	Skaičius	0	1
			VVL regionas	Specialusis	Sukurtas ir įgyvendinamas nacionalinis savanoriško veiklos modelis	Skaičius	-	-
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, savanorišką veiklą vykdančys pagal nacionalinį savanoriškos veiklos modelį	Asmenys	138	1 377
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, savanorišką veiklą vykdančys pagal nacionalinį savanoriškos veiklos modelį	Asmenys	484	4 835
			VVL regionas	Specialusis	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	Skaičius	0	650
			Sostinės regionas	Specialusis	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie	Skaičius	0	131

⁷ Planuojama sukurti vieną nacionalinį savanoriškos veiklos modelį, kuris bus taikomas Sostinės ir VVL regionuose.

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė(2029 m.)
					įgyvendinti kartu su partneriu			

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.7	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirti) patiriančių asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose pradėjo savanoriauti, mokytis, ieškoti darbo arba dirbti, įskaitant savarankišką darbą, dalis	Procentai	13	2020	30	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirti) patiriančių asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose pradėjo savanoriauti, mokytis, ieškoti darbo arba dirbti, įskaitant savarankišką darbą, dalis	Procentai	13	2020	30	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirti) patiriančių asmenų, kurie teigia, kad paslaugos padarė teigiamą poveikį, dalis	Procentai	0	2021	60	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirti) patiriančių asmenų, kurie teigia, kad gaunamos paslaugos padarė teigiamą poveikį, dalis	Procentai	0	2021	60	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose, skatinančiose moterų ir vyrų lygybę bei apsaugą nuo smurto artimoje aplinkoje, įgijo kompetencijų, dalis	Procentai	0	2021	85	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose, skatinančiuose moterų ir vyrų lygybę bei apsaugą nuo smurto artimoje aplinkoje, įgijo kompetencijų, dalis	Procentai	0	2021	85	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, sėkmingai baigusį dalyvauti savanoriškoje veikloje pagal nacionalinį savanoriškos veiklos modelį, dalis	Procentai	0	2021	30	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, sėkmingai baigusį dalyvauti savanoriškoje veikloje pagal nacionalinį savanoriškos veiklos modelį, dalis	Procentai	0	2021	30	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	BIVP projektų veiklų dalyviai, kurie dalyvavę veiklose ir toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje	Procentai	0	2020	40	Tyrimo ataskaitos	
			Sostinės regionas	Specialusis	BIVP projektų veiklų dalyviai, kurie dalyvavę veiklose ir toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje	Procentai	0	2020	40	Tyrimo ataskaitos	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo: intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.7	152 – Priemonės, kuriomis skatinamos lygios galimybės ir aktyvus dalyvavimas visuomenėje	3 125 600,00
		VVL regionas			25 831 333,00
		Sostinės regionas		153 – Būdai integruoti palankių sąlygų neturinčius asmenis ir grąžinti juos į darbo rinką	5 571 583,00
		VVL regionas			33 186 252,00

5 lentelė. 2 matmuo: finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.7	01 – Dotacija	8 697 183,00
		VVL regionas			59 017 585,00

6 lentelė. 3 matmuo: teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.7	10 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	2 463 811,00
		VVL regionas			20 779 686,00
		Sostinės regionas		33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	6 233 372,00
		VVL regionas			38 237 899,00

7 lentelė. 6 matmuo: ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.7	05 – Nediskriminavimas	296 318,00
		VVL regionas			1 969 282,00
		Sostinės regionas		08 – Pilietinės visuomenės organizacijų gebėjimų stiprinimas	365 471,00
		VVL regionas			3 082 365,00
		Sostinės regionas		09 – Netaikoma	8 035 394,00
		VVL regionas			53 965 938,00

8 lentelė. 7 matmuo: ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.7	01 – Orientavimasis į lyčių aspektą	296 318,00
		VVL regionas			1 969 282,00
		Sostinės regionas		02 – Lyčių aspekto integravimas	8 400 865,00
		VVL regionas			57 048 303,00

Konkretus uždavinys – 4.8. Vienodos galimybės naudotis kokybiškomis socialinėmis ir sveikatos priežiūros paslaugomis**Įgyvendinamos veiklos**

2020 m. integruotas ir bendruomenines (neįskaitant bendrųjų socialinių) paslaugas gavo 6,2 % senatvės pensijos amžiaus sulaukę asmenys ir asmenys, turintys negalią. Siekiama, kad šis rodiklis 2030 m. būtų 12 %.

Perėjimas nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų išlieka iššūkiu. Reikia įgyvendinti intelekto ir (ar) psichikos negalią turinčių asmenų institucinės globos pertvarką, plėtoti nestacionarias ir bendruomenines paslaugas tėvų globos netekusiems vaikams, jaunuoliams.

Aktuali išlieka vaikų skurdo, socialinės atskirties problema. Skurdo požiūriu pažeidžiamiausi yra asmenys su vaikais, daugiavaikės šeimos, vieniši tėvai, neįgalieji. Socialinė atskirtis gali grėsti ir tiems vaikams, kurių materialinė padėtis patenkinama ar net labai gera, bet kurie negali naudotis visomis savo teisėmis. Todėl

svarbu plėtoti ir stiprinti sisteminę pagalbą vaikams ir šeimoms, kuri padėtų užtikrinti tinkamą visų vaikų visų teisių įgyvendinimą, kurtų palankią aplinką vaikams ir šeimoms. Taip pat numatoma daug dėmesio skirti vaikų sveikatos stiprinimui, teikiant kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas bei įgyvendinant prevencines programas.

Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas ir priklausomybės yra opi Lietuvos problema (Lietuva yra viena lyderių pagal suvartojamo alkoholio kiekį), todėl reikia gerinti psichologinės ir socialinės reabilitacijos paslaugų prieinamumą. Trūksta paslaugų nuo psichoaktyviųjų medžiagų priklausomiems vaikams ir asmenims, auginantiems vaikus.

Numatoma tobulinti socialinės srities viešųjų paslaugų dalijimosi su nevyriausybinėmis ir bendruomeninėms organizacijoms modelį ir taip prisidėti prie socialinės ekonomikos plėtros.

Sveikatos priežiūros sistemos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo bus siekiama investuojant į pirminę asmens ir visuomenės sveikatos priežiūrą, kuri yra svarbi siekiant sustiprinti ligų prevenciją ir padėti žmonėms aktyviau rūpintis savo sveikata. Taip pat investicijos planuojamos į ambulatorinės pagalbos plėtrą, integruotų paslaugų plėtrą bei tikslinių grupių asmenų ir sveikatos specialistų skaitmeninio sveikatos raštingumo didinimą.

Toliau išlieka svarbios investicijos, skirtos sveikatos tausojimui ir stiprinimui skatinti, sveikatos raštingumui ugdyti, gydymo priemonių veiksmingumui ir rezultatams gerinti bei lėtinių ligų ir sunkių traumų valdymo efektyvumui didinti skatinant inovatyvių paslaugų teikimo modelių, susietų su pasiektais rezultatais, diegimą.

Investicijos prisidės ir prie bendrų su teritorinėmis strategijomis tikslų pasiekimo ITI metodu, užtikrinant sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo didinimą socialiai pažeidžiamoms grupėms, o 5 prioriteto 5.1 ir 5.2 uždavinių veiklos prisidės prie šio uždavinio tikslų.

Veiksmų rūšys, siekiant didinti socialinių, sveikatos ir IPP kokybę, įvairovę ir prieinamumą, užtikrinti asmens, šeimos, bendruomenės socialinę gerovę, ir sumažinti regioninius sveikatos priežiūros skirtumus:

Užtikrinti perėjimą nuo institucinės globos prie bendruomeninių paslaugų: kurti, teikti ir plėtoti nestacionarias ir bendruomenines paslaugas: apgyvendinimo su parama, dienos užimtumo, pagalbos šeimai, socialinių dirbtuvių ir kitos paslaugos intelekto ir (ar) psichikos negalią turintiems asmenims; apsaugoto būsto, palydėjimo, pagalbos, konsultavimo ir kitos paslaugos netekusiems tėvų globos vaikams ir jaunuoliams; skatinti vaikų globą ir įvaikinimą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Plėtoti kompleksines paslaugas šeimoms: kuriant saugią, sveiką ir darnią aplinką, plėtoti paslaugas, skirtas padėti šeimoms įveikti sunkumus ir krizes, didinti tėvų sąmoningumą, ugdyti gebėjimus tinkamai auklėti vaikus, derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus, bei kitas šeimų gyvenimo kokybę gerinančias paslaugas. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Didinti paslaugų vaikams, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, prieinamumą įgyvendinant vaiko garantijų sistemą: plėtoti paslaugas vaikams su negalia, vaikams, dėl savo sveikatos būklės ar raidos sutrikimų turintiems specialiųjų poreikių, taip pat jų šeimos nariams; skatinti neformalią priežiūrą ir savigalbą; plėtoti psichosocialinę negalią turinčių vaikų ir jų šeimos narių ar globėjų psichikos sveikatą ir psichologinę gerovę stiprinančias paslaugas; kitas vaikų padėčiai gerinti ir sveikatai stiprinti skirtas paslaugas bei prevencines programas; tobulinti specialistų kvalifikaciją. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Vykdyti nuo psichoaktyviųjų medžiagų priklausomų asmenų psichosocialinę reabilitaciją ir reintegraciją: vykdant reabilitacijos ir reintegracijos veiklas, ypač daug dėmesio numatoma skirti paslaugų vaikams ar asmenims, auginantiems vaikus, prieinamumo didinimui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Tobulinti socialinės srities viešųjų paslaugų pasidalijimo su nevyriausybinėmis ir bendruomeninėmis organizacijomis modelį: prisidedant prie Lietuvos socialinės ekonomikos skatinimo, tobulinti paslaugų pasidalijimo modelį. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti prevencines priemones, stiprinančias visuomenės sveikatą bei psichologinę gerovę ir atsparumą: integruoto visuomenės sveikatos priežiūros modelio, inovatyvių visuomenės sveikatos paslaugų sukūrimas ir įdiegimas, rizikos sveikatai veiksnių, lemiančių lėtinių neinfekcinių, užkrečiamųjų ligų, profesinių ligų plitimą bei naujai atsirandančių grėsmių ir iššūkių valdymo gerinimas, sveikatos raštingumo,

visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumo ir kokybės tikslinėms grupėms didinimas. Įgyvendinant prevencines priemones numatoma didinti psichikos sveikatos stiprinimo, priklausomybės ligų ir savižudybių prevencijos paslaugų prieinamumą ir skatinti įvairias iniciatyvas tikslinėse grupėse. Prevencinės priemonės apimtų sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimą, bandomųjų projektų, naujų iniciatyvų diegimą, skaitmeninių ir inovatyvių priemonių ir bendruomeninių iniciatyvų skatinimą. Šios veiklos bus įgyvendinamos VVL ir Sostinės regionuose.

Stiprinti PSP: numatoma didinti PSP komandos teikiamų paslaugų spektrą, finansuoti PSP komandos narių kompetencijų stiprinimą, integruotų paslaugų teikimą. Stiprinant užkrečiamų ligų valdymą numatoma investicijas skirti infekcijų kontrolės komandų formavimui, specialistų kvalifikacijos tobulinimui ir perkvalifikavimui, tęsti socialinę paramą rizikos grupėms ambulatorinio tuberkuliozės gydymo metu stiprinti pacientų bei jų artimųjų žinias ir įgūdžius, ypač susijusius su savarankišku lėtinių ligų valdymu. Numatoma tobulinti PSP įstaigų veiklos vertinimo sistemą, diegti paciento kelio PSP grandyje modelį integruojant visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas. Numatoma didelį dėmesį skirti naujų inovatyvių PSP veiklos ir efektyvių paslaugų teikimo modelių sukūrimui, išbandymui, diegimui ir jau esamų plėtojimui, gerinant neįgalųjų ir turinčių specialių poreikių bei poliligitų pacientų priežiūrą, stiprinant tęstinę ir integruotą psichikos sveikatos priežiūrą (taikant atvejo vadybą, diegiant inovatyvius modelius ir teikiant paslaugas bendruomenėje). Šios veiklos bus įgyvendinamos VVL regione.

Gerinti aukštos kokybės specializuotos sveikatos priežiūros prieinamumą: prioritetą bus teikiamas sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos tobulinimui, trūkstamų specialybių reikiamos kvalifikacijos įgijimui, diagnostikos ir gydymo standartų, valdymo metodinių dokumentų parengimui ir įdiegimui, tikslinių asmenų grupių sveikatos raštingumo didinimui, pacientų įgalinimo veikloms, arčiau bendruomenės teikiamų paslaugų prieinamumo didinimui. Planuojama skatinti inovatyvių paslaugų teikimo modelių sukūrimą ir įdiegimą, esamų paslaugų teikimo modelių tobulinimą. Numatoma finansuoti bandomųjų paslaugų teikimo ir apmokėjimo modelių sukūrimą, išbandymą, įdiegimą. Šios veiklos bus įgyvendinamos VVL regione.

Plėtoti IPP sistemą: numatoma finansuoti specialistų, teikiančių IPP stacionarinėje ir ambulatorinėje grandyse, kompetencijų bei kvalifikacijos įgijimą. Investicijos bus nukreiptos metodologinio centro sukūrimui. Taip pat bus finansuojamas tikslinių IPP diegimas (ypač demencijos ir Alzheimerio ligų srityse) ir plėtojimas savivaldybių lygmens ASPI bei integralios pagalbos paslaugų užtikrinimas asmenims, kurie negali pasirūpinti savimi; šeimos narių konsultavimas. Šios veiklos bus įgyvendinamos VVL ir Sostinės regionuose.

Užtikrinti sveikatos specialistų pasiūlą: investuoti į specialistų rengimą, siekiant juos pritraukti darbui sveikatos sistemos prioritetinėse investavimo srityse; įgyvendinti paskatų sveikatos priežiūros specialistams priemones ir iniciatyvas, skirtas specialistų trūkumui spręsti regionų lygmeniu. Šios veiklos bus įgyvendinamos VVL regione.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, ir jų šeimos (globėjai, rūpintojai); vaikai ir jauni asmenys, netekę tėvų globos; šeimos; asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis bei jų artimieji; vaikai, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, ir jų šeimos (globėjai, rūpintojai); nuo psichoaktyviųjų medžiagų priklausomi asmenys; paslaugas teikiančios ir administruojančios organizacijos (įstaigos); paslaugas teikiantys ir (ar) administruojantys darbuotojai: socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys, įskaitant psichosocialinę negalią turinčius vaikus ir jų šeimos narius bei globėjus; neįgalūs asmenys: senyvo amžiaus asmenys; vaikai; jaunimas; rizikos sveikatai veiksniais patiriantys asmenys; asmenys, priskiriami pagrindinių lėtinių neinfekcinių ligų didelės rizikos grupėms; asmenys, sergantys daugybinėmis lėtinėmis ligomis; asmenys, kuriems nustatytas ilgalaikės priežiūros poreikis; asmenys ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistai ir kiti sveikatos priežiūros srityje dirbantys specialistai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas, prisidedama prie institucinės globos pertvarkos. Pertvarka įgyvendinama siekiant skatinti ir užtikrinti visų neįgalųjų visapusišką ir lygiateisį naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir

pagrindinėmis laisvėmis, skatinti pagarbą šių asmenų prigimtiniam orumui, kaip nustatyta Neįgaliųjų teisių konvencijoje. Tiesiogiai lygybės ir nediskriminavimo dėl negalios, amžiaus, socialinės padėties principas bus įgyvendinamas per veiklas, skirtas nestacionarioms, bendruomeninėms paslaugoms plėtoti asmenims, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis ir kurie negali pasirūpinti savimi. Be to, dalis paslaugų suteiks galimybę įsidarbinti ir padidinti namų ūkio pajamas asmenims, kurie prižiūri savimi pasirūpinti negalinčius šeimos narius, sugrįžti į darbo rinką ir gauti pajamas asmenims iš specifinių socialinės rizikos grupių (pvz., priklausomybių turintiems asmenims).

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Įgyvendinant uždavinį numatytais investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir FZ plėtos veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su Programos 5 prioriteto 5.1 ir 5.2 uždaviniais, siekiant bendrų tikslų sveikatos priežiūros srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis, rengiant nacionalines plėtos programas ir teritorines strategijas, ir priklauso nuo pasirinkamų uždavinių turinio.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.8.	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Institucinės globos pertvarkos tikslinių grupių asmenys, gavę bendruomenines paslaugas	Asmenys	111	555
			VVL regionas	Specialusis	Institucinės globos pertvarkos tikslinių grupių asmenys, gavę bendruomenines paslaugas	Asmenys	551	2 756
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, gavę kompleksines paslaugas šeimai	Asmenys	4 041	11 545
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, gavę kompleksines paslaugas šeimai	Asmenys	22 217	63 478
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, gavę bendruomenines paslaugas, susijusias su Vaiko garantijų sistemos įgyvendinimu	Asmenys	274	912
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, gavę bendruomenines paslaugas, susijusias su Vaiko garantijų sistemos įgyvendinimu	Asmenys	1 358	4 527
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę psichosocialinės reabilitacijos ir (ar) reintegracijos veikloje	Asmenys	69	231
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę psichosocialinės reabilitacijos ir (ar) reintegracijos veikloje	Asmenys	554	1 848

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
			Sostinės regionas	Specialusis	Savivaldybės, dalyvavusios veiklose, skatinančiose nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų įtraukimą į socialinės sritys viešųjų paslaugų teikimą	Skaičius	2	6
			VVL regionas	Specialusis	Savivaldybės, dalyvavusios veiklose, skatinančiose nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų įtraukimą į socialinės sritys viešųjų paslaugų teikimą	Skaičius	9	46
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys dalyvavę sveikatos raštingumo didinimo veiklose	Asmenys	2 500	25 000
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys dalyvavę sveikatos raštingumo didinimo veiklose	Asmenys	13 600	136 000
			Sostinės regionas	Specialusis	Specialistai dalyvavę kvalifikacijos tobulinimo / perkvalifikavimo veiklose	Asmenys	320	1 600
			VVL regionas	Specialusis	Specialistai dalyvavę kvalifikacijos tobulinimo / perkvalifikavimo veiklose	Asmenys	1 832	34 460
			Sostinės regionas	Specialusis	Psichosocialinę negalią turinčių vaikų ar jų šeimos narių / globėjų, gavusių paslaugas, skaičius	Asmenys	75	750
			VVL regionas	Specialusis	Psichosocialinę negalią turinčių vaikų ar jų šeimos narių / globėjų, gavusių paslaugas, skaičius	Asmenys	225	2 250
			Sostinės regionas	EECO18	Paramą gavusių nacionalinio, regionų ar vietos lygmens viešojo administravimo ar viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų skaičius	Subjektų skaičius	0	27
			VVL regionas	EECO18	Paramą gavusių nacionalinio, regionų ar vietos lygmens viešojo administravimo ar viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų skaičius	Subjektų skaičius	18	351
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie dalyvavo veiklose, skirtose savarankiškam lėtinės ligos valdymui, skaičius	Asmenys	5 000	25 000
			VVL regionas	Specialusis	Tikslinių grupių asmenų, gavusių naujas ar patobulintas psichikos sveikatos priežiūros paslaugas, skaičius	Asmenys	1 050	10 500

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė(2029 m.)
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, gavę integralios pagalbos paslaugas	Asmenys	293	975
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, gavę integralios pagalbos paslaugas	Asmenys	1 615	5 382
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, gavę ilgalaikės priežiūros paslaugas	Asmenys	0	6 000
			VVL regionas	Specialusis	Sveikatos priežiūros įstaigos, įgyvendinusios sveikatos priežiūros specialistų įgalinimo, pritraukimo ir išlaikymo projektus	Skaičius	5	104
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę kvalifikacijos įgijimo veiklose	Asmenys	0	240

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.8.	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Institucinės globos pertvarkos tikslinių grupių asmenų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis	Procentai	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Institucinės globos pertvarkos tikslinių grupių asmenų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis	Procentai	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, kurie teigia, kad kompleksinės paslaugos šeimai padarė teigiamą poveikį, dalis	Procentai	0	2021	75	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie teigia, kad kompleksinės paslaugos šeimai padarė teigiamą poveikį, dalis	Procentai	0	2021	75	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, palankiai vertinančių bendruomeninių paslaugų, susijusių su Vaiko garantijų sistemos įgyvendinimu, kokybę, dalis	Procentai	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, palankiai vertinančių bendruomeninių paslaugų, susijusių su Vaiko garantijų sistemos įgyvendinimu, kokybę, dalis	Procentai	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose pradėjo mokytis, ieškoti darbo, pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą, dalis	Procentai	45	2020	45	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose pradėjo mokytis, ieškoti darbo, pradėjo dirbti, įskaitant savarankišką darbą, dalis	Procentai	45	2020	45	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Savivaldybės, kuriose įvyko teigiamas pokytis įtraukiant nevyriausybinės ir bendruomeninės organizacijas į socialinės srities viešųjų paslaugų teikimą	Skaičius	0	2021	2	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Savivaldybės, kuriose įvyko teigiamas pokytis įtraukiant nevyriausybinės ir bendruomeninės organizacijas į socialinės srities viešųjų paslaugų teikimą	Skaičius	0	2021	14	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų po dalyvavimo veiklose, pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų po dalyvavimo veiklose, pagerinusių sveikatos raštingumo kompetenciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Specialistų, po dalyvavimo veiklose įgijusių / patobulinusių kvalifikaciją, dalis	Procentas	0	2021	90	Projektų duomenys	

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
			VVL regionas	Specialusis	Specialistų, po dalyvavimo veiklose įgijusių / patobulinusių kvalifikaciją, dalis	Procentas	0	2021	90	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Psichosocialinę negalią turinčių vaikų šeimos narių / globėjų pasitenkinimas gautomis paslaugomis	Procentas	0	2021	40	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Psichosocialinę negalią turinčių vaikų šeimos narių / globėjų pasitenkinimas gautomis paslaugomis	Procentas	0	2021	40	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis	Procentas	0	2021	80	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, palankiai vertinančių visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, dalis	Procentas	0	2021	80	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, teigusių, kad pagerėjo jų gyvenimo kokybė po dalyvavimo veiklose, skirtose savarankiškam lėtinės ligos valdymui, dalis	Procentas	0	2021	70	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Tikslinių grupių asmenų, kurių gyvenimo kokybė pagerėjo gavus naujas ar patobulintas psichikos sveikatos priežiūros paslaugas, dalis	Procentas	0	2021	25	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Pacientų pasitenkinimas gautomis paslaugomis	Procentas	0	2021	70	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Ilgalaikės priežiūros paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis	Procentas	0	2021	80	Apklauso duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Integralios pagalbos paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis	Procentas	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Integralios pagalbos paslaugų gavėjų, palankiai vertinančių gaunamų paslaugų kokybę, dalis	Procentas	90,8	2020	95	Apklauso duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Sveikatos priežiūros specialistai, kurie po dalyvavimo veiklose, mažiausiai dvejus metus dirbo sveikatos priežiūros įstaigose	Procentas	0	2021	80	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, kurie po dalyvavimo veiklose įgijo kvalifikaciją, dalis	Procentas	0	2021	80	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.8	158 – Priemonės, kuriomis gerinamos lygios galimybės laiku naudotis kokybiškomis, tvariomis ir įperkamos paslaugomis	17 594 877,00
		VVL regionas			157 720 252,00
		Sostinės regionas		160 – Priemonės, kuriomis gerinamas sveikatos priežiūros sistemų prieinamumas, efektyvumas ir atsparumas (išskyrus infrastruktūrą)	5 127 983,00
		VVL regionas			122 143 331,00
		Sostinės regionas		161 – Priemonės, kuriomis gerinamos galimybės naudotis ilgalaikės priežiūros paslaugomis (išskyrus infrastruktūrą)	3 368 100,00
		VVL regionas			67 323 410,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.8	01 – Dotacija	26 090 960,00
		VVL regionas			347 186 993,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.8	02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	667 128,00
		VVL regionas			5 099 215,00
		Sostinės regionas		08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	667 128,00
		VVL regionas			5 099 215,00
		Sostinės regionas		33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	24 756 704,00
		VVL regionas			336 988 563,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.8	06 – Vaikų skurdo problemos sprendimas	8 174 038,00
		VVL regionas			62 980 072,00
		Sostinės regionas		08 – Pilietinės visuomenės organizacijų gebėjimų stiprinimas	115 200,00
		VVL regionas			1 501 440,00
		Sostinės regionas		09 – Netaikoma	14 461 239,00
		VVL regionas			133 978 400,00
		Sostinės regionas		10 – Europos semestre nustatytų problemų sprendimas	3 340 483,00
		VVL regionas			148 727 081,00

8 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ESF+	Sostinės regionas	4.8	02 – Lyčių aspekto integravimas	19 961 430,00
		VVL regionas			175 787 903,00
		Sostinės regionas		03 – Neutralumas lyties požiūriu	6 129 530,00
		VVL regionas			171 399 090,00

Konkretus uždavinys – 4.9. Marginalizuotų bendruomenių integracija (ERPF)**Įgyvendinamos veiklos**

Mažinant socialinę atskirtį, toliau išlieka poreikis plėtoti socialines paslaugas, ženkliai investicijų dalį skiriant bendruomenėje teikiamų paslaugų plėtrai, užtikrinant institucinės globos pertvarkos įgyvendinimą. Šios

investicijos papildys ESF+ lėšomis numatomas finansuoti paslaugas. Siekiant užtikrinti intelekto ir (ar) psichikos negalią turinčių asmenų, kuriems dėl kitų ligų yra nustatyta vegetacinė ar terminalinė būklė, arba esančių nuolatos agresyviems, teisę į adekvačią kokybišką slaugą ir socialinę globą (ilgalaikę priežiūrą) būtina sukurti tinkamą specializuotą infrastruktūrą. Kartu svarbu diegti socialines inovacijas, užtikrinti žmogaus teisių standartus, skatinti socialinį aktyvumą, kad būtų atliepti įvairių socialinių grupių iššūkiai ir poreikiai. Bus įgyvendinamos integruotos priemonės, skirtos socialinei ir ekonominei marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integracijai.

Apie 10 tūkst. gyventojų laukia socialinio būsto nuo 3 iki 12 metų, priklausomai nuo savivaldybės. Didžiausias išlieka gausių šeimų (šeimų, auginančių tris ir daugiau vaikų) bei neįgalių asmenų socialinio būsto poreikis, nes šioms tikslinėms grupėms tinkamo būsto rinkoje pasiūlos nėra arba ji nepakankama. Investicijomis į socialinį būstą bus prisidedama ir prie vaiko garantijų sistemos įgyvendinimo, nes bus sudaromos sąlygos užkirsti kelią socialinei atskirčiai ir su ja kovoti, didinant šeimose augančių vaikų galimybę turėti tinkamą būstą.

Viena iš socialinių netolygumų susidarymo priežasčių – gyvenamųjų, paslaugų teikimo ir darbo vietų disbalansas. Darni miestų ir FZ plėtra leidžia spręsti šį iššūkį ITI metodu, derinat 5.1 ir 5.2 uždavinių veiksmus, kuriais siekiama plėtoti trūkstamą socialinių paslaugų infrastruktūrą miestuose, kurti naujas darbo vietas ir skatinti inovatyvias socialinės ekonomikos iniciatyvas, su įgyvendinant šį uždavinį numatytomis investicijomis į socialinių paslaugų ir socialinio būsto plėtrą ir taip patenkinti socialinių būsto ir socialinių paslaugų poreikius, kartu užtikrinant judėjimo laisvę ir galimybę prisitaikyti prie darbo rinkos.

Siekiant didinti skurdo, socialinės atskirties problemų sprendimo efektyvumą, numatyta skatinti socialinio verslo kūrimąsi, plėtrą. Svarbu į šių problemų sprendimą įtraukti vietos bendruomenes, todėl bus taikomas BIVP metodas.

Veiksmų rūšys, siekiant gerinti galimybes apsirūpinti būstu ir stiprinti socialines paslaugas:

Plėtoti socialinio būsto fondą: numatoma plėtoti socialinio būsto fondą, siekiant įgyvendinti vaiko / šeimos ar asmens teisę į tinkamas gyvenimo sąlygas, ir taip didinti nepalankias sąlygas turinčių asmenų, t. y. neįgaliųjų (turinčių judėjimo ir (ar) psichikos ir (ar) proto negalią), kuriems reikalingas specialiai pritaikytas būstas, ir gausių šeimų, integraciją, taip pat, atsižvelgiant į bendruosius darnaus vystymosi principus, siekti užtikrinti galimybę naudotis įsidarbinimo, sveikatos priežiūros, švietimo, vaikų priežiūros, socialinėmis, kultūros ir kitomis asmenims (šeimoms) reikalingomis paslaugomis. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Plėtoti ir modernizuoti paslaugų, reikalingų institucinės globos pertvarkai įgyvendinti, infrastruktūrą: plėtoti socialinių paslaugų infrastruktūrą, reikalingą pereiti nuo asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų savivaldybėse ir vietos bendruomenėse tikslinės grupės asmenims, įskaitant ir gyvenančiuosius namuose (pvz.: pereinamojo tipo paslaugų bei nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūrą; grupinio ir savarankiško gyvenimo namai; apsaugotas būstas; skaitmeninės, technologinės, inžinerinės ir kitos paslaugų infrastruktūros inovacijos, leidžiančios pagerinti tikslinių grupių asmenų savarankiškumą ir gyvenimo kokybę; įstaigų, teikiančių specializuotas stacionarias slaugos ir globos paslaugas asmenims, kuriems reikalinga intensyvi ir specializuota slaugos ir socialinės globos pagalba, infrastruktūra). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Plėtoti ir modernizuoti nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūrą, siekiant didinti gyventojų socialinę gerovę: plėtoti ir modernizuoti nestacionarių, bendruomeninių paslaugų infrastruktūrą socialinę riziką patiriantiems ir socialiai pažeidžiamiems asmenims bei asmenims, kuriems nustatyti socialinių paslaugų poreikiai (išskyrus intelekto ir (ar) psichikos negalią turinčius asmenis) (pvz.: krizių ir specializuotos pagalbos centrai (pvz., vaikams / šeimoms; nusikaltimų aukoms); dienos centrai (pvz., asmenims su kompleksine negalia, senyvo amžiaus asmenims); nakvynės namai benamiams; psichologinės ir socialinės reabilitacijos centrai (pvz., priklausomoms mamoms su vaikais); psichosocialinės pagalbos įstaigos / savarankiško gyvenimo namai (adaptacijos namai) asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų ir (ar) grįžusiems iš įkalinimo įstaigų; atviri jaunimo centrai ir atviros jaunimo erdvės, teikiančios paslaugas mažiau galimybių turintiems jaunuoliams, ir kita infrastruktūra, skirta bendruomeninėms paslaugoms teikti, prioritetą teikiant NVO paslaugų infrastruktūrai). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Skatinti bendruomenėse socialinį verslą, padedantį vietoje spręsti pažeidžiamų grupių atskirties

problemą: palaikyti socialinio verslo (t. y. kuriančio darbo vietas, paslaugas ir (ar) prekes sunkiau integruojamoms bendruomenės gyventojų grupėms) kūrimą ir plėtrą, per vietos plėtros strategijas remiant reikalingos įrangos įsigijimą, socialinio verslo pradinių produktų ir paslaugų sukūrimą, testavimą, rinkodaros priemonių kūrimą ir taikymą ir kt. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Užtikrinti BIVP metodo taikymą: parama rengiant, valdant, stebint, vertinant ir aktyviai taikant vietos plėtros strategijas ir stiprinant VVG atstovų kompetencijas (įskaitant VVG tinklaveiką ir bendradarbiavimą su valdžios institucijomis bei partneriais). Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Gausios šeimos; neįgalūs asmenys; asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai); socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (pvz., nusikaltimų aukos, benamiai, priklausomybėmis sergantys asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.); asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis; migrantai, priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms; nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai; nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas, pagal kurias investuojama į paslaugų neįgaliesiems, gausioms šeimoms, socialiai pažeidžiamiems asmenims bei asmenims, kuriems yra nustatytas socialinių paslaugų poreikis, teikimo infrastruktūros plėtrą, bus įgyvendinamas nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitų tapatybių principas. Vykdamas veiklas, apimančias infrastruktūros plėtrą ar modernizavimą, bus reikalaujama ją pritaikyti pagal universalaus dizaino principus.

Be to, dalis paslaugų, kurios bus teikiamos sukurtoje infrastruktūroje, suteiks galimybę įsidarbinti ir padidinti namų ūkio pajamas asmenims, kurie prižiūri savimi pasirūpinti negalinčius šeimos narius (kartu tai prisideda prie lyčių lygybės principo įgyvendinimo), sugrįžti į darbo rinką ir gauti pajamas asmenims, priklausantiems specifinėms socialinės rizikos grupėms (pvz., priklausomybių turintiems, iš įkalinimo įstaigų sugrįžusiems, smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims).

Vykdamas veiklas numatoma skatinti kurti ir diegti tokius produktus ir paslaugas, kurie būtų pritaikyti įvairių bendruomenės grupių poreikiams (įskaitant negalią turinčius ar valstybinės kalbos nemokančius asmenis).

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Įgyvendinant uždavinį numatytomis investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir FZ plėtros strategijų veiksmų, įgyvendinamų kaip ITI, šias investicijas derinant su Programos 5 prioriteto investicijomis, siekiant bendrų tikslų. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant nacionalines plėtros programas ir teritorines strategijas, ir priklauso nuo pasirinktų uždavinių turinio.

Šio uždavinio ketvirtoji ir penktoji veiklos bus įgyvendinamos taikant integruoto teritorijų vystymo metodo BIVP formą tikslinėse teritorijose: miestuose, kurie yra savivaldybių centrai ir (arba) kuriuose gyvena daugiau nei 6 tūkst. gyventojų, ir pirmiau nurodytų miestų apylinkėse. Pažeidžiamų grupių atskirties problemos yra aktualios tiek VVL, tiek Sostinės regionuose, todėl veiklos, skirtos BIVP metodui taikyti, bus įgyvendinamos abiejuose regionuose.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti.

Siekiant ETBT tikslo programų ir šio uždavinio ketvirtosios veiklos sinergijos, bus skatinamos šalies

pasielnyje veikiančios VVG rengiant vietos plėtos strategijas įvertinti veiksmus, planuojamus pagal ETBT tikslo programas.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.9.	ERPF	Sostinės regionas	RCO65	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų talpumas	Asmenys	0	414
			VVL regionas	RCO65	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų talpumas	Asmenys	0	1 659
			Sostinės regionas	Specialusis	Paslaugų asmenims, turintiems intelekto ir (ar) psichikos negalią, vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	Skaičius	0	835
			VVL regionas	Specialusis	Paslaugų asmenims, turintiems intelekto ir (ar) psichikos negalią, vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	Skaičius	0	3 943
			Sostinės regionas	Specialusis	Paslaugų socialiai pažeidžiamiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	Skaičius	0	765
			VVL regionas	Specialusis	Paslaugų socialiai pažeidžiamiems, socialinę riziką (atskirtį) patiriantiems asmenims vietų skaičius naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje	Skaičius	0	1 931
			Sostinės regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės)	Įmonės	0	26
			VVL regionas	RCO01	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės)	Įmonės	0	129
			Sostinės regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	0	26
			VVL regionas	RCO02	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	Įmonės	0	129
			Sostinės regionas	RCO80	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtos strategijos, kurioms suteikta	strategijos	0	8

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
					parama			
			VVL regionas	RCO80	Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros strategijos, kurioms suteikta parama	strategijos	0	43
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai	Skaičius	0	26
			VVL regionas	Specialusis	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai	Skaičius	0	129

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4. Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.9.	ERPF	Sostinės regionas	RCR67	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	Naudotojai per metus	0	2021	414	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR67	Naujų arba modernizuotų socialinių būstų naudotojų skaičius per metus	Naudotojai per metus	0	2021	1 659	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	Asmenys per metus	0	2020	454	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	Asmenys per metus	0	2020	2 142	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gyvenančių stacionariose socialinės globos įstaigose, mažėjimas	Asmenys	971	2019	320	Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Asmenų, turinčių intelekto ir (ar) psichikos negalią, gyvenančių stacionariose socialinės globos įstaigose, mažėjimas	Asmenys	5 296	2019	1 747	Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	Asmenys per metus	0	2020	1 297	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Socialiai pažeidžiamų, socialinę riziką (atskirtį) patiriančių asmenų, gavusių paslaugas naujoje ar modernizuotoje infrastruktūroje skaičius per metus	Asmenys per metus	0	2020	3 272	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR01	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	Darbo vietos	0	2021	26	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR01	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	Darbo vieta	0	2021	131	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Pilietinės visuomenės ir privataus sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant BIVP strategijas	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus	42	2020	128	Tyrimo ataskaita	

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
						subjektai					
			VVL regionas	Specialusis	Pilietinės visuomenės ir privataus sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant BIVP strategijas	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai	373	2020	688	Tyrimo ataskaita	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.9	043 – Naujų efektyviai energiją vartojančių pastatų statyba	1 410 020,00
		VVL regionas			9 588 134,00
		Sostinės regionas		126 – Būstų infrastruktūra (kitiems asmenims nei migrantai, pabėgėliai ir asmenys, kuriems suteikta tarptautinė apsauga arba kurie prašo suteikti tarptautinę apsaugą)	7 990 111,00
		VVL regionas			54 332 757,00
		Sostinės regionas		127 – Kita socialinė infrastruktūra, kuria prisidedama prie socialinės įtraukties bendruomenėje	18 083 550,00
		VVL regionas			123 798 420,00
		Sostinės regionas		152 – Priemonės, kuriomis skatinamos lygios galimybės ir aktyvus dalyvavimas visuomenėje	1 937 176,00
		VVL regionas			16 338 065,00

5 lentelė. 2 matmuo Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.9	01 – Dotacija	29 420 857,00
		VVL regionas			204 057 376,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.9	10 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	1 937 176,00
		VVL regionas			16 338 065,00
		Sostinės regionas		02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	9 069 615,00
		VVL regionas			61 947 373,00
		Sostinės regionas		08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	9 069 615,00
		VVL regionas			61 947 373,00
		Sostinės regionas		33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	9 344 451,00
		VVL regionas			63 824 565,00

8 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.9	03 – Neutralumas lyties požiūriu	29 420 857,00
		VVL regionas			204 057 376,00

Konkretus uždavinys – 4.10. Sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas (ERPF)**Įgyvendinamos veiklos**

Investicijas numatoma skirti sveikatos sistemos kokybei, prieinamumui ir efektyvumui gerinti, kad ji geriau reaguotų į dažnesnių lėtinių sveikatos sutrikimų, visuomenės senėjimo ir sveikatos netolygumų iššūkius. Itin svarbu stiprinti PSP grandį (įskaitant psichikos sveikatą), teikiančią visapusišką, tęstinę ir koordinuotą priežiūrą, kuri yra labai svarbi gerinant ligų prevenciją. Siekiant sumažinti išvengiamų hospitalizacijų ir

išvengiamo mirtingumo lygį, numatoma kuo daugiau sveikatos priežiūros problemų išspręsti PSP grandyje tęsiant investicijas į PSP.

Mažinant regioninius sveikatos priežiūros prieinamumo ir sveikatos rezultatų skirtumus numatoma plėtoti ekonomiškai efektyvesnes ambulatorines ir dienos stacionaro diagnostikos ir gydymo paslaugas užtikrinant regionų gyventojų poreikius. Senėjant visuomenei didėja ilgalaikės priežiūros poreikiai. Programa remia sveikatos priežiūros paslaugų ir socialinių paslaugų integravimą bei plėtrą. Skaitmeninės sveikatos sprendimai, kurie sudarytų prielaidas individualizuotai sveikatos priežiūrai, efektyviam sveikatos sistemos resursų valdymui, nėra pakankamai išvystyti, todėl toliau bus diegiami reikiami skaitmeniniai sveikatos sprendimai. Taip pat numatoma konsoliduoti ir pritaikyti ligoninių tinklą, kad jis taptų efektyvesnis ir labiau atitiktų poreikius. Investicijas į paslaugų, kurių tolesnė plėtra tiesiogiai susijusi su ligoninių teikiamų stacionarinių aktyviojo gydymo paslaugų apimčių mažinimu bei paslaugų konsolidavimu, infrastruktūrą numatoma pradėti tik patvirtinus ASPI modernizavimo veiksmų planą, pagrįstą regioniniu bendradarbiavimo modeliu, siekiant didinti savivaldybių ir regionų lygiu teikiamų paslaugų kokybę, saugą ir efektyvumą, tinkamai pritaikyti infrastruktūrą pagal pasikeitusį paslaugų profilį bei tinkamai išnaudoti turimus žmogiškuosius išteklius. Tai investicijos į savivaldybių lygiu teikiamų bazinių paslaugų infrastruktūros modernizavimą ir į IPP teikimui reikalingos infrastruktūros sukūrimą. Taip pat numatoma finansuoti socialinių paslaugų įstaigų senyvo amžiaus asmenims infrastruktūros bendruomenėje sukūrimą bei modernizavimą. Darnus miestų ir FZ vystymas leidžia spręsti šį iššūkį ITI metodu, derinat 5.1 ir 5.2 uždavinių veiksmus, skirtus trūkstamos socialinių ir sveikatos paslaugų infrastruktūros plėtrai miestuose ir inovatyvioms socialinės ekonomikos iniciatyvoms su šio uždavinio remiama socialinių ir sveikatos paslaugų plėtra.

Užtikrinant regioniniu bendradarbiavimo modeliu pagrįsto ASPI tinklo veiklą ir jo pritaikymą ekstremaliosioms situacijoms, taip pat numatoma investicijas nukreipti į GMP paslaugų organizavimo ir valdymo pertvarką pagal patvirtintą GMP paslaugų teikimui organizuoti reikalingos infrastruktūros modernizavimo planą. GMP teks didesnis krūvis užtikrinant pacientų, ypač gyvenančių regionuose, kuriems reikalinga skubi stacionarinė priežiūra, transportavimą į šią priežiūrą teikiančias ligonines, tarp jų ir pacientų su ūimomis būklėmis – į specializuotus centrus.

Veiksmų rūšys, siekiant pagerinti sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros kokybę, prieinamumą, veiksmingumą bei sumažinti regioninius sveikatos priežiūros skirtumus:

Sustiprinti PSP: numatoma finansuoti infrastruktūrą, reikalingą PSP ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų integravimui, PSP komandų teikiamų paslaugų plėtrai bei paslaugų kokybei ir veiksmingumui gerinti, taip pat ambulatorinių psichikos sveikatos priežiūros paslaugų plėtrai. Prioritetas skiriamas telekomunikacijų technologijų priemonių ir skaitmeninių sprendimų diegimui siekiant plėtoti nuotolines ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas bei užtikrinti tolygų šių paslaugų prieinamumą. Taip pat planuojama finansuoti infrastruktūrą, reikalingą 2014–2020 m. laikotarpiu išbandytų modelių, skirtų neįgalųjų ir poliligitų pacientų priežiūrai pagerinti, pritaikymui bei diegimui nacionaliniu mastu bei naujų inovatyvių ir efektyvių PSP veiklos modelių, ypač skirtų vaikų sveikatos priežiūrai gerinti, bandymui bei įdiegimui. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Modernizuoti GMP paslaugas: pereinant nuo fragmentuoto link centralizuotai valdomo GMP tinklo, numatoma finansuoti GMP paslaugų teikimui organizuoti reikalingos infrastruktūros modernizavimą / plėtrą: GMP automobilių su reikiama įranga įsigijimą, GMP brigadoms reikiamos įrangos įsigijimą ir patalpų modernizavimą. Taip pat išliekant ekstremalių situacijų, ypač masinių epidemijų, branduolinės avarijos, grėsmėms numatomos investicijos į būtiną GMP infrastruktūrą, kad būtų užtikrintas tolygus, nenutrūkstamas ir efektyvus sveikatos priežiūros paslaugų teikimas ekstremalių sveikatai situacijų metu. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Gerinti aukštos kokybės specializuotos sveikatos priežiūros prieinamumą: numatoma finansuoti ASPI paslaugų, organizuojamų pagal naują kompetencijos centrų ir regioninio bendradarbiavimo modelį, infrastruktūros modernizavimą. Parama skiriama savivaldybių ir regiono lygmeniu teikiamų skubiosios medicinos pagalbos, intensyvios terapijos ir (ar) intensyvios priežiūros paslaugų infrastruktūros modernizavimui, naujų, efektyvesnių skubiosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo modelių diegimo infrastruktūrai. Planuojama plėtoti psichikos sveikatos priežiūros ambulatorinių ir dienos stacionaro, psichosocialinės reabilitacijos, ambulatorinių specializuotų, dienos stacionaro, dienos / ambulatorinės chirurgijos paslaugų infrastruktūrą bei stacionarinių paslaugų, atitinkančių pertvarkos kriterijus, infrastruktūrą ir pritaikyti savivaldybių lygmens ASPI infrastruktūrą darbui ekstremalių situacijų ir krizių

metu. Taip pat planuojama investuoti į integruotos sveikatos priežiūros paslaugų (onkologijos, kardiologijos, neurologijos ir kitose srityse) teikimo modelių infrastruktūros tobulinimą, kad savivaldybių gyventojai laiku gautų aukščiausio lygio, geros kokybės sveikatos priežiūros paslaugas. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Plėtoti IPP sistemą: įgyvendinant IPP teikimo reformą numatoma savivaldybėse plėtoti dienos centrų, teikiančių kompleksines sveikatos priežiūros bei socialines paslaugas, infrastruktūrą, taip pat plėtoti ir modernizuoti stacionarių slaugos paslaugų žmonėms, sergantiems Alzheimerio liga, senatvine demencija, bei paliatyviosios pagalbos paslaugų infrastruktūrą, socialinių paslaugų įstaigų senyvo amžiaus asmenims infrastruktūrą bendruomenėje (savarankiško gyvenimo namų, globos namų infrastruktūros plėtra; globos namų ir bendruomeninių paslaugų aplinkos pritaikymas Alzheimerio liga, senatvine demencija sergantiems asmenims, negalią turintiems asmenims; skaitmeninės, technologinės, inžinerinės ir kitos paslaugų infrastruktūros inovacijos, leidžiančios pagerinti tikslinių grupių asmenų savarankiškumą ir gyvenimo kokybę). Vykdamas IPP teikti reikalingos infrastruktūros pritaikymo ir modernizavimo veiksmų planą kiekvienos savivaldybės ir regiono lygmenimis numatomos investicijos į būtinus infrastruktūrinius pokyčius, kurie apimtų šias paslaugas teikiančių įstaigų patalpų įrengimą, transporto priemonių, skirtų pacientams lankyti namuose, išsigijimą, inovatyvių technologijų diegimą ir plėtrą, mobilios įrangos, techninės pagalbos priemonių išsigijimą. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys; neįgalūs asmenys, senyvo amžiaus asmenys; vaikai; jaunimas; asmenys ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistai ir kiti sveikatos priežiūros srityje dirbantys specialistai; asmenys, kuriems nustatytas ilgalaikės priežiūros poreikis; asmenys, priskiriami pagrindinių lėtinių neinfekcinių ligų didelės rizikos grupėms; asmenys, sergantys daugybinėmis lėtinėmis ligomis.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas veiklas, apimančias infrastruktūros plėtojimą ar modernizavimą, bus reikalaujama ją pritaikyti pagal universalaus dizaino principus.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių naudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir FZ plėtos veiksmų įgyvendinamų ITI būdu, šias investicijas derinant su Programos 5 prioriteto 5.1 ir 5.2 uždavinių investicijomis siekiant bendrų tikslų socialinių ir sveikatos paslaugų plėtos srityje. Investicijų apimtis / detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant nacionalines plėtos programas ir teritorines strategijas ir priklauso nuo pasirinkamų uždavinių turinio.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.10.	ERPF	Sostinės regionas	RCO69	Naujos arba modernizuotos sveikatos priežiūros infrastruktūros talpumas	Asmenų skaičius per metus	103 000	529 200
			VVL regionas	RCO69	Naujos arba modernizuotos sveikatos priežiūros infrastruktūros talpumas	Asmenų skaičius per metus	323 000	1 639 940
			Sostinės regionas	Specialusis	GMP paslaugų infrastruktūros, kuriai skirta parama, pajėgumas	Asmenų skaičius per metus	158 000	790 000
			VVL regionas	Specialusis	GMP paslaugų infrastruktūros, kuriai skirta parama, pajėgumas	Asmenų skaičius per metus	400 000	2 000 000
			Sostinės regionas	RCO70	Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros (ne būsto) talpumas	Asmenų skaičius per metus	0	356
			VVL regionas	RCO70	Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros (ne būsto) talpumas	Asmenų skaičius per metus	0	1 850

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
4.Socialiai atsakingesnė Lietuva	4.10.	ERPF	Sostinės regionas	RCR73	Naujos arba modernizuotos sveikatos priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojų skaičius per metus	323 000	2018	440 200	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR73	Naujos arba modernizuotos sveikatos priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojų skaičius per metus	1 000 000	2018	1 359 940	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Išvengiamų hospitalizacijų skaičius	Hospitalizacijos tūkstančiui gyventojų	25,1	2019	16	Higienos institutas	
			VVL regionas	Specialusis	Išvengiamų hospitalizacijų skaičius	Hospitalizacijos tūkstančiui gyventojų	34,8	2019	16	Higienos institutas	
			Sostinės regionas	Specialusis	GMP skubių įvykdytų iškvietimų paslaugų, suteiktų per 15 min. (mieste), dalis	Procentas	91,4	2019	98	Valstybinė ligonių kasa	
			Sostinės regionas	Specialusis	GMP skubių įvykdytų iškvietimų paslaugų, suteiktų per 25 min. (kaime), dalis	Procentas	81,6	2019	98	Valstybinė ligonių kasa	
			VVL regionas	Specialusis	GMP skubių įvykdytų iškvietimų paslaugų, suteiktų per 15 min. (mieste), dalis	Procentas	91,4	2019	98	Valstybinė ligonių kasa	
			VVL regionas	Specialusis	GMP skubių įvykdytų iškvietimų paslaugų suteiktų per 25 min. (kaime), dalis	Procentas	81,6	2019	98	Valstybinė ligonių kasa	
			Sostinės regionas	RCR74	Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojų skaičius per metus	0	2019	439	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR74	Naujos arba modernizuotos socialinės rūpybos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojų skaičius per metus	0	2019	2 279	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.10	044 – Siekiant efektyvaus energijos vartojimo vykdoma viešosios infrastruktūros renovacija arba viešajai infrastruktūrai taikomos energijos vartojimo efektyvumo priemonės, parodomieji projektai ir pagalbinės priemonės	1 490 000,00
		VVL regionas			7 849 600,00
		Sostinės regionas		077 – Oro kokybės užtikrinimo ir triukšmo mažinimo priemonės	170 000,00
		VVL regionas			1 040 400,00
		Sostinės regionas		127 – Kita socialinė infrastruktūra, kuria prisidedama prie socialinės įtraukties bendruomenėje	4 583 556,00
		VVL regionas			40 402 955,00
		Sostinės regionas		128 – Sveikatos infrastruktūra	33 691 033,00
		VVL regionas			188 218 704,00
		Sostinės regionas		130 – Sveikatos priežiūros mobilieji ištekliai	4 050 000,00
		VVL regionas			20 604 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.10	01 – Dotacija	43 984 589,00
		VVL regionas			258 115 659,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.10	02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	3 655 874,00
		VVL regionas			25 194 975,00
		Sostinės regionas		08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	3 655 873,00
		VVL regionas			25 194 975,00
		Sostinės regionas		33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	36 672 842,00
		VVL regionas			207 725 709,00

8 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
4	ERPF	Sostinės regionas	4.10	03 – Neutralumas lyties požiūriu	43 984 589,00
		VVL regionas			258 115 659,00

5 PRIORITETAS. PILIEČIAMS ARTIMESNĖ LIETUVA

Konkretus uždavinys – 5.1. Integruota plėtra miestuose

Igyvendinamos veiklos

Didėjanti darbo vietų koncentracija miestuose ir mažėjantis gyventojų skaičius lemia tai, kad keičiasi gyventojų mobilumas ir stiprėja švytuoklinė migracija. Viena vertus, aplink miestus esančioms teritorijoms prarandant dalį gyventojų, iš jų pasitraukia verslai, sunkiau užtikrinti viešųjų paslaugų prieinamumą. Kita vertus, miestai turi aptarnauti vis platesnę teritoriją, kurios gyventojams jie teikia paslaugas ir užtikrina darbo vietas. Dėl transporto srautų ir su savo užduotimis nesusitvarkančio viešojo transporto prarandamas laikas spūstyse, didėja neigiamas poveikis aplinkai ir gyvenimo kokybei. Miestams kyla naujų iššūkių: demografinių, vidaus ir išorės migracijos pokyčių, klimato kaitos, būtinybės neatsilikti nuo ketvirtosios pramoninės revoliucijos, kovos su pandemija ir jos pasekmėmis, kai prarandamos darbo vietos, mažėja dalies įmonių konkurencingumas. Konkretaus miesto įtaka teritorinės problemos sprendimui priklauso nuo problemos pobūdžio ir sklaidos, kuri lemia veiksmų rinkinį bei partnerių pasirinkimą, todėl pagrindinis vaidmuo tenka miestui (savivaldybei (-ėms)), kuris yra tiesiogiai atsakingas už sprendimų priėmimą, tvarios miesto plėtros strategijos rengimą, tvirtinimą ir įgyvendinimą. Be to, savivaldybė užtikrina plačią partnerystę (piliečių, VVG, socialinių ir aplinkosauginių partnerių aktyvų įtraukimą) rengiant ir įgyvendinant strategiją.

Tvarios miesto plėtros strategija yra laikoma ITI teritorine strategija. Įgyvendinant šias strategijas investuojama į tvarią ir individualizuotą 10-ies regionų centrų (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Utenos, Telšių, Marijampolės ir Tauragės) plėtrą, iš jų 3-jų regionų centrų (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos) atveju – apimant ir jų priemiesčius. Integruotos miesto (kur tinkama – miesto ir jo priemiesčių) tvarios plėtros strategijos rengiamos laikantis pritaikytų miestų vietovėms metodologinio kompleksinių FZ plėtros projekto metu parengtų rekomendacijų. Tvarios miestų plėtros strategijose numatomi veiksmai įgyvendinami **laikantis horizontaliųjų tvarumo ir sumanumo principų.**

Tvarios miestų plėtros strategijos įgyvendinamos kaip ITI, centruojantis į šiuos iššūkius ir Programos uždavinius:

- **Tvarų judumą miestuose ir jų priemiesčiuose** (transporto srautų reguliavimą, viešojo transporto naudojimo skatinimą, multimodalinio transporto plėtrą, judumo įpročių keitimą ir eismo saugumo ir tvaraus judumo infrastruktūrą), pasitelkiant Programos 8 specialaus prioriteto investicijas pagal DJMP, Programos 3.2 uždavinio investicijas, skirtas savivaldybių susisiekimo infrastruktūros tobulinimui, diegiant eismo saugumo priemones vietinės reikšmės keliuose ir 5.1 uždavinio investicijas.
- **Miestų investicinio patrauklumo didinimą, verslo aplinkos gerinimą** (fizinės infrastruktūros sukūrimą naujoms investicijoms pritraukti ir darbo vietoms kurti).
- **Gyvenimo kokybės gerinimą** (įskaitant triukšmo, oro užterštumo ir kitos taršos mažinimą, atsparumo klimato kaitai didinimą, žiedinės ekonomikos skatinimą, viešųjų erdvių patrauklumo ir prieinamumo didinimą, saugumo, socialinių, kultūrinių, sveikatinimo ir kt. poreikių geresnį tenkinimą, paslaugų masto ir prieinamumo didinimą, ypač socialiai pažeidžiamoms grupėms, naujų, kompleksinių paslaugų plėtrą ir inovatyvius paslaugų teikimo būdus (kur tinkama – skaitmeninant), kartu pasinaudojant Programos 4 prioriteto 4.5 uždavinio (ugdymo paslaugų prieinamumas atskirtį ar socialines rizikas patiriantiems vaikams), 4.8 uždavinio (prevencinės priemonės, stiprinančios visuomenės sveikatą), 4.9 uždavinio (paslaugų, susijusių su institucinės globos pertvarka, nestacionarių socialinių paslaugų, socialinio būsto plėtra), 4.10 uždavinio (ilgalaikės priežiūros paslaugų sistemos plėtra), 2 prioriteto 2.5 uždavinio (geriamojo vandens tiekimo tinklų plėtra), 2.6 uždavinio (komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo pajėgumų didinimas), 2.7 uždavinio (žaliosios infrastruktūros urbanizuotoje aplinkoje plėtra, pažeistų ir užterštų teritorijų tvarkymas, oro monitoringo sistemų stiprinimas) ir 8 specialiojo prioriteto investicijomis, kuriomis įgyvendinamos darnaus judumo priemonės. Viešųjų paslaugų infrastruktūros plėtra bus koordinuojama miestų savivaldybių, planuojančių integruotus veiksmus (kur taikoma, remiantis miesto ir priemiesčių teritorijos savivaldybių susitarimu dėl bendrų veiksmų), kur 5.1 uždavinio investicijomis bus remiama bendroji infrastruktūra, užtikrinanti galimybes užtikrinti pakankamą viešųjų paslaugų pasiūlą ir miestų teritorijų plėtrą, atitinkančią Naujojo Europos Bauhauzo principus, derinant su kitų prioritetų investicijomis, jomis papildant ir jų nedubliuojant.
- **Verslo, gyventojų, VVG, nevyriausybinių organizacijų įtraukimą į miesto problemų**

sprendimą, partnerystės puoselėjimą ir stiprinimą, vietos iniciatyvų rėmimą ir gebėjimų stiprinimą, kartu pasitelkiant Struktūrinių reformų paramos programos bei Veiksmų programos investicijas regionų plėtros tarybų ir savivaldybių gebėjimams (įskaitant žmogiškųjų, finansinių išteklių valdymo, strateginio planavimo) gerinti, tvarios plėtros planavimo ir įgyvendinimo efektyvumui didinti ir teikiant ekspertinę metodinę pagalbą tvarios miestų plėtros strategijoms rengti ir įgyvendinti.

- **Tvarios miestų plėtros strategijos** taip pat turės sinerginį efektą su nacionaliniu lygiu įgyvendinamais uždaviniais, įskaitant Programos 4 prioriteto 4.1 uždavinį, skirtą didinti bedarbių galimybes įsidarbinti ar grįžti į darbo rinką, 4.4 uždavinį, skirtą didinti dalyvavimą MVG, Programos 1 prioriteto 1.3 uždavinį naujų darbo vietų kūrimui MVI bei BIVP metodu įgyvendinamais Programos 4 prioriteto 4.7 ir 4.9 uždaviniais. Įgyvendinant strategijas bus siekiama pasinaudoti ir EGADP, TPF ir EK tiesiogiai finansuojamų programų ir instrumentų galimybėmis.

Įgyvendinant 5.1 uždavinį, pagal Programą remiamos šios veiksmų rūšys:

Viešųjų paslaugų prieinamumo ir tvarios aplinkos užtikrinimas miestuose, pritaikant miestų teritorijas žaliųjų miestų erdvių plėtrai, būsto, kultūros, švietimo, sveikatos paslaugų pasiūlai didinti ir kitai socialinei ir (ar) bendruomenių veiklai:

- urbanizuotų teritorijų pritaikymas daugiataksiui naudojimui, jų atgaivinimas ir konversija (įskaitant tvarkomoms teritorijoms pasiekti reikalingos susisiekimo infrastruktūros įrengimą ir (ar) modernizavimą, viešosios infrastruktūros pritaikymą universalaus dizaino principu), viešųjų paslaugų infrastruktūros racionalų panaudojimas taip pat trūkstamos ikimokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo, PSP (išskyrus skubiosios pagalbos), socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra ar modernizavimas;
- išmaniųjų technologijų diegimas efektyviam viešųjų paslaugų ir infrastruktūros valdymui.

Šiomis investicijomis siekiama panaudoti miestų socialinės ir inžinerinės infrastruktūros tinklą, taip telkiant investicijas, viešąsias paslaugas ir darbo vietas ir išvengiant neigiamų padarinių aplinkai ir gyvenimo kokybei, taikant kūrybinės vietokūros (angl. „placemaking“) principus, skatinant bendradarbiavimą ir tinklaveiką su NVO, VVG, MTEPI, KKI institucijomis.

Veiklos vykdomos VVL regiono Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių, Šiaulių, Panevėžio, Utenos miestuose, Kauno ir Klaipėdos miestuose ir jų priemiesčiuose ir Sostinės regiono Vilniaus mieste ir jo priemiesčiuose.

Regionų centrų (išskyrus Vilnių, Kauną ir Klaipėdą) investicinio potencialo stiprinimas ir naujų ekonominių veiklų plėtra:

- miestų pramoninių ir (ar) komercinių teritorijų išvystymo netolygumų: investicijoms tinkamų sklypų, gamybinių pastatų, inžinerinės infrastruktūros trūkumų (pvz. trūkstamų jungčių su centralizuotais elektros, dujų, šilumos, vandens ar nuotekų tinklais ar atitinkamų vietinių AEI naudojančių įrenginių, šių teritorijų pasiekimui reikalingos susisiekimo infrastruktūros trūkumų) pašalinimą, bei priemonės mažinančios neigiamą ekonominės veiklos poveikį aplinkai šiose teritorijose (triukšmą, oro, vandens taršą);
- inovatyvių socialinės, kūrybinės ekonomikos ir bendro infrastruktūros naudojimo iniciatyvų plėtra (pvz., įrengiant gamybines, maisto, kūrybinių industrijų bendradarbiystės erdves viešuosiuose pastatuose).

Šių veiklų investicijomis siekiama paskatinti ir įvairinti miestų ekonomiką, pritraukti investicijas, kurti darbo vietas, efektyvinti infrastruktūrą, taikant kūrybinės vietokūros (angl. „placemaking“) principus, skatinant bendradarbiavimą ir tinklaveiką su NVO, VVG, MTEPI, KKI institucijomis. Veiklos vykdomos VVL regiono Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių, Šiaulių, Panevėžio, Utenos miestuose.

Ekspertinė pagalba tvarios miestų plėtros strategijoms įgyvendinti. Veiklos vykdomos VVL ir Sostinės regionuose, papildant kitas pagal uždavinį įgyvendinamas veiklas.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

7-ųjų miestų (regionų centrų, išskyrus Vilnių, Kauną, Klaipėdą) MVI, 10-ies miestų (regionų centrų) ir 3-jų

didžiausių miestų priemiesčių gyventojai, savivaldybės, RPT ir kitos viešojo sektoriaus institucijos ir įstaigos, viešąsias paslaugas teikiančios NVO.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Investuojant į infrastruktūrą, kuriant naujus ar tobulinant esamus produktus bus laikomasi universalaus dizaino principo.

Siekiant optimalaus paslaugų prieinamumo žmonėms su negalia, moterims ir vyrams, skirtingoms socialinėms ir amžiaus (ypač atskirtį patiriančioms) grupėms, visas tikslines grupes atstovaujančioms organizacijoms bus sudaromos vienodos galimybės įgyvendinti veiklas, prisidedančias prie tvarios miestų plėtros ir naudotis pritaikyta infrastruktūra ir inovatyviais viešųjų paslaugų prieinamumo sprendimais.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Tvarios miestų plėtros veiksmai bus įgyvendinami miestuose ir priemiesčiuose, t. y. 10-ies regionų administraciniuose centruose, 3-jų didžiausių miestų atveju apimant ir šių miestų priemiesčius.

Nustatant priemiesčius, kuriems rengiama bendra su atitinkamu miestu tvarios plėtros strategija, atsižvelgiama į teritorijos vientisumo kriterijų – **būdingą miestui (aukštą ar vidutinį) gyventojų ir užstatymo tankumą su miestu besiribojančioje teritorijoje**.

Prireikūs įvertinami papildomi kriterijai:

- aukštas (būdingas miestui) transporto tinklo tankumas;
- gyventojų skaičiaus augimas;
- žemesnė lyginant su miestu viešųjų paslaugų koncentracija (lemianti funkcinis ryšius);
- žemesnė lyginant su miestu darbo vietų koncentracija (lemianti funkcinis ryšius);
- natūralūs riboženkliai (pvz., gyvenamųjų vietovių ribos, gamtiniai objektai).

Tvarios miesto plėtros strategija rengiama, vadovaujantis BNR 29 straipsnyje nustatytais teritorinei strategijai taikomais reikalavimais, strategijos rengimo procese užtikrinant visuomenės, VVG, socialinių ir aplinkosauginių partnerių aktyvų įtraukimą. Strategija tvirtinama atitinkamo miesto ir (kur tinkama) dalyvaujančios (-ių) priemiesčių savivaldybės (-ių) tarybos (-ų). Kelių savivaldybių bendrai strategijai įgyvendinti sudaromas tos miesto ir priemiesčių teritorijos savivaldybių susitarimas dėl bendrų veiksmų. Savivaldybė (kur tinkama – savivaldybės) atlieka pirminę veiksmų atranką ir prižiūri jų įgyvendinimą. Strategijos ir susitarimai dėl bendrų veiksmų derinami su nacionalinę regioninę politiką formuojančia ir koordinuojančia institucija (VRM) atitikties Programos tvarios miesto plėtros nuostatomis aspektu.

Miesto ir priemiesčio savivaldybės atrenka veiksmus, skirtus tvariai miestų plėtrai vadovaudamosi ERPF-SaF reglamento 11 str. nuostatomis ir miestų (kur tinkama – ir jų priemiesčių) savivaldybių patvirtintomis tvarios miestų plėtros strategijomis, kuriose pateikiamas remiamų veiksmų sąrašas.

Įgyvendinant šį uždavinį, taikomas ITI mechanizmas, derinant miestų plėtros investicijas su kitų Programos uždavinių investicijomis teritoriniu ir teminiu principu ir **tvarios miestų plėtros strategijose** iš apačios nustatant ESIFP uždavinių problemų, kurios yra būdingos konkrečiam miestui, sprendinius.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Siekiant **ES BJRS** tikslo „Padidinti regiono gerovę“ įgyvendinimo, skatinimas regionų bendradarbiavimas dėl BJRS tikslų. Šalių siekis būti klestinčiu ir augančiu regionu pasauliniu mastu didins regiono konkurencinį pranašumą, o dalijimasis gerąja praktika bei sutelktomis pastangomis, sprendžiant regionui aktualias problemas, užtikrins darnų regiono vystymąsi bei pažangą. Siekiant ES BJRS tikslo „Sujungti regioną“ sudaromos sąlygos plėtoti bendras sistemas (transporto, informacijos, kt.), sustiprinti regiono konkurencingumą ir gyvenimo kokybę regione.

Žmonių ir institucijų bendradarbiavimas yra svarbiausias **bendradarbiavimo per sieną programų** elementas. Didžioji dalis inovatyvios pramonės, mokslo ir švietimo įstaigų yra sutelktos regionų centruose, todėl šių miestų bendradarbiavimas ir konkurencija per sieną (su Rygos, Suvalkų, Balstogės ir kitais miestais) gali būti pagrindinis visų pasienio regionų plėtros variklis pritraukiant investicijas, kuriant inovacijas ir skatinant žaliąjį augimą.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
5. Piliečiams artimesnė Europa	5.1	ERPF	Sostinės regionas	RCO74	Gyventojai, kurie gauna naudą iš integruotos teritorinės plėtros strategijas įgyvendinančių projektų	Asmenys	0	598 136
			VVL regionas	RCO74	Gyventojai, kurie gauna naudą iš integruotos teritorinės plėtros strategijas įgyvendinančių projektų	Asmenys	0	793 508
			Sostinės regionas	RCO75	Integruotos teritorinės plėtros strategijos	Indėlis strategijas	1	1
			VVL regionas	RCO75	Integruotos teritorinės plėtros strategijos	Indėlis strategijas	9	9
			Sostinės regionas	RCO76	Integruoti teritorinės plėtros projektai	Projektai	0	4
			VVL regionas	RCO76	Integruoti teritorinės plėtros projektai	Projektai	0	22
			Sostinės regionas	RCO114	Atviros erdvės, sukurtos arba atkurtos miestų vietovėse	m ²	0	824 000
			VVL regionas	RCO114	Atviros erdvės, sukurtos arba atkurtos miestų vietovėse	m ²	0	3 415 000
			Sostinės regionas	Specialusis	Naujų ar rekonstruotų pastatų, kurių pirminės energijos paklausa yra bent 20 % mažesnė nei reikalauja energijos beveik nevartojantis pastatas, plotas	m ²	0	1 700
			VVL regionas	Specialusis	Naujų ar rekonstruotų pastatų, kurių pirminės energijos paklausa yra bent 20 % mažesnė nei reikalauja energijos beveik nevartojantis pastatas, plotas	m ²	0	8 100

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
5. Piliečiams artimesnė Europa	5.1	ERPF	VVL regionas	Specialusis	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei veiklai	Hektarai	0	2020	129,5	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR52	Rekultivuota žemė, naudojama žaliams plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai	Hektarai	0	2020	17	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR52	Rekultivuota žemė, naudojama žaliams plotams, socialiniams būstams, ekonominei arba kitai paskirčiai	Hektarai	0	2020	68	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	Vartotojai per metus	0	2020	654 700	Projektų duomenys, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			VVL regionas	Specialusis	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	Vartotojai per metus	0	2020	2 058 100	Projektų duomenys, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	VVL regionas	5.1	043 – Naujų efektyviai energiją vartojančių pastatų statyba	2 565 000,00
		Sostinės regionas		044 – Siekiant efektyvaus energijos vartojimo vykdoma viešosios infrastruktūros renovacija arba viešajai infrastruktūrai taikomos energijos vartojimo efektyvumo priemonės, parodomieji projektai ir pagalbinės priemonės	850 000,00
		VVL regionas			4 500 000,00
		Sostinės regionas		169 – Teritorinio vystymo iniciatyvos, įskaitant teritorinių strategijų rengimą	27 371 909,00
		VVL regionas			226 466 797,00
		Sostinės regionas		079 – Gamtos ir biologinės įvairovės apsauga, gamtos paveldas ir ištekliai, žalioji ir mėlynoji infrastruktūros	1 861 566,00
		VVL regionas			8 138 434,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.1	01 – Dotacija	30 083 475,00
		VVL regionas			241 670 231,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.1	02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	30 083 475,00
		VVL regionas			241 670 231,00

8 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.1	03 – Neutralumas lyties požiūriu	30 083 475,00
		VVL regionas			241 670 231,00

Konkretus uždavinys – 5.2. Integruota kaimo ir pakrančių vietovių plėtra**Įgyvendinamos veiklos**

Vidinė migracija lėmė gyventojų tankumo pokyčius, regioninių darbo rinkos netolygumų didėjimą, tačiau kartu su darbingo amžiaus gyventojų koncentracija didžiuosiuose miestuose ryškėja ir kitos tendencijos – grįžtamoji užsienio migracija yra teigiama daugelyje savivaldybių, t. y. regionai patrauklūs gyventi iš užsienio grįžtantiems emigrantams, valstybė skatina jaunų šeimų įsikūrimą regionuose, verslo plėtrą ir naujų darbo vietų kūrimą. Kartu su visuomenės senėjimu ir darbo jėgos struktūriniu disbalansu išryškėjo regioniniai skirtumai, turintys neigiamą poveikį regionų ekonomikai, jų konkurencingumui, investiciniam patrauklumui, paslaugų prieinamumui, ypač nuo regionų centrų nutolusiose ir kaimiškose teritorijose. Pandemijos laikotarpiu regioniniai atotrūkiai didėja ir dėl skirtingų regionų ekonomikos tvarumo ir atsparumo. Išliko naujų iššūkių teikiant viešąsias paslaugas gyventojams ir verslams. Augantis gyventojų mobilumas plečia verslo teikiamų paslaugų sritis – paslaugos tolsta nuo gyventojų. Kartu keičiasi viešųjų paslaugų vartotojų elgsena: dėl švytuoklinės migracijos į darbo vietas vis daugiau gyventojų tenkina arba yra linkę tenkinti savo ir savo šeimų socialinius, kultūrinius, švietimo ir kitus poreikius kitose, nei jų gyvenamoji, vietose. Taigi, gyvenimas ir ekonominė veikla vyksta teritorijose, kurios peržengia vienos

savivaldybės ir / arba regiono (apskritis) ribas ir tai reikalauja racialesnio viešosios infrastruktūros naudojimo ir naujos trūkstamos infrastruktūros kūrimo, suvienijant kelių savivaldybių pastangas.

Įvertinus vykstančius pokyčius, 2014–2020 m. ES finansiniu laikotarpiu Lietuva įgyvendina **metodologinį kompleksinių FZ plėtros projektą („Tauragė+“, arba „Regionas+“)**, kurio patirtis jau parodė efektyvesnį ITP metodą – visų dalyvaujančių savivaldybių diskusijose išgryninti bendri iššūkiai, išnagrinėti ir aptarta bendrų veiksmų kryptis, konkretūs veiksmai, paskirti atskirų teminių veiksmų flagmanai – lyderio ir koordinatoriaus vaidmenį atliekanti savivaldybė. Savivaldybės, patvirtinusios FZ strategiją įsipareigojo įgyvendinti strategijoje numatytus veiksmus, skirdamos tam reikalingų išteklių ir koordinuodamos veiklą bendroms problemoms spręsti. Sukurta metodika bus naudojama visuose šalies regionuose, skatinant savivaldybės bendriems veiksams ir jungtiniams investiciniams projektams, taip užtikrinant didesnę teritorinių ir teminių veiksmų sinergiją.

FZ strategija laikoma ITI teritorine strategija. Laikantis principo iš apačios FZ formuojamos, jų strategijos rengiamos savivaldybių iniciatyva ir įgyvendinamos veikiant bendrai. FZ strategijos rengiamos laikantis kompleksinių FZ plėtros projekto metu parengtų rekomendacijų, koordinuojant visų dalyvaujančių savivaldybių veiksmus. **FZ įgyvendinamos ITI koncentruojamos į šiuos iššūkius ir Programos uždavinius:**

- **Tvaraus, funkcionalaus, integruoto mobilumo užtikrinimą**, taip pat investuojant ir į geresniam darbo vietų pasiekiamumui, paslaugų prieinamumui, transporto taršos mažinimui, geresniam teritorijų junglumui, regionų investiciniam patrauklumui didinti reikiamą infrastruktūrą ir (kur tinkama) pasitelkiant Programos 8 specialaus prioriteto investicijomis DJMP įgyvendinimui ir Programos 3.2 uždavinio investicijomis į eismo saugą.

- **Socialinės įtraukties stiprinimą ir bazinių poreikių užtikrinimą**, teikiant **kokybiškas, inovatyvias, kompleksines viešąsias paslaugas** (kur tinkama – skaitmeninant), taip pat investuojant į reikiamą infrastruktūrą **bei efektyvų ir tvarų viešosios infrastruktūros valdymą ir naudojimą**, kartu pasitelkiant Programos 4 prioriteto 4.5 uždavinio (ugdymo paslaugų prieinamumas atskirtį ar socialines rizikas patiriantiems vaikams), 4.8 uždavinio (prevencinės priemonės, stiprinančios visuomenės sveikatą), 4.9 uždavinio (paslaugų, susijusių su institucinės globos pertvarka, nestacionarių socialinių paslaugų plėtra, socialinio būsto plėtra), 4.10 uždavinio (ilgalaiškės priežiūros paslaugų sistemos plėtra), 2 prioriteto 2.5 uždavinio (geriamojo vandens tiekimo tinklų plėtra), 2.6 uždavinio (komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo pajėgumų didinimas), 2.7 uždavinio (žaliosios infrastruktūros urbanizuotoje aplinkoje plėtra, pažeistų ir užterštų teritorijų tvarkymas; oro monitoringo sistemų stiprinimas) ir 8 specialiojo prioriteto investicijomis, kuriomis įgyvendinamos darnaus judumo priemonės. Viešųjų paslaugų infrastruktūros plėtra bus koordinuojama per FZ savivaldybių bendrai planuojamus integruotus veiksmus (remiantis savivaldybių susitarimu dėl bendrų veiksmų), kur 5.2 uždavinio investicijomis bus remiama bendrai naudojama infrastruktūra, bei infrastruktūra, kurios neremia kiti Programos prioritetai (pvz. – turizmo, judumo), užtikrinanti galimybes teikti paslaugas daugiau kaip vienos savivaldybės teritorijoje, derinant su kitų prioritetų investicijomis, jomis papildant ir jų nedubliuojant.

- **Ekonominio potencialo stiprinimą, investicinio patrauklumo didinimą, verslumo ugdymą ir verslo aplinkos gerinimą**, siekiant kurti naujas darbo vietas ir plėtoti APV kuriančius verslus, kartu pasitelkiant Programos 8 specialaus prioriteto investicijomis į darnų judumą, kurios be joms keliamo pirminio tikslo – ŠESD mažinimo, efektyviai prisideda ir prie darbo vietų pasiekiamumo.

- **Verslo, gyventojų, VVG, nevyriausybinių organizacijų ir kitų partnerių įtraukimą į teritorinių problemų sprendimą, partnerystės puoselėjimą ir stiprinimą, vietos iniciatyvų rėmimą ir gebėjimų stiprinimą**, kartu pasitelkiant Struktūrinių reformų paramos programos bei Veiksmų programos investicijas regionų plėtros tarybų ir savivaldybių gebėjimams (įskaitant žmogiškųjų, finansinių išteklių valdymo, strateginio planavimo) gerinti, regionų tvarios plėtros planavimo ir įgyvendinimo efektyvumui didinti, BIVP instrumentą ir teikiant ekspertinę pagalbą FZ plėtros strategijoms rengti.

- **FZ strategijos** turės sinerginį efektą su nacionaliniu lygiu įgyvendinamais uždaviniais, įskaitant Programos 4 prioriteto 4.1 uždavinį, skirtą didinti bedarbių galimybes įsidarbinti ar grįžti į darbo rinką, 4.4 uždavinį, skirtą didinti dalyvavimą MVG, Programos 1 prioriteto 1.3 uždavinį naujoms darbo vietoms kurti MVĮ ir BIVP metodu įgyvendinamomis Programos 4 prioriteto 4.7 ir 4.9 uždavinių veiklomis. Įgyvendinant strategijas, bus siekiama pasinaudoti ir EGADP, TPF, ir EK tiesiogiai finansuojamų programų ir instrumentų teikiamomis galimybėmis.

Įgyvendinant 5.2 uždavinį, pagal Programą bus remiami bendri savivaldybių veiksmai, nustatyti FZ

strategijose:

viešųjų paslaugų prieinamumo užtikrinimas. Investicijomis skatinamos iniciatyvos, kuriomis kompleksiskai sprendžiamos paslaugų prieinamumo ir išteklių naudojimo efektyvumo problemos ir didinamas viešųjų paslaugų sistemų tvarumas, įskaitant:

- FZ savivaldybių viešųjų paslaugų infrastruktūros efektyvinimą, modernizavimą ir išmanių technologijų diegimą bei informavimą, komunikaciją, tyrimus, efektyviam paslaugų ir infrastruktūros valdymui.
- mobilioms paslaugoms teikti ar gyventojų pavėžėjimui užtikrinti reikalingų transporto priemonių (išskyrus viešojo transporto, GMP priemones ir „geltonuosius autobusiukus“) ir (ar) įrangos įsigijimą, taip pat užtikrinant šių priemonių pritaikymą neįgaliųjų poreikiams.
- *Planuojant ir įgyvendinant veiksmus FZ užtikrinamas bendradarbiavimas ir tinklaveika su NVO, VVG, MTEPI, KKI institucijomis. Veiklos įgyvendinamos VVL ir Sostinės regionų FZ, išskyrus regionų centrus ir 3-jų didžiausių miestų priemiesčius.*

Palankių sąlygų privačioms investicijoms pritraukti ir darbo vietoms kurti sudarymas, panaudojant specifinius, konkrečioms regionams būdingus išteklius:

- pramoninių ir (ar) komercinių teritorijų išvystymo netolygumų: investicijoms tinkamų sklypų, gamybinių pastatų, inžinerinės infrastruktūros trūkumų (pvz. trūkstamų jungčių su centralizuotais elektros, dujų, šilumos, vandens ar nuotekų tinklais ar atitinkamų vietinių AEI naudojančių įrenginių, šių teritorijų pasiekimui reikalingos susisiekimo infrastruktūros) pašalinimą ir priemones mažinančias neigiamą ekonominės veiklos poveikį aplinkai (triukšmą, oro, vandens taršą);
- inovatyvias socialinės, kūrybinės ekonomikos ir bendro infrastruktūros naudojimo iniciatyvas (pvz., įrengiant gamybines, maisto, kūrybinių industrijų bendradarbiystės erdves viešuosiuose pastatuose);
- infrastruktūros pritaikymą ir įrangos įsigijimą naujoms arba trūkstamoms kompetencijoms ir įgūdžiams formuoti;
- viešosios turizmo infrastruktūros (pvz., pažintinių takų, mažosios architektūros elementų) modernizavimą ar sukūrimą, pritaikant gamtos ir kultūros objektus lankymui (įskaitant pritaikymą neįgaliųjų poreikiams).

Veiklos įgyvendinamos FZ, išskyrus regionų centrus ir 3-jų didžiausių miestų priemiesčius, prioritetą teikiamas veikloms, prisidedančioms prie S3 įgyvendinimo.

Ekspertinė pagalba FZ plėtros strategijoms įgyvendinti. *Veiklos vykdomos VVL ir Sostinės regionuose, papildant kitas pagal uždavinį įgyvendinamas veiklas.*

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Gyventojai, MVĮ (išskyrus veikiančias regionų centruose), savivaldybės, RPT ir kitos viešojo sektoriaus institucijos ir įstaigos, viešąsias paslaugas teikiančios NVO.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Investuojant į infrastruktūrą, kuriant naujus ar tobulinant esamus produktus, bus laikomasi universalios dizaino principo.

Siekiant geresnio paslaugų prieinamumo žmonėms su negalia, moterims ir vyrams, skirtingoms socialinėms ir amžiaus (ypač atskirti patiriančioms) grupėms, visas tikslines grupes atstovaujančioms organizacijoms bus sudaromos vienodos galimybės įgyvendinti veiklas diegiant reagavimo į poreikį paslaugas, mobiliąsias paslaugas, kitus efektyvumą didinančius viešųjų paslaugų modelius, įskaitant inovatyvius šių paslaugų prieinamumo sprendimus.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Veiksmai bus įgyvendinami FZ, kurios formuojamos savivaldybių iniciatyva, siekiant bendrai spręsti bendras problemas ir remiantis visais šiais kriterijais:

- a) faktiškai egzistuojančiais funkciniais ryšiais apibrėžtoje teritorijoje. Įvertinama remiantis gyventojų grupių teritorinio pasiskirstymo ir judėjimo srautų kiekybine analize, savivaldybių socioekonominė analize;
- b) bendromis problemų priežastimis;
- c) savivaldybių susitarimu dėl bendrų veiksmų įgyvendinimo FZ.

Numatoma, kad bus suformuota ne mažiau kaip po vieną FZ kiekviename iš 10-ies regionų.

Atrenkant veiksmus, vadovaujamas savivaldybių patvirtintomis FZ strategijomis, kuriose pateikiamas remiamų veiksmų sąrašas. Strategijos rengiamos vadovaujantis BNR 29 straipsnyje nustatytais teritorinei strategijai taikomais reikalavimais, strategijos rengimo procese užtikrinant visuomenės, VVG, socialinių ir aplinkosauginių partnerių aktyvų įtraukimą. Strategijos ir susitarimai dėl bendrų veiksmų derinami su nacionalinę regioninę politiką formuojančia ir koordinuojančia institucija (VRM) atitiktis Programos ITI nuostatomis aspektu.

Veiksmų įgyvendinimo ir koordinavimo pagal patvirtintą strategiją mechanizmą nustatys savivaldybių susitarimas dėl bendrų veiksmų įgyvendinimo. Pasikeitus FZ dalyvių skaičiui ar išplėtus jos veiklą, susitarimas keičiamas, pasirašant papildomus priedus.

Įgyvendinant šį uždavinį taikomas ITI mechanizmas, derinant investicijas su teminių Programos uždavinių intervencijomis teritoriniu ir teminiu principu. **FZ strategijose** iš apačios nustatomi Programos uždavinių problemų, kurios yra būdingos konkrečiai FZ ir sprendžiamos savivaldybių bendrais veiksmais, sprendiniai. Užtikrinant skirtingų teritorinių strategijų atskyrimą ir nedubliavimą šio uždavinio investicijomis nebus remiami veiksmai, įgyvendinami tvoros miestų plėtros strategijų įgyvendinimo teritorijose (10-yje regionų centrų ir trijų didžiausių miestų priemiesčiuose).

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Siekiant **ES BJRS** tikslo „Padidinti regiono gerovę“ įgyvendinimo, skatinimas regionų bendradarbiavimas dėl BJRS tikslų. Šalių siekis būti klestinčiu ir augančiu regionu pasauliniu mastu didins regiono konkurencinį pranašumą, o dalijimasis gerąja praktika bei sutelktomis pastangomis sprendžiant regionui aktualias problemas, užtikrins darnų regiono vystymąsi bei pažangą. Siekiant ES BJRS tikslo „Sujungti regioną“ sudaromos sąlygos plėtoti bendras sistemas (transporto, informacijos, kt.), sustiprinti regiono konkurencingumą ir gyvenimo kokybę regione.

Pasienio teritorijos yra gana homogeniškos sprendžiamų problemų aspektu, joms būdingi bendri bruožai, tokie kaip mažas gyventojų tankumas, gyventojų skaičiaus mažėjimas, senėjimas, miestų susitraukimas, aukštas nedarbas, mažas ekonominis aktyvumas, mažesnis viešųjų paslaugų prieinamumas ir neefektyvi transporto sistema, todėl investuojant pagal **bendradarbiavimo per sieną programas**, šiose teritorijose siekiama stiprinti funkcinius (darbuotojų pritraukimo ir kokybiškų paslaugų teikimo) ryšius.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
5. Piliečiams artimesnė Europa	5.2	ERPF	Sostinės regionas	RCO74	Gyventojai, kurie gauna naudą iš integruotos teritorinės plėtros strategijas įgyvendinančių projektų	Asmenys	0	204 025
			VVL regionas	RCO74	Gyventojai, kurie gauna naudą iš integruotos teritorinės plėtros strategijas įgyvendinančių projektų	Asmenys	0	915 646
			Sostinės regionas	RCO75	Integruotos teritorinės plėtros strategijos	Indėlis į strategijas	1	1
			VVL regionas	RCO75	Integruotos teritorinės plėtros strategijos	Indėlis į strategijas	9	9

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
			Sostinės regionas	RCO76	Integruoti teritorinės plėtros projektai	Projektai	0	4
			VVL regionas	RCO76	Integruoti teritorinės plėtros projektai	Projektai	0	22
			Sostinės regionas	Specialusis	Sukurtos arba atkurtos atviros erdvė	m ²	0	160 000
			VVL regionas	Specialusis	Sukurtos arba atkurtos atviros erdvė	m ²	0	2 472 000
			Sostinės regionas	Specialusis	Naujų ar rekonstruotų pastatų, kurių pirminės energijos paklausa yra bent 20 % mažesnė nei reikalauja energijos beveik nevartojantis pastatas, plotas	m ²	0	1 800
			VVL regionas	Specialusis	Naujų ar rekonstruotų pastatų, kurių pirminės energijos paklausa yra bent 20 % mažesnė nei reikalauja energijos beveik nevartojantis pastatas, plotas	m ²	0	9 600

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
5. Piliečiams artimesnė Europa	5.2	ERPF	Sostinės regionas	Specialusis	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei veiklai	Hektarai	0	2020	16,2	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Sukurtos arba atkurtos teritorijos, naudojamos ekonominei veiklai	Hektarai	0	2020	247,2	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	Vartotojai per metus	0	2020	1 566 500	Projektų duomenys, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	
			VVL regionas	Specialusis	Metinis konsoliduotų viešųjų paslaugų vartotojų skaičius	vartotojai per metus	0	2020	3 943 600	Projektų duomenys, LSD, viešųjų institucijų duomenų bazės	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.2	169 – Siekiant efektyvaus energijos vartojimo vykdoma viešosios infrastruktūros renovacija arba viešajai infrastruktūrai taikomos energijos vartojimo efektyvumo priemonės, parodomieji projektai ir pagalbinės priemonės	950 000,00
		VVL regionas			8 235 000,00
		Sostinės regionas		169 – Teritorinio vystymo iniciatyvos, įskaitant teritorinių strategijų rengimą	33 995 041,00
		VVL regionas			298 542 819,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.2	01 – Dotacija	34 945 041,00
		VVL regionas			306 777 819,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.2	08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	34 945 041,00
		VVL regionas			306 777 819,00

8 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
5	ERPF	Sostinės regionas	5.2	03 – Neutralumas lyties požiūriu	34 945 041,00
		VVL regionas			306 777 819,00

6. SPECIALUS PRIORITETAS. INOVATYVŪS SPRENDIMAI

Konkretus uždavinys – 6.1. Vienodos galimybės naudotis kokybiškomis socialinėmis ir sveikatos priežiūros paslaugomis

Igyvendinamos veiklos

Siekiant efektyviau įveikti anksčiau kilusius arba naujai kylančius iššūkius socialinėje, švietimo, sveikatos srityse, reikia stiprinti paslaugų ir pagalbos sistemas, investuojant į paslaugų kokybę, įvairovę ir prieinamumą didinimą, ir ieškoti naujų problemų sprendimo būdų.

Socialinių paslaugų sistema menkai orientuota į asmens (šeimos) ar bendruomenės socialinių problemų sprendimą. Jaučiamas didelis bendruomenėje asmenims, iš dalies netekusiems savarankiškumo ir be specialistų pagalbos negalintiems išspręsti jiems iškilusių problemų, teikiamų paslaugų poreikis. Mažas socialinių paslaugų prieinamumas ir ribota įvairovė (ypač pažeidžiamų grupių asmenims) menkai atliepia individualius asmenų (šeimos) socialinių paslaugų poreikius. Todėl reikia didinti socialinių paslaugų suderinamumą ir su asmenų (šeimų) poreikiais, paslaugų teikėjams suteikiant reikalingas kompetencijas ir vykdant socialinės priežiūros paslaugų akreditavimą.

Paslaugų kokybės standartų diegimas ir taikymas socialinių paslaugų srityje – vis dar gana nauja sritis Lietuvoje. Nors socialines paslaugas teikiančios organizacijos pradėjo diegti EQUASS kokybės sertifikatą, tačiau kol kas jį įsdiegė nedidelė jų dalis. Be to, socialiniai partneriai nurodo poreikį diegti paslaugų standartus ir bendruomeninėse socialinių paslaugų įstaigose. Siekiant užtikrinti kokybiškas paslaugas, reikia skatinti paslaugų teikėjus gerinti paslaugų kokybę, nuolatos tobulėti bei mokytis, toliau diegti ir taikyti sertifikatą bendruomeninėse ir stacionariose socialinių paslaugų įstaigose, ir specializuotuose slaugos ir socialinės globos namuose, kurti nacionalinį kokybės standartą socialinių paslaugų srityje.

Įsisenėjusios socialinės, švietimo, sveikatos problemos bei kintanti visuomenė viešajam sektoriui kelia naujų iššūkių, kurie skatina ieškoti kūrybingų, individualizuotų ar nedidelėms grupėms pritaikomų sprendimų ir derinti tradicines politikos priemones bei socialines inovacijas. Socialinių ir viešojo sektoriaus inovacijų vaidmuo bei svarba nuolat didėja, todėl būtina sudaryti sąlygas su produktais, paslaugomis, praktika ir modeliais susijusioms naujoms idėjoms, kurios geriau atlieptų gyventojų poreikius, gerintų jautrių visuomenės grupių gyvenimo kokybę ir į socialinių, švietimo, sveikatos problemų sprendimą aktyviau įtrauktų viešąjį, nevyriausybinių ir privatų sektorius, išbandyti.

Veiksmų rūšys, siekiant **spręsti įsisenėjusias problemas ir įveikti kylančius naujus iššūkius socialinėje švietimo, sveikatos srityse:**

Socialinių paslaugų suderinamumas su individualiais asmens (šeimos) poreikiais didinimas paslaugų teikėjams suteikiant reikalingas kompetencijas ir vykdant socialinės priežiūros paslaugų akreditavimą; paslaugų kokybę gerinama diegiant ir taikant paslaugų standartus; išbandomos socialinės inovacijos, įskaitant investavimą į socialinį poveikį, padedančios įveikti socialinius iššūkius, sveikatininti ir šviesti visuomenę, didinti užimtumą, mažinti socialinę atskirtį ir kt. Ši veikla bus įgyvendinama VVL ir Sostinės regionuose.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Paslaugų gavėjai bei jų artimieji; paslaugas teikiančios ir (ar) administruojančios organizacijos (įstaigos); paslaugas teikiantys ir (ar) administruojantys darbuotojai; socialiniai partneriai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdant veiklas siekiama didinti gyvenimo kokybę gerinančių viešųjų paslaugų prieinamumą, įvairovę ir kokybę, kad būtų atliepti individualūs asmens, šeimos, visuomenės grupių ir bendruomenės poreikiai.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Tarpreigioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Numatoma sudaryti visas galimybes prireikus juos atlikti.

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
6. Inovatyvūs sprendimai	6.1	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę kompetencijos ir (ar) kvalifikacijos tobulinimo veiklose	Asmenys	188	625
			VVL regionas	Specialusis	Asmenys, dalyvavę kompetencijos ir (ar) kvalifikacijos tobulinimo veiklose	Asmenys	1 821	6 070
			Sostinės regionas	Specialusis	Organizacijos, dalyvavusios socialinių paslaugų kokybės standarto diegimo ir (ar) palaikymo veiklose	Skaičius	10	48
			VVL regionas	Specialusis	Organizacijos, dalyvavusios socialinių paslaugų kokybės standarto diegimo ir (ar) palaikymo veiklose	Skaičius	51	255
			Sostinės regionas	Specialusis	Gautų pasiūlymų išbandyti socialines inovacijas skaičius	Skaičius	0	8
			VVL regionas	Specialusis	Gautų pasiūlymų išbandyti socialines inovacijas skaičius	Skaičius	0	72

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
6. Inovatyvūs sprendimai	6.1	ESF+	Sostinės regionas	Specialusis	Dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose įgijo ir (ar) patobulino kompetenciją ir (ar) kvalifikaciją, dalis	Procentai	91,37	2021	90	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose įgijo ir (ar) patobulino kompetenciją ir (ar) kvalifikaciją, dalis	Procentai	91,37	2021	90	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Organizacijų, įsidiegusių socialinių paslaugų kokybės standartą ir sėkmingai baigusią dalyvauti socialinių paslaugų kokybės standarto palaikymo veikloje, dalis	Procentai	77	2020	80	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Organizacijų, įsidiegusių socialinių paslaugų kokybės standartą ir sėkmingai baigusią dalyvauti socialinių paslaugų kokybės standarto palaikymo veikloje, dalis	Procentai	77	2020	80	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	Specialusis	Patvirtintų pasiūlymų išbandyti socialines inovacijas dalis	Procentai	25	2021	25	Projektų duomenys	
			VVL regionas	Specialusis	Patvirtintų pasiūlymų išbandyti socialines inovacijas dalis	Procentai	25	2021	25	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
6	ESF+	Sostinės regionas	6.1	162 – Priemonės, kuriomis modernizuojamos socialinės apsaugos sistemos, įskaitant galimybių naudotis socialinės apsaugos paslaugomis skatinimą	5 436 072,00
		VVL regionas			45 847 620,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
6	ESF+	Sostinės regionas	6.1	01 – Dotacija	5 436 072,00
		VVL regionas			45 847 620,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
6	ESF+	Sostinės regionas	6.1	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	5 436 072,00
		VVL regionas			45 847 620,00

7 lentelė. 6 matmuo. ESF+ antrinės temos					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
6	ESF+	Sostinės regionas	6.1	09 – Netaikoma	5 436 072,00
		VVL regionas			45 847 620,00

8 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
6	ESF+	Sostinės regionas	6.1	03 – Neutralumas lyties požiūriu	5 436 072,00
		VVL regionas			45 847 620,00

7. SPECIALUS PRIORITETAS. GERINTI SKAITMENINĮ JUNGLUMĄ

Konkretus uždavinys – 7.1. Skaitmeninis ryšys

Igyvendinamos veiklos

Šio uždavinio investicijos prisidės prie skaitmeninės atskirties mažinimo ir naujų skaitmeninių technologijų diegimo. Sparti technologinė pažanga ir elektroninių ryšių paslaugų vartotojų poreikis naudotis aukštos kokybės ryšio paslaugomis lemia naujų, pažangių tinklų diegimą bei esamų, elektroninių ryšių tinklų tolygią teritorinę plėtrą. Visuotinai pripažįstama, kad elektroninių ryšių sektorius yra pamatinis visos skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės sektorius. Pagal Europos gigabitinės visuomenės viziją itin aukšto pralaidumo tinklų prieinamumas ir pateikimas rinkai sudaro sąlygas bendrojoje skaitmeninėje rinkoje plačiai naudoti produktus, paslaugas ir prietaikus, kurie tiesiogiai lems Lietuvos ekonomikos augimą.

Remiantis EK komunikatu dėl gigabitinės visuomenės, iki 2025 m. siekiama padidinti Europos konkurencingumą, plėtojant 5G tinklus visų miestų teritorijose ir visose didžiausiose sausumos transporto magistralėse, užtikrinti, kad visuose namų ūkiuose būtų prieinamas interneto ryšys ne mažesne kaip 100 Mbps sparta, būtų užtikrintas gigabitinis junglumas visiems pagrindiniams socialinės ir ekonominės pažangos varikliams, tokiems kaip mokyklos, didieji transporto mazgai ir pagrindiniai viešųjų paslaugų teikėjai, taip pat skaitmeninei veiklai imlioms įmonėms.

Lietuva, siekdama sudaryti palankias investicines ir teisinės sąlygas minėtiems strateginiams tikslams pasiekti, planuoja taikyti tiek reguliacines, tiek finansines priemones.

Pirmiausia, atsižvelgusi į poreikį paspartinti bevielio ryšio tinklų, tokių kaip 5G, plėtrą, Vyriausybė 2020 m. birželio 3 d. patvirtino 5G plėtros gaires, kuriose ne tik nustatė tikslus, iki kada turi būti 5G ryšiu padengti miestai ir kitos teritorijos, tačiau ir numatė įgyvendinti rinkinį teisinių priemonių (pvz., lengvinančių infrastruktūros įrengimas, radijo dažnių paskyrimas, elektromagnetinio lauko normų didinimas ir kt.), kurios paskatins tinklų diegimą ir plėtrą.

Antra, numatoma siekti pasinaudoti EITP2 finansine priemone 5G tarptautinių transporto koridorių projektui įgyvendinti. Šiuo tikslu kartu su kitomis Baltijos šalimis ir Lenkija yra pasirašyti memorandumai dėl bendradarbiavimo, tarpvalstybinė darbo grupė yra parengusi veiksmų planą, kuriuo remiantis koordinuotai siekiama dalyvauti EITP2 kvietimuose gauti finansavimą 5G koridorių projektui.

Trečia, užtikrinti gigabitinį junglumą, t. y. ne mažesnę kaip 1 Gbps spartos interneto ryšį vietose, kuriose yra socialinių ir ekonominės plėtros iniciatyvų, todėl EGADP lėšomis suplanuotos investicijos į šviesolaidinę infrastruktūrą. EGADP lėšomis siekiama užtikrinti labai pralaidžių elektroninių ryšių tinklų aprėptį ir skverbti, atitinkančias skaitmeninę veiklą vykdančių įmonių poreikius ir pritaikytas tolygiai 5G ryšio tinklų plėtrai.

Galiausiai, nepaisant prieš tai išvardytų reguliacinių priemonių ir galimų EITP2 ir EGADP finansinių paskatų, remiantis skaitmeninio junglumo gerinimo vertinimo duomenimis ir baltųjų dėmių žemėlapiu, nustatyta, kad Lietuvoje nepakankamai (netolygiai) išplėtoti itin didelio pralaidumo elektroninių ryšių infrastruktūra, technologiškai pažangios elektroninių ryšių paslaugos prieinamos ne visoje šalies teritorijoje, todėl valstybės finansinė intervencija yra būtina. Skaičiuojama, kad, 2020 m. duomenimis, tik apie 68 % Lietuvos namų ūkių yra padengti 100 Mbps arba spartesniu ryšiu. Taip pat išryškėjo poreikis ir toliau nuosekliai taikyti finansinę paramą visiems Lietuvos regionams. Pvz., Vilniaus regione 100 Mbps ryšiu lieka nepadengti 136,8 tūkst. namų ūkiai iš 343 tūkst. Lietuvoje, fiksuotuoju 100 Mbps ryšiu yra padengta tik 60 % namų ūkių.

Anksčiau paminėto investicijų vertinimo pagrindu, kuriame nustatytos baltosios teritorijos įvertinus ne tik privačių operatorių esamą ir planuojamą įrengti infrastruktūrą, bet ir jau įgyvendintą ir įgyvendinamą viešosiomis lėšomis finansuotą projektą („Kaimiškųjų vietovių informacinių technologijų plėtojimo tinklo RAIN plėtra“, „Plėtojimo ryšio infrastruktūros plėtra kaimo vietovėse (PRIP)“) infrastruktūros padengimą, 2021 m. spalio 4 d. susisiekimo ministro įsakymu Nr. 3-477 patvirtintas Nacionalinis plėtojimo ryšio plėtros 2021–2027 m. planas, kuriame, be kitų priemonių, bus numatytos investicijos į itin didelio pralaidumo plėtojimo ryšio tinklų plėtrą (šviesolaidinėms linijoms ir (arba) 5G tinklams diegti reikalingų bokštų statybą).

Veiksmų rūšys, siekiant užtikrinti tolygią itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklų plėtrą vietovėse, kuriose ryšio tinklų diegimas nėra ekonomiškai naudingas ir sumažinti ryšio paslaugų prieinamumo skirtumus tarp miesto ir kaimo vietovių:

Plėtoti itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklus, atitinkančius kibernetinio ir fizinio saugumo reikalavimus pagal atliktą investicinių poreikių analizę identifikuotuose baltosiose dėmėse, prioritetą teikiant vietovėms, kuriose tinklų diegimas nėra ekonomiškai naudingas, kad būtų užtikrinta tolygi elektroninių ryšių tinklų plėtra, neiškraipant konkurencijos (vietovėse, kuriose šios infrastruktūros plėtos ir paslaugų teikimo negali užtikrinti rinkos dalyviai). Didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklų plėtojimą numatoma įgyvendinti VVL ir Sostinės regione.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

Ryšio tinklų skaitmeninę atskirtį patiriantys gyventojai ir įmonės.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdamas numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Plėtojant itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklus skaitmeninę atskirtį patiriantiems gyventojams bus užtikrinamas priėjimas prie ryšio tinklų.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

VVL regionas, Sostinės regionas.

Tarpregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Plėtoti itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklus, neiškraipant konkurencijos (vietovėse, kuriose šios infrastruktūros plėtos ir paslaugų teikimo negali užtikrinti rinkos dalyviai), numatoma Lietuvos teritorijoje, todėl tarpvalstybinis koordinavimas nenumatomas.

Pažymėtina, kad 5G tarptautinių transporto koridorių projektas planuojamas įgyvendinti aplikuojuojant į EITP2 lėšas (tarpvalstybiniai susitarimai jau sudaryti su Lenkija, Latvija ir Estija).

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

—

Rodikliai

2 lentelė. Produkto rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
7.	7.1.	ERPF	VVL regionas	RCO41	Papildomi būstai, turintys itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio prieigą	Būstai	1 385	13 851
			Sostinės regionas	RCO41	Papildomi būstai, turintys itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio prieigą	Būstai	106	1 058
			VVL regionas	RCO42	Papildomos įmonės, turinčios itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio prieigą	Įmonės	123	1 231

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
			Sostinės regionas	RCO42	Papildomos įmonės, turinčios itin didelio pralaidumo plačiajuostę prieigą	Įmonės	12	117

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
7.	7.1.	ERPF	VVL regionas	RCR53	Būstai, turintys plačiajuosčio ryšio prieigos prie itin didelio pralaidumo tinklo abonementą	Būstai	0	2021	12 466	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR53	Būstai, turintys plačiajuosčio ryšio prieigos prie itin didelio pralaidumo tinklo abonementą	Būstai	0	2021	953	Projektų duomenys	
			VVL regionas	RCR54	Įmonės, turinčios plačiajuosčio ryšio prieigos prie itin didelio pralaidumo tinklo abonementą	Įmonės	0	2021	1 108	Projektų duomenys	
			Sostinės regionas	RCR54	Įmonės, turinčios plačiajuosčio ryšio prieigos prie itin didelio pralaidumo tinklo abonementą	Įmonės	0	2021	105	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
7.	ERPF	Sostinės regionas	7.1	032 – IRT: itin didelio pajėgumo plačiąjuosčio ryšio tinklas (pagrindinis / tranzitinis tinklas)	588 201,00
		VVL regionas			11 908 130,00
		Sostinės regionas		034 – IRT: itin didelio pajėgumo plačiąjuosčio ryšio tinklas (prieigos / vietinė linija, kurios efektyvumas lygus optinių skaidulinių kabelių įrenginių iki paskirstymo taško aptarnaujamojoje vietoje privačiuose namuose ir verslo patalpose efektyvumui)	291 200,00
		VVL regionas			5 960 261,00
		Sostinės regionas		035 – IRT: itin didelio pajėgumo plačiąjuosčio ryšio tinklas (prieigos / vietinė linija, kurios efektyvumas lygus optinių skaidulinių kabelių įrenginių iki bazinės stoties, skirtos pažangiam belaidžiam ryšiui užtikrinti, efektyvumui)	290 500,00
		VVL regionas			5 961 710,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
7.	ERPF	Sostinės regionas	7.1	01 – Dotacija	1 169 901,00
		VVL regionas			23 830 101,00

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
7.	ERPF	Sostinės regionas	7.1	33 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	1 169 901,00
		VVL regionas			23 830 101,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
7.	ERPF	Sostinės regionas	7.1	03 – Neutralumas lyties požiūriu	1 169 901,00
		VVL regionas			23 830 101,00

8. SPECIALUS PRIORITETAS. TVARUS JUDUMAS MIESTUOSE

Konkretus uždavinys – 8.1. Tvarus judumas mieste

Igyvendinamos veiklos

LTIPP analizėje prognozuojama, kad bendras vietinio susisiekimo keleivių ir krovinių skaičius Lietuvoje toliau augs. Tai galima sieti su gerėjančia šalies ekonomikos plėtra ir urbanizacija. Atsižvelgiant į augančius keleivių ir krovinių srautus, didėjančias eismo spūstis, oro užterštumą ir tai, kad Lietuvoje transporto sektoriui tenka beveik 40 % viso išmetamo ŠESD kiekio, laikantis Europos žaliojo kurso tikslų, šaliai būtina imtis skubių veiksmų plėtojant darnų miestų judumą. Atitinkamai būtina keisti gyventojų miestuose keliavimo įpročius, kuriant visoms visuomenės grupėms tinkamas darnaus judumo sistemas, sprendžiant su didėjančia miestų drika susijusias judumo problemas miestų FZ, plėsti viešojo transporto sistemą ir didinti jos švartų transporto priemonių dalį, gerinti šaligatvių kokybę bei dviračių takų sistemos vientisumą ir skirtingų transporto rūšių tarpusavio sąsają.

Viešuoju transportu Lietuvoje naudojasi tik 9,4 % keleivių, o pagrindinė susisiekimo priemonė – lengvieji automobiliai, naudojimasiais jais yra didžiausias ES. Viešasis transportas nepatrauklus dėl jo eksploatacinių parametrų – greičio, neefektyvių miesto eismo valdymo priemonių, autobusų juostų ir intelektinių transporto sistemų trūkumo, o jos yra būtinos didinant viešojo transporto konkurencingumą. Šiuo atžvilgiu Programos lėšomis bus imamasi kompleksinių priemonių siekiant keleivius paskatinti naudotis viešuoju transportu.

Siekdama sumažinti šalies transporto sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro, Lietuva kol kas ryškiai atsilieka nuo savo alternatyviųjų degalų plėtros planų. Remiantis Alternatyviųjų degalų įstatymu, iki 2030 m. šalyje turėtų būti įrengta ne mažiau kaip 60 tūkst. elektromobilių įkrovimo prieigų, iš kurių 6 tūkst. būtų viešosios arba pusiau viešosios. 2021 m. duomenimis, viešųjų ir pusiau viešųjų elektromobilių įkrovimo infrastruktūros tinkle visoje Lietuvoje buvo tik 360 įkrovimo prieigų. Šiuo atžvilgiu Programos lėšomis bus skatinama alternatyviųjų degalų papildymo ir (ar) įkrovimo prieigų tinklo plėtra, taip sukuriant palankesnes sąlygas ir paskatas naudotis mažiau taršiomis transporto priemonėmis.

Viena iš pagrindinių eismo spūsčių miestuose susidarymo priežasčių – gyvenamųjų, paslaugų teikimo ir darbo vietų disbalansas. Tai lemia kryptingus kelionių srautus iš gyvenamųjų mikrorajonų ir priemiesčių į komercines, pramonines ar kitas teritorijas, kuriose yra didelė darbo vietų, prekybos centrų ir ugdymo įstaigų koncentracija. Darni miestų ir FZ plėtra leidžia užtikrinti gyventojų poreikius ir taip mažina nebūtiną keliones. Šį iššūkį išspręsti, pasinaudojant ITI, padės 5.1 ir 5.2 uždavinių veiksmai, kuriais bus skatinamas tolygesnis darbo vietų ir paslaugų užtikrinimas (išvengiant nereikalingų kelionių) ir, kur tinkama, plėtojamos teritorijoms pasiekti reikalingos susisiekimo infrastruktūros įrengimas. O 8.1 uždavinio veiksmais bus prisidedama prie teritorinių strategijų tikslų pasiekimo pasinaudojant ITI. Nesant galimybių plėtoti lokalių centrų ar užtikrinti visų gyventojų poreikius tenkinančių paslaugų, bus kuriama alternatyvus susisiekimo viešuoju transportu, dviračiais ar pėsčiomis infrastruktūra, leidžianti kasdienėms kelionėms pasirinkti alternatyvų susisiekimą ir taip mažinti eismo spūstis mieste.

Atsižvelgiant į besikeičiančias demografines tendencijas (senėjančią visuomenę, gyventojų miestuose didėjimą) transporto sistema bus formuojama taip, kad ji prisitaikytų prie besikeičiančių sąlygų ir mobilaus judumo poreikių, būtų prieinama visoms socialinėms grupėms ir atitiktų jų specialiuosius poreikius, užtikrintų saugumą, nedidinant ŠESD ir kitų aplinkos taršos emisijų.

Siekiant sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai, dėmesys bus skiriamas oro kokybei ir triukšmo taršos mažinimui, miestuose bus plečiama žaliaji infrastruktūra, skatinamas netaršių transporto priemonių naudojimas formuojamos mažos taršos zonos.

Regioniniu aspektu darnaus judumo veiklos yra aktualiausios didžiausiam Lietuvos miestui – Vilniui, esančiam Sostinės regione. Tačiau demografinės ir urbanistinės tendencijos rodo, kad VVL miestai taip pat susiduria su urbanizacijos keliamais socialiniais, aplinkosaugos, sveikatos ir ekonominiais iššūkiais. Aktyvios vidinės gyventojų migracijos tendencijos suponuoja prielaidą, kad visoje Lietuvoje svarbu tolygiai plėtoti darnų judumą, siekiant suformuoti horizontalų požiūrį į judėjimą Lietuvoje, užkertant kelią problemoms ateityje. Šiuo atžvilgiu pagal naująją strateginio valdymo metodiką rengiamoje Regionų plėtros programoje diferencijuojant siekiamus rodiklius pagal regionus, atlikus teritorinių netolygumų priežasčių analizę bus užtikrinta subalansuota ir tvari regionų plėtra, sprendžiant konkrečiam regionui būdingas problemas.

Programos investicijomis bus tęsiamas DJMP, finansuotuose 2014–2020 m. lėšomis, numatytų darnaus judumo priemonių diegimas didžiuosiuose Lietuvos miestuose ir kurortuose: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Alytuje, Marijampolėje, Mažeikiuose, Utenoje, Jonavoje, Kėdainiuose, Telšiuose, Visagine, Tauragėje, Druskininkuose, Palangoje, Birštone ir Neringoje. Plungės ir Trakų DJMP, finansuotuose ne 2014–2020 m. lėšomis, numatytų darnaus judumo priemonių diegimą planuojama finansuoti EGADP ir kitų finansavimo šaltinių investicijomis.

Veiksmų rūšys, siekiant mažinti neigiamą transporto poveikį aplinkai:

Igyvendinti 18 Lietuvos didžiųjų miestų ir kurortų DJMP, kurių parengimas buvo finansuotas ES 2014–2020 m. lėšomis, numatytas darnaus judumo priemonės, kurios tiesiogiai prisidės prie ŠESD kiekio mažinimo transporto sektoriuje.

Programos lėšomis numatomas alternatyviųjų degalų (elektros, vandenilio) įkrovimo ir (ar) papildymo viešosios infrastruktūros plėtra. Savivaldybėse viešąją elektromobilių įkrovimo infrastruktūrą numatoma plėtoti pagal parengtus vietinės reikšmės keliuose iki 2030 m. numatomų įrengti viešųjų elektromobilių įkrovimo prieigų planus ir atsižvelgiant į Alternatyviųjų degalų įstatyme numatytus reikalavimus alternatyviųjų degalų įkrovimo ir (ar) papildymo infrastruktūros plėtrai. Kalbant apie vandenilio papildymo infrastruktūros plėtrą, iki 2022 m. III ketv. planuojama parengti nacionalines vandenilio sektoriaus plėtros gaires ir jų įgyvendinimo veiksmų planą, jį rengiant bus modeliuojamas detalus vandenilio poreikis bei pasiūla ir transporto sektoriuje. Kadangi konkrečiai įvardinti vandenilio papildymo infrastruktūros ir viešojo transporto priemonių, varomų vandeniliu, poreikio ir prognozių nėra galimybės, Programoje numatoma galimybė, susidarius palankioms aplinkybėms, ES lėšomis finansuoti tokios infrastruktūros diegimą. Prie integralaus ir sistemiško alternatyviųjų degalų įkrovimo ir (ar) papildymo infrastruktūros plėtros visoje likusioje Lietuvoje prisidės EGADP investicijos.

Bus investuojama į viešojo transporto priemonių parko atnaujinimą, įsigyjant alternatyviaisiais degalais (elektra, vandeniliu) varomas viešojo transporto priemones, kurios atitinka Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/33/EB dėl skatinimo naudoti netaisias ir efektyviai energiją vartojančias kelių transporto priemones nustatytus reikalavimus, taip pat sudarant galimybę įrengti joms reikalingą alternatyviųjų degalų įkrovimo ir (ar) papildymo infrastruktūrą autobusų parkų teritorijose. Prie sistemiško viešojo transporto priemonių patrauklumo ir ekologiško vietinio ir tarpmiestinio susiekimo plėtros likusioje Lietuvos dalyje prisidės EGADP investicijos.

Skatinant bevariklio transporto integraciją, Programos lėšomis numatoma dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūros plėtra miestuose. Siekiant didinti ne tik vietas, bet ir tarpmiestinę bevariklio transporto integraciją, Programos 3.2 uždavinio investicijomis numatoma dviračių infrastruktūros plėtra šalia valstybinės reikšmės kelių.

Numatoma įgyvendinti kitas DJMP priemones, kurios prisidės prie ŠESD mažinimo, pvz., viešojo transporto prieinamumo, naudojimosi skatinimo priemonės (A juostų plėtra, prioritetinių viešojo transporto eismo valdymo sistemų diegimas sankryžose), infrastruktūrinių ir (ar) inžinerinių sprendimų, ribojančių transporto priemonių su vidaus degimo varikliu patekimo į nustatytas miestų zonas, įrengimas, daugiarūšių aikštelių įrengimas „P+R“ aikštelių, integruotų su viešuoju transportu, už miestų centrų įrengimas ir kt.). Įgyvendinant darnaus judumo priemones bus siekiama užtikrinti transporto rūšių integraciją ir subalansuotą judumo sistemų plėtrą, apimančią šias sritis: viešąjį transportą, bevariklį transportą, eismo saugą ir saugumą, modalinį pasiskirstymą, eismo organizavimo valdymą, transporto sistemos visuotinumą ir žmonių, turinčių individualių poreikių, įtrauktį, aplinką mažiau teršiantį transportą, intelektines transporto sistemas.

Uždavinio veiklos (veiksmų rūšys) įvertintos vadovaujantis EGADP NRŽ gairėmis, todėl laikoma, kad atitinka NRŽ principą.

Pagrindinės tikslinės grupės

18 savivaldybių, parengusių DJMP, pasinaudojant ES 2014–2020 m. lėšomis, gyventojai ir mieste besilankantys asmenys gaus naudos įdiegus darnaus judumo priemones.

Nulinės emisijos vietinio susisiekimo viešojo transporto priemonių naudotojai.

Veiksmai, užtikrinantys lygybę, įtrauktį ir nediskriminavimą

Vykdam numatytas veiklas bus siekiama užtikrinti lygybės, įtraukties ir nediskriminavimo principus. Kuriama transporto infrastruktūra ar įsigijamos transporto priemonės bus pritaikytos naudotis žmonėms, turintiems individualių poreikių.

Konkrečios tikslinės teritorijos, įskaitant planuojamą teritorinių priemonių panaudojimą

Visa Lietuva, VVL regionas

Uždavinio investicijomis gali būti remiama dalis tvarios miestų ir FZ plėtros veiksmų įgyvendinamų ITI lėšomis, šias investicijas derinant su Programos 5 prioriteto investicijomis siekiant bendrų tikslų **darnaus judumo miestuose**. Investicijų apimtis ir (ar) detalumas derinami su atitinkamomis ministerijomis rengiant Nacionalines ir Regionų plėtros programas ir priklauso nuo pasirenkamų uždavinių turinio.

Tarpreregioniniai, tarp sienų ir tarpvalstybiniai veiksmai

Netaikoma

Planuojamas finansinių priemonių naudojimas

Atsižvelgiant į išankstiniame vertinime nustatytą rinkos trūkumą, siekiant skatinti elektromobilių įkrovimo infrastruktūros plėtrą, planuojama taikyti finansines priemones, jas derinant su dotacija, kuri būtų naudojama kaip paskata galutiniams naudotojams.

Planuojama derinti finansinę priemonę su dotacija viename projekte pagal vieną sutartį (BNR 58 str. 5 d.).

Rodikliai**2 lentelė. Produkto rodikliai**

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
8.	8.1.	ERPF	VVL regionas	RCO57	Kolektyviniam viešajam transportui skirtų ekologiškų riedmenų pajėgumai	Keleivių skaičius	2 790	27 900
				Specialusis	Įgyvendintos darnaus judumo priemonės	Skaičius	3	31
				RCO59	Alternatyviųjų degalų infrastruktūra (degalų papildymo / įkrovimo punktai)	Degalų papildymo / įkrovimo punktų skaičius	161	1 605
				RCO58	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	Kilometrai	41	203
				Specialusis	Įsigytos nulinės emisijos viešojo transporto priemonės	Skaičius	31	310
		SaF	Visa Lietuva	RCO57	Kolektyviniam viešajam transportui skirtų ekologiškų riedmenų pajėgumai	Keleivių skaičius	270	2 880
				Specialusis	Įgyvendintos darnaus judumo priemonės	Skaičius	0	4
				RCO59	Alternatyviųjų degalų infrastruktūra (degalų papildymo / įkrovimo punktai)	Degalų papildymo / įkrovimo punktų skaičius	120	1 202
				RCO58	Dviračiams skirta infrastruktūra, kuriai suteikta parama	Kilometrai	12	59

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė (2024 m.)	Siektina reikšmė (2029 m.)
				Specialusis	Išgytos nulinės emisijos viešojo transporto priemonės	Skaičius	3	32

3 lentelė. Rezultato rodikliai

Prioritetas	Konkretus uždavinys	Fondas	Regiono kategorija	Identifikavimo numeris	Rodiklis	Matavimo vienetas	Pradinė reikšmė arba pamatinė vertė	Ataskaitiniai metai	Siektina reikšmė (2029 m.)	Duomenų šaltinis	Pastabos
8.	8.1.	ERPF	VVL regionas	RCR62	Naujo arba modernizuoto viešojo transporto naudotojų skaičius per metus	Naudotojų skaičius per metus	0	2020	12 094 030	Statistikos departamentas	
				RCR29	Numatomas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis	Tonos CO2 ekvivalentu per metus	2 245 774	2020	471 902	Projektų duomenys	
				RCR64	Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojų skaičius per metus	84 318	2020	144 529	Projektų duomenys	
		SaF	Visa Lietuva	RCR62	Naujo arba modernizuoto viešojo transporto naudotojų skaičius per metus	Naudotojų skaičius per metus	0	2020	1 248 416	Statistikos departamentas	
				RCR29	Apskaičiuotas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos kiekis	Tonos CO2 ekvivalentu per metus	1 150 725	2020	58 325	Projektų duomenys	
				RCR64	Dviračiams skirtos infrastruktūros naudotojų skaičius per metus	Naudotojų skaičius per metus	40 600	2020	69 593	Projektų duomenys	

Preliminarus Programos išteklių suskirstymas pagal intervencinių priemonių rūšį

4 lentelė. 1 matmuo. Intervencinių priemonių sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
8	ERPF	VVL regionas	8.1	081 – Švaraus miesto transporto infrastruktūra	50 515 204,00
				082 – Švaraus miesto transporto riedmenys	145 000 000,00
				083 – Dviračių infrastruktūra	77 500 000,00
				086 – Alternatyviųjų degalų infrastruktūra	19 550 000,00
	SaF	Visa Lietuva		081 – Švaraus miesto transporto infrastruktūra	6 000 000,00
				082 – Švaraus miesto transporto riedmenys	15 000 000,00
				083 – Dviračių infrastruktūra	22 500 000,00
				086 – Alternatyviųjų degalų infrastruktūra	6 500 000,00

5 lentelė. 2 matmuo. Finansavimo forma					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
8	ERPF	VVL regionas	8.1	01 – Dotacija	292 565 204,00
	SaF	Visa Lietuva			47 000 000,00
				03- Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: paskola	750 000
				05 – Naudojantis finansinėmis priemonėmis teikiama parama: dotacijos, suteiktos vykdant finansinės priemonės veiksmą	2 250 000

6 lentelė. 3 matmuo. Teritorinis įgyvendinimo mechanizmas ir pagrindinė teritorinė sritis					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
8	ERPF	VVL regionas	8.1	02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	146 282 602,00
				08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	73 141 301,00
				033 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	73 141 301,00
	SaF	Visa Lietuva		02 – Miestai, miesteliai ir priemiesčiai	25 000 000,00
				08 – Kitų rūšių tikslinės teritorijos	12 500 000,00
				033 – Nesiorientuojant į teritoriškumą	12 500 000,00

7 lentelė. 7 matmuo. ESF+, ERPF, SaF ir TPF lyčių lygybės matmuo					
Prioriteto Nr.	Fondas	Regiono kategorija	Konkretus uždavinys	Kodas	Suma (EUR)
8.	ERPF	VVL regionas	8.1	03 – Neutralumas lyties požiūriu	292 565 204,00
	SaF	Visa Lietuva			50 000 000,00

3. FINANSAVIMO PLANAS

3.1 Perkėlimai ir įnašai

1. lentelė. Lėšų perkėlimas tarp ERPF, ESF+ ir SaF arba į kitą fondą ar fondus (suskirstymas pagal metus)

Perkėlimai iš		Perkėlimai į		Suskirstymas pagal metus						
Fondas	Regiono kategorija	Fondas	Regiono kategorija (kai aktualu)	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	Iš viso
Sanglaudos fondas	Netaikoma	ERPF	Sostinės regionas	28 211 929	28 941 376	29 790 772	30 620 654	25 947 926	26 731 310	170 243 967

2. lentelė. Lėšų perkėlimas tarp ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondo arba į kitą fondą ar fondus (suvestinė)

	ERPF
	Sostinės regionas
Sanglaudos fondas	170 243 967

Pagrindimas. ERPF ir SaF reglamento 4 str. numato, kad valstybės narės turi skirti bent 25 % savo ERPF 1 politikos tikslui ir bent 30 % – 2 politikos tikslui. Todėl siekdami išlaikyti šį reglamento reikalavimą, ypač 2 politikos tikslui, bei atsižvelgiant į paskutinius reglamento pakeitimus, kad jeigu darnaus judumo veiklos būtų finansuojamos iš ERPF, tai 50 % šių lėšų prisidėtų prie teminės koncentracijos 2 politikos tikslui, turime 12 % SaF lėšų perkelti į ERPF.

3.2 Teisingos pertvarkos fondas: asignavimas programoje ir perkėlimai

3. lentelė. TPF asignavimas programai pagal TPF reglamento 3 straipsnį prieš perkėlimus

TPF prioritetas	273 259 262
Iš viso	273 259 262

3.3 Finansiniai asignavimai pagal metus

4. lentelė. Finansiniai asignavimai pagal metus

Fondas	Regiono kategorija	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.		2027 m.		Iš viso
						Finansinis asignavimas be lankstumo sumos	Lankstumo suma	Finansinis asignavimas be lankstumo sumos	Lankstumo suma	
ERPF	Sostinės regionas	79 473 271	81 454 780	83 749 129	85 988 568	36 356 634	36 356 634	37 411 326	37 411 325	478 201 667
	VVL regionas	523 762 209	537 081 034	552 545 007	567 654 583	240 283 884	240 283 884	247 416 826	247 416 826	3 156 444 253
Iš viso		485 645 866	603 235 480	618 535 814	636 294 136	653 643 151	276 640 518	276 640 518	284 828 152	284 828 151
ESF+	Sostinės regionas	16 181 008	16 441 309	16 706 876	16 977 758	7 034 447	7 034 447	7 175 360	7 175 359	94 726 564
	VVL regionas	164 210 844	162 151 137	167 427 128	172 578 234	72 875 525	72 875 525	75 002 315	75 002 315	962 123 023
Iš viso		145 268 441	180 391 852	178 592 446	184 134 004	189 555 992	79 909 972	79 909 972	82 177 675	82 177 674
SaF	Visa Lietuva	206 887 484	212 236 758	218 465 658	224 551 461	95 142 394	95 142 394	98 014 804	98 014 804	1 248 455 757
IŠ VISO		990 514 816	1 009 365 018	1 038 893 798	1 067 750 604	451 692 884	451 692 884	465 020 631	465 020 629	5 939 951 264

3.4 Visi finansiniai asignavimai pagal fondą ir nacionalinis bendras finansavimas

5. lentelė. Visi finansiniai asignavimai pagal fondą ir nacionalinis bendras finansavimas

Politikos tikslo Nr.	Prioritetas	Sąjungos paramos (visų tinkamų finansuoti išlaidų arba viešojo įnašo) apskaičiavimo pagrindas	Fondas	Regiono kategorija	Sąjungos įnašas	Sąjungos įnašo suskirstymas				Nacionalinis įnašas	Preliminarus nacionalinio įnašo suskirstymas		Iš viso	Bendr o finansavimo norma
						Sąjungos įnašas		Lankstumo suma			viešasis	privatus		
						be techninės paramos pagal 36 straipsnio 5 dalį	techninei paramai pagal 36 straipsnio 5 dalį	be techninės paramos pagal 36 straipsnio 5 dalį	techninei paramai pagal 36 straipsnio 5 dalį					
						a=b+c+i+j	b	c	i					
1.	1. Pažangesnė Lietuva	iš viso	ERPF	Sostinės regionas	305 110 166	249 317 399	8 726 109	45 475 032	1 591 626	305 110 166	102 961 008	202 149 158	610 220 332	50%
			ERPF	VVL regionas	655 977 377	535 867 269	18 755 354	97 927 299	3 427 455	115 760 714	5 149 908	110 610 806	771 738 091	85%
			ERPF	VVL regionas	742 118 682	606 236 015	21 218 260	110 786 867	3 877 540	130 962 122	42 060 629	88 901 493	873 080 804	85%
			SaF	–	828 470 692	683 211 980	17 080 299	125 052 110	3 126 303	146 200 712	36 892 841	109 307 871	974 671 404	85%
3.	3. Geriau sujungta Lietuva	iš viso	ERPF	VVL regionas	143 662 232	117 357 535	4 107 514	21 446 554	750 629	25 352 159	22 412 778	2 939 381	169 014 391	85%
		iš viso	SaF	–	368 735 065	304 083 435	7 602 086	55 658 092	1 391 452	65 070 894	35 930 142	29 140 752	433 805 959	85%
4.	4. Socialiai atsakinga Lietuva	iš viso	ERPF	Sostinės regionas	104 576 140	85 453 237	2 990 863	15 586 512	545 528	104 576 140	102 556 140	2 020 000	209 152 280	50%
			ERPF	VVL regionas	719 573 091	587 818 544	20 573 649	107 421 158	3 759 740	126 983 487	126 245 840	737 647	846 556 578	85%
		viešasis	ESF+	Sostinės regionas	89 073 050	72 799 347	2 911 973	12 847 817	513 913	89 073 050	89 073 050	0	178 146 100	50%
			ESF+	VVL regionas	914 441 499	744 127 199	29 765 087	135 143 474	5 405 739	161 372 030	161 372 030	0	1 075 813 529	85%
5.	5. Piliečiams artimesnė Lietuva	viešasis	ERPF	Sostinės regionas	67 304 514	54 997 140	1 924 900	10 031 376	351 098	67 304 514	67 304 514	0	134 609 028	50%
			ERPF	VVL regionas	567 643 731	463 707 601	16 229 765	84 740 449	2 965 916	100 172 424	100 172 424	0	667 816 155	85%
4.	6. Inovatyvūs sprendimai	viešasis	ESF+	Sostinės regionas	5 653 514	4 620 614	184 824	815 458	32 618	297 554	297 554	0	5 951 068	95%
			ESF+	VVL regionas	47 681 524	38 800 863	1 552 034	7 046 757	281 870	2 509 554	2 509 554	0	50 191 078	95%
1.	7. Skaitmeninė	viešasis	ERPF	Sostinės regionas	1 210 847	989 431	34 630	180 470	6 316	1 210 847	1 210 847	0	2 421 694	50%
			ERPF	VVL	24 664 154	20 148 123	705 184	3 681 978	128 869	4 352 500	4 352 500	0	29 016 654	85%

Politikos tikslo Nr.	Prioritetas	Sajungos paramos (visų tinkamų finansuoti išlaidų arba viešojo įnašo) apskaičiavimo pagrindas	Fondas	Regiono kategorija	Sajungos įnašas	Sajungos įnašo suskirstymas				Nacionalinis įnašas	Preliminarus nacionalinio įnašo suskirstymas		Iš viso	Bendro finansavimo norma
						Sajungos įnašas		Lankstumo suma			viešasis	privatus		
						be techninės paramos pagal 36 straipsnio 5 dalį	techninei paramai pagal 36 straipsnio 5 dalį	be techninės paramos pagal 36 straipsnio 5 dalį	techninei paramai pagal 36 straipsnio 5 dalį					
						a=b+c+i+j	b	c	i					
	infrastruktūra			regionas										
2.	8. Darnus judumas	viešasis	ERPF	VVL regionas	302 804 986	247 361 093	8 657 638	45 204 111	1 582 144	53 436 174	53 436 174	0	356 241 160	85%
			SaF	–	51 250 000	42 264 155	1 056 604	7 735 845	193 396	9 044 118	9 044 118	0	60 294 118	85%
Iš viso iš ERPF				Sostinės regionas	478 201 667	390 757 207	13 676 502	71 273 390	2 494 568	478 201 667	274 032 509	204 169 158	956 403 334	50,00 %
				VVL regionas	3 156 444 253	2 578 496 180	90 247 364	471 208 416	16 492 293	557 019 580	353 830 253	203 189 327	3 713 463 833	85,00 %
Iš viso iš ESF+				Sostinės regionas	94 726 564	77 419 961	3 096 797	13 663 275	546 531	89 370 604	89 370 604	0	184 097 168	51,45 %
				VVL regionas	962 123 023	782 928 062	31 317 121	142 190 231	5 687 609	163 881 584	163 881 584	0	1 126 004 607	85,45 %
Iš viso SF					1 248 455 757	1 029 559 570	25 738 989	188 446 047	4 711 151	220 315 724	81 867 101	138 448 623	1 468 771 481	85,00 %
Bendra suma					5 939 951 264	4 859 160 980	164 076 773	886 781 359	29 932 152	1 508 789 159	962 982 051	545 807 108	7 448 740 423	79,74 %

4. PROGRAMOS INSTITUCIJOS

Programos institucijos	Institucijos pavadinimas	Kontaktinis asmuo	E. paštas
Vadovaujančioji institucija	Finansų ministerija	Rūta Dapkutė-Stankevičienė	ruta.dapkute@finmin.lt
Audito institucija	Finansų ministerija	Rolandas Pauža	rolandas.pauza@finmin.lt
Komisijos išmokas gaunantis subjektas	Finansų ministerija	Audrius Želionis	audrius.zelionis@finmin.lt
Kai taikytina, subjektas ar subjektai, kurie gauna Komisijos išmokas tais atvejais, kai teikiama techninė parama pagal 36 straipsnio 5 dalį	Finansų ministerija	Audrius Želionis	audrius.zelionis@finmin.lt
Apskaitos funkcijos vykdytojas tais atvejais, kai ši funkcija patikima ne vadovaujančiajai institucijai, o kitam subjektui	Centrinė projektų valdymo agentūra	Lidija Kašubienė	l.kasubiene@cpva.lt

5. PARTNERYSTĖ

Partnerystė yra vienas svarbiausių ES sanglaudos politikos įgyvendinimo principų, kuriam skiriamas ypatingas dėmesys tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu.

Planuojant, įgyvendinant, stebint ir vertinant Programos įgyvendinimą, partnerystė grindžiama šiais principais:

- **atvirumo** – gali dalyvauti visų institucinių lygių ar visuomenės grupių atstovai;
- **įtraukimo** – partneriai įtraukiami į visus Programos įgyvendinimo etapus;
- **skaidrumo** – partneriams pateikiama visa reikalinga informacija;
- **efektyvumo** – partneriai į Programos įgyvendinimą įtraukiami pagal savo kompetencijas, laiku, jiems tinkamomis formomis ir dėl esminių klausimų;
- **tarpusavio atsakomybės** – partnerystė grindžiama abipusiu pasitikėjimu ir įsipareigojimu dėl maksimaliai efektyvaus ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimo.

Partnerystės principas, kitaip nei kiti horizontalieji principai, nėra sukoncentruotas į tam tikrų tematinę iššūkių sukeltų problemų sprendimą. Tai veikiau yra būdas pasiekti geresnio Programos įgyvendinimo proceso ir rezultatų trimis lygmenimis:

- **sisteminis** – praskaidrinamas ir palengvinamas sprendimų priėmimo procesas; sustiprinami institucijų administraciniai gebėjimai, tarpinstitucinis koordinavimas ir bendradarbiavimas;
- **programinis** – padidinamas Programos efektyvumas, stebėseną ir vertinimas; programų įgyvendinimo etape atsiranda galimybė greičiau priimti kokybiškus sprendimus;
- **projektų** – išlaikomas tęstinis projektų aktualumas, sąsajos su nacionalinėmis ir ES politikomis, formuojami formalūs ir neformalūs tinklai keisti informaciją, įdedama daugiau pastangų dėl projektų sėkmės.

Partnerystės principo įgyvendinimas organizuojamas vadovaujantis 2014 m. sausio 7 d. Europos Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 240/2014 „Dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų

Europos partnerystės elgesio kodekso“ per visą Programos ciklą, t. y. rengiant, įgyvendinant, stebint ir vertinant Programą.

Remiantis Europos partnerystės elgesio kodo nuostatomis ir įgyvendinant partnerystės principą patvirtintos Atsakomybės ir funkcijų pasiskirstymo tarp institucijų taisyklės, kuriomis įtvirtinamas partnerių įtraukimas į visus Programos etapus.

Siekiant kuo geresnio ir efektyvesnio valdžios institucijų ir partnerių bendradarbiavimo ir partnerystės principo įgyvendinimo, sudarytos mokymų programos „Partnerių dalyvavimo galimybės ES investicijų administravimo procese“ pritaikytos skirtingoms tikslinėms grupėms: NVO, verslui ir profsąjungoms, savivaldybėms. Šiuose mokymuose 2018–2019 m. dalyvavo apie 150 partnerių.

2019 m. atliekant Veiksmų programos tarpinį vertinimą nagrinėta kaip laikomasi partnerystės principo įgyvendinant Programą, ir nustatyta, kad principas buvo taikomas iš dalies efektyviai, tačiau reikia tam tikrų palaikymo ir aktyvinimo priemonių.

Pradedant planuoti naujojo laikotarpio ES fondų investicijas, partneriai buvo įtraukti į parengiamuosius programavimo darbus. 2018 m. atliktas *Lietuvos ūkio sektorių finansavimo po 2020 m.* vertinimas, kuriuo buvo siekiama optimizuoti valstybės intervencijas, siekiant tvaraus visuomenės gyvenimo kokybės užtikrinimo vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais. Vadovaujančioji institucija, siekdama sustiprinti partnerių vaidmenį planuojant ir panaudojant ES investicijas, įtraukė juos į 14 parengiamųjų susitikimų ir į 16 apibendrintų diskusijų pagal kiekvieną ūkio sritį. Juose buvo tariamasi dėl būsimų investicinių prioritetų ir krypčių bei dėl valstybės intervencijų optimizavimo svarbiausiose viešosios politikos srityse.

Rengiantis 2021–2027 m. finansavimo laikotarpiui, partnerių suinteresuotumas dalyvauti pasirengimo ir įgyvendinimo procese didėjo. Partnerių įtraukimo principui ir informacijos sklaidai užtikrinti buvo sukurtas naujas interneto puslapis, skirtas pasirengimo 2021–2027 m. finansavimo laikotarpiui, – <https://www.esinvesticijos.lt/lt/pasirengimas-2021-2027/>.

Ministerijos, planuodamos naujas investavimo kryptis ir prieš pateikdamos informaciją apie jas vadovaujančiai institucijai, buvo įpareigosios organizuoti aptarimus su savo srities partneriais. Visų 2019 m. susitikimų medžiaga pateikta interneto puslapyje <https://www.esinvesticijos.lt/lt/pasirengimas-2021-2027/2021-2027-m-es-fondu-investavimo-krypciu-aptarimai-su-partneriais/>.

Įvertinus tai, kad įgyvendinant Veiksmų programą ir rengiant Programą dalyvauja tie patys partneriai, nutarta nesudaryti Programos rengimo komisijos, taip nedidinant administracinės naštos. Programos investicinės kryptys pagal viešosios politikos sritis buvo pristatomos partneriams specialiuose Veiksmų programos stebėsenos komiteto posėdžiuose. 2019 m. pristatyti ir aptarti visi 5 naujos Programos prioritetai.

2020 m. pasikeitus situacijai dėl karantino sukeltų apribojimų, planuotos apskritojo stalo diskusijos su partneriais rugpjūčio–rugsėjo mėn. buvo organizuotos nuotoliniu būdu: įvyko 10 teminių diskusijų. Tuo pačiu metu platformoje „e. pilietis“ buvo organizuotos ir rašytinės tikslinės konsultacijos (visuomenės apklausa).

Viešosiose diskusijose iš viso dalyvavo apie 200 skirtingų institucijų atstovų, ekspertų, suinteresuotų šalių atstovų. Daugiausia siūlymų pateikta dėl prioritetų, kurių uždavinių skaičius didžiausias: „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ (118 siūlymų) ir „Žalesnė Lietuva“ (65 siūlymai). Siekiant taiklesnio ir tvaresnio investicijų planavimo ir jų suderinamumo viešųjų diskusijų metu išsakytos pastabos ir siūlymai įvertinti ministerijų bei ekspertų ir pagal juos atitinkamai tobulinami Programos prioritetų aprašymai.

Minėtus pasiūlymus pagal jų pobūdį galima suskirstyti į 2 grupes: horizontalieji komentarai, taikytini visai Programai ir jos investicijoms, bei konkretūs pasiūlymai tam tikrose srityse. Partneriai, ekspertai ir visuomenės atstovai siūlo daugiau dėmesio skirti investicijų tvarumui, jų grąžai ir užtikrinimo tolygumui, uždavinio veiklas planuoti taikant vieną sisteminių požiūrį, priemonėms prioritetą teikti pagal jų efektyvumą. Būtina taikyti universalaus dizaino principus ir gerinti infrastruktūros kokybę, didinti paslaugų sąveikumą. Įgyvendinant veiklas siūloma plačiau pasitelkti BIVP, VVG, NVO ir pilietines organizacijas, plėtoti savanorystę. Atkreipiamas dėmesys į visuomenės švietimo, administracinių gebėjimų stiprinimo, kompetencijų ugdymo, ministerijų glaudaus bendradarbiavimo, partnerių įtraukimo, tinkamos komunikacijos ir koordinavimo, aiškaus atsakomybių pasidalijimo svarbą. Pateikti pasiūlymai veiklų aprašymų tikslinimo, koregavimo, detalizavimo ir Programos įgyvendinimo aspektais.

Viešųjų diskusijų dalyvių nuomone, mokslo ir verslo pasitikėjimas ir bendradarbiavimas yra būtina sąlyga siekiant proveržio MTEP srityje. Pabrėžta ekonomikos atsparumui skirtų priemonių svarba. Partneriai priimdami inovatyvius technologinius sprendimus yra motyvuoti siekti energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančios energijos naudojimo. Vis didesnę dėmesį skiriant klimato kaitos klausimams, siūloma nustatyti daugiau reguliacinių (ribojimo) priemonių ir jas derinti su investicinėmis, kad būtų gerinama gyvenamosios aplinkos kokybė bei mažinama miestų ir regionų tarša. Planuojant investicijas vandens telkinių būklei gerinti, siūlyta jas derinti su kitų finansavimo šaltinių (pvz., EUŽFKP) priemonėmis. Žiedinės ekonomikos srityje partneriai atkreipė dėmesį, kad per daug dėmesio skiriama atliekoms ir per mažai ekonomikai. Junglumą gerinti padėtų magistralinių šviesolaidžių tinklų plėtra, skirtingų transporto rūšių integravimas. Socialinės apsaugos srityje rekomenduota nesusitelkti tik į fizinio darbo vietų saugumo užtikrinimą, taip pat rekomenduojama gerinti teisinę bazę socialiniam verslui. Švietimo srityje pabrėžta socialinių kompetencijų, holistinio švietimo svarba. Sveikatos srities intervencijas socialiniai partneriai siūlo derinti su intervencijomis kitose viešosios politikos srityse, siekiant skatinti sveikatos srities inovacijas, diegti daugiau skaitmeninių sprendimų, plėtoti telemediciną. Socialiniai partneriai regioninių intervencijų srityje baiminasi, kad nebūtų koncentruojamasi tik į potencialą turinčius regionus, nes investicijų koncentravimas gali sukelti socialines, paslaugų neprieinamumo, ekologines ir kt. problemas. Viešosiose diskusijose pageidauta platesnio regioninių intervencijų ir administravimo modelio pristatymo regionų plėtros tarybose.

Po visuomenės apklausos ir diskusijų su partneriais parengti susitikimų apibendrinimai ir pateiktos konkrečios rekomendacijos atitinkamiems Programos prioritetams. Visa informacija apie iniciatyvos rezultatus paskelbta ES investicijų tinklalapyje: <https://www.esinvesticijos.lt/lt/pasirengimas-2021-2027/2021-2027-m-es-fondu-investavimo-krypciu-aptarimai-su-partneriais/10-teminiu-diskusiju-ir-visuomenes-apklausa-del-2021-2027-m-es-fondu-investavimo-krypciu>.

Partnerystei skatinti ateityje numatoma įgyvendinti šias vadovaujančiosios institucijos iniciatyvas:

- nuolat bus papildoma ES investicijų interneto svetainėje <https://www.esinvesticijos.lt/> įdiegta partneriams skirta atskira skiltis, kurioje skelbiama jiems aktuali informacija (metodinės gairės, informacija apie renginius, teisės aktų projektai, teikiami pastaboms gauti);
- bus stiprinami partnerių administraciniai gebėjimai;
- bus sudaryta galimybė partneriams patiems inicijuoti ir organizuoti susirinkimus, diskusijas ir posėdžius, prisidėsiančius prie geresnio Programos įgyvendinimo, taip pat organizuoti mokymus iš techninės paramos lėšų.

Tikimasi, kad šios iniciatyvos padės užtikrinti glaudesnę bendradarbiavimą su partneriais.

6. KOMUNIKACIJA IR MATOMUMAS

Komunikavimą naudojant kryptingai, daugelis siekiamų finansavimo tikslų lengviau pasiekiami, palankiau vertinami ir leidžia užtikrinti maksimalius rezultatus bei kryptingą jų poveikį.

Stiprinant komunikacijos vaidmenį sprendžiant finansavimo krypčių problemas išskiriamos dvi komunikacijos veiklų įgyvendinimo kryptys: horizontali – **matomumo ir skaidrumo didinimo bei** vertikali – **investicijų poveikio stiprinimo**.

Tikslas – užtikrinti ES fondų investicijų matomumą ir skaidrumą ir prisidėti prie numatytų socialinių ir ekonominių pokyčių įgyvendinimo Lietuvoje.

Uždaviniai: potencialiems pareiškėjams teikti tikslią, išsamią ir aktualią informaciją apie galimybes pasinaudoti ESI fondų lėšomis; stiprinti projektų vykdytojų kompetenciją, susijusią su komunikacijos veiklų planavimu ir įgyvendinimu; teikti pagalbą projektų vykdytojams dėl jų vykdomų projektų viešinimo; informuoti visuomenę apie ES investicijomis Lietuvoje sprendžiamas problemas, vykdomas pagrindines veiklas ir ES pridėtinę vertę; skatinti tikslinių grupių nuomonės ir elgsenos pokyčius, reikalingus siekiant Programoje nustatytų politikos tikslų.

Tikslinė auditorija:

- **visuomenė**, kuri yra pagrindinis ES fondų investicijų naudos gavėjas;
- **partneriai**, kurie yra suinteresuoti ES fondų tikslų ir rezultatų pasiekimu;
- **pareiškėjai**, kuriems svarbu būti tinkamai informuotiems ir užtikrintiems dėl galimybės paraiškas

pateikti be trikdžių ir dalyvauti skaidriame atrankos procese;

- **paramos gavėjai**, kuriems svarbu žinoti visus projektų įgyvendinimo procesus ir reikalavimus;
- **žiniasklaida, nuomonę formuojantys vieši asmenys ir atitinkamų sričių ekspertai**, kurių įžvalgos ir patarimai naudingi tiek informuojant, tiek aktyviau įtraukiant visuomenę.

Komunikavimo kanalai. Komunikacijos priemonių ir kanalų parinkimas priklauso nuo konkrečios komunikacijos kampanijos tikslo ir tikslinės auditorijos. Vykdamas komunikacijos veiklas siektina kuo plačiau bendradarbiauti su ES informacijos tinklais, „Europe Direct“ centrais, Jaunimo Europos komanda, įtraukti mokyklas, švietimo ir mokslinių tyrimų institucijas, partnerius.

Pagrindiniai komunikacijos priemonių kanalai: **tradiciniai** (renginiai, naujienų portalai, fiziniai stendai, televizija ir radijas) ir **skaitmeniniai** (interneto tinklalapiai, el. paštas, socialinės medijos).

Pagrindinis informacijos sklaidos kanalas – centralizuotas ES investicijų tinklalapis esinvesticijos.lt, skirtas informacijai, susijusiai su Programa, nuolatos skelbti, o socialinės medijos naudojamos kaip palaikomasis kanalas, skleidžiantis vadinamąsias dabar aktualias žinutes. Atsižvelgiant į Lietuvos gyventojų įpročius labiausiai naudotini „Facebook“ ir „Instagram“ socialinių medijų kanalai, tačiau pagal komunikavimo specifiką gali būti naudojami ir kiti.

Dirbant su visomis socialinės medijos platformomis, reikėtų nuosekliai naudoti su ES investicijų politika susijusias grotažymes, jas papildant Lietuvos komunikacijos siekius atspindinčiomis grotažymėmis.

Horizontaliai komunikacijos ir matomumo veiklai administruoti paskiriamas Programos komunikacijos pareigūnas, kuris dalyvauja nacionalinio komunikacijos veiklos koordinatoriaus suburtoje darbo grupės veikloje, teikia pasiūlymus dėl bendrų su ES investicijų matomumu susijusių komunikacijos veiklų planavimo ir įgyvendinimo, pristato Programos komunikacijos kampanijų planus ir atsiskaito už jų įgyvendinimo pažangą. Programos komunikacijos pareigūnas koordinuoja Programos Investicijų komunikacijos darbo grupės veiklą, kurios pagalba kasmet sudaromas metinis horizontalių matomumo, skaidrumo ir komunikacijos kampanijų planas bei organizuoja metinio plano įgyvendinimo vertinimą.

Strateginės svarbos projektai – tai didelę pridėtinę reikšmę Programos tikslų pasiekimui turintys projektai, kuriems be bendrųjų komunikacijos priemonių taikoma papildoma priemonė – renginio ar kitos komunikacinės veiklos organizavimas, įtraukiant Programos vadovaujančiosios institucijos ir EK atstovus.

Biudžetas – ne mažiau kaip 0,3 % viso ES fondų finansavimo.

Vertinimo ir stebėsenos rodikliai. Programos komunikacija įgyvendinama per horizontalias ir vertikalias komunikacijos kryptis. Programos komunikacijos kampanija – tai iš anksto suplanuotas žiniasklaidos priemonių/komunikacijos veiklų rinkinys, užtikrinantis konkrečios tikslinės auditorijos pasiekiamumą, siekiant paskleisti su Programos tikslais, uždaviniais bei Programos matomumu, skaidrumu ir tiksline komunikacija susijusią žinutę, ir siekiant užtikrinti prisidėjimą prie Programos stebėsenos rodiklių pažangos. Programos įgyvendinimo metu planuojama įgyvendinti ne mažiau kaip 25 horizontalias su Programos matomumu, skaidrumu ir komunikacija susijusias komunikacijos kampanijas, kurių dalis gali būti tęstinės ir trukti keletą metų. Įgyvendinant komunikacijos kampanijas taikomi proceso, produkto ir rezultato rodikliai. Visose komunikacijos kampanijose gali būti nustatyti proceso rodikliai. ES investicijų poveikio stiprinimo komunikacijoje papildomai nustatomi poveikio rodikliai, atspindintys siekiamą tikslinės grupės nuomonės ar elgsenos pokytį.